

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra žurnalistiky

Diplomová práce

2021

Aneta Daněčková

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra žurnalistiky

**Postavení prvních dam České republiky a jejich
mediální obraz v letech 1993–2020**

Diplomová práce

Autor práce: Bc. Aneta Daněčková

Studijní program: Žurnalistika

Vedoucí práce: PhDr. ThMgr. Mgr. Karol Lovaš, Ph.D.

Rok obhajoby: 2021

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne

Aneta Daněčková

Bibliografický záznam

DANĚČKOVÁ, Aneta. *Postavení prvních dam České republiky a jejich mediální obraz v letech 1993–2020*. Praha, 2021. 197 s. Diplomová práce (Mgr.). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky, Katedra žurnalistiky. Vedoucí diplomové práce PhDr. ThMgr. Mgr. Karol Lovaš, Ph.D.

Rozsah práce: 314 807 znaků

Anotace

Předkládaná diplomová práce se zabývá tím, jakým způsobem česká média informovala o manželkách prezidentů v době jejich působení v roli prvních dam. Tato funkce není v České republice oficiální, každá dáma si proto sama určuje, čemu se bude v průběhu vykonávání úřadu věnovat. Média činnost prvních dam sledují a na základě jejich aktivit jim pak připisují určité role. Dle těchto informací, které jsou publiku předkládány, si veřejnost na manželky prezidentů utváří názor.

Cílem této práce bylo získat a popsat mediální obraz všech českých prvních dam v letech 1993–2020. Pro získání jejich mediálních obrazů byly zvoleny články ze dvou odlišných typů médií, z Lidových novin a z Blesku.

K dosažení těchto výsledků byla vybrána kvalitativní obsahová analýza, kterou doplňuje kvantitativní obsahová analýza. Kvůli nedostatečným zdrojům v oblasti zkoumání prvních českých dam byla v teoretické části využita zahraniční literatura.

V závěrečné části práce se nachází odpovědi na výzkumné otázky, srovnání rozdílů v informování o prvních dámách ve dvou typově odlišných médiích a výsledné mediální obrazy všech českých prvních dam.

Annotation

The subject of this diploma thesis is media image of the Czech first ladies in the period 1993–2020. The office of the first lady is not official in the Czech Republic, so each lady determines for herself what she will do during the term of office. Czech media monitor the activities of the first ladies and, on the basis of their activities, assign certain roles to them. According to this information, which is presented to the audience, the public forms an opinion about the wives of the presidents.

The aim of this thesis is to describe a media image of all Czech first ladies in the years 1993–2020. To obtain their media images, articles from the daily newspapers, from Lidové noviny and Blesk were chosen.

To achieve these results, a qualitative content analysis was chosen and complemented by a quantitative content analysis. Due to insufficient resources in the field of research of the first Czech ladies, foreign literature was used in the theoretical part.

The final part of this thesis contains answers to research questions, a comparison of

differences in coverage of the first ladies in two different types of media and the resulting media images of all Czech first ladies.

Klíčová slova

První dámy, mediální obraz, kvalitativní analýza, kvantitativní analýza, manželky prezidentů, Lidové noviny, Blesk

Keywords

First ladies, media image, qualitative analysis, quantitative analysis, wives of presidents, Lidové noviny, Blesk

Title/název práce

Status of the Czech first ladies and their media image in the period 1993–2020

Postavení prvních dam České republiky a jejich mediální obraz v letech 1993–2020

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucímu práce PhDr. ThMgr. Mgr. Karolovi Lovašovi, Ph.D za trpělivé odborné vedení a poskytnuté rady. Neméně velké poděkování patří také mým spolubydlícím, s nimiž jsme si v době zavřených knihoven vzájemně pomohli vytvořit vhodné studijní podmínky. Na závěr bych chtěla poděkovat mé sestře, která mě podporovala a uklidňovala po celou dobu psaní této práce.

Obsah

1	Úvod	14
2	Teoretická východiska	16
2.1	První dámy 1993–2020	16
2.1.1	Olga Havlová	16
2.1.2	Dagmar Havlová	19
2.1.3	Livia Klausová	21
2.1.4	Ivana Zemanová	22
2.2	Úřad první dámy	24
2.2.1	Titul první dáma	24
2.2.2	Typologie prvních dam	24
2.2.3	Postavení prvních dam	28
2.2.4	Srovnání postavení českých a slovenských prvních dam	29
2.3	Mediální obraz	30
3	Metodika výzkumu	32
3.1	Kvalitativní výzkum	32
3.2	Postup analýzy	33
3.3	Cíle práce a výzkumné otázky	34
3.4	Profil analyzovaných periodik	35
3.4.1	Deník Blesk	35
3.4.2	Lidové noviny	36
3.5	Výběr výzkumného souboru	37
3.5.1	Operacionalizace	38
3.5.2	Kódování	39
4	Interpretace analýzy	41
4.1	Olga Havlová	41
4.1.1	Olga Havlová v Lidových novinách	41
4.1.1.1	Charitativní činnost	41
4.1.1.2	Protokolární povinnosti	43
4.1.1.3	Soukromí první dámy	45
4.1.1.4	Popularita první dámy	45
4.1.1.5	Bydlení prezidentského páru	45
4.1.1.6	Konec života Olgy Havlové	46
4.1.1.7	Shrnutí	47
4.1.2	Olga Havlová v Blesku	48
4.1.2.1	Protokolární povinnosti	48
4.1.2.2	Soukromí první dámy	50
4.1.2.3	Charitativní činnost	51

4.1.2.4	Zdravotní stav první dámy	51
4.1.2.5	Konec života Olgy Havlové	52
4.1.2.6	Shrnutí	53
4.2	Dagmar Havlová	54
4.2.1	Dagmar Havlová v Lidových novinách 1. období	54
4.2.1.1	Svatba Havlových	54
4.2.1.2	Herecká kariéra první dámy	54
4.2.1.3	Protokolární povinnosti	55
4.2.1.4	Popularita první dámy	55
4.2.1.5	Spory manželů Havlových	57
4.2.1.6	Charitativní činnost	58
4.2.1.7	Uzákonění role první dámy	59
4.2.1.8	Péče o nemocného manžela	59
4.2.1.9	Soukromí první dámy	60
4.2.1.10	Incident ve Sněmovně	61
4.2.1.11	Shrnutí 1. období	62
4.2.2	Dagmar Havlová v Lidových novinách 2. období	63
4.2.2.1	Protokolární povinnosti	63
4.2.2.2	Charitativní činnost	64
4.2.2.3	Soukromí první dámy	65
4.2.2.4	Péče o nemocného manžela	66
4.2.2.5	Popularita první dámy	67
4.2.2.6	Konflikty Havlových	69
4.2.2.7	Shrnutí 2. období	70
4.2.3	Dagmar Havlová v Lidových novinách 3. období	71
4.2.3.1	Charitativní činnost	71
4.2.3.2	Protokolární povinnosti	73
4.2.3.3	Spory první dámy	74
4.2.3.4	Popularita první dámy	75
4.2.3.5	Herecká kariéra první dámy	76
4.2.3.6	Konec ve funkci	77
4.2.3.7	Shrnutí 3. období	78
4.2.4	Dagmar Havlová v Blesku 1. období	79
4.2.4.1	Začátek ve funkci	79
4.2.4.2	Herecká kariéra první dámy	80
4.2.4.3	Charitativní činnost	80
4.2.4.4	Protokolární povinnosti	82
4.2.4.5	Popularita první dámy	83
4.2.4.6	Zdravotní stav první dámy	83
4.2.4.7	Uzákonění postavení první dámy	84
4.2.4.8	Incident ve Sněmovně	84

4.2.4.9	Spory první dámy	85
4.2.4.10	Vzhled první dámy	85
4.2.4.11	Shrnutí 1. období	86
4.2.5	Dagmar Havlová v Blesku 2. období	86
4.2.5.1	Charitativní činnost	86
4.2.5.2	Péče o nemocného manžela	88
4.2.5.3	Protokolární povinnosti	89
4.2.5.4	Popularita první dámy	90
4.2.5.5	Spory první dámy	90
4.2.5.6	Vzhled první dámy	91
4.2.5.7	Zdravotní stav první dámy	92
4.2.5.8	Soukromí první dámy	92
4.2.5.9	Nezařaditelný text	93
4.2.5.10	Shrnutí 2. období	94
4.2.6	Dagmar Havlová v Blesku 3. období	94
4.2.6.1	Protokolární povinnosti	94
4.2.6.2	Charitativní činnost	95
4.2.6.3	Soukromí první dámy	96
4.2.6.4	Zneužití domény se jménem první dámy	97
4.2.6.5	Herecká kariéra první dámy	97
4.2.6.6	Zdravotní stav první dámy	97
4.2.6.7	Konec první dámy ve funkci	98
4.2.6.8	Nezařaditelné texty	98
4.2.6.9	Shrnutí 3. období	99
4.3	Livia Klausová	99
4.3.1	Livia Klausová v Lidových novinách 1. období	99
4.3.1.1	Vztah k roli první dámy	100
4.3.1.2	Dozorčí rady	101
4.3.1.3	Bydlení prezidentského páru	101
4.3.1.4	Protokolární povinnosti	101
4.3.1.5	Charitativní činnost	102
4.3.1.6	Vzhled prezidentského páru	103
4.3.1.7	Nezařaditelné texty	103
4.3.1.8	Shrnutí 1. období	104
4.3.2	Livia Klausová v Lidových novinách 2. období	104
4.3.2.1	Charitativní činnost	104
4.3.2.2	Dozorčí rady	104
4.3.2.3	Protokolární povinnosti	105
4.3.2.4	Soukromí první dámy	106
4.3.2.5	Bydlení prezidentského páru	106
4.3.2.6	Status první dámy	107

4.3.2.7	Shrnutí 2. období	107
4.3.3	Livia Klausová v Lidových novinách 3. období	108
4.3.3.1	Charitativní činnost	108
4.3.3.2	Bydlení prezidentského páru	109
4.3.3.3	Nezařaditelný text	109
4.3.3.4	Protokolární povinnosti	109
4.3.3.5	Popularita první dámy	110
4.3.3.6	Konec ve funkci	110
4.3.3.7	Shrnutí 3. období	111
4.3.4	Livia Klausová v Blesku 1. období	111
4.3.4.1	Začátek ve funkci	111
4.3.4.2	Charitativní činnost	111
4.3.4.3	Soukromí první dámy	112
4.3.4.4	Protokolární povinnosti	112
4.3.4.5	Dozorčí rady	113
4.3.4.6	Shrnutí 1. období	113
4.3.5	Livia Klausová v Blesku 2. období	113
4.3.5.1	Protokolární povinnosti	113
4.3.5.2	Charitativní činnost	115
4.3.5.3	Vzhled první dámy	115
4.3.5.4	Status první dámy	116
4.3.5.5	Prezidentská nevěra	116
4.3.5.6	Soukromí první dámy	116
4.3.5.7	Bydlení prezidentského páru	117
4.3.5.8	Shrnutí 2. období	117
4.3.6	Livia Klausová v Blesku 3. období	118
4.3.6.1	Prezidentská nevěra	118
4.3.6.2	Vzhled první dámy	120
4.3.6.3	Soukromí první dámy	120
4.3.6.4	Zdravotní stav první dámy	120
4.3.6.5	Konec ve funkci	121
4.3.6.6	Nezařaditelné texty	121
4.3.6.7	Shrnutí 3. období	122
4.4	Ivana Zemanová	122
4.4.1	Ivana Zemanová v Lidových novinách 1. období	122
4.4.1.1	První rok ve funkci	123
4.4.1.2	Protokolární povinnosti	123
4.4.1.3	Vzhled první dámy	124
4.4.1.4	Prezidentská milost	124
4.4.1.5	Charitativní činnost	125
4.4.1.6	Soukromí první dámy	126

4.4.1.7	Prezidentská kampaň	126
4.4.1.8	Shrnutí 1. období	128
4.4.2	Ivana Zemanová v Lidových novinách 2. období	128
4.4.2.1	Soukromí první dámy	128
4.4.2.2	Protokolární povinnosti	129
4.4.2.3	Charitativní činnost	130
4.4.2.4	Nezařaditelný text	131
4.4.2.5	Shrnutí 2. období	131
4.4.3	Ivana Zemanová v Blesku 1. období	131
4.4.3.1	Začátek ve funkci	131
4.4.3.2	Protokolární povinnosti	132
4.4.3.3	Soukromí první dámy	134
4.4.3.4	Vzhled první dámy	135
4.4.3.5	Charitativní činnost	135
4.4.3.6	Shrnutí 1. období	136
4.4.4	Ivana Zemanová v Blesku 2. období	136
4.4.4.1	Protokolární povinnosti	136
4.4.4.2	Vzhled první dámy	137
4.4.4.3	Soukromí první dámy	137
4.4.4.4	Charitativní činnost	138
4.4.4.5	Zrušení sekretariátu	139
4.4.4.6	Shrnutí 2. období	139
5	Odpovědi na výzkumné otázky	139
5.1	Mediální obraz Olgy Havlové v Lidových novinách	140
5.2	Mediální obraz Olgy Havlové v Blesku	141
5.3	Mediální obraz Dagmar Havlové v Lidových novinách	142
5.4	Mediální obraz Dagmar Havlové v Blesku	145
5.5	Mediální obraz Livie Klausové v Lidových novinách	147
5.6	Mediální obraz Livie Klausové v Blesku	149
5.7	Mediální obraz Ivany Zemanové v Lidových novinách	150
5.8	Mediální obraz Ivany Zemanové v Blesku	152
5.9	Rozdíly v informování mezi Lidovými novinami a Bleskem	153
5.9.1	Olga Havlová	153
5.9.2	Dagmar Havlová	154
5.9.3	Livia Klausová	155
5.9.4	Ivana Zemanová	156
5.10	Podíl pozitivních a negativních zpráv o prvních dámách	157
5.11	Vývoj mediálního obrazu u dvou funkčních období	157
6	Závěr	159
7	Summary	162
8	Použitá literatura	164

9	Elektronické zdroje	166
10	Prameny – analyzované články z Lidových novin	169
11	Prameny – analyzované články z Blesku	177
12	Teze diplomové práce	183
13	Seznam příloh	188
14	Přílohy	189

1 Úvod

Pozice manželky prezidenta má v České republice dlouhou tradici, která sahá až do doby vzniku Československa. Na tuto tradici navázaly české první dámy po rozdělení Československa v roce 1993, od té doby v této neoficiální funkci působily celkem čtyři ženy. Roli první dámy nestanovuje Ústava České republiky, není ani upravena žádným zákonem. Partnerce prezidenta za její práci nenáleží žádná odměna, přesto se všechny české první dámy rozhodly své role zhostit, i když každá jiným způsobem. Navzdory tomu, že žádný zákon neurčuje povinnosti manželky prezidenta, média i veřejnost mají v souvislosti s vykonáváním úřadu první dámy určitá očekávání, která se pak promítají do způsobu, jak je na ně v médiích nahlíženo a jaké role jsou jim přisuzovány. Tyto mediální výstupy pak opět ovlivňují postoj a vnímání prvních dam společností.

Ze životopisného hlediska víme o prvních dámách mnoho¹, ale z teoretického hlediska se jedná o poměrně neprobádanou oblast, které se dotklo jen několik diplomových prací.² Komplexně však všechny české první dámy v žádné práci analyzovány nebyly, neexistuje proto žádná ucelená studie, ze které bychom zjistili, jak moc se jednotlivé manželky prezidentů ve vykonávání role první dámy odlišovaly, nebo jak se měnil pohled médií na ně v souvislosti s vykonáváním této neoficiální funkce. Tato skutečnost byla i důvodem, proč se autorka práce rozhodla analýzu o prvních dámách zpracovat. Vzhledem k nedostatku teoretické literatury o rolích prvních dam využijeme v této práci literaturu americkou. Postavení prvních českých dam porovnáme také s těmi slovenskými, abychom zjistili, zda i po rozdělení Československa je role první dámy v obou zemích definována stejně.

Cílem této diplomové práce tedy je zmapovat mediální obrazy všech českých prvních dam v letech 1993–2020. Při získávání těchto mediálních obrazů zjistíme, do jakých rolí média první dámy stavěla, a v souvislosti s jakými aktivitami o nich informovala. Dílčím cílem práce je pak popsat a porovnat rozdíly v informování u dvou typově odlišných médií.

¹ Především pak ze životopisných děl spisovatele Pavla Kosatíka, který se této oblasti věnuje od 90. let 20. století. S jeho knihami pracujeme v teoretické části této práce.

² Například tyto: MĚŠŤANOVÁ, Kateřina. *Vývoj mediálního obrazu Livie Klausové na stránkách Mladé fronty DNES v letech 2003-2008*. 2010. Bakalářská práce. Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Katedra žurnalistiky. Vedoucí práce Němcová Tejkalová, Alice.

VANĚČKOVÁ, Barbora. *Role první dámy v kontextu soukromé a veřejné sféry: analýza mediálního zobrazování Ivany Zemanové*. Praha, 2017. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Fakulta humanitních studií, Katedra genderových studií. Vedoucí práce Kobová, Ľubica.

K dosažení stanovených cílů byla vybrána kvalitativní obsahová analýza, kterou doplnila obsahová analýza kvantitativní. Pomocí kvantitativní analýzy byl sledován poměr pozitivních, negativních a neutrálních článků, role, ve kterých byly první dámy zobrazovány a zdroj vybraných článků.

Tato práce je rozdělena do čtyř hlavních oddílů. V teoretické části jsou představeny všechny české první dámy, popsán úřad první dámy z hlediska teoretického a porovnán se situací slovenských prvních dam po rozdělení Československa. Ve schválené tezi k této práci jsme původně uváděli, že do textu zahrneme i životopisy československých prvních dam a porovnáme postavení českých prvních dam s těmi z okolních zemí, od těchto kroků jsme nakonec upustili z důvodu, že by pro tuto konkrétní práci neměly žádný význam.

Metodologická část obsahuje definici vybrané kvalitativní obsahové analýzy, její postup, cíle práce a stanovuje výzkumné otázky, na které se práce snaží nalézt odpovědi provedenou analýzou.

Třetí část obsahuje samotnou analýzu článků. Při ní byl kladen důraz na původ článku, slova charakterizující první dámy, témata a role, ve kterých byly zobrazovány. Tyto aspekty jsou u jednotlivých článků zmiňovány.

V závěrečné části práce jsou pak obsaženy výsledky. Prezentovány jsou výsledné mediální obrazy prvních dam, odpovědi na výzkumné otázky a role prvních dam, které byly při analýze zaznamenávány.

2 Teoretická východiska

Tato část diplomové práce nastíní její teoretická východiska. První podkapitola představí všechny manželky českých prezidentů, které zastávaly roli první dámy od začátku roku 1993 do konce roku 2020. Účelem této kapitoly je seznámit čtenáře s manželkami prezidentů, které roli první dámy vykonávaly od rozdělení Československa, jejichž mediální obraz je v této práci analyzován. Třetí část kapitoly je věnována úřadu první dámy z teoretického hlediska, typologii prvních dam a srovnání postavení českých a slovenských dam po rozdělení Československa v roce 1993. V poslední části teoretických východisek vysvětlíme pojem mediální obraz a teorie, které se k němu pojí.

2.1 První dámy 1993–2020

Tato kapitola představí všechny manželky prezidentů, které působily v roli první dámy od rozdělení Československa v roce 1993. V této části diplomové práce jsou čtenáři představeny první dámy, na které se budeme v analytické části zaměřovat.

2.1.1 Olga Havlová

Dne 11. července 1933 přišla na svět v pražské porodnici U Apolináře žena jménem Olga Šplíchalová. Vyrůstala v poněkud drsném světě pražských proletářů na pražském Žižkově, což později mělo vliv i na její osobnost. Hlavní podíl na její výchově měla matka, dělnice, která za svůj život vyzkoušela vícero povolání. Ze svého platu živila tři děti – Jarku, Olgu a Josefa. Otec se s matkou rozešel, když byla Olga malé dítě, přesto se však s dcerou snažil udržovat kontakt.³

Matka do důchodu odešla až tehdy, když jí přestávalo poslouchat tělo. Olga svou nezničitelnou povahu zdědila po ní, stejně jako lásku k divadlu, do kterého ji matka spolu se sourozenci brávala odmalička. Už od dětství musela Olga matce pomáhat, ostatně v prostředí, ve kterém vyrůstala, bylo obvyklé, že děti musely dospívat rychle a zapojit se do chodu rodiny. V té době si vyvinula svůj pečovatelský smysl.⁴

Ke komunismu, na rozdíl od svých vrstevníků, nechovala Olga žádné sympatie. Nevstoupila do Pinoýra, nepřihlásila se do Svazu mládeže. Místo toho chodila do Junáka

³ KOSATÍK, Pavel. *Člověk má dělat to, nač má sílu: život Olgy Havlové*. Praha: Mladá fronta, 1997. Osudy (Mladá fronta). ISBN 80-204-0667-0. s. 8–9

⁴ KOSATÍK, Pavel. *Devět žen z Hradu*. 2., přeprac. a rozš. vyd. Praha: Mladá fronta, 1999. ISBN 80-204-0776-6. s. 339–340

a do Sokola. Kvůli svým antipatiím vůči straně se nemohla přihlásit ani na studia, vyučila se tedy v Baťových závodech. Tam se jí stala nešťastná náhoda, při které přišla o čtyři prsty na ruce. Stala se kvůli tomu invalidou a pobírala důchod. Se svým handicapem se však nehodlala smířit, naučila se proto všechny činnosti vykonávat i bez čtyřech chybějících prstů.⁵

Olga milovala pražskou divadelní scénu, snila o umělecké kariéře a hrávala s ochotníky. Díky divadlu se také seznámila s o tři roky mladším Václavem Havlem. Ten stejně jako ona šel místo studií pracovat. Mladík Olgu zaujal především svými literárními znalostmi a životem, do kterého se Olze dařilo proniknout jen tu a tam.⁶ Svoje seznámení s ním pak popisovala takto: „*V té době mu bylo sedmnáct a mně dvacet, rovnou se mě zeptal, jestli s ním nechci chodit, a já že ne, že je moc mladý, ať chvíli počká. Tři roky na to jsme se ve Slávii potkali znova, pak mi Vašek napsal dopis a zase se mě ptal, jestli s ním nechci chodit, a já odpověděla, že jo, ale není se mnou lehké pořizení. Ukázalo se, že s Vaškem je pořizení ještě daleko těžší.*“⁷

Koncem padesátých let se Václav vrátil z vojny, kam za ním Olga občas jezdila. Po vojně nastoupil do divadla jako kulisák, po ABC přestoupil do Divadla na Zábradlí. I tam ho Olga následovala a stala se biletářkou. V té době už vztah Václava a Olgy trval několik let, směrem k sňatku se však zatím nevyvíjel. K sňatku nakonec došlo spíše z Olžiny iniciativy, soukromý obřad se uskutečnil 9. července 1964 na žižkovské radnici.⁸

Společný život manželů nebyl vždy idylický, ale mimo jiné vedl také k tomu, že v roce 1967 manželé koupili venkovskou chalupu, podkrkonošský Hrádeček. V době normalizace zde i žili. Hrádeček se stal také významným místem pro společenská setkání manželů s jejich přáteli a známými. V roce 1968 se Hrádeček stal centrem politického odboje, připravovala se zde Charta 77 i Několik vět. Václav Havel zde také za svou činnost v disentu strávil roční domácí vězení pod dohledem bezpečnostních složek.⁹

Havlovi prožívali v době normalizace krušné časy, během pobytu na Hrádečku byli neustále pod dohledem bezpečnostních složek, navenek však působili jednotně a snažili se

⁵ Tamtéž. s. 341–342

⁶ Tamtéž. s. 343–344

⁷ FREIMANOVÁ, Anna, ed. *Síla věcnosti: Olga Havlová, strážlivý korektor potrhých nápadů*. Praha: Respekt Publishing, 2008. Respekt (Respekt Publishing). ISBN 978-80-903766-5-6. s. 13-14

⁸ KOSATÍK, Pavel. *Devět žen z Hradu*. 2., přeprac. a rozš. vyd. Praha: Mladá fronta, 1999. ISBN 80-204-0776-6. s. 347–349

⁹ Tamtéž.

nedat znát žádnou slabost. V soukromí pak Olga často působila jako autorita, nejen při každodenním rozhodování, ale i obecně v širším smyslu. Oba pro sebe navzájem byli pevnými body a mohli se o sebe opřít v každé situaci.¹⁰

Koncem sedmdesátých let byl Václav Havel za svou protirežimní aktivitu odsouzen ke čtyřem a půl roku ve vězení. Olga se cítila bezmocně, nemohla nic udělat, nemohla Václava chránit tak, jak byla doposud zvyklá. Navštěvovala ho alespoň při každé příležitosti ve věznici. Václav Olze z vězení posílal dopisy, ty pak jeho žena četla dalším přátelům a disidentům, Václav se v nich později tedy začal obracet na širší publikum než jen na Olgu. Z těchto dopisů nakonec vznikla kniha esejí nazvaná Dopisy Olze.¹¹

Olga Havlová měla svoje způsoby, jak kompenzovat nahromaděný stres, kterého při jejich způsobu života nebylo zrovna málo. Ráda se věnovala namáhavým fyzickým pracím, uklízela, venčila psa, nebo pečovala o své hosty. Jelikož nemohla mít děti, starala se o děti svých disidentských přátel.¹²

Václavovi byl trest nakonec zkrácen s ohledem na zdravotní stav, v roce 1983 totiž ve vězení málem zemřel na zápal plic. Jejich život nebyl stejný jako před nástupem do vězení, ukázalo se, že Olga už nechce žít stejným životem jako předtím. Našla si známost, manželé se tedy rozhodli, že každý z nich bude navíc žít ještě s dalším partnerem, stále však pro sebe zůstávali důležití. Ke konci osmdesátých let se rozhodli se svými vedlejšími partnery rozejít, s ohledem na nástup Havla do prezidentské funkce bylo nutné brát ohled na názory veřejnosti více než doposud. V týdnech, kdy se věci okolo sametové revoluce dávaly do pohybu, stála Olga v pozadí, ovlivňovala však Havla více, než si kdo z pozorovatelů uměl představit.¹³

S nově nabytou popularitou a příchodem na Hrad se musela nejdříve vyrovnat sama v sobě, měla totiž strach, aby se v nových poměrech sama sobě neztratila. Její představy o klidném a svobodném životě vzaly za své, snažila se ale samozřejmě Havla ve všem podporovat. Politické dění ji nepohltilo a Olga se stále snažila, aby její pracovní svět byl oddělen od světa pracovního a přátelského. Sama sebou zůstávala také při oficialitách, zahraničních návštěvách a v přítomnosti dalších vysoce postavených dam. Realizovala se

¹⁰ Tamtéž. s. 351

¹¹ Tamtéž. s. 353–355

¹² Tamtéž. s. 357–358

¹³ Tamtéž. s. 361–362

také v charitě, sama založila organizaci Výbor dobré vůle.¹⁴

Celý život byla silná a vždycky to byla ona, která pomáhala druhým, proto ani ji nenapadlo, že by to mohlo být naopak. Svou nemoc, rakovinu, si uvědomila, až když bylo už příliš pozdě. Na veřejnosti se naposledy objevila na podzim 1995 na vernisáži svého přítele Bohdana Holomíčka. Zemřela 27. ledna 1996 v prostředí domova. U její smrti byl Václav Havel, zdravotní sestra Eliška Hranáčová a Olžin pes. Na Hrad se s ní přišlo rozloučit neobvyklé množství lidí. Ačkoliv se Olga Havlová nijak vědomě nesnažila o slávu, mnoho lidí po její smrti pochopilo, kým skutečně byla nejen pro svého manžela.¹⁵

2.1.2 Dagmar Havlová

Dagmar Havlová, dívčím jménem Veškrnová, se narodila 22. března 1953 v Brně. Jejím otcem byl soustružník, matka pracovala jako účetní. Byly to však jejich mimopracovní aktivity, které Dagmar ovlivnily v dalším životě. Rodiče holdovali divadlu a estrádě, Dagmar a její sestra tak měly už od malička kladný vztah k múzám. U obou sester se projevíly komediantské i herecké sklony. Obě pak vystudovaly konzervatoř a herectví na Janáčkově akademii múzických umění. Dagmar však toužila odejít do Prahy, přijala proto angažmá v tehdejší pražské Divadle Jiřího Wolкера.¹⁶

V září 1975 se vdala za herce Radvíta Nováka, porodila mu dceru Ninu a zanedlouho se s ním rozvedla. Velmi brzo se stala známou filmovou a televizní hvězdou, často bývala obsazována do komediálních rolí, protože měla přirozený komediální talent. Vážných hereckých rolí jí bylo nabízeno o poznání méně.¹⁷

Během roku 1996 se začala Dagmar Veškrnová objevovat na veřejnosti po boku prezidenta Václava Havla, který na počátku toho samého roku ztratil kvůli rakovině svou manželku Olgu Havlovou. Od podzimu 1996 ho Dagmar doprovázela i na oficiálních akcích. Veřejnost si tak měla pomalu zvykat na tento pár, který ve skutečnosti už za sebou měl několikaletou známost.¹⁸

Už v létě 1996 se pár mezi sebou domluvil, že uzavře sňatek někdy na začátku roku 1997. Na podzim roku 1996 však prezident onemocněl a Dagmar, která se o něj pečlivě starala, s ním zažila okamžiky, které změnily její dosavadní vztah k němu. „*Její role byla zásadní,*

¹⁴ Tamtéž. s. 364–368

¹⁵ Tamtéž. s. 371

¹⁶ Tamtéž. s. 374–376

¹⁷ Tamtéž.

¹⁸ Tamtéž. s. 378

nakonec všechny problémy vyřešila po svém, a to tak, že veškeré běsnění a dohady kolem prezidentovy nemoci pominula a „řídila“ jeho léčbu vlastně sama.“¹⁹

Pár se nakonec vzal už na začátku ledna 1997, což velká část Havlových příznivců nesla nelibě. Bývá totiž zvykem dodržet jeden smuteční rok, do kterého navíc zbývaly pouhé dny.²⁰

Dagmar Havlová byla jako první dáma velmi bedlivě sledovaná médií i veřejností. Na tom, jak ji v její roli přijímají doma i v zahraničí, si Dagmar velmi zakládala. V létě 1997 prohlásila, že má v úmyslu právně zakotvit status prezidentovy manželky. Spolu s posunutou interpretací kvůli médiím se zvedla vlna ironických komentářů a soukromí manželského páru z Hradu bylo ještě sledovanější než kdy dřív.²¹

S prezidentem se pak pokoušeli společnosti vysvětlit, že věcně existují důvody k tomu, aby základní pravomoci byly zakotveny alespoň v zákoně upravujícím činnost Kanceláře prezidenta republiky. Veřejnost si však už stihla utvořit názor a pochopila úmysly Havlové tak, že si chce uzurpovat moc, na kterou nemá nárok. Obliba první dámy byla u veřejnosti značně proměnlivá, podle jednoho průzkumu z roku 1997 se až 80 % lidí domnívalo, že roli první dámy zastávala lépe Olga Havlová.²²

Dagmar Havlová byla souzena za věci a za rozhovory, které by za normální situace byly přijímány zřejmě úplně jinak, než jak na ně veřejnost nahlížela poté, co usilovala o uzákonění své „role“ první dámy. Svého manžela se vždy zastávala, což jí také ne pokaždé u veřejnosti pomohlo. Například jako v roce 1998, kdy během volby Václava Havla prezidentem, dvakrát hvízdla při projevu poslance Vika, který ve svém projevu prezidenta urážel. Celých 63 % dotázaných při bleskovém průzkumu agentury Sofres Factum se domnívalo, že chování první dámy bylo v tomto případě neomluvitelné. V té době zprávy o Dagmar byly poněkud stereotypní, převážně ale negativní. Nejpozitivnější ze zpráv, které se objevovaly, byly ty, ve kterých první dáma vystupovala jako prezidentova ošetřovatelka. Pozitivní vliv na její postavení u veřejnosti měla i charitativní činnost, které se věnovala. Založila nadaci Vize 97, která si za hlavní cíl kladla časný záchyt a prevenci rakoviny tlustého střeva. Pomáhala

¹⁹ HOLOUBEK, Jaroslav. *Alan Pajer: Ted' už to můžu říct: zpověď bývalého fotografa prezidentské kanceláře a Dagmar Havlové*. Praha: Brána, 2004. ISBN 80-7243-212-5. s. 110

²⁰ KOSATÍK, Pavel. *Devět žen z Hradu*. 2., přeprac. a rozš. vyd. Praha: Mladá fronta, 1999. ISBN 80-204-0776-6. s. 380–389

²¹ Tamtéž.

²² Tamtéž.

také obětí povodní v roce 2002.²³

V roce 2003 byl zvolen nový prezident Václav Klaus, její role první dámy tak skončila. O několik let později se rozhodla vrátit ke své herecké kariéře. V roce 2011 Václav Havel zemřel a na jeho počest byl vyhlášen státní smutek. Po jeho smrti se Dagmar Havlová nadále věnuje charitě i herectví. Angažuje se také v uchování odkazu svého manžela.²⁴

2.1.3 Livia Klausová

Livia Klausová, dívčím jménem Mištinová, se narodila 10. listopadu 1943 v Bratislavě. Na Slovensku vyrůstala jen dva roky, sedmičlenná rodina se postupně přestěhovala do Prahy. Liviin otec zde získal místo na Ministerstvu práce a sociálních věcí. Liviina matka pracovala na základní škole jako učitelka. Otec kvůli podlomenému zdraví zemřel, když bylo Lívii 16 let, to bylo v roce 1959.²⁵

Celá rodina musela pomáhat s chodem domácnosti, například Livia se už od puberty starala o novorozeného bratra. V té době také navštěvovala Dismanův rozhlasový soubor.²⁶ V osmi letech kvůli vážné nemoci rodičů musela Lívie i se svou sestrou do dětského domova. Podle jejích slov jí tato zkušenost později ukázala, jak je důležité se věnovat charitativní činnosti.²⁷

Se svým manželem se poznala na vysoké škole v roce 1962, kde studovala ekonomii, konkrétně obor zahraniční obchod. Brzy spolu začali chodit, vzali se v roce 1968.²⁸ Tou dobou už oba pracovali v ekonomickém ústavu ČSAV.²⁹

V roce 1968 Livia pracovala na získání titulu kandidátky věd v oboru mezinárodních financí, což se nakonec kvůli srpnové okupaci nestalo. Oba manželé s vědeckou kariérou museli skončit. O rok později se manželům Klausovým narodil první syn, o pět let později druhý. V letech normalizace se Livia věnovala svým dětem, rodině, pracovala na chalupě

²³ Tamtéž. s. 389–394

²⁴ KOSATÍK, Pavel. *Manželky prezidentů: deset žen z Hradu*. 3., dopl. a rozš. vyd. Praha: Mladá fronta, 2009. ISBN 978-80-204-2077-0. s. 368

²⁵ Tamtéž. s. 371–373

²⁶ Tamtéž.

²⁷ KOSTKOVÁ, Tereza. Livia Klausová: S mým mužem byl život hektický vždy. *Český rozhlas* [online]. 09.09.2019 [cit. 2021-4-25]. Dostupné z: <https://dvojka.rozhlas.cz/livia-klausova-s-mym-muzem-byl-zivot-hekticky-vzdy-8072926>

²⁸ KOSATÍK, Pavel. *Manželky prezidentů: deset žen z Hradu*. 3., dopl. a rozš. vyd. Praha: Mladá fronta, 2009. ISBN 978-80-204-2077-0. s. 375–380

²⁹ Správní rada: Nadační fond Klausových [online]. [cit. 2021-02-27]. Dostupné z: <http://nadacnifondklausovych.cz/Spravni-rada/>

a cestovala po Československu.³⁰

V listopadu 1989 se Václav Klaus velmi rychle zařadil mezi vůdčí osobnosti české politiky. V prvních dnech byl přiveden do vznikajícího Občanského fóra a už 10. prosince téhož roku byl jmenován ministrem financí. Dále se stal předsedou strany Občanské fórum, později Občanské demokratické strany. Následovala funkce premiéra. Po Václavovi Havlovi se stal v roce 2003 druhým českým prezidentem.³¹

Po celou dobu mu stála po boku Livia, v té době také pracovala v ekonomickém ústavu ČSAV. Poté, co ho zrušili, se zapojila do chodu České společnosti ekonomické. Mimo jiné rovněž působila v dozorčích radách státních podniků, což vzbuzovalo kritiku ze strany veřejnosti kvůli střetu zájmů, to však Livia odmítala.³²

Ve všech situacích zachovávala svou loajalitu ke svému manželovi, přestála s ním řadu skandálů a zapojovala se do všech společenských událostí, kde byla potřebná. Doprovázela například prezidenta na politické akce i v zahraničí. Na takových cestách se především účastnila pracovních jednání, jen málokdy souhlasila, aby pro ni byl připraven tzv. dámský program. Dbala na to, aby byla platná nejen jako doprovod, ale aby bylo i nadále zřejmé, že vystupuje stále sama za sebe.³³

Neméně úsilí věnovala charitě, ostatně té se věnovala už jako žena premiéra. Se svým manželem také založila Nadační fond manželů Livie a Václava Klausových, ve kterém se zaměřila na pomoc dětem vycházejícím z dětských domovů a na pomoc starším lidem.³⁴

V roce 201 podpořila v první přímé prezidentské volbě Miloše Zemana. Po jeho zvolení se stala na dalších pět let velvyslankyní České republiky na Slovensku.³⁵

2.1.4 Ivana Zemanová

Ivana Zemanová, dívčím jménem Bednarčíková, se narodila 29. dubna 1965 v Bystřici pod Pernštejnem. Protože její otec zemřel, když Ivaně byly pouhé tři roky, matka ji s jejím o sedm let starším bratrem vychovávala sama. Ivana vystudovala gymnázium, po něm se přihlásila na Filozofickou fakultu Masarykovy univerzity v Brně, kde studovala romanistiku.

³⁰ KOSATÍK, Pavel. *Manželky prezidentů: deset žen z Hradu*. 3., dopl. a rozš. vyd. Praha: Mladá fronta, 2009. ISBN 978-80-204-2077-0. s. 382

³¹ Tamtéž. s. 385

³² Tamtéž. s. 386–387

³³ Tamtéž. s. 388–390

³⁴ Z historie: Nadační fond Klausových [online]. [cit. 2021-04-19]. Dostupné z: <http://nadacnifondklausovych.cz/Z-historie/>

³⁵ Tamtéž s. 395

Vysokou školu nedokončila, místo toho se stala v roce 1990 asistentkou Miloše Zemana v Prognostickém ústavu ČSAV. Postupem času se z pracovního vztahu mezi nimi stal vztah osobní, který vedl ke sňatku v roce 1993. Následující rok se jim narodila dcera Kateřina.³⁶

V roce 1998 uspěl Miloš Zeman jako předseda vlády, na postu setrval až do roku 2002. Po neúspěšné kandidatuře na prezidenta republiky v roce 2003 se cesty manželů rozdělily. Zeman odjel žít na Vysočinu, Ivana zůstala s dcerou Kateřinou v Praze. Nezvolením manžela do funkce byla tehdy zklamaná.³⁷

Od roku 2001 do roku 2002 pracovala Ivana Zemanová na projektu Česká kulturní sezóna ve Francii. V roce 2010 se angažovala ve firmě Zemanova přítel Zdeňka Zbytka. Zastávala pozici vedoucí oddělení obchodu dovozce moldavských vín MoldVin CZ. V následujících dvou letech působila jako produkční odboru kultury Správy Pražského hradu.³⁸

V roce 2012 se nezapojila do další manželovy volební kampaně, v té se angažovala dcera Kateřina Zemanová. Kvůli jejímu působení v kampani se vyrojily spekulace o tom, že by mohla zastávat i funkci první dámy.³⁹ Po zvolení Miloše Zemana do prezidentské funkce se sám Zeman v rozhovoru pro deník Blesk přiklonil k názoru, že by dcera s matkou roli první dámy mohly plnit společně: „*Myslím, že mezi vámi by mělo dojít k dělbě práce a určitě by bylo dobře, kromě jiného, se věnovat zahradám Pražského hradu.*“⁴⁰

Spekulace o tom, že by manželka Zemana roli první dámy nevykonávala se ukázaly nakonec jako liché. Ivana Zemanová se po zvolení Miloše Zemana prezidentem své funkce ujala, i když se na oficiálních příležitostech objevuje jen zřídka a svoje soukromí si pečlivě střeží.⁴¹ Za doby působení Ivany Zemanové jako první dámy byl pro její potřeby zřízen Sekretariát manželky prezidenta. Zemanová ho nikdy nevyužívala, pro nečinnost bylo

³⁶ Výběr informací o manželce a rodině Zemana. *České noviny* [online]. 2013 [cit. 2021-02-27]. Dostupné z: <https://archive.li/PmZ1R#selection-1027.0-1027.49>

³⁷ Tamtéž.

³⁸ Tamtéž.

³⁹ To, že jiné ženské příbuzné prezidenta zastávají roli první dámy není neobvyklé. Například po úmrtí Charlotty Masarykové funkci první dámy plnila její dcera Alice.

⁴⁰ SPÁČIL, Dušan. Exkluzivní rozhovor s Kateřinou Zemanovou: Povinnosti první dámy si s mámou rozdělíme. *Blesk* [online]. 02.02.2013 [cit. 2021-4-25]. Dostupné z: <https://www.blesk.cz/clanek/zpravy-volba-prezidenta/190147/exkluzivni-rozhovor-s-katerinou-zemanovou-povinnosti-prvni-damy-si-s-mamou-rozdelime.html>

⁴¹ WEIDENHOFFER, Daniel. Těžký život první dámy. *Newton Media* [online]. 2013 [cit. 2021-4-25]. Dostupné z: <https://www.newtonmedia.cz/tezky-zivot-prvni-damy/>

oddělení zrušeno na podzim roku 2020.⁴²

Nyní může Ivana Zemanová spolupracovat s personálem Kanceláře prezidenta, ale je otázkou, zda ještě v posledních dvou letech svého působení v úřadu má první dáma v plánu vyvíjet nějakou činnost. Podle mluvčího Václava Havla a odborníka na hradní protokol Ladislava Špačka Ivana Zemanová nekráčí ve šlépějích svých předchůdkyň a očekávání veřejnosti jako první dáma nenaplnila.⁴³

2.2 Úřad první dámy

V této kapitole vysvětlíme původ oslovení první dáma, představíme typologii prvních dam, kterou využijeme při analýze článků z Lidových novin a Blesku, popíšeme postavení manželek českých prezidentů a srovnáme ho s postavením manželek slovenských prezidentů.

2.2.1 Titul první dáma

V celé práci používáme označení první dáma, považujeme tedy za vhodné v této podkapitole vysvětlit historii tohoto slovního spojení. Titul *první dáma* je překlad z anglického *first ladies*, ale ani u tohoto označení není přesně známé, jak vzniklo. Poprvé se pravděpodobně toto pojmenování objevilo při smuteční řeči prezidenta Zachary Taylora na pohřbu manželky bývalého prezidenta Dolley Madisonové. Tam Madisonovou tituloval jako „naše první dáma pro půl století“. To bylo v roce 1849, podruhé se termín objevil v roce 1860 v *Illustrated Newspaper*, kde takto novináři označovali neteř tehdejšího prezidenta Jamese Buchanana. V 70. letech 19. století se vžilo označení *first lady of the land* pro tehdejší první dámu Lucy Hayesovou, poté byl pojem zařazen i do slovníku.⁴⁴ Postupem času se označení vžilo a nyní je používáno běžně.

Titul první dáma se v České republice začal používat při jejím vzniku v roce 1993. Používá se rovněž označení manželka prezidenta, jemuž některé první dámy dávají přednost.

2.2.2 Typologie prvních dam

⁴² MAZANCOVÁ, Hana, TITLBACH Filip. První dáma, která není vidět. Ivaně Zemanové zrušili sekretariát, nic nedělal. *Deník N* [online]. 07.12.2020 [cit. 2021-4-25]. Dostupné z: <https://denikn.cz/511309/prvni-dama-ktera-neni-videt-ivane-zemanove-zrusili-sekretariat-nic-nedelal/>

⁴³ Tamtéž.

⁴⁴ The Role of First Lady and Origin of the Title "First Lady" [online]. [cit. 2021-02-27]. Dostupné z: <http://www.firstladies.org/FirstLadiesRole.aspx#RoleFirstLady>

Jak jsme už zmínili v úvodu, v České republice ucelené studium prvních dam chybí, ale například ve Spojených státech amerických je prvním dámám z teoretického hlediska od 80. let minulého století věnována poměrně velká pozornost. Pro potřeby analýzy prvních dam v této práci představíme poznatky, ke kterým došel americký historik Robert Watson, který se studiem amerických prvních dam systematicky zabývá. Jeho rozdělení rolí, jež bývají prvním dámám zpravidla přisuzovány, také využijeme při analýze novinových článků.

Historik Robert Watson v roce 1997 navrhl rozdělení amerických manželek podle toho, jak se historicky instituce první dámy ve Spojených státech amerických rozvíjela. Byly to podle něj první manželky, kdy se teprve role první dámy v nové republice ustanovovala (1789 - 1817), nepřítomné manželky z důvodu nemoci či smrti (1817 - 1869), přechodné manželky (1869 – 1909), aspirující manželky: rozvíjení nových rolí (1909 - 1945); podporující manželky: modelové ženy v době veřejné (1945 - 1974); a moderní manželky: veřejné prezidentské partnerky (1974 - 1996).⁴⁵ Watsonovo rozdělení vychází z dobového vývoje v USA, ale i v Česku (Československu) by se dalo pro manželky prezidentů navrhnout podobné rozdělení podle tuzemského historického vývoje.⁴⁶

Robert Watson při svém bádání o amerických prvních dámách zjistil, že je nutné pro další studie ustanovit konceptuální typologii, se kterou by se dalo při dalších studiích pracovat. V jedné ze svých studií popisuje, že instituci první dámy můžeme zkoumat ve třech rámcích – vývoj instituce, povaha politické aktivity první dámy a vliv první dámy na prezidentský a politický systém.⁴⁷ Tyto aspekty budeme sledovat i při analýze novinových článků o českých prvních dámách.

U prezidentských manželek zůstává nejasné, zda by se měly zapojovat do politického dění. Podle Watsona jsou odsuzovány, pokud se zapojí, ale i když se nezapojí, jelikož jejich „pracovní náplň“ nemá jasně dané parametry. Není tak jasné, co by první dáma měla či neměla dělat. Jejich aktivity vycházejí čistě z dobrovolnosti, ačkoliv do své funkce se dostaly

⁴⁵ WATSON, Robert. The First Lady Reconsidered: Presidential Partner and Political Institution. *Presidential Studies Quarterly* [online]. 1997, 1997(4), 809–814 [cit. 2021-4-25]. Dostupné z: www.jstor.org/stable/27551802

⁴⁶ Mohly by to být například první dámy první republiky, manželky komunistických prezidentů, první dámy po roce 1989, první dámy v době přímé volby prezidenta (u těchto prezidentů by totiž teoreticky manželka mohla mít vliv na prezidentskou kampaň a její výsledky)

⁴⁷ WATSON, Robert. The First Lady Reconsidered: Presidential Partner and Political Institution. *Presidential Studies Quarterly* [online]. 1997, 1997(4), 809–814 [cit. 2021-4-25]. Dostupné z: www.jstor.org/stable/27551802

na základě rozhodnutí svého manžela.⁴⁸ To platí i v České republice.⁴⁹

Politický aktivismus manželek prezidentů Watson rozdělil do čtyř kategorií. Prvním způsobem, jak se první dáma může zapojit do politického dění, jsou podle něj tzv. pet projects. Tyto projekty bývají sociálně zaměřené.⁵⁰ I v Česku první dámy po nástupu svého manžela do prezidentské funkce založily novou charitativní organizaci.⁵¹

Druhou kategorií je působení prvních dam v politických záležitostech, tedy to, jakým způsobem se první dámy podílí na politice. Třetí kategorie je politická podpora. Mnohé první dámy byly důvěrnými konzultantkami svých manželů a jejich rady jim byly stále k dispozici. Politické působení podle Watsona nelze v bádání o prvních dámách opomenout.⁵²

A jako poslední kategorii Watson popisuje vliv manželek prezidentů, který podle něj může být politický (psaní proslovů, lobování), neformální (vycházející z partnerského pouta) a veřejný, čímž se myslí působení první dámy na svoje okolí při domácích společenských událostech i zahraničních cestách. I tyto aktivity mohou ovlivnit politiku.⁵³

V roce 2000 určil Watson v další studii 5 typů prvních dam podle toho, jak se podílely na vykonávání funkce prezidenta. Typy prvních dam jsou následující:

- a) plnohodnotná partnerka, která se podílí na prezidentské kampani, je politicky aktivní, radí prezidentovi v politických záležitostech
- b) částečná partnerka, tedy partnerka, která je částečně politicky aktivní a není poradcem v hlavních záležitostech
- c) partnerka za scénou, což je žena, která radí prezidentovi jen mimo veřejnost
- d) partnerka v manželství, jinými slovy politicky neaktivní a pouze v roli manželky prezidenta

⁴⁸ WATSON, Robert. Source Material: Toward the Study of the First Lady: The State of Scholarship. *Presidential Studies Quarterly* [online]. 2003, 2003(2), 434 [cit. 2021-4-25]. Dostupné z: www.jstor.org/stable/27551802

⁴⁹ Do úřadu kandidovali muži, kteří se rozhodli být prezidentem. Ženy se pak první dámou staly automaticky.

⁵⁰ WATSON, Robert. Source Material: Toward the Study of the First Lady: The State of Scholarship. *Presidential Studies Quarterly* [online]. 2003, 2003(2), 434 [cit. 2021-4-25]. Dostupné z: www.jstor.org/stable/27551802

⁵¹ V předchozích kapitolách jsme zmínili Výbor dobré vůle Olgy Havlové, Vize 97, Nadace Livie a Václava Klausových, Nadace Ivany Zemanové.

⁵² WATSON, Robert. Source Material: Toward the Study of the First Lady: The State of Scholarship. *Presidential Studies Quarterly* [online]. 2003, 2003(2), 434 [cit. 2021-4-25]. Dostupné z: www.jstor.org/stable/27551802

⁵³ Tamtéž.

e) tzv. ne – partnerka, ta se na veřejnosti téměř neukazuje a ve své roli není aktivní⁵⁴

Tyto typy prvních dam budeme přiřazovat k českým prvním dámám při sestavování mediálních obrazů prvních dam.

Watson během svých studií ustanovil také 11 rolí, ve kterých bývají první dámy nejčastěji zobrazovány. Vykonávání těchto rolí pak podle Watsona očekává i veřejnost. Tyto role budeme u analyzovaných textů sledovat a zaznamenávat i v naší práci.

a) manželka a matka, b) veřejná a populární osobnost c) společenská hostitelka d) symbol české (původně americké) ženy e) správkyně a ochránkyně Hradu (původně Bílého domu) f) propagátorka g) zastánkyně společnosti a řešení společenských problémů h) prezidentova mluvčí i) podpůrkyně prezidentské a politické strany j) diplomatka k) politická a prezidentská partnerka.⁵⁵

Při studiích českých prvních dam zatím žádná odborná typologie navržena nebyla. Jedno možné nahlížení na druhy českých prvních dam v prosinci 2020 uvedl při rozhovoru s Deníkem N bývalý prezidentský tiskový mluvčí a odborník na hradní protokol Ladislav Špaček. Podle něj existují tyto tři typy: aktivní manželka, manželky, které se objevují jen při protokolárních záležitostech a ty, které prakticky vůbec neexistují. Aktivní manželka je podle Špačka je výrazná, stojí po boku prezidenta, má svou nadaci a účastní se různých společenských a kulturních akcí.⁵⁶

To byly například Olga Havlová, Dagmar Havlová a Livia Klausová. Druhou variantou jsou první dámy, které se na veřejnosti objevují jen ve chvíli, kdy je to zapotřebí kvůli protokolárním a ceremoniálním záležitostem.⁵⁷ Vzhledem k tomu, že tvrzení Ladislava Špačka vychází z dlouholetého působení v okolí prvních dam, je pravděpodobné, že se nám podobnou charakteristiku prvních dam podaří vysledovat i při naší analýze.

V České republice není výzkum prvních dam zatím příliš rozšířený, naproti tomu ve Spojených státech amerických vypadá vývoj ve výzkumu manželek prezidentů podle Watsona slibně, od 80. let o tyto výzkumy stoupá zájem a v akademické obci je tento druh

⁵⁴ WATSON, Robert. *The Presidents' Wives: Reassessing the Office of First Lady*. USA, Colorado: Lynne Rienner Publishers, 2000. ISBN 978-1555879488. s. 140–141

⁵⁵ WATSON, Robert. *The Presidents' Wives: Reassessing the Office of First Lady*. USA, Colorado: Lynne Rienner Publishers, 2000. ISBN 978-1555879488. s. 72

⁵⁶ MAZANCOVÁ, Hana, TITLBACH Filip. První dáma, která není vidět. Ivaně Zemanové zrušili sekretariát, nic nedělal. *Deník N* [online]. 07.12.2020 [cit. 2021-4-25]. Dostupné z: <https://denikn.cz/511309/prvni-dama-kertera-neni-videt-ivane-zemanove-zrusili-sekretariat-nic-nedelal/>

⁵⁷ Tamtéž.

studií také čím dál lépe přijímán. Studiím o prvních dámách ale chybí formální náležitosti. Teorie a model zkoumání prvních dam se musí dále vyvíjet. Watson uvádí tři oblasti, ve kterých vidí naděje na zlepšení: systematictější přístup ke studiím, lepší porozumění instituci prvních dam, jejich rolím, politickým zásluhám, očekávání veřejnosti a začlenění studií o prvních dámách do mainstreamové oblasti prezidentských studií.⁵⁸

V našem akademickém prostředí sice postupně přibývají práce, které se věnují prvním dámám a prezidentům, ale jedná se především o diplomové a bakalářské práce.⁵⁹ I tato práce se bude snažit přispět k dosavadnímu vědění a výzkumům prvních dam v Česku.

2.2.3 Postavení prvních dam

Jak už jsme zmínili, funkce první dámy není v České republice určena žádným zákonem. První dáma nedostává za svoji činnost žádnou finanční odměnu a jedná se o zcela dobrovolné rozhodnutí každé dámy, jakým aktivitám se bude v úřadu věnovat. Celá instituce první dámy je založena především na pokračování tradice prvních československých dam, které tuto funkci zastávaly ještě před komunistickým převratem v roce 1948.

Navzdory tomu, že za svou činnost nejsou manželky prezidentů nijak ohodnoceny, a i po desítkách let zůstává nejasné, jak by svou roli měly plnit, se v historii samostatné České republiky zatím nestalo, že by se první dáma rozhodla žádným aktivitám nevěnovat.

Snahy roli první dámy definovat zákonem se objevily až poté, co ji začala plnit Dagmar Havlová v roce 1997. Dagmar Havlová po nástupu do role první dámy prohlásila: „*Na jedné straně se předpokládá, že budu jako manželka prezidenta plnit mnoho rozmanitých povinností, ale že na druhé straně neexistuje zákonná úprava, která by umožňovala tyto povinnosti odpovědně plnit, totiž mít k tomu minimální servis.*“⁶⁰

V té době se její snaha nesetkala u veřejnosti s velkým pochopením, role první dámy do zákonů zakotvena nebyla. Na neexistenci své role v zákonech narazila i její následnice, první

⁵⁸ WATSON, Robert. Source Material: Toward the Study of the First Lady: The State of Scholarship. *Presidential Studies Quarterly* [online]. 2003, 2003(2), 434–439 [cit. 2021-4-25]. Dostupné z: www.jstor.org/stable/27551802

⁵⁹ MĚŠŤANOVÁ, Kateřina. *Vývoj mediálního obrazu Livie Klausové na stránkách Mladé fronty DNES v letech 2003-2008*. 2010. Bakalářská práce. Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Katedra žurnalistiky. Vedoucí práce Němcová Tejkalová, Alice.

VANĚČKOVÁ, Barbora. *Role první dámy v kontextu soukromé a veřejné sféry: analýza mediálního zobrazování Ivany Zemanové*. Praha, 2017. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Fakulta humanitních studií, Katedra genderových studií. Vedoucí práce Kobová, Ľubica.

⁶⁰ HOP, RG. Chci změnit postavení první dámy, říká Dagmar Havlová. *Mladá fronta DNES*. 25.08.1997 s. 1

dáma Livia Klausová, která chtěla pomoci svému manželovi s vykonáváním úřadu a zastoupit jej na inauguraci filipínské prezidentky Glorie Arrovové. V té době se ukázalo, že vládní kabinet nemůže projednat uhrazení cestovních výloh vládním fondem pro zahraniční cesty, protože postavení první dámy oficiálně neexistuje.⁶¹ Celá záležitost se proto začala znovu projednávat. Diskutovalo se o tom, zda by první dáma neměla mít oficiálně právo zastupovat hlavu státu na podobných akcích doma i v zahraničí, zda by neměla mít nárok na vlastní sekretariát, sekretářku apod. Oficiálně totiž zaměstnanci první dámy pracují pro prezidenta, ne pro jeho manželku. V minulosti se o první dámy starala Kancelář prezidenta republiky. První dámy mohly požadovat asistentky, tlumočnický a další služby, které pro svoje činnosti potřebovaly.⁶²

V červnu 2013 vzniklo v Kanceláři prezidenta republiky oddělení sekretariátu první dámy, když roli první dámy vykonávala Ivana Zemanová. Toto oddělení však nebylo nikdy obsazeno a nevyvíjelo žádnou činnost, bylo proto dodatkem č. 8 z 15. října 2020 k témuž datu bez náhrady zrušeno.⁶³

V současnosti agendu první dámy zajišťuje jedna pracovnice, která je zařazena jako tajemnice manželky prezidenta republiky neboli organizační referentka přímo pod vedoucího Kanceláře prezidenta republiky.⁶⁴

2.2.4 Srovnání postavení českých a slovenských prvních dam

V této kapitole nastíníme postavení prvních dam slovenských. Od té doby, co se Československo rozdělilo, měly obě země shodně čtyři první dámy. První dámou po rozdělení ČSR se v roli první dámy na Slovensku vystřídalaly Emília Kováčová (2. března 1993–2. března 1998), Irena Schusterová (15. červen 1999–15. červen 2004), Silvia Gašparovičová (15. června 2004–15. června 2014), a zatím poslední první dámou Slovenska byla Martina Kisková (15. června 2014–15. června 2019).

V předchozí kapitole jsme zmínili, že postavení českých dam není upravováno žádným zákonem. Stejně tak ani funkci první dámy na Slovensku neupravují žádná pravidla ani

⁶¹ Livia Klausová nakonec na cestu odjela, uhradilo ji ministerstvo zahraničí. Bylo to poprvé, co manželka českého prezidenta oficiálně zastupovala hlavu státu.

⁶² Viz. kapitola 4. Interpretace analýzy.

⁶³ První dáma, která není vidět. Ivaně Zemanové zrušili sekretariát, nic nedělal. *Deník N* [online]. 07.12.2020 [cit. 2021-02-27]. Dostupné z: <https://denikn.cz/511309/prvni-dama-ktera-neni-videt-ivane-zemanove-zrusili-sekretariat-nic-nedelal/>

⁶⁴ Ivana Zemanová přišla o sekretariát. Ovčáček řekl, kdo obstarává náležitosti první dámy. *Blesk* [online]. 09.12.2020 [cit. 2021-02-27]. Dostupné z: <https://www.blesk.cz/clanek/zpravy-politika/663475/ivana-zemanova-prisla-o-sekretariat-ovcacek-rekl-kdo-obstarava-nalezitosti-prvni-damy.html>

zákon. Je tedy na rozhodnutí každé dámy, jakým (nebo jestli vůbec nějakým) aktivitám se bude po dobu působení ve funkci věnovat.⁶⁵ Marek Trubač, mluvčí bývalého slovenského prezidenta Ivana Gasparoviče, k působení slovenských prvních dam pro slovenský tisk uvedl: „*Je prirodzené a očakávané, že manželka prezidenta bude plniť nepísané protokolárne povinnosti podľa tradičných zvyklostí, teda najmä venovať sa charitatívnym a humanitárnym aktivitám.*“⁶⁶ Z Trubačových slov plyne, že i na Slovensku veřejnost od manželek prezidentka očekává vykonávání určitých aktivit, které jsou s jejich postavením historicky spojené.

Slovenské první dámy měly v době vykonávání své funkce k dispozici auto s řidičem, ochranku a částečný servis prezidentské kanceláře, tedy byly v podobné situaci jako české dámy. Rovněž ani ony neměly nárok na placeného stylistu či kadeřníka, veškerá garderoba se platila z platu prezidenta.⁶⁷

Už jsme zmínili, že první dámy si samy vybírají, jakým aktivitám se budou v úřadu věnovat. Manželka prezidenta Andreje Kisku se jako jediná z dosud úřadujících slovenských prvních dam rozhodla se do žádných veřejných činností nezapojovat. Během manželova mandátu žila s dětmi v Popradě a doprovázela ho jen na oficiální události.⁶⁸

Ze zákonného hlediska tedy mají první dámy i po rozdělení obou republik stejné postavení. Jediným rozdílem je skutečnost, že žádná česká dáma se nerozhodla být neaktivní. Všechny se podílely na veřejném životě, podporovaly charitativní projekty, jezdily na diplomatické cesty, a to i přesto, že jim za tuto činnost nepřísluší žádný plat.

2.3 Mediální obraz

Tato diplomová práce si klade za cíl analyzovat mediální obrazy jednotlivých českých prvních dam, je proto potřeba vysvětlit, jakým způsobem média mediální obraz vytváří. Pojem mediální obraz je velmi frekventovaně užíván, jeho definice však není úplně

⁶⁵ S dotazem na příslušné dokumenty a aktivity prvních slovenských dam se autorka práce obrátila na současného mluvčího prezidentky Zuzany Čaputové Martina Strižince. Korespondence proběhla přes email dne 7.11.2020.

⁶⁶ Pojem 'prvá dáma' slovenský politický systém nepozná. *Pravda* [online]. 28.03.2014 [cit. 2021-02-27]. Dostupné z: <https://spravy.pravda.sk/prezidentske-volby-2014/clanok/312977-pojem-prva-dama-slovensky-politicky-system-nepozna/>

⁶⁷ Pojem 'prvá dáma' slovenský politický systém nepozná. *Pravda* [online]. 28.03.2014 [cit. 2021-02-27]. Dostupné z: <https://spravy.pravda.sk/prezidentske-volby-2014/clanok/312977-pojem-prva-dama-slovensky-politicky-system-nepozna/>

⁶⁸ FORGÁČOVÁ, Adriana. Rozmyslite si to, prosím, pani Kisková. *Denník N* [online]. 21.05.2017 [cit. 2021-04-19]. Dostupné z: <https://dennikn.sk/blog/770120/rozmyslite-si-to-prosim-pani-kiskova/>

jednoznačná. Používá se pro označení jak cíleného, tak sofistikovaného budování image instituce či jedince.⁶⁹

Mediální obraz přímo souvisí s mediální produkcí, která je součástí sociální konstrukce reality. Sociální konstrukce reality je koncept definovaný Peterem L. Bergerem a Thomasem Luckmannem v roce 1966 jako proces, při kterém dochází k utváření reality každodenního života. Autoři ke každodennímu životu ve své knize píší, že:

„Svět každodenního života není totiž pouze světem, který obyčejní členové společnosti pokládají za danou realitu při svém subjektivním a cílevědomém každodenním jednání. Je to také svět, který má svůj původ v jejich myšlenkách a činnostech, a který je právě těmito myšlenkami a činnostmi jako reálný udržován.“⁷⁰

Podle Bergera a Luckmanna se člověk v takovém světě orientuje pomocí třech vzájemně propojených procesů, jimiž jsou externalizace, objektivizace a internalizace. Tyto procesy společně vytváří realitu.⁷¹

„Každá z těchto vazeb je odrazem základních vlastností sociálního světa. Společnost je výtvorem člověka (externalizace). Společnost je objektivní realitou (objektivizace). Člověk je výtvorem společnosti (internalizace).“⁷²

Vykonstruovaný svět pak pro čtenáře představuje faktickou realitu, jelikož k věcem, o kterých čte, přímý přístup nemá.⁷³ Média se tedy stávají součástí procesu konstruování světa, jsou zprostředkovatelem reality, řídí lidské chování a nabízí orientaci ve společnosti.⁷⁴

Ke konstruování mediálního obrazu dochází v médiích při procesu zvaném gatekeeping, což je činnost, při které editoři a redaktoři vybírají, jaké zprávy se nakonec k publiku dostanou.⁷⁵ Jelikož z časových a prostorových důvodů není přirozeně možné informovat o všem, co se stane, dochází k selekci a upřednostňování některých zpráv před jinými.⁷⁶

⁶⁹ VOLEK, Jaromír. *Mediální obraz ve volební kampani* [online]. 2013, 6–15 [cit. 2021-02-27]. Dostupné z: http://www.clovekamedia.cz/konference/sborniky/cm_2013_jaro.pdf

⁷⁰ BERGER, Peter L. a Thomas LUCKMANN. *Sociální konstrukce reality: pojednání o sociologii vědění*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 1999. ISBN 80-85959-46-1 s. 25

⁷¹ Tamtéž. s. 62–64

⁷² Tamtéž. s. 64

⁷³ SCHULZ, Winfried. *Die Konstruktion von Realität in den Nachrichtenmedien: e. Analyse d. aktuellen Berichterstattung*. München: Alber, 1976. ISBN 3495473319 s. 29 citováno dle: KUNCZIK, Michael. *Základy masové komunikace*. Praha: Karolinum, 1995. ISBN 80-7184-134-X.

⁷⁴ BERGER, Peter L. a Thomas LUCKMANN. *Sociální konstrukce reality: pojednání o sociologii vědění*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 1999. ISBN 80-85959-46-1. s. 58

⁷⁵ SHOEMAKER, Pamela a VOS, Timothy. *Gatekeeping theory*. Routledge, 2009. ISBN 978-0415981385 s. 22

⁷⁶ MCCOMBS, Maxwell E. *Agenda setting: nastolování agendy: masová média a veřejné mínění*. Praha:

Z těchto finálních mediálních produktů si pak veřejnost vytváří na činnost a osobnost první dámy svůj názor, tedy z mediálního obrazu, jež jim byl vytvořen. Toto tvrzení by se dalo vztáhnout na všechny zájmy ve veřejné agendě, jelikož občané se zabývají novináři zprostředkovanou realitou.⁷⁷ A protože si publikum většinou nemá možnost vytvořit názor na základě přímé zkušenosti s předkládanou informací, stávají se média hlavním či jediným zdrojem o těchto společenských jevech. Vzhledem k tomu, že do novin se dostanou pouze určité výseky činnosti prvních dam, může docházet k vytváření stereotypů o jejich aktivitách a rolích. Stereotypy jsou nevyhnutelnou součástí sociální konstrukce skutečnosti.⁷⁸

Mnozí čtenáři námi analyzovaných periodik manželky prezidentů nikdy nepotkali a nepotkají, jejich názor na ně tedy přímo souvisí s tím, jak jsou v daných médiích zobrazovány. Proto bude zajímavé sledovat, jak média v průběhu let konstruovala mediální obraz těchto žen. Z výsledků naší analýzy zjistíme, jaký výsledný obraz jim námi vybraná média vytvořila.

3 Metodika výzkumu

V následující kapitole představíme zvolenou metodu, analyzovaná média a vybraný vzorek k analýze. Také stanovíme výzkumné otázky a cíle práce. Pro provedení této diplomové práce jsme zvolili kvalitativní obsahovou analýzu, pomocí níž budeme analyzovat články o prvních dámách ze dvou odlišných periodik, z deníku Blesk a z Lidových novin. Cílem této práce je pomocí analýzy jednotlivých článků zmapovat a popsat mediální obraz všech prvních českých dam. Bude nás také zajímat, v jakých rolích byly jednotlivé české první dámy vykreslovány, a zda se lišilo popisování jednotlivých dam v odlišných typech médií. Pomocí zodpovězení výzkumných otázek pak získáme relevantní mediální obraz každé první dámy.

3.1 Kvalitativní výzkum

Kvalitativní výzkum někteří metodologové chápou jen jako doplněk tradičních kvantitativních strategií, přesto však získal postupně v sociálních vědách rovnocenné postavení mezi ostatními formami výzkumu. Jan Hendl uvádí, že neexistuje jediný obecně

Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-591-2. s. 26

⁷⁷ Tamtéž. s. 25

⁷⁸ JIRÁK, Jan a Barbara KÖPPLOVÁ. *Masová média*. 2., přepracované vydání. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0743-6. s. 281

uznávaný postup, který by vymezoval kvalitativní výzkum. Typicky podle něj výzkumník na začátku kvalitativního výzkumu vybere téma a určí si základní výzkumné otázky, které může modifikovat a doplňovat i v průběhu výzkumu.⁷⁹ Během výzkumu nevznikají pouze výzkumné otázky, ale objevují se také hypotézy a mohou se objevovat i nová rozhodnutí, jak by bylo možné modifikovat zvolený výzkumný plán a pokračovat při sběru dat i jejich analýze.⁸⁰

Existuje však i skupina vědců, kteří se ke kvalitativnímu výzkumu staví skepticky. Jak Hendl píše: „*kvalitativnímu výzkumu se vytyká, že jeho výsledky představují sbírku subjektivních dojmů.*“⁸¹ Dodává, že pro jeho pružný charakter bez struktur ho lze jen těžko opakovat, jeho ověření je tím složitější. Vznikají tedy problémy se zobecňováním výsledků. Kvalitativní analýza se nedá ve srovnání se statistickou analýzou formalizovat.⁸²

Tento druh analýzy je vhodný pro velmi důkladný rozbor jednotlivých mediálních obsahů, ale pro zpracování velkého množství textů se nehodí. Metoda je silně spjata s osobou, která výzkum provádí. Poznávací proces je těžko proveditelný, protože různí odborníci se mohou dohodnout na různých výsledcích.⁸³

Podle Sedlákové tato výzkumná metoda vyžaduje erudici, zkušenost, přehled v oboru, talent, intuici či imaginaci. Samotnou práci s daty pak popisuje jako opakované procházení, pročítání, třídění, seskupování, kategorizování, promýšlení a uspořádávání dat s cílem formulovat nové poznatky.⁸⁴

3.2 Postup analýzy

Sociolog Philipp Mayring v roce 1990 ustanovil 4 fáze procesu zpracování dokumentů, v nichž najdeme oporu i při naší analýze. Jsou to tyto kroky:

1. Na začátku se definuje výzkumná otázka
2. Poté se definuje to, co budeme považovat za dokument
3. Provádí se pramenná kritika

⁷⁹ HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-485-4. s. 48

⁸⁰ Tamtéž.

⁸¹ Tamtéž. s. 50

⁸² Tamtéž.

⁸³ SCHULZ, Winfried a Irena REIFOVÁ. *Analýza obsahu mediálních sdělení*. 2., přeprac. vyd. Praha: Karolinum, 2004. ISBN 80-246-0827-8. s. 29

⁸⁴ SEDLÁKOVÁ, Renáta. *Výzkum médií: nejužívanější metody a techniky*. Praha: Grada, 2014. Žurnalistika a komunikace. ISBN 978-80-247-3568-9. s. 395

4. Následuje interpretace dokumentů zaměřená na hledání odpovědi na položené otázky a vypracování zprávy.⁸⁵

Analýza dokumentů se používá právě tehdy, pokud zkoumáme časově vzdálené události. Vzhledem k tomu, že v námi zvolených dokumentech⁸⁶ budeme zkoumat události posledních 28 let, jeví se tato metoda jako vhodná.

Směr samotné analýzy je pak podle socioložky Jane Kronick určován kladením otázek k textu: „*Směr analýzy je určován kladením otázek k textu. Tyto otázky jsou založeny na zkoumaném problému, na záměru interpreta analyzovat text. Otázky vznikají při získávání odpovědí a vytváření významu textu. Jednotlivými řádky textu se zabýváme do hloubky, pečlivě přitom sledujícíe jednak všechna slova a také vynechávky v řádcích textu.*

Výzkumník začne prvním řádkem textu a pokračuje, dokud všechna slova v dané části nejsou prozkoumána a pečlivě ohodnocena. Výslovnou pozornost věnuje významu slov. Hledá vlastní (inherentní) význam slov, jakož i význam jejich kontextu.“⁸⁷

Hendl uvádí, že během analýzy dokumentů se obvykle navrhne kategorizační systém a postupně se vyhledávají výskyty představitelů dané kategorie.⁸⁸ Možné je podle něj využít i některé z kvantitativních metod obsahové analýzy, například měření četnosti výskytu určitých prvků obsahu.⁸⁹ V této práci kvantitativní metodu využijeme při kvantifikaci několika prvků, které jsou popsány v kapitole Kódování.

3.3 Cíle práce a výzkumné otázky

Hlavním výzkumným cílem této práce je zjistit, jaký mediální obraz prvními dámami vytvořily Lidové noviny a Blesk. Dílčím cílem je pak popsat rozdíly v informování u dvou typově odlišných médií. Hlavní výzkumná otázka tedy zní:

- **HVO: Jaký mediální obraz vytvořily Lidové noviny a Blesk čtyřem manželkám českých prezidentů během vykonávání role první dámy?**

⁸⁵ HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. Čtvrté, přepracované a rozšířené vydání. Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-0982-9. s. 134–135

⁸⁶ Za dokument v této práci považujeme každý text o první dámě, který odpovídá námi zvoleným kritériím viz. kapitola Výběr výzkumného souboru.

⁸⁷ KRONICK, Jane. *Alternative Methodologies for the Analysis of Qualitative Data*. Czech Sociological Review, 1997, 33(1), s. 57–67

⁸⁸ HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. Čtvrté, přepracované a rozšířené vydání. Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-0982-9. s. 134–135

⁸⁹ Tamtéž. s. 135

Abychom se dobrali k odpovědi na hlavní výzkumnou otázku, získali celkový mediální obraz každé první dámy a splnili dílčí cíl, musíme zodpovědět také otázky vedlejší:

- **VVO1: S jakými rolemi byly první dámy spojovány?**
- **VVO2: Která první dáma byla vykreslována médii nejpozitivněji?**
- **VVO3: Která první dáma byla vykreslována médii nejnegativněji?**
- **VVO4: Jak se lišil přístup v informování o prvních dámách mezi Bleskem a Lidovými novinami?**
- **VVO5: Jakou změnou prošel mediální obraz prvních dam, které byly ve „funkci“ dvě volební období?**

Odpovědi na tyto otázky získáme analýzou námi vybraných periodik, která představíme v následující podkapitole.

3.4 Profil analyzovaných periodik

Pro analýzu mediálního obrazu prvních dam České republiky byly vybrány dva tituly, které na domácím mediálním trhu patří od devadesátých let k těm nejčtenějším.⁹⁰ Deník Blesk patří k tzv. bulvárnímu tisku, zatímco Lidové noviny k tzv. serióznímu a mainstreamovému tisku.⁹¹ Záměrně byly vybrány dva odlišné typy titulů, jelikož v této práci chceme zjistit, zda typově odlišná média budou o prvních dámách informovat podobně či odlišně. V následujících podkapitolách oba tituly představíme.

3.4.1 Deník Blesk

Deník Blesk se stal prvním deníkem, který založil zahraniční vydavatel Ringier AG (pod nějž spadala společnost Ringier ČSFR a.s., později Ringier ČR) za účelem vyplnit volné místo na trhu. Důležitou roli při jeho zakládání hrál Petr Schönfeld, ten se také stal jeho prvním šéfredaktorem. Odešel ze Zemědělských novin, aby založil první standardní bulvár v Československu. Poprvé deník vyšel 13. dubna 1992.⁹² Blesk je jediným denním listem

⁹⁰ Výzkum čtenosti tisku - media projekt [online]. 2020 [cit. 2021-02-27]. Dostupné z: http://www.unievydavatelu.cz/cs/unie_vydavatelu/medialni_data/vyzkum_ctenosti

⁹¹ Podle Karla Hvíždaly lze obecně říci, že bulvár pracuje s aktualitou a napětím, kdežto standardní média s informacemi, analýzou a kontextem. U aktuality hodnota sdělení s časovou vzdáleností od události, kterou popisuje, klesá. U informací je tento proces opačný, význam roste s odstupem času. Můžeme tedy říci, že bulvár je založen na přenosu emocí místo informací viz. HVÍŽDALA, Karel. *Jak myslet média: eseje, přednášky, články a rozhovory 2004-2005*. Praha: Máj, 2005. ISBN 80-7363-047-8. s. 83

⁹² BENDA, Josef. *Vlastnictví periodického tisku v České republice v letech 1989-2006*. Praha: Karolinum, 2007. ISBN 978-80-246-1387-1. s. 109

založeným po listopadu 1989, kterému se podařilo na trhu udržet až do současnosti.⁹³

Zpočátku měl deník potíže najít redaktory, kteří by pro něj chtěli pracovat. Bulvární novináři se v té době v Česku nevyskytovali a novému stylu práce se museli postupně naučit.⁹⁴

V červnu 1996 se deník Blesk sloučil s titulem Expres, jež mu byl konkurencí. Po sloučení prošel rozsáhlou grafickou a obsahovou změnou.⁹⁵ Od roku 2004 pak začaly vycházet další variace titulu. Nejdříve na trh přišel týdeník Blesk pro ženy, později Blesk Hobby, Blesk Křížovky, Blesk Vaše recepty.⁹⁶

V roce 2011 se Blesk přestěhoval do nových integrovaných newsroomů, kde se spojil tištěný Blesk s redakcí internetové verze a všech příloh.⁹⁷

V dubnu 2014 list poprvé změnil majitele, odkoupila ho společnost CZECH NEWS CENTER a. s. vlastněná Danielem Křetínským a Patrikem Tkáčem.⁹⁸ V současnosti patří Blesk už po mnoho let k nejčtenějším českým titulům⁹⁹ a jeho šéfredaktorem je Radek Lain.

3.4.2 Lidové noviny

Lidové noviny jsou nejstarším českým deníkem, který stále vychází. Založil je novinář a politik Adolf Stránský dne 16. prosince 1893. Lidové noviny se staly nástupcem Moravských listů vycházejících od roku 1889, které byly na popud T. G. Masaryka přejmenovány na Lidové noviny. Prvním šéfredaktorem byl Emil Čermák.¹⁰⁰

Čtyři roky po komunistickém převratu, tedy v roce 1952, muselo být vydávání Lidových novin zastaveno. Ilegálně vycházely Lidové noviny od roku 1987 a po sametové revoluci v roce 1990 začaly vycházet legálně.¹⁰¹ První oficiální číslo Lidových novin mělo náklad

⁹³ BEDNAŘÍK, Petr, Jan JIRÁK a Barbara KÖPPLOVÁ. *Dějiny českých médií: od počátku do současnosti*. 2., upravené a doplněné vydání. Praha: Grada, 2019. ISBN 978-80-271-0553-3. s. 406

⁹⁴ Tamtéž. s. 407

⁹⁵ BENDA, Josef. *Vlastnictví periodického tisku v České republice v letech 1989-2006*. Praha: Karolinum, 2007. ISBN 978-80-246-1387-1. s. 113

⁹⁶ Historie CNC [online]. 2014 [cit. 2021-02-27]. Dostupné z: <https://www.cncenter.cz/clanek/1327/historie>

⁹⁷ Tamtéž.

⁹⁸ Tamtéž.

⁹⁹ Výzkum čtenosti tisku - media projekt [online]. 2020 [cit. 2021-02-27]. Dostupné z: http://www.unievydavatelu.cz/cs/unie_vydavatelu/medialni_data/vyzkum_ctenosti

¹⁰⁰ SEKERA, Martin. Jak se v prosinci 1893 narodily v Brně Lidové noviny. Mimořádná příloha k 110. výročí vzniku LN. Lidové noviny. 13. prosince 2003 s. 3.

¹⁰¹ JEŘÁBEK, Miroslav. *K činnosti redakce a vydavatelství Lidových novin v Brně* [online]. 2011 [cit. 2021-02-27]. Dostupné z: https://digilib.phil.muni.cz/bitstream/handle/11222.digilib/115242/1_MusicologicaBrunensia_46-2011-1_12.pdf?sequence=1

600 000 výtisků. Zpočátku noviny vycházely pouze dvakrát týdně, od dubna 1990 šestkrát týdně.¹⁰² Obnovení Lidových novin výrazně napomohlo to, že byly vydávány jako samizdat. Šéfredaktorem se stal novinář Jiří Ruml, který byl rovněž jedním z iniciátorů založení samizdatových Lidových novin. Vydavatelem titulu byla akciová společnost Lidové noviny a.s.¹⁰³, až do roku 1993, kdy značnou část akcií společnosti Lidové noviny a.s. koupil RINGIER ČR a.s. Po několika dalších přesunech většinového podílu se stal vlastníkem společnosti PRESSINVEST a.s., která je ve vlastnictví Rheinisch – Bergische Verlagsgesellschaft mbH (dále už jen RBVG). V roce 2010 se stala vydavatelem novin společnost Mafra, vlastněná rovněž RBVG.¹⁰⁴

Mafru v roce 2013 odkoupila společnost Agrofert Holding, jež patří současnému premiérovi České republiky Andreji Babišovi. Ve vlastnictví Agrofertu jsou noviny doposud.¹⁰⁵ Současným šéfredaktorem novin je bývalý šéfredaktor Petr Bušta.

3.5 Výběr výzkumného souboru

Pro účely této kvalitativní práce jsme nejprve vyhledali články o prvních českých dámách v databázi Newton. Vyhledávali jsme články, které vyšly za určené období v Blesku a v Lidových novinách. Zvolené analyzované období je podle období, kdy první dámy svou roli plnily. Tedy v případě Olgy Havlové budeme analyzovat články od 1. ledna 1993 (od vzniku České republiky) do 3. února 1996, tedy do dne následujícího po jejím pohřbu.

Články o Dagmar Havlové budeme analyzovat ode dne, kdy se za Václava Havla provdala, tedy od 4. ledna 1997 až do konce Havlova mandátu, tedy do 2. února 2003. Dále budeme zkoumat mediální obraz Livie Klausové od 28. února 2003 do 8. února 2013. U Ivany Zemanové budeme zkoumat články za období od 26. ledna 2013 do 31. prosince 2020.

Jelikož článků se zmínkami o prvních dámách je velké množství a pro potřeby naší analýzy by nebylo možné ani směřodatné je analyzovat všechny, vyhledávali jsme články podle nadpisů a podnadpisů. Klíčovými slovy při vyhledávání textů bylo příjmení první

¹⁰² BENDA, Josef. *Vlastnictví periodického tisku v České republice v letech 1989-2006*. Praha: Karolinum, 2007. ISBN 978-80-246-1387-1. s. 109

¹⁰³ BEDNAŘÍK, Petr, Jan JIRÁK a Barbara KÖPPOVÁ. *Dějiny českých médií: od počátku do současnosti*. 2., upravené a doplněné vydání. Praha: Grada, 2019. ISBN 978-80-271-0553-3. s. 404

¹⁰⁴ Agrofert může převzít mediální skupinu Mafru [online]. 2013 [cit. 2021-02-27]. Dostupné z: <https://www.cncenter.cz/clanek/1327/historie>

¹⁰⁵ Mapa vlastníků českých médií v roce 2020 [online]. 2020 [cit. 2021-02-27]. Dostupné z: <https://www.cncenter.cz/clanek/1327/historie>

dámy, křestní jméno, její funkce, nebo spojení s prezidentem (např. manželé Havlovi). Vynechali jsme krátká agenturní oznámení, články, které nebyly delší než tři rozvitě věty, popisky fotografií a fotografie.

Vzhledem k tomu, že databáze Newton obsahuje články, které vyšly až po 1. lednu 1996, analyzovali jsme články z let 1993–1996 (tedy období, kdy Olga Havlová byla první českou dámou) v Depozitáři Krystal.¹⁰⁶

Předpokládáme, že články o prvních dámách se budou objevovat ve třech kategoriích:

1. články, které informují o první dámě v souvislosti s prezidentem, a kde je první dáma zmiňována jen okrajově (účast na společenských akcích, doprovod na zahraničních cestách apod.)
2. články, ve kterých je pozornost novinářů věnována především první dámě a jejím aktivitám (charitativní činnost, politický aktivismus, vlastní zájmy apod.)
3. publicistické články zaměřené na první dámu (publicistické rozhovory s první dámou, profily první dámy, komentáře apod.)

U těchto typů textů budeme sledovat četnost. Dále budeme u textů sledovat, zda jsou negativní, neutrální či pozitivní, to znamená, že budeme sledovat téma článku a hodnocení, která jsou s první dámou spojována. Tyto prvky budeme zaznamenávat a zjistíme tím, v jakých rolích byly manželky prezidentů zobrazovány a jak byly hodnoceny. V rozboru článků budeme tato zjištění zmiňovat.

3.5.1 Operacionalizace

Jak jsme už zmínili v předchozích kapitolách, k analýze článků jsme si vybrali kvalitativní analýzu. Díky této metodě jsme mohli přistupovat k analýze každé první dámy individuálně. Počet článků, který námi sledovaná média o prvních dámách vydávaly, se totiž od sebe velmi lišil.

V případě Dagmar Havlové byl počet článků nejvyšší, rozdělili jsme proto u ní články do třech časových období u obou sledovaných médií. I u Livie Klausové byl počet článků vysoký, proto jsme u ní postupovali stejně. O Olze Havlové a Ivaně Zemanové ani jedny noviny takový počet článků nevydaly, proto jsme články o nich zařadili do jednoho bloku

¹⁰⁶ Vyhledávání článků v Depozitáři Krystal probíhalo v březnu 2021.

podle volebního období pro každé médium.

Jelikož články o prvních dámách se zaměřovaly na podobná témata u všech manželek prezidentů, určily jsme po jejich přečtení kategorie, do kterých jsme rozřadili nejvíce článků. Jsou to tyto kategorie: **charitativní činnost, protokolární povinnosti, popularita první dámy, soukromí první dámy a vzhled první dámy.**

- Do **kategorie charitativní činnost** budeme řadit články, které pojednávaly o charitativních aktivitách prvních dam, o jejich nadacích a jakékoli činnosti spojené s charitou.
- Do **kategorie protokolární povinnosti** zařadíme každý text, který se týkal státních návštěv, cest po republice, doprovázení na různé akce spojené s prezidentskou funkcí, přijímání návštěv, pořádání různých schůzek souvisejících s funkcí apod.
- Do **kategorie popularita první dámy** budeme řadit všechny průzkumy oblíbenosti prvních dam, všechny články o knihách, které o nich vyšly apod.
- Do **kategorie soukromí první dámy** budeme řadit články týkající se soukromých aktivit první dámy, manželské dovolené, soukromé cesty atd.
- Do **kategorie vzhled první dámy** zařadíme všechny články, které se týkaly hodnocení vzhledu první dámy, jejího oděvu, proměny apod.

U každé první dámy budeme přidávat kategorie podle toho, jaké témata se vyskytnou opakovaně. Články do kategorií zařadíme chronologicky tak, jak za sebou vycházely v novinách reálně.

U jednotlivých článků budeme sledovat, v jakých rolích jsou první dámy zobrazovány, zda jsou články neutrální, pozitivní či negativní a zdroj, ze kterého pocházely. Tyto aspekty pak zaznamenáme pomocí kódů do tabulek, tedy jsme využijeme metodu kvantitativní obsahové analýzy. Postup kódování představíme v další podkapitole. Vyplněné tabulky jsou součástí příloh této práce.

3.5.2 Kódování

Ke kvalitativní analýze článků o prvních dámách jsme zařadili částečně i kvantitativní analýzu, abychom mohli sledovat množství výskytu několika prvků. U článků budeme sledovat množství neutrálních, pozitivních a negativních článků o prvních dámách. U každého článku budeme také sledovat roli, ve které byla daná první dáma zobrazena.

Rovněž budeme zaznamenávat, zda se jednalo o text týkající se první dámy jen v souvislosti s prezidentem (či jinou osobou), text pojednávající samostatně o první dámě, nebo o publicistický článek zaměřený jen na první dámu (rozhovor, profil, komentář apod.). Pro sledování těchto aspektů jsme určili kódy, pod kterými je budeme zaznamenávat do tabulek. Jsou to tyto následující:

Hodnocení

1. Neutrální
2. Pozitivní
3. Negativní

Role prvních dam

1. manželka a matka – A
2. veřejná a populární osobnost – B
3. společenská hostitelka – C
4. symbol české (původně americké) ženy – D
5. správkyně a ochránkyně Hradu (původně Bílého domu) – E
6. propagátorka – F
7. zastánkyně společnosti a řešení společenských problémů – G
8. prezidentova mluvčí – H
9. podpůrkyně prezidentské a politické strany – I
10. diplomatka – J
11. politická a prezidentská partnerka – K

Typ článku

1. Článek, kde je první dáma zmíněna okrajově, jen v souvislosti s prezidentem, nebo jinou osobou – OKR
2. Článek, který je především o první dámě a jejích aktivitách – SAM
3. Článek publicistický o první dámě – PUBL

Zdroj

1. Agenturní – AG
2. Autorský – AU
3. Kombinovaný – KO

Jednotlivé články budou do tabulek rozřazeny podle periodika, ve kterém byly zveřejněny. Zachováme také pořadí, v jakém články zařadíme v následující kapitole. Vyplněné tabulky

se nachází v přílohách této práce.

4 Interpretace analýzy

V této kapitole popíšeme analyzované texty o prvních dámách, rozřadíme je do kategorií podle témat, kterým se věnovaly, a na konci každého sledovaného časového období shrneme, jak média v daném čase o jednotlivých prvních dámách informovala.

4.1 Olga Havlová

Mediální obraz Olgy Havlové začínáme sledovat od 1. ledna 1993, tedy ode dne, kdy vznikla samostatná Česká republika. Jsme si vědomi faktu, že Olga Havlová působila jako první dáma už roky předtím, ale vzhledem k tomu, že tato práce zkoumá pouze české první dámy, ne československé, jsme se rozhodli na její činnost zaměřit až od vzniku samostatné České republiky.

V Lidových novinách často vycházela na poslední straně fotografie s krátkým popisem události či činnosti související s první dámou. Tyto fotografie neměly titulky, jako autor býval uveden pouze fotograf, rozhodli jsme se proto s těmito informacemi nepracovat a do analýzy zahrnout pouze plnohodnotné články. Stejně jsme postupovali i v případě Blesku, který také publikoval fotografie s popiskem. Za všechny roky jsme analyzovali o Olze Havlové 23 článků z Lidových novin a 20 článků z Blesku.

4.1.1 Olga Havlová v Lidových novinách

V Lidových novinách za období od 1. ledna 1993 do 3. února 1996 vyšlo celkem 23 článků, které odpovídaly našim kritériím. Rozdělili jsme je do kategorií: **charitativní činnost, protokolární povinnosti, soukromí první dámy, popularita první dámy, bydlení prezidentského páru a konec života Olgy Havlové.**

4.1.1.1 Charitativní činnost

Do kategorie charitativní činnost jsme zařadili 7 textů. První text s titulkem *Bezbariérové divadlo pro děti*¹⁰⁷ informuje, jak první dáma pomohla se svým Výborem dobré vůle Olgy Havlové postavit bezbariérové divadlo s vysokozdvížnou plošinou pro vozíčkáře. Bezbariérové centrum se nacházelo v pasáži Divadla na Starém Městě, kam první dáma

¹⁰⁷ ŠTĚPÁNOVÁ, Karola. Bezbariérové divadlo pro děti. Lidové noviny. 18.09.1993 s. 5

přišla na slavnostní otevření. Kromě toho, že se prostřednictvím své nadace podílela na založení tohoto divadla, se jí Lidové noviny v textu nevěnují a na akci s ní nemluvíly.

Rozhovor s první dámou o její charitativní činnosti přináší Lidové noviny v listopadu 1993 s titulkem *Sociální citění u nás vždy bylo na úrovni*¹⁰⁸. Redaktor Tomáš Smrček vedl s první dámou poměrně detailní interview o nadační činnosti, ne pouze o Výboru dobré vůle, ale i o tom, jak nadace po vzniku samostatné České republiky fungovaly. Kromě technických věcí a tehdy připravovaného zákona upravujícího činnost nadací, hovořil redaktor s Olgou Havlovou i o její motivaci ke konání charitativních aktivit. První dáma odpověděla jednoduše tak, že by byla škoda nevyužít všechny její možnosti, ať už při zahraničních cestách, kdy poznává velké množství lidí, či doma. Redaktorovi řekla, že by ve své činnosti pokračovala i ve chvíli, kdy by její muž nebyl prezidentem: „*Nikdy jsem neuvažovala, že by moje činnost byla vázána na funkci manžela. Vytvořili jsme si takový okruh domácích a zahraničních styků, že by byl hřích toho nechat.*“¹⁰⁹ Rozhovor vyznívá velmi pozitivně.

V prosinci 1993 vychází v Lidových novinách krátký článek *Dary nemocnicím*¹¹⁰ informující o darech, které první dáma prostřednictvím své nadace zařídila brněnské porodnici a liberecké nemocnici. Konkrétně se jednalo o elektrokardiografický mobilní přístroj, který sloužil ke kontrole zdravotního stavu novorozenců, a o bezdrátový vyhledávací systém pro libereckou nemocnici.

V březnu 1995 uplynulo téměř pět let od doby, kdy první dáma založila svou nadaci, v Lidových novinách k této příležitosti vyšel článek *Výbor dobré vůle Olgy Havlové posiluje důstojnost postižených*¹¹¹. Deník pracuje s vyjádřením první dámy, kterou kvůli pětiletému výročí nadace oslovil. Ta deníku připomněla, že za dobu své existence její nadace přispěla ke změně postoje veřejnosti k handicapovaným lidem a jejich rodinám, rovněž také posílila důstojnost těchto lidí. Podle jejích slov z tohoto textu si stejnou pozornost zaslouží i dospělé mentálně handicapované osoby. Kromě parafrázování slov první dámy se v článku objevuje i výpočet oblastí, ve kterých Výbor dobré vůle pomáhal.

V dubnu 1995 vyšel v Lidových novinách krátký článek s titulkem *Soška pro Cenu Olgy Havlové*¹¹². Výbor dobré vůle Olgy Havlové totiž kromě pomáhání uděloval i ceny

¹⁰⁸ SMRČEK, Tomáš. Sociální citění u nás vždy bylo na úrovni. Lidové noviny. 05.11.1993 s. 5

¹⁰⁹ SMRČEK, Tomáš. Sociální citění u nás vždy bylo na úrovni. Lidové noviny. 05.11.1993 s. 5

¹¹⁰ Autor ika. Dary nemocnicím. Lidové noviny. 08.12.1993 s. 2

¹¹¹ Autor mš. Výbor dobré vůle posiluje důstojnost postižených. Lidové noviny. 22.03.1995 s. 16

¹¹² Autor mš. Soška pro Cenu Olgy Havlové. Lidové noviny. 27.04.1995 s. 2

handicapovaným lidem, kteří také pomáhají ostatním. Cenou byla soška s názvem Povzbuzení od sochaře Olbrama Zoubka. První dáma byla na fotografii v deníku s danou sochou vyfotografována. Jinak se ale v článku objevuje pouze okrajově.

V červnu 1995 se první dámě dostalo ocenění za její charitativní činnost, obdržela titul baronky tzv. „Dávné zemi osídlené pohádkovými bytostmi“ ve městě Drunen na jihu Holandska. Tento titul každý rok dostává osoba, která se významně věnuje pomoci dětem. Olgu Havlovou doprovázelo do „Dávné země“, kde dostala svůj trůn, deset dětí z dětského domova. Lidové noviny o tom napsaly v krátkém článku *Olga Havlová baronkou*¹¹³.

K události se deník vrátil ještě v reportáži *Sedmý trůn*¹¹⁴. Zahraniční reportérka Dana Brauchová se vydala na událost pasování Olgy Havlové baronkou přímo do „Dávné země“. Z reportáže se dozvídáme, že každý baron a baronka musí mít svůj trůn, který v Dávné zemi stojí na jejich počest, ale nesmí si na něj sednout, což přeneseně znamená, že nesmí přestat ve své charitativní práci pro děti. Pro Olgu Havlovou trůn vyrobil návrhář Bořek Šípek.

Tato „Dávná země“ je turistickou atrakcí, má svoje vlastní ministry, například ministra zábavy a výzdoby, a při překročení jejich hranic musí rodiče začít poslouchat svoje děti, ne naopak. První dáma sem s sebou vzala, kromě dospělých z Výboru dobré vůle, i deset dětí z dětských domovů. Na oslavě po pasování si Olga Havlová zatančila s dětmi, s dospělými pak domlouvala letní pobyty v Holandsku pro handicapované děti a děti z dětských domovů. V Holandsku totiž (stejně jako v několika dalších zemích) existovala pobočka Výboru dobré vůle, která při různých příležitostech vybírala peníze pro české děti.

4.1.1.2 Protokolární povinnosti

Před Vánocemi roku 1993 vyšel v Lidových novinách dvoustránkový rozhovor s Olgou Havlovou o její roli první dámy s titulkem *Tichost paní Olgy*¹¹⁵. Novinář Michal Růžička titulkem odkazuje na skutečnost, že se první dáma za každé situace snažila ochránit si kus svého ticha, jak mu sama v rozhovoru řekla. Novinář se Olgy Havlové ptal, jak se jí její postavení líbí, přičemž ona mu odpověděla, že: „*Nejsem přesvědčená, zda má cenu zabývat se rolí, kterou již člověk nese... Snažím se svoje postavení nereflektovat, protože v tu chvíli by se mě zmocnila beznaděj.*“¹¹⁶

¹¹³ Autor br. Olga Havlová baronkou. Lidové noviny. 26.06.1995 s. 2

¹¹⁴ BRAUNOVÁ, Dana. Sedmý trůn. Lidové noviny. 01.07.1995 s. 7

¹¹⁵ RŮŽIČKA, Michal. Tichost paní Olgy. Lidové noviny. 23.12.1993 s. 3

¹¹⁶ RŮŽIČKA, Michal. Tichost paní Olgy. Lidové noviny. 23.12.1993 s. 3

První dáma v rozhovoru vysvětluje, že ji politika nezajímá a nemá ráda politické kroužení při sdělování informací. Co se týče státních návštěv, tak například cestování letadlem bylo první dámě spíše na obtíž, alespoň podle jejích slov. Neužívala si ani obecné konverzace, raději konverzovala o konkrétních problémech. Kromě protokolárních povinností se rozhovor dotkl i charitativní činnosti první dámy, která ve svém Výboru dobré vůle často čelí rozhodování, komu vybrané finanční prostředky věnovat. O tom ve zkratce Lidovým novinám řekla, že je tato část je často obtížná, jelikož musí zůstat objektivní a rozhodnout o tom, kde nejlépe peníze nadace pomohou. Redaktor se v rozhovoru ptal i na Václava Havla, jejich minulost a také na odlišné povahy obou manželů, první dáma tedy v tomto rozhovoru byla vykreslena nejen jako zakladatelka nadace, ale i jako manželka.

V srpnu 1994 přijela do Česka americká velvyslankyně při OSN Madeleine Albrightová. Manželé Havlovi ji přivítali na své venkovské chalupě, redaktoři Lidových novin byli na místě a do článku *Madeleine Albrightová hostem prezidenta Havla na Hrádečku*¹¹⁷ získali vyjádření jak od velvyslankyně, tak od prezidenta Václava Havla. Ten Lidovým novinám řekl, že Madeleine Albrightovou zná už z dob, kdy spolupracovala s českým disentem. Důvodem, proč velvyslankyně přijela k Havlovým, bylo přátelské a neoficiální setkání před jejím dalším jednáním s českými politiky. První dáma v článku vystupuje pouze okrajově, článek se soustřeďuje na prezidenta.

Stejně je tomu i u cesty Václava Havla do Tichomoří, kam ho Olga Havlová doprovázela, ale ve dvoustránkové reportáži *Na samém konci světa*¹¹⁸ se objevuje až v posledních odstavcích. Redaktorka Tereza Jungrová se na cestu mohla s prezidentskou delegací vypravit díky sponzoringu České pojišťovny, jak Lidové noviny v textu uvedly. O první dámě se redaktorka zmiňuje jen v souvislosti s několika málo okamžiky z celé cesty. První zmínka se týkala toho, že na Filipínách vítaly prezidentský pár obrovské plakáty s jejich fotkami. Jako další zmínku o první dámě uvádí slavnostní oběd, který manželka filipínského prezidenta Amelita Ramosová uspořádala na počest Olgy Havlové. Obědu se zúčastnily i další vysoce postavené dámy, například manželky diplomatů. Po slavnostním obědu, u nějž diskuze podle redaktorky vážla, se první dáma hodlala ještě vypravit do Domu bez dveří, což bylo bezbariérové středisko pro vozíčkáře. O něm podle redaktorky žádná z dam přítomných na obědě ani neslyšela. V této reportáži je Olga Havlová znovu zmíněna jen

¹¹⁷ Autor jvs. Madeleine Albrightová hostem prezidenta Havla na Hrádečku. Lidové noviny. 29.08.1994 s. 16

¹¹⁸ JUNGROVÁ, Tereza. Na samém konci světa. Lidové noviny. 15.04.1995 s. 3

okrajově, především jako doprovod plnění povinnosti podle protokolu.

4.1.1.3 Soukromí první dámy

V listopadu 1994 se manželé Havlovi vypravili společně ke komunálním volbám, Lidové noviny o tom napsaly v článku *První výsledky voleb dnes večer*¹¹⁹. Jednalo se o první komunální volby po osamostatnění České republiky. Zatímco Václav Havel novinářům na místě řekl, že volil napříč politickými stranami, první dáma upřednostnila ženy, protože podle ní v české politice chybějí. Manželé přišli k volbám hned první den a Lidové noviny otiskli jejich fotku z voleb na titulní straně.

K ženám v politice se první dáma pro Lidové noviny vyjádřila ještě v krátkém rozhovoru *Feminismus je snaha o větší vliv žen*¹²⁰. Podle první dámy ženy do politiky patří a zasloužily by si od politických stran více možností při volbách, proto je i první dáma v posledních volbách volila. Olga Havlová Lidovým novinám řekla, že s feministickým hnutím nesouzní, protože si představuje, že mezi muži a ženami by měl být partnerský vztah, radikální feminismus odsoudila. Uvedla ale, že ženy v politice poukazují na věci, které jdou více na tělo a týkají se praktického života. Podle první dámy se pak mužský a ženský způsob uvažování může navzájem doplňovat.

4.1.1.4 Popularita první dámy

Na jaře 1995 vychází v Lidových novinách krátký průzkum veřejného mínění s titulkem *Havlová a Buzková ženskými osobnostmi*¹²¹. Průzkum agentury AISA ukázal, že manželka prezidenta a místopředsedkyně ČSSD Petra Buzková byly podle mínění veřejnosti nejvýznamnějšími ženskými osobnostmi v České republice. Olgu Havlovou preferovalo 20 procent dotázaných, Buzkovou pak o jedno procento méně.

4.1.1.5 Bydlení prezidentského páru

Tématu bydlení prezidentského páru se týkaly tři články v Lidových novinách, všechny v titulku jmenovaly pouze Václava Havla, přestože se jednalo o bydlení obou manželů, jak se čtenář mohl dozvědět po přečtení článku.

Všechny tři články *Bude se V. Havel stěhovat?*¹²², *V. Havel si koupil vilu na Ořechovce*¹²³

¹¹⁹ ČTK, autor em. První výsledky voleb dnes večer. Lidové noviny. 19.11.1994 s. 1

¹²⁰ KVAČKOVÁ, Radka. ŠUSTROVÁ, Marie. Feminismus je snaha o větší vliv žen. Lidové noviny. 06.09.1995 s. 16

¹²¹ Autor neuveden. Havlová a Buzková ženskými osobnostmi. Lidové noviny. 03.05.1995 s. 1

¹²² Autor tos. Bude se V. Havel stěhovat? Lidové noviny. 04.08.1993 s. 2

¹²³ Autor neuveden. V. Havel si koupil vilu na Ořechovce. Lidové noviny. 11.08.1993 s. 2

a *Prezident se brzy nastěhuje*¹²⁴ se týkaly toho, že prezidentský pár se měl stěhovat z neutěšených bytových poměrů. Informaci v prvním článku potvrdil prezidentský mluvčí Ladislav Špaček. V druhém textu už Lidové noviny informují o tom, že prezident si koupil vilu na Ořechovce, přechodně do té doby se svou ženou žil ve vile v Královské zahradě Pražského hradu. Ve třetím textu se dozvídáme, že se manželé Havlovi nastěhují do nového domu po jeho rekonstrukci. První dáma je v těchto článcích prakticky nepřítomna, i když je samozřejmé, že se nákup nemovitostí i stěhování týká také jí. V této záležitosti je tedy zcela ve stínu prezidenta.

4.1.1.6 Konec života Olgy Havlové

Od ledna 1996 se všechny články o Olze Havlové vycházející v Lidových novinách věnovaly zhoršujícímu se zdravotnímu stavu první dámy, jejímu úmrtí, pohřbu a fungování Výboru dobré vůle Olgy Havlové.

První text *Stav Olgy Havlové se zhoršil*¹²⁵ vyšel 15. ledna. Informoval o tom, že Olga Havlová je v trvalé nemocniční péči, kde ji denně navštěvuje manžel Václav Havel. Přinesl čtenářům také informaci o tom, že metastáze napadly Olze důležité životní orgány.

O zhoršení Olžina stavu informoval deník o další tři dny později, kdy se čtenáři dozvěděli z agenturní zprávy *Vážný stav Olgy Havlové*¹²⁶ o porušení funkce orgánů první dámy. Dalších 9 dní se deník o první dámě nezmiňuje. V pondělí 29. ledna, tedy dva dny po její smrti, vychází v Lidových novinách nekrolog *Olga Havlová*¹²⁷, ve kterém je popsána jako *aktivistka disentu a žena, která stála po boku svého muže v dobrém i zlém, nejvýznamnější ženská osobnost v České republice a dáma dobré vůle*.

Až do pohřbu deník přináší vzpomínky osobností na první dámu. V článku *Zármutek přátel a politiků*¹²⁸ je vykreslována jako *opora Václava Havla, iniciátorka společenských událostí, která stmelovala lidi, i jako skromná a přirozená žena*. Po smrti Olgy Havlové Lidové noviny přinesly zprávu o tom, že Výbor dobré vůle pokračuje ve své práci i nadále. V textu *Výbor dobré vůle pracuje dál*¹²⁹ je první dáma označena za *nenahraditelnou* při slavnostních příležitostech, podle pracovníků nadace totiž Olga Havlová lidem chybí.

¹²⁴ Autor jab. *Prezident se brzy nastěhuje*. Lidové noviny. 12.08.1993 s. 2

¹²⁵ ČTK. *Stav Olgy Havlové se zhoršil*. Lidové noviny. 15.01.1996 s. 16

¹²⁶ ČTK. *Vážný stav Olgy Havlové*. Lidové noviny. 20.01.1996 s. 1

¹²⁷ Autor neuveden. *Olga Havlová*. Lidové noviny. 29.1.1996 s. 1

¹²⁸ Autor neuveden. *Zármutek přátel a politiků*. Lidové noviny. 29.1.1996 s. 3

¹²⁹ Autor zkratka: jan. *Výbor dobré vůle pracuje dál*. Lidové noviny. 29.1.1996 s. 5

Dva texty, které vyšly od oznámení úmrtí Olgy Havlové, jsou jiné než ostatní. Prvním z nich je text od Andreje Kroba s názvem *Sousedova zpověď*¹³⁰, v němž vzpomíná na svou celoživotní přítelkyni: „*Není lehké se s Olgou přátelit. Nepřizpůsobuje se, aby se někomu zalíbila, a nemá ráda ty, kteří se přizpůsobují, aby se zalíbili jí. Nikdy si nikomu nestýská. Stýskat si před ní se jaksí nehodí. Svou přímočarostí si umí dělat nepřátele, ale také pravé přátele získávat.*“¹³¹

Druhým textem je reportáž *Slova chvály, slzy a emoce*¹³² z posledního rozloučení s první dámou od Libora Budinského, který píše, že Olga Havlová: „*byla ženou, která poprvé od doby Hany Benešové zaštitila úřad první dámy republiky obětavou prací, šarmem i noblesou.*“¹³³ Dále autor uvádí dvě citace kondolenčních hostů, kteří na první dámu vzpomínají v dobrém. I tento text tak vyznívá ve prospěch první dámy pozitivně.

4.1.1.7 Shrnutí

Články o Olze Havlové v Lidových novinách jsme analyzovali od vzniku samostatné České republiky až po její pohřeb. Největší podíl analyzovaných textů se věnoval charitativní činnosti první dámy v rámci její nadace Výbor dobré vůle Olgy Havlové, celkem těchto textů bylo sedm. Charitativní aktivity byly také nejčastějším tématem, o němž se první dáma s novináři bavila.

Kromě charitativní činnosti se Lidové noviny zaměřovaly i na protokolární činnost a státní návštěvy, na nichž první dáma prezidenta doprovázela. V těchto záležitostech byla ve stínu prezidenta. Okrajově zmiňována byla i v případě, kdy se prezidentský pár stěhoval do vily v Ořechovce.

Na podzim 1995 se první dáma začala postupně vytrácet z veřejného života kvůli svému onemocnění, o němž se veřejnost dozvěděla až později. Od zhoršení zdravotního stavu první dámy v lednu 1996 už o ní Lidové noviny informovaly poměrně často. Nekrolog první dámy vyšel v Lidových novinách 29. ledna a na její pohřeb se vydal redaktor Libor Budinský, který v reportážním textu zachytil atmosféru a vzpomínky smutečních hostů, kteří se přišli s Olgou Havlovou rozloučit.

Z hodnotících slov o první dámě jsme zaznamenali tato: *tichá, nejvýznamnější ženská*

¹³⁰ KROB, Andrej. Sousedova zpověď. Lidové noviny. 29.01.1996 s. 16

¹³¹ KROB, Andrej. Sousedova zpověď. Lidové noviny. 29.01.1996 s. 16

¹³² BUDINSKÝ, Libor. Slova chvály, slzy, emoce. Lidové noviny. 03.02.1996 s. 16

¹³³ BUDINSKÝ, Libor. Slova chvály, slzy, emoce. Lidové noviny. 03.02.1996 s. 16

osobnost České republiky, aktivistka disentu, dáma dobré vůle, opora Václava Havla, přirozená, skromná, iniciátorka společenských událostí, nenahraditelná, obětavě pracující, šarmantní a noblesní. Tato velmi pozitivní hodnocení se o první dámě objevovaly především ve vzpomínkových textech, které Lidové noviny vydaly po její smrti.

Podle Watsonových rolí vystupovala první dáma v článcích deníku jako manželka, zastánkyně společnosti a společenská hostitelka.

4.1.2 Olga Havlová v Blesku

Za sledované období v Blesku vyšlo 20 článků o první dámě. Rozřadili jsme je do kategorií **charitativní činnost, protokolární povinnosti, soukromí první dámy, konec života první dámy.**

4.1.2.1 Protokolární povinnosti

V březnu 1993 se prezidentský pár vydal na státní návštěvu Rakouska. Blesk o tom vydal článek s titulkem *Havlovi spolu nespí*¹³⁴. Redaktor Jan Hála zvolil tento titulek proto, že manželé Havlovi byli ve vídeňském hotelu Imperial ubytováni v oddělených pokojích. Důvodem, proč Havlovi do Rakouska přijeli, byla diskuze s rakouským prezidentem o jaderné elektrárně Temelín, což bylo mnohem závažnější téma, než že byly manželům přiděleny dva pokoje, ale jelikož je Blesk bulvárním médiem, volba titulku koresponduje se snahou o přitáhnutí čtenářů pomocí skandálnějšího titulku, než je diskuze o bezpečnosti jaderných elektráren. První dáma ve článku figuruje jen jako doprovod.

V červenci 1993 v Blesku vychází článek *Havel jel po Novotném*¹³⁵ o speciální vyjížďce Posázavským expresem, které se manželé Havlovi zúčastnili. Přestože ve vlaku byla s Havlem i jeho choť, v titulku nefiguruje. Reportér Blesku s první dámou mluvil a řekla mu, že se na vyjížďku těšili a mrzí ji špatné počasí. Manželé Havlovi byli podle Blesku vzácní hosté, kteří se vezli v salónním voze postaveném v roce 1930 v Ringhoferově vagonce na Smíchově k osmdesátým narozeninám prezidenta Masaryka. Ve vlaku se svezli všichni prezidenti až po Antonína Novotného. První dáma je i v tomto článku jen prezidentův doprovod.

Na konci léta 1993 přijela do Prahy manželka ruského prezidenta Naina Josifovna Jelcinová, kterou Olga Havlová provedla po Pražském hradě. Blesk o tom napsal v článku

¹³⁴ HÁLA, Jan. Havlovi spolu nespí. Blesk. 16.03.1993 s. 2

¹³⁵ BAUER, Jan. Havel jel po Novotném. Blesk. 07.07.1993 s. 1

*První dáma bodovala*¹³⁶. Titulek ale není myšlený na Olgu Havlovou, nýbrž na paní Jelcinovou, jejíž vzhled Blesk velmi lichotivě hodnotí. Olga Havlová ruskou první dámu provedla po areálu Pražského hradu. Blesk vypichuje moment procházky, kdy už si paní Olga musela na vyhlídkové terase zapálit cigaretu a zobrazuje ji jako kuřačku. Prohlídku zakončily v galerii Výboru dobré vůle ve Zlaté uličce.

V prosinci 1993 se první dáma rozhodla změnit porcelánový servis na Hradě, o čemž Blesk vydal článek *První dáma mění servis*¹³⁷. Tento článek jen krátce informoval o tom, že první dáma navštívila vzorkovnu manufaktur Karlovarského porcelánu, kde s poradkyněmi konzultovala, jaký porcelán by pro návštěvy byl nejvhodnější. Blesku důvod návštěvy Karlových Varů první dáma potvrdila, více informací ale deníku nesdělila.

V lednu 1995 přijel do České republiky polský prezident Lech Walesa s chotí Danutou. Olga Havlová a Danuta Walesová měly svůj vlastní program, o němž Blesk informoval v článku *První dámy zahrála knedlíčková polévka*¹³⁸. Kvůli programu prvních dam Blesk oslovil tajemnici první dámy Ivanu Taťounovou, která deníku popsala, kam se první dámy vypravily a co měly na oběd. Na závěr návštěvy pak spolu oba manželské páry povečeřely. Důvodem návštěvy bylo podepsání smlouvy o malém pohraničním styku a o společných hranicích s Polskem.

Další státní návštěvu první dáma zažila v březnu 1995, kdy do Česka přijel korejský prezidentský pár. Blesk o jejich návštěvě vydal článek *Korejský pár obdivoval Prahu*¹³⁹. Olga Havlová je v článku zmíněna jen jako doprovod korejské první dámy Son Mjong-sun po pražských památkách. Podle informací Blesku spolu obě dámy navštívily Zlatou uličku.

V tom samém měsíci v Praze natáčel film *Mission: Impossible* americký herec Tom Cruise. Prezidentský pár jej pozval na Pražský hrad, o čemž Blesk napsal článek *Cruise dostal kalendář*¹⁴⁰. S první dámou si herec povídal o pražských památkách a poslechl si i o činnosti jejího Výboru dobré vůle. Na konci konverzace pak od první dámy obdržel kalendář s kresbami od mentálně handicapovaných dětí. Prezident si pak s hercem popovídal o kultuře a oba manželé ho ještě provedli po Hradu a po prezidentské kanceláři.

¹³⁶ JANOUTOVÁ, Věra. První dáma bodovala. Blesk. 27.08.1993 s. 2

¹³⁷ FIKAR, Jaroslav. První dáma mění servis. Blesk. 15.12.1993 s. 2

¹³⁸ JANOUTOVÁ, Věra. První dámy zahrála knedlíčková polévka. Blesk. 18.01.1995 s. 2

¹³⁹ ČTK, autor alf. Korejský pár obdivoval Prahu. Blesk. 06.03.1995 s. 2

¹⁴⁰ REMEŠOVÁ, Michaela. Cruise dostal kalendář. Blesk. 25.03.1995 s. 2

4.1.2.2 Soukromí první dámy

V červenci 1993 odjeli manželé Havlovi na dovolenou na Krétu, kam je pozvala řecká herečka Mimi Denisi a paní Goulandri. Blesk o tomto pozvání napsal článek *Havla pozvaly dámy*¹⁴¹. Zmíněné dámy manžele Havlovy ubytovaly v jednom z nejluxusnějších hotelů, jiná zmínka se v krátkém textu o první dámě nevyskytuje. Blesk však spekuluje nad tím, jestli je šarmantní herečka Mimi Denisi pouze dobrou přítelkyní Václava Havla a odkazuje se na zahraniční tisk, který tvrdil něco jiného.

Na konci roku 1994 se prezidentský pár vydal na dovolenou do Tyrolských Alp. Blesk o tom napsal v článku *Dovolenou skončil prezident tancem*¹⁴². Po příjezdu do Prahy vyzpovídal Blesk oba manžele, kteří deníku řekli, že dovolená v Haldensee byla jejich nejpříjemnější dovolená. I když v titulku je jmenován jen prezident, výpověď Olgy Havlové se v článku vyskytuje také. Blesku popsala, jak třikrát denně venčila na čerstvém horském vzduchu svého knírače Ďulu. Obecně byl pobyt Havlových zaměřen na zlepšení jejich fyzické kondice a zdravotního stavu. První dáma pak na konci pobytu převzala poukaz na pobyt pro 100 dětí od rakouského hoteliéra Wolframa Hubera. S ním spolupracovala už i v předcházejícím roce, kdy se prostřednictvím Výboru dobré vůle do Rakouska vypravily vybrané děti z dětských domovů.

Na podzim 1994 vydal Blesk článek *Havlovi přišli skoro první*¹⁴³ týkající se komunálních voleb, na které přišli manželé Havlovi společně. I Blesk použil fotografii manželů Havlových na titulní straně, stejně jako Lidové noviny. Blesk rovněž zveřejňuje, že Havel volil kandidáty, které osobně zná a první dáma volila ženy, ale na rozdíl od Lidových novin si všímá toho, že venku čekaly davy lidí, aby se s párem mohly pozdravit. V článku se také objevuje výpověď jedné seniorky, která chtěla alespoň jednou v životě vidět pana prezidenta.

Ze září 1995 máme poslední text, který jsme zařadili do této kategorie. Jedná se o článek redaktorky Gabriely Zajícové *Prezident přišel do Archy v noci*¹⁴⁴. Prezidentský pár se společně vypravil na křest románu Vlasty Třešňáka a monografie fotografa Bohdana Holomíčka do divadla Archa. První dáma Blesku řekla, že oba muži jsou jejich báječnými kamarády, proto přišli na akci rádi. Jedná se o jeden z mála textů v naší analýze, který se týká volného času manželů Havlových.

¹⁴¹ ERLICHOVÁ, Dana. Havla pozvaly dámy. Blesk. 30.07.1993 s. 1

¹⁴² JANOUTOVÁ, Věra. Dovolenou skončil prezident tancem. Blesk. 09.01.1995 s. 1

¹⁴³ ŠTEFAŇÁKOVÁ, Radka. Havlovi přišli skoro první. Blesk. 19.11.1994 s. 1

¹⁴⁴ ZAJÍCOVÁ, Gabriela. Prezident přišel do Archy v noci. Blesk. 15.09.1995 s. 2

4.1.2.3 Charitativní činnost

V září 1994 se v Míčovně Pražského hradu konala recepcce při příležitosti zahájení vysílání televizní kabelové společnosti Kabel Net, Blesk o události napsal článek *Paní prezidentová dostala šek*¹⁴⁵. Olga Havlová totiž na recepci byla jen z toho důvodu, že si přišla vyzvednout šek na neurčitou částku pro Výbor dobré vůle. Jak Blesk zjistil, první dáma si šek přebrala v zákulisí, aby se vyhnula údajně nudným oficialitám a mohla jít vyvenčit psa Ďulu. Toto zjištění Blesku dokazuje, že první dáma si na veřejné oficiality nepotrpěla.

V březnu 1995 se první dáma zúčastnila módní přehlídky modelového domu Yvett Ajchlerové. Článek *Po Olze Havlové byla sháňka*¹⁴⁶ popisuje, jak čtyřletý chlapec William Jallouvi hledal první dámu, které měl na začátku přehlídky předat kytku. První dáma se na přehlídku vypravila proto, aby převzala dar na konto Výboru dobré vůle, šlo o výtěžek z akce ve výši 100 tisíc korun.

Několik dní před smrtí první dámy vyšel v Blesku text *Dary eviduje Výbor do halěře*¹⁴⁷. Článek vycházel z rozhovoru s ředitelkou Výboru dobré vůle Olgy Havlové Milenou Černou. Ta už v době, kdy článek vycházel, nosila každý den první dámě do nemocnice kytky. Blesku ale popisovala, jak nadace funguje a komu všemu už pomohla. Důležitou informací je fakt, že nadace měla díky zahraničním známostem první dámy 11 zahraničních poboček. Největší podíl pomoci podle ředitelky ale zastávali čeští sponzoři. První dáma už v textu dále nijak zmíněna není.

4.1.2.4 Zdravotní stav první dámy

V květnu 1994 si první dáma zlomila ruku i nohu zároveň. Redaktorka Marcela Nováková o jejím zranění napsala článek *Havlovi mají pech*¹⁴⁸. Titulkem odkazovala na fakt, že po zlomenině žebra Václava Havla se jedná o další úraz v prezidentově rodině. Z textu se dozvídáme, že první dáma si zranění přivodila v rezidenci na Pražském hradě. Na jednotce intenzivní péče odmítla všechny výhody s tím, že je běžný pacient jako každý jiný. Odmítla i návštěvu Blesku, který jí zaslal kytici a přání k uzdravení. Aby redakce posílala první dámě kytici do nemocnice je poněkud zvláštní krok, se kterým jsme se při analýze Lidových novin nesetkali.

¹⁴⁵ SOUKUP, David. Paní prezidentová dostala šek. Blesk. 24.09.1994 s. 3

¹⁴⁶ KUPSOVÁ, Daniela. Po Olze Havlové byla sháňka. Blesk. 20.03.1995 s. 3

¹⁴⁷ JANOUTOVÁ, Věra. Dary eviduje Výbor do halěře. Blesk. 25.01.1996 s. 8

¹⁴⁸ NOVÁKOVÁ, Marcela. Havlovi mají pech. Blesk. 28.05.1994 s. 2

O zdravotním stavu první dámy vyšel v Blesku ještě jeden článek na jaře 1995, kdy byla hospitalizovaná kvůli urologickým testům. Text *První dáma měla potíže*¹⁴⁹ popisuje, jak Blesk sháněl v nemocnici i v místě bydliště prezidentského páru informace o hospitalizaci Olgy Havlové. Nakonec se mu povedlo zjistit, že urologické testy souvisely pouze s dřívějšími zdravotními problémy první dámy. Blesk ujistil čtenáře, že tato skutečnost není důvodem ke znepokojování nad zdravotním stavem Olgy Havlové.

4.1.2.5 Konec života Olgy Havlové

První zmínka o zdravotním stavu první dámy vychází v Blesku po Vánocích roku 1995 v článku *Zdravotní stav Olgy Havlové je dobrý*¹⁵⁰. Zpráva je agenturní a shrnuje všechny zdravotní obtíže, se kterými se první dáma v posledních letech potýkala. Podle vyjádření mluvčího Ladislava Špačka se první dáma léčila v této době střídavě doma a střídavě v nemocnici. O zlepšení jejího stavu mělo svědčit to, že zvládla nahrát několik rozhlasových a televizních pořadů.

Na Silvestra 1995 se v Blesku v článku o tom, jak prezident slavil Silvestra, objevuje krátká zmínka, že první dáma se silvestrovského veselí nezúčastnila kvůli vážné nemoci. Nic dalšího ale Blesk neví až do 15. ledna, kdy vydává článek s titulkem *Olga Havlová je v kritickém stavu*¹⁵¹. Článek v deníku vychází poté, co prezidentský mluvčí Ladislav Špaček vydal oficiální zprávu o zhoršení zdravotního stavu první dámy. Z článku se dozvídáme, že první dáma má zasaženy životně důležité orgány a prodělává onkologické onemocnění. Blesk se na mluvčího obrátil kvůli konkrétnějšímu vyjádření a dozvěděl se, že v tu chvíli už první dáma potřebovala nepřetržitou nemocniční péči.

Další zpráva o Olze Havlové je už její nekrolog s jednoduchým titulkem *Zemřela Olga Havlová*¹⁵². Z nekrologu se čtenáři dozvěděli, že pět dní před smrtí nechal prezident Václav Havel odvézt svou nemocnou manželku do vily ve Střešovicích, kde jí zajistil lékařskou péči. Krátce po její smrti zaplavila prezidenta vlna kondolencí od světoznámých osobností, ale i od „obyčejných“ občanů. Blesk v nekrologu použil citaci publicistu Jiřího Černého a katolického duchovního Václava Malého. Jiří Černý o první dámě řekl, že i když se jí stát nechtěla, byla jí už od dob, kdy se v bytě na Hrádečku střídaly návštěvy STB s návštěvami členů disidentů. Podle Blesku byla první dáma už od počátku vztahu s Václavem Havlem

¹⁴⁹ ŠTEFAŇÁKOVÁ, Radka. První dáma měla potíže. Blesk. 06.03.1995 s. 2

¹⁵⁰ ČTK. Zdravotní stav Olgy Havlové je dobrý. Blesk. 29.12.1995 s. 6

¹⁵¹ Autor das. Olga Havlová je v kritickém stavu. Blesk. 15.01.1996 s. 2

¹⁵² ČTK, autor red. Zemřela Olga Havlová. Blesk. 29.01.1996 s. 1

v jeho stínu. Václav Malý o první dámě řekl, že byla *přímočará* a ochotně pomáhala lidem okolo sebe. Blesk odchod první dámy označil za odchod *důstojné* pokračovatelky přerušené tradice obdivovaných a respektovaných manželek státu, kterou založily Charlotta Masaryková a Hana Benešová.

O rozloučení s první dámou informoval Blesk v článku *Občané se loučili s chotí prezidenta*¹⁵³, kde popsal, jak davы občanů proudili na Hrad, aby se naposledy poklonili Olze Havlové. Před Hradem stála až kilometrová fronta. Samotný pohřeb se pak konal jen v úzkém kruhu rodiny a přátel. Blesk v textu spekuluje nad tím, kde bude první dáma pohřbena, jelikož prezidentská kancelář informaci nechtěla poskytnout.

4.1.2.6 Shrnutí

Za sledované období vyšlo v Blesku 20 článků týkajících se první dámy Olgy Havlové. Nejčastěji se texty týkaly protokolárních povinností a charitativní činnosti první dámy. Texty s bulvárním podtextem se v případě Olgy Havlové vyskytovaly jen výjimečně, přesto v některých případech Blesk hranici soukromí prezidentského páru překračoval, když psal například o jejich soukromých cestách.

Další pomyslné překročení hranice nastalo mezi Bleskem a první dámou ve chvíli, kdy si na jaře 1994 zlomila ruku i nohu zároveň. Blesk se snažil v nemocnici s první dámou udělat rozhovor, když ale návštěvu novinářů odmítla, poslala jí redakce kytici růží, což se čtenáři dozvěděli z článku. I z tohoto můžeme vidět, jak Blesk k pokrývání témat přistupoval odlišně než Lidové noviny. Respektive Blesk často narušoval soukromí prvních dam a prezidentského páru, aby získal informace nijak nesouvisející s jejich funkcí. Co se týče charitativních činností první dámy, všechny články obsahovaly informaci, že první dáma si na nějakou akci přišla pro šek pro svou nadaci. Na jedné takové události ani první dáma nezůstala do konce, Blesk o ní poté napsal, že se chtěla vyhnout nudným oficialitám a neupozorňovat na sebe veřejným předáváním šeku.

K pokrývání nemoci a následné smrti první dámy Blesk přistupoval jinak než Lidové noviny, článků o první dámě vyšlo mnohem méně a byly i méně zaměřené na emoce. Kromě spekulací o tom, kde bude první dáma pohřbena, byly články umírněné a neutrální. Z explicitních charakteristik, které jsme o první dámě zaznamenali, to byly tyto: *přímočará, důstojná, žena ve stínu svého manžela, kuřačka*. První dvě pak v kontextu vyznívaly

¹⁵³ MUŽÍK, Vladimír. Občané se loučili s chotí prezidenta. Blesk. 03.02.1996 s. 2

pozitivně, druhé dvě spíše negativně. Podle Watsonových rolí byla první dáma zobrazována jako manželka a společenská hostitelka.

4.2 Dagmar Havlová

Mediální obraz Dagmar Havlové začínáme v obou médiích sledovat od její svatby s Václavem Havlem, tedy od 4. ledna 1997 do konce jeho druhého prezidentského mandátu, ten skončil 2. února 2003. Vzhledem k počtu článků jsme se pro větší přehlednost rozhodli rozdělit dané texty na tři časové úseky: 4. ledna 1997–2. února 1998 (konec prvního mandátu Václava Havla), 3. února 1998–2. srpna 2000 a 3. srpna 2000–2. února 2003. Za všechny roky v Lidových novinách vyšlo 77 článků, v Blesku 78.

4.2.1 Dagmar Havlová v Lidových novinách 1. období

Za první časový úsek vyšlo v Lidových novinách celkem 30 článků. Rozřadili jsme je do těchto kategorií: **svatba Havlových, herecká kariéra první dámy, protokolární povinnosti, popularita první dámy, spory manželů Havlových, charitativní činnost, uzákonění role první dámy, péče o nemocného manžela, soukromí první dámy a incident ve Sněmovně.**

4.2.1.1 Svatba Havlových

Námi sledované období začíná v Lidových novinách svatbou Dagmar Veškrnové a Václava Havla. Deník přináší reakce vysoce postavených českých politiků a popisuje ji jako *nečekanou* ve článku *Prezident se oženil s Dášou Veškrnovou*¹⁵⁴. Rovněž dává prostor pro vyjádření první dámě, která si není jistá, jak půjde její nová role skloubit s hereckou profesí. Jak moc byla svatba prezidenta neočekávanou událostí deník zdůrazňuje v dalším textu *Hosté netušili, že jdou na svatbu*¹⁵⁵ větou: „*Šokovaní přátelé neměli ani svatební dary.*“¹⁵⁶ Svatební články završuje agenturní text *Ruml přidělil Havlové ochranu*¹⁵⁷ o přidělení ochrany Dagmar Havlové na žádost šéfa hradní policie. Dále už se deník nastoupením Dagmar Havlové do role první dámy nezabývá. Všechny tyto texty považujeme za neutrální, protože první dámu ani jeden z článků nijak nehodnotí.

4.2.1.2 Herecká kariéra první dámy

Herecké činnosti Dagmar Havlové se Lidové noviny v tomto období věnovaly

¹⁵⁴ MATOUŠKOVÁ, Markéta. Prezident se oženil s Dášou Veškrnovou. Lidové noviny. 06.01.1997 s. 1

¹⁵⁵ ČTK. Hosté netušili, že jdou na svatbu. Lidové noviny. 06.01.1997 s. 2

¹⁵⁶ ČTK. Hosté netušili, že jdou na svatbu. Lidové noviny. 06.01.1997 s. 2

¹⁵⁷ ČTK. Ruml přidělil Havlové ochranu. Lidové noviny. 08.01.1997 s. 2

v souvislosti s derniérou hry *Královna Kristina*, kde manželka prezidenta hrála postavu královny ještě předtím, než se za Václava Havla provdala. V agenturním článku *Královna dohrála a lidé povstali*¹⁵⁸ se objevuje informace, že v programu je stále manželka prezidenta uvedena svým dívčím jménem, tedy jako Dagmar Veškrnová. A o necelý týden později přináší deník další kratší agenturní zprávu *Dagmar rozvázala v divadle pracovní poměr*¹⁵⁹, která pojednává o tom, že Dagmar Havlová ukončila v Divadle na Vinohradech smlouvu, aby se mohla věnovat novým povinnostem v roli manželky prezidenta. Obě tyto zprávy jsou neutrální, kromě zmíněných informací nepřináší žádné hodnocení první dámy.

4.2.1.3 Protokolární povinnosti

Lidové noviny v případě informování o protokolárních povinnostech první dámy často využívaly pouze agenturní zpravodajství. Stejně to bylo i v případě článku *Postavení první dámy se formuje*¹⁶⁰. Kratší agenturní zpráva pojednává o tom, že na setkání významných českých političek první dáma řekla, že chce svou aktivitou a vlivem zlepšovat postavení žen v politice. Což je zajímavé vyjádření vzhledem k tomu, že první dáma fakticky v politice nemá žádné postavení.

Na podzim 1997 měla Havlová vycestovat na Tchaj – wan. Nejdříve deník spekuloval v článku *Cesta prezidentovy manželky do Asie se nakonec neuskuteční*¹⁶¹ nad tím, jestli se první dáma nechystá odjet na divadelní turné se souborem Studio Ypsilon. Poté se však dozvěděl, že tomu tak není, a že se cesta neuskuteční kvůli možnému politickému kontextu, který autor Josef Brož označil za *problematický*. K této cestě se redaktor ještě vrátil v článku s názvem *Zrušená cesta Havlové vyvolala velký rozruch*¹⁶². V článku představil především negativní reakce diplomatů a nadací, kteří se měli na akci finančně podílet. Brož do článku také zahrnul reakce podnikatelů, kteří se obávali politického rozměru návštěvy, jež by mohla ovlivnit obchodování s Čínou. Oba články vyznívají negativně.

4.2.1.4 Popularita první dámy

Lidové noviny se Dagmar Havlové v prvním roce ve funkci věnovaly i z hlediska její

¹⁵⁸ ČTK. *Královna dohrála a lidé povstali*. Lidové noviny. 09.01.1997 s. 16

¹⁵⁹ ČTK. *Dagmar rozvázala v divadle pracovní poměr*. Lidové noviny. 15.01.1997 s. 16

¹⁶⁰ ČTK. *Postavení první dámy se formuje*. Lidové noviny 12.03.1997 s. 16

¹⁶¹ BROŽ, Josef. *Cesta prezidentovy manželky do Asie se nakonec neuskuteční*. Lidové noviny. 09.10.1997 s. 1

¹⁶² BROŽ, Josef. *Zrušená cesta Havlové vyvolala velký rozruch*. Lidové noviny. 11.10.1997 s. 1

popularity, objevovala se také srovnání s Olgou Havlovou.

V září deník vydal článek s titulkem *Olgu a Dagmar vnímá veřejnost různě*¹⁶³. Olgu v textu přirovnává k takřka bezchybné světici, zatímco Dagmar spojuje s negativními reakcemi společnosti a také s tím, že veřejnost ji vnímá mnohem rozporuplněji. První negativní reakce Dagmar Veškrnová, tehdy ještě jen jako známá herečka, vzbudila podle deníku už v době prezidentova vážného onemocnění v roce 1996, jelikož si dovolila kritizovat způsob Havlovy léčby. Dále deník vyzdvihuje nesouhlasné reakce politiků i tisku s myšlenkou na právní upravení role prezidentovy manželky, kterou první dáma s veřejností sdílela v létě 1997.

V listopadu vychází v deníku článek s názvem: *První dáma je častým terčem vtipů*¹⁶⁴. Agenturní článek je o šetření agentury Factum, která zjistila, že nejčastěji se v uplynulém roce objevovaly anekdoty o Dagmar Havlové s prvky nenávisti až nechutnosti, které odrážely negativní hodnocení její osobnosti.

V prosinci se Lidové noviny v článku *Havlová je jako herečka stále populární*¹⁶⁵ soustředí na to, proč se televize orientuje na vysílání většího počtu filmů s Dagmar Havlovou. Podle autorů článku mohl nezaujatý divák ke konci prvního roku funkce Dagmar Havlové v roli první dámy postřehnout, že se televize začaly zaměřovat na filmy právě s prezidentovou manželkou. Aby tomuto fenoménu novináři přišli na kloub, zeptali se na něj psychologa Zdeňka Petrželku, který deníku řekl, že podle něj diváci, kteří roli první dámy vnímají negativně, pravděpodobně nemají rádi ani filmy, ve kterých účinkuje. Spekulace diplomaticky uzavírá: „*Obecně se přikláním k tomu, že divácký zájem se odvíjí od toho, jaká byla paní Havlová herečka.*“¹⁶⁶

Po uplynutí prvního roku ve funkci první dámy vydávají Lidové noviny několik textů, které se zabývají popularitou první dámy. Ve článku *Fenomén Dáša ovládl média a zaskočil českou společnost*¹⁶⁷ deník rozebírá, proč se první dáma těší tak velkému zájmu veřejnosti a médií. Lidové noviny soudí, že v Česku dochází po sametové revoluci k mediální revoluci a ke globalizaci společnosti, která přináší západní modely mediálního chování, k nimž patří i bourání mýtů a vstup do soukromí známých osobností. Podle deníku došlo i na bourání

¹⁶³ Autor on. *Olgu a Dagmar vnímá veřejnost různě*. Lidové noviny. 26.09.1997 s. 5

¹⁶⁴ ČTK. *První dáma je častým terčem vtipů*. Lidové noviny. 26.11.1997 s. 4

¹⁶⁵ Autoři hub, Jan. *Havlová je jako herečka stále populární*. Lidové noviny. 30.12.1997 s. 4

¹⁶⁶ Autoři hub, Jan. *Havlová je jako herečka stále populární*. Lidové noviny. 30.12.1997 s. 4

¹⁶⁷ VAČKOV, Veselín, DUBSKÝ, Vladimír. *Fenomén Dáša ovládl média a zaskočil českou společnost*. Lidové noviny. 24.01.1998 s. 3

mýtu prezidenta, kdy se do konfliktu dostala stále přežívající představa *prezidenta-otce* a zájem o soukromí Václava Havla. K tomuto novému fenoménu se pro deník vyjádřila ředitelka Institutu pro výzkum veřejného mínění Eliška Rendlová: „*Prezidentský pár je atraktivním tématem zejména proto, že celý vztah probíhá vlastně na hraně mezi manželskou intimitou a veřejnou funkcí.*“¹⁶⁸

Rozpačité přijetí veřejností je podle Rendlové také způsobeno tím, že Dagmar Havlová je často konfrontována s první prezidentovou manželkou Olgou: „*Na rozdíl od Olgy, která splňovala svým vystupováním veřejností zažitou představu o roli manželky prezidenta, Dagmar si svou image teprve za pochodu vytváří.*“¹⁶⁹

Autoři hodnotí, že image první dámy se za poslední rok zhoršila a spekuluje nad jejím dalším vývojem, který předpovídají dvojí: „*Za prvé: Hrad se bude snažit Dagmar Havlovou ‚schovávat‘ a omezovat její komunikaci s médii. To se ostatně občas snaží činit již nyní. Problém je v tom, že temperamentní první dámu ani mluvčí Špaček neuhlídá. Druhou možností je, že přijdou poradci, kteří vezmou ‚její image do ruky‘. Tito poradci by však museli být inteligentní a využít těch vlastností první dámy, které veřejnost vnímá kladně.*“¹⁷⁰ Jaké vlastnosti veřejnost vnímá kladně autoři neuvádějí.

4.2.1.5 Spory manželů Havlových

V roce 1997 řešil Václav Havel spor o vlastnictví Barrandovských teras se svojí švagrovou Dagmar Havlovou. V červenci deník informoval o tom, že se Havel pokusil převést díl majetku na svou ženu dříve, než rozhodne soud. Situaci deník nehodnotí, pouze nabízí vyjádření právníků a samotné švagrové v textu Radky Kvačkové *Havel chtěl dát terasy na Barrandově své ženě dříve, než rozhodne soud*¹⁷¹. Mezi ženami nakonec došlo k dohodě a Barrandovské terasy spravovaly společně. O průběhu tohoto sporu informovaly Lidové noviny pouze neutrálně.

Havlovi se v průběhu prvního roku manželství dostávali více či méně do sporů s novináři. Komentář referující o špatných vztazích s médii přinesly Lidové noviny

¹⁶⁸ VAČKOV, Veselín, DUBSKÝ, Vladimír. Fenomén Dáša ovládl média a zaskočil českou společnost. Lidové noviny. 24.01.1998 s. 3

¹⁶⁹ VAČKOV, Veselín, DUBSKÝ, Vladimír. Fenomén Dáša ovládl média a zaskočil českou společnost. Lidové noviny. 24.01.1998 s. 3

¹⁷⁰ VAČKOV, Veselín, DUBSKÝ, Vladimír. Fenomén Dáša ovládl média a zaskočil českou společnost. Lidové noviny. 24.01.1998 s. 3

¹⁷¹ KVAČKOVÁ, Radka. Havel chtěl dát terasy na Barrandově své ženě dříve, než rozhodne soud. Lidové noviny. 31.07.1997 s. 1

s názvem *Studio kamarád*¹⁷². V tomto textu autor Tomáš Zahradníček vyčítá prezidentskému páru, že komunikuje jen s vybranými novináři, kteří mu nekladou takové otázky, na které se manželům nechce odpovídat. Což autor hodnotí, že je pod úrovní jakéhokoliv prezidenta.

Jedním z dalších konfliktů manželů Havlových se stává spor o billboard s názvem Václav a Dášenska umístěný reklamní agenturou M.A.R.S., na firmu kvůli němu podali manželé žalobu na ochranu osobnosti.¹⁷³ O tomto konfliktu Lidové noviny informují jen krátce a neutrálně. Ke sporu se Lidové noviny vrací ještě v textu *Dáše vadí poštovní známky*¹⁷⁴, což je *divoký kačer*, tedy typ textu, který slouží k pobavení čtenářů a z první dámy si dělá legraci: „*Po zrušení paragrafu o hanobení prezidenta a po prohraném soudu o náhradu za poškození pověsti manželů Havlových billboardem Václavka a Dášenska jde podle první dámy Hradu o poslední pokus, jak zabránit zneužívání prezidentského majestátu.*“¹⁷⁵

4.2.1.6 Charitativní činnost

V průběhu prvního sledovaného období přináší deník tři zprávy o charitativní činnosti první dámy. Kromě jedné autorské zprávy, jsou to zprávy agenturní. Průběžně se deník věnuje pouze charitativnímu působení první dámy v souvislosti se záplavami, které v roce 1997 zasáhly Moravu, kvůli nim totiž první dáma navrhla obnovení představení Královny Kristiny. Výtěžek ze vstupného měl putovat na humanitární konto pro postižené povodněmi.

Na konci léta se v Lidových novinách objevuje krátká agenturní zpráva *První dáma chce pomáhat Moravě*¹⁷⁶, která informuje o tom, že Dagmar Havlová uspořádá besedy s lidmi postiženými záplavami. Sérii akcí pořádá Vize 97. Další agenturní zpráva *Dagmar Havlová zkoušela Královnu Kristinu*¹⁷⁷ připomíná, že naposledy první dáma roli ztvárnila v únoru, kdy se rozhodla skončit s divadelní kariérou.

Po stavební havárii v Brně v listopadu 1997 deník přináší zprávu, že Havlová navštívila dělníka, který zůstal téměř celý den zavalený pod sutinami, v nemocnici. Článek je tentokrát autorský a vyznívá pozitivně. Redaktor Igor Mauš v textu používá citaci Havlové: „*Myslím, že jsem mu udělala radost. Z vlastní zkušenosti vím, kolik negativních pocitů každá*

¹⁷² ZAHRADNÍČEK, Tomáš. *Studio kamarád*. Lidové noviny. 03.09.1997 s. 1

¹⁷³ Autor bof. Havel žaluje reklamní firmy. Lidové noviny. 20.09.1997 s. 4

¹⁷⁴ Autor neuveden. *Dáše vadí poštovní známky*. Lidové noviny. 30.09.1997 s. 16

¹⁷⁵ Autor neuveden. *Dáše vadí poštovní známky*. Lidové noviny. 30.09.1997 s. 16

¹⁷⁶ ČTK. *První dáma chce pomáhat Moravě*. Lidové noviny. 10.09.1997 s. 2

¹⁷⁷ ČTK. *Dagmar Havlová zkoušela Královnu Kristinu*. Lidové noviny. 16.09.1997 s. 16

hospitalizace vyvolává, a proto jsem chtěla Petru Grinvalskému projevit lidskou solidaritu. Domnívám se, že návštěva nebyla zbytečná.“¹⁷⁸ Autor v závěru dodává, že první dáma nevyloučila možnost další spolupráce s nemocnicí, ve které byl zraněný dělník hospitalizován.

4.2.1.7 Uzákonění role první dámy

V srpnu 1997 Dagmar Havlová pronesla, že chce zakotvit svou roli první dámy do zákonů. Vzápětí po jejím vyjádření deník přinesl reakce právníků v článku s titulkem *Iniciativa první dámy v zemi vyvolala údiv*¹⁷⁹, který už dopředu naznačuje, v jakém duchu se text ponese. Autor používá citaci právníka Tomáše Sokola, který považuje za humorné, že kdyby byl přijat zákon, který by říkal, jaká práva má manželka prezidenta, přikazovala by se tím pádem i práce budoucím manželkám prezidentů, které by ale nemusely o některé pravomoci stát. Ani jedna reakce, kterou zpravodajové Lidových novin v textu otiskli, není pozitivní.

V negativní rovině v této záležitosti později deník pokračuje, když vydává dalšího divokého kačera s názvem *Královna se zasloužila o prezidenta*¹⁸⁰. V tomto článku si redakce z Dagmar Havlové znovu dělá legraci: „Manželka získává zvolením svého manžela prezidentem republiky či vdavkami s prezidentem již zvoleným automaticky nárok na užívání čestného titulu *Královna Kristina*.“¹⁸¹ Divoký kačer je sice žánr, u kterého se čtenář má zasmát, ale vzhledem k tomu, že na adresu Dagmar Havlové se jich v Lidových novinách objevuje v tomto období hned několik, je možné si z tohoto přístupu novin vyložit, že byly svým způsobem proti první dámě na začátku jejího působení zaujaté.

První text, který vyznívá pozitivně ve prospěch první dámy, vydávají Lidové noviny s titulkem *Dagmar Havlová má podporu v ODS*¹⁸². Text je pouze agenturní a pojednává o tom, že poslankyně ODS Jana Marcová souhlasí s tím, aby měla Havlová k dispozici vlastní sekretářku, ale nesouhlasí s kodifikací funkce.

4.2.1.8 Péče o nemocného manžela

Část textů, které v prvním období o Dagmar Havlové vyšla, se věnovala jí jako manželce, pečující o svého nemocného manžela. V listopadu 1997 byl Havel znovu nemocný

¹⁷⁸ MAUKŠ, Igor. Havlová navštívila dělníka, který přežil zřícení domu. Lidové noviny. 17.11.1997 s. 4

¹⁷⁹ Zpravodajové Lidových novin. Iniciativa první dámy vyvolala údiv. Lidové noviny. 26.08.1997 s. 4

¹⁸⁰ Autor neuveden. Královna se zasloužila o prezidenta. Lidové noviny. 27.08.1997 s. 16

¹⁸¹ Autor neuveden. Královna se zasloužila o prezidenta. Lidové noviny. 27.08.1997 s. 16

¹⁸² ČTK. Dagmar Havlová má podporu v ODS. Lidové noviny. 04.09.1997 s. 2

a Dagmar se o něj starala spolu s lékaři a sestřičkami. Lidové noviny vyzpovídaly první dámu v poměrně rozsáhlém rozhovoru s titulkem: *Dagmar Havlová děkuje lékařům, sestřičkám i kuchaři*¹⁸³. Z tohoto rozhovoru první dáma vyznívá jako oddaná, pečující, starostlivá manželka. Redaktor se prezidentovy manželky dotazuje na její charitativní práci v Nadaci Vize 97, na to, zda se bude snažit prosadit zredukování prezidentského programu, aby si Václav Havel mohl po nemoci odpočinout, ale redaktor dává první dámě i prostor, aby se vyjádřila k čemu sama chce, celý rozhovor se nese v přátelském duchu: „*Chtěla byste říct veřejnosti něco, na co se vás ještě nikdo nezeptal? Chybí nám tolerance, shovívavost a laskavost nejen k jiné barvě pleti, ale i k jakékoli lidské odlišnosti.*“¹⁸⁴

K Dagmar Havlové jako k ochránkyni Václava Havla se redaktor Josef Brož vrací ještě v textu *Dagmar Havlová hájila právo prezidenta na klid*¹⁸⁵. Tento text vyznívá zcela pozitivně. Brož popisuje, že vystoupení Dagmar Havlové bylo jediným lidským momentem *suchopárné* tiskové konference uspořádané lékařským konziliem: „*Pan prezident má právo, jako každý jiný člověk, si odpočinout.*“¹⁸⁶ První dámu Brož popisuje jako *emotivní* ženu, která tráví celé dny i noci u svého muže.

4.2.1.9 Soukromí první dámy

Na podzim 1997 se manželé Havlovi nechali slyšet, že si přejí mít dítě. Tomuto tématu se Lidové noviny věnovaly hned ve dvou článcích. V prvním *Prezidentský pár si přeje potomka*¹⁸⁷ se noviny snaží přijít na to, zda je to v případě manželů Havlových ještě možné. Oslovily kvůli tomu i gynekologa, který jim odpovídá, že ano, ale za bedlivých podrobných vyšetření. Tady deník upozorňuje, že podobná vyšetření jsou obvyklá u starších prvorodiček, Dagmar Havlová už však jedno dítě má. V závěru deník dochází k tomu, že pokud by pár měl problémy s otěhotněním, může podstoupit umělé oplodnění, kde lékaři považují za limitních 45 let věku. Takové vměšování do soukromí prezidentského páru bychom očekávali spíše u bulvárního média.

K tématu *potomka* se ještě Lidové noviny vrací po dovolené prezidentského páru na Kanárských ostrovech. O páru autor článku *Prezidentský pár by chtěl potomka*¹⁸⁸ soudí, že se vrátil ve výborné formě. Autor článku se Havlových zeptal, zda jejich touha po dítěti

¹⁸³ BROŽ, Josef. Dagmar Havlová děkuje lékařům, sestřičkám i kuchaři. Lidové noviny. 12.11.1997 s. 1

¹⁸⁴ BROŽ, Josef. Dagmar Havlová děkuje lékařům, sestřičkám i kuchaři. Lidové noviny. 12.11.1997 s. 1

¹⁸⁵ BROŽ, Josef. Dagmar Havlová hájila právo prezidenta na klid. Lidové noviny. 07.11.1997 s. 2

¹⁸⁶ BROŽ, Josef. Dagmar Havlová hájila právo prezidenta na klid. Lidové noviny. 07.11.1997 s. 2

¹⁸⁷ Autor wall. Prezidentský pár si přeje potomka. Lidové noviny. 26.09.1997 s. 2

¹⁸⁸ Autor kal. Prezidentský pár by chtěl potomka. Lidové noviny, 15.01.1998 s. 2

nabyla konkrétnější podoby, ale ani jeden z manželů mu nic bližšího nechtěl prozradit. V závěru textu opět deník připomíná, že Dagmar Havlová už jedno dítě má. Je zde tedy zobrazena jako matka a manželka.

4.2.1.10 Incident ve Sněmovně

V lednu 1998 hájila Dagmar Havlová pískotem svého muže během proslovu republikánského poslance Jana Vika v Poslanecké sněmovně České republiky. V reakci na tento incident vydaly Lidové noviny sérii negativních článků, ve kterých rozebíraly chování první dámy. V prvním článku *Dagmar a Livie. Dvě české Evity bojují za své muže – politiky*¹⁸⁹ je Dagmar Havlová spolu s Livíí Klausovou (i ona bránila svého manžela – tehdy premiéra, ale v jiné situaci) přirovnávána k argentinské Evitě Perónové, která za manžela vedla volební kampaň. Autor textu poznamenává, že pískot Havlové byl mnohem méně promyšlený než vystoupení Klausové a označuje první dámu za *spontánní*. Tvrzení dokládá několika citacemi psychologů, kteří se domnívají, že vystoupení Havlové signalizuje úzký vztah s prezidentem a to, že si útoky na jeho hlavu bere osobně.

V dalším textu *Politici seriózně diskutují o pískotu Dagmar Havlové*¹⁹⁰ se nachází opět převážně negativní hodnocení chování první dámy. Lidové noviny soudí, že hvízdání první dámy vyvolalo *značné rozpaky*. V textu dávají prostor i prezidentu Václavu Havlovi, ten se své ženy zastal a reakci označil za *veskrze neobvyklou, veskrze spontánní a veskrze temperamentní*. Lidové noviny zachytily i reakce typu, že Dagmar Havlová není dáma, její chování bylo *neadekvátní, velice nedůstojné*, a že by si měla přečíst něco o předchozích prvních dámách, které by něco podobného nikdy neudělaly. Celý článek je negativní a mezi oslovenými respondenty se kromě samotného prezidenta neobjevuje nikdo, kdo by se první dámy zastal.

Hned v dalším vydaném textu dostává Dagmar Havlová prostor k vyjádření v poměrně rozsáhlém rozhovoru *Pískat umím od malička*¹⁹¹ od Josefa Brože, který se první dámy v úvodu ptá, proč si k reakci na proslov poslance Jana Vika vybrala zrovna pískání. První dáma odpovídá: „*Nemůžu sedět a tvářit se, že se mě to netýká, když je hanoben můj manžel. Taková jsem nikdy nebyla, nejsem a doufám, že nikdy nebudu.*“¹⁹² I po dalších otázkách typu,

¹⁸⁹ Autor dom. Dagmar a Livie. Dvě české Evity bojují za své muže – politiky. Lidové noviny. 22.01.1998 s. 1

¹⁹⁰ ČTK, autor mrk. Politici seriózně diskutují o pískotu Dagmar Havlové. Lidové noviny. 22.01.1998 s. 3

¹⁹¹ BROŽ, Josef. Pískat umím od malička, říká Dagmar Havlová. Lidové noviny. 23.01.1998 s. 2

¹⁹² BROŽ, Josef. Pískat umím od malička, říká Dagmar Havlová. Lidové noviny. 23.01.1998 s. 2

zda lituje svého chování, a jestli by se zachovala znovu stejně, si první dáma stála za tím, že reagovala správně.

Reakci politiků věnovaly Lidové noviny ještě jeden text, který rovněž obsahoval pouze negativní reakce na chování první dámy. V tomto článku autor s respondenty rozebíral, jestli hrozilo manželce prezidenta vyvedení ze sálu za chování, které, jak píšou Lidové noviny, mnoho lidí šokovalo. Zákon o jednacím řádu sněmovny hovoří totiž o tom, že pokud se někdo chová nepřístojně, může být ze sálu vyveden. V článku dávají Lidové noviny prostor poslanci Janu Vikovi, na něhož první dáma pískala, který podle redakce ironicky poznamenává, že: „*Zákon u nás platí jen pro někoho. Málkomu se pošťestí, aby na něho na prsty pískala první dáma.*“¹⁹³ V této sérii článků vystupovala Dagmar Havlová jako prezidentská a politická partnerka, což noviny hodnotily negativně.

4.2.1.11 Shrnutí 1. období

Dagmar Havlová v průběhu prvního sledovaného období plnila stránky Lidových novin velmi často. Při vybírání článků k analýze jsme si všimli, že téměř každý týden vyšla alespoň krátká agenturní zpráva o něčem, co se první dámy týkalo, či ji alespoň zmiňovalo. U charitativních a protokolárních záležitostí si deník častokrát vystačil s agenturními zprávami přebranými od ČTK, při různých incidentech se objevovaly autorské texty. V těchto případech vyznívaly pro první dámu většinou negativně. To, že Lidové noviny zaujaly vůči první dámě v prvním roce jejího působení ve funkci negativní postoj usuzujeme i z toho, že o ní vydaly několik tzv. *divokých kačerů*, kteří měli sloužit k pobavení čtenářů

Podle Watsonových rolí byla Dagmar Havlová popisována jako veřejná a populární osobnost, prezidentova mluvčí (ve zdravotních záležitostech), zastánkyně společnosti a řešení společenských problémů (pomoc při povodních), také jako politická a prezidentská partnerka, jelikož se prezidenta zastávala ve sněmovně a polemizovala na veřejnosti o uzákonění své role, rovněž také jako manželka a matka. Z rolí podle Lidových novin byla také herečka a ochránkyně manžela.

Dagmar Havlová byla charakterizována jako *temperamentní, spontánní, lidská, emotivní, obrádkyně svého manžela*. Slova *temperamentní, spontánní* a *emotivní* byly používány spíše v negativním významu. Mediální obraz Dagmar Havlové se v tomto období pohyboval mezi neutrálním až negativním vyzněním. V některých časových úsecích byl pouze negativní

¹⁹³ Autor mrk, ČTK. První dámě hrozilo vyvedení ze sálu. Lidové noviny. 22.01.1998 s. 3

(incident s pískáním ve Sněmovně, uzákonění role apod.).

4.2.2 Dagmar Havlová v Lidových novinách 2. období

Ve druhém sledovaném období, tedy v období, kdy už Dagmar Havlová zastávala roli první dámy více než rok, se tisk nadále intenzivně věnoval pokrývání událostí s ní spojených. V tomto časovém období jsme analyzovali celkem 25 textů, které jsme rozdělili do těchto kategorií: **konflikty Havlových** (sem jsme zařadili soudní i mimosoudní spory a konflikty týkající se Havlových), ponechali jsme kategorie **protokolární povinnosti**, **charitativní činnost**, **popularita první dámy**, **první dáma jako herečka**, **soukromí první dámy** a **péče o nemocného manžela**.

4.2.2.1 Protokolární povinnosti

Na začátku druhého sledovaného období, tedy po opětovném zvolení Václava Havla prezidentem, vychází v Lidových novinách zpráva *Sekretariát první dámy je zaplaven prací*¹⁹⁴. Text pojednává o tom, že sekretariát první dámy je zaneprázdněný. Deník zaneprázdněnost sekretariátu zdůrazňuje slovním spojením, že je *ve stavu obležení*. Důvodem mimořádné zaneprázdněnosti byly neustále přicházející blahopřání ke zvolení Václava Havla prezidentem. Je poněkud zvláštní, že blahopřání lidé zasílali manželce prezidenta, nejen samotnému prezidentovi. Tato skutečnost svědčí o rozporuplném vnímání první dámy. Je zřejmé, že část veřejnosti novou manželku prezidenta vnímala pozitivně. Z textu se dále dozvídáme, že pro Dagmar Havlovou pracují tři lidé, které ve skutečnosti financuje Kancelář prezidenta republiky, jelikož první dáma nemá žádný oficiální rozpočet na plnění svých povinností. Ty si také první dáma určuje sama. Autor textu oslovil dva ze tří zaměstnanců sekretariátu, aby se dozvěděl, jaká nálada mezi nimi v práci panuje. Oba odpověděli, že atmosféra v práci je dobrá a málokdy mezi nimi propuká řevnivost. Redaktor se vrací k incidentu s hvízdáním ve sněmovně, který jeden ze zaměstnanců označil za nešťastný. Tyto otázky bychom mohli vnímat jako snahu o zachycení čehokoliv negativního, co by se v blízkosti první dámy mohlo dít. V tomto přístupu spatřujeme určité prvky bulvarizace. Celkově článek rovněž vyznívá negativně.

V březnu 1998 doprovodila Dagmar Havlová prezidenta do Varšavy na setkání s polským prezidentem. Na cestu se s nimi vydal i redaktor Lidových novin Tomáš Zahradníček. Z této výpravy máme k dispozici pro analýzu text *„Vaszku a Daszo*,

¹⁹⁴ Autor job. Sekretariát první dámy je zaplaven prací. Lidové noviny. 05.02.1998 s. 4

AHOJ!!!¹⁹⁵, v článku se redaktor okrajově dotýká tématu možného přírůstku, na nějž se novináři ptali ještě před cestou. Havlovi potvrdili, že žádný přírůstek neočekávají. Článek se první dámě na této státní návštěvě věnuje jen okrajově, vyzdvihnout můžeme pouze citaci Dagmar Havlové, kterou se deník rozhodl použít: „*Prezidentský život je maraton, sled událostí, na které se nestačíte připravit.*“¹⁹⁶

V září 1998 se první dáma vydala na cestu s prezidentem do Spojených států amerických, na které podle Lidových novin udělala dobrý dojem. V článku *Prezidentova choť Dagmar v Americe zazářila*¹⁹⁷ redaktori první dámu popisují velmi lichotivě: „*První dáma dodávala návštěvě českého státníka lesk svou vizáží. Všude, kam přišla, sklízela uznání za své nové šaty a pozornosti neuniklo ani její zeštíhlení.*“¹⁹⁸ Podle redaktorů štíhlou postavou i výběrem róby zastínila i Hillary Clintonovou. Článek hodnotíme jako neobvykle pozitivní text, ve kterém je manželka prezidenta vykreslována jako *okouzlující doprovod*.

4.2.2.2 Charitativní činnost

V dubnu 1998 se z agenturní zprávy dozvídáme, že Dagmar Havlová svou charitativní činnost zaměřuje i na jednotlivce. Agenturní zpráva *Havlová slíbila pomoc Nikolce*¹⁹⁹ přináší informace o tom, že první dáma chce pomoci čtrnáctiměsíční holčičce trpící vrozenou vadou. Havlová kvůli tomu osobně kontaktovala německé odborníky, kteří by nutnou operaci mohli provést.

V létě 1998 se Dagmar a Václav Havlovi rozhodli spojit nadaci Vize 97 a Nadaci Václava a Olgy Havlových v jednu organizaci. Deník informuje o události pouze stručně ve zprávě *Havlovi spojili své nadace*²⁰⁰, přináší ale informaci, že předsedkyní správní rady se stala manželka prezidenta.

Ke konci roku 1999 vychází v deníku kratší zpráva *První dámu si lidé spojují s charitou*²⁰¹ o průzkumu souvisejícím s dobročinností od společnosti Sofres – Factum, která jej pro deník zpracovala na zakázku. Podle průzkumu si 42,2 % občanů s charitou nejčastěji spojují jméno Dagmar Havlová. Tento průzkum vyznívá pro první dámu pozitivně.

V únoru 2000 přináší Lidové noviny zprávu o možné spolupráci první polské a české

¹⁹⁵ ZAHRADNÍČEK, Tomáš. „Vaszků a Daszo, AHOJ!!!“ Lidové noviny. 10.3.1998 s. 1

¹⁹⁶ ZAHRADNÍČEK, Tomáš. „Vaszků a Daszo, AHOJ!!!“ Lidové noviny. 10.3.1998 s. 1

¹⁹⁷ Autor šek, autor job. Prezidentova choť Dagmar v Americe zazářila. Lidové noviny. 19.09.1998 s. 1

¹⁹⁸ Autor šek, autor job. Prezidentova choť Dagmar v Americe zazářila. Lidové noviny. 19.09.1998 s. 1

¹⁹⁹ ČTK. Havlová slíbila pomoc Nikolce. Lidové noviny. 01.04.1998 s. 4

²⁰⁰ Autor job. Havlovi spojili své nadace. Lidové noviny. 20.07.1998 s. 4

²⁰¹ Autor dom. První dámu si lidé spojují s charitou. Lidové noviny. 02.12.1999 s. 4

dámy na charitativním projektu v Sarajevu. Reportáž z jejich společného setkání začíná touto větou: „Připravila jsem horký čaj a kávu, určitě jsi zmrzlá,“ přivítala manželku polského prezidenta Jolantu Kwaśniewskou ve své pracovně v sídle Nadace Vize 97 Dagmar Havlová.²⁰² Vybrání zrovna této chvíle z návštěvy polské první dámy ukazuje čtenářům naši první dámu jako starostlivou hostitelku. Z pozitivně laděného textu se dozvídáme, že autor strávil s prvními dámami celý den, aby mohl zachytit jejich setkání. Atmosféru popisuje jako přátelskou a velmi srdečnou. Schůzka prvních dam vyústila k dohodě na spolupráci při charitativním projektu v Sarajevu, dámy však autorovi článku nesdělily bližší informace.

Ve stejném měsíci vychází v Lidových novinách text s názvem *První dáma otvírala supermarket*²⁰³. V podtitulku se dozvídáme, že si první dáma odvezla milion korun od obchodního řetězce Makro, jehož pobočku otvírala, pro nadaci Vize. Autor popisuje, jak bezproblémové vztahy má ředitel Makra s nadací Dagmar Havlové, kterou již čtvrtým rokem podporuje. Článek vyznívá pozitivně, až do samého konce. V posledním odstavci článku totiž autor píše, že je ironií osudu, když první dáma přebírá šek jen několik kilometrů od místa, kde je dětské centrum Arpida, jemuž zaniklé Občanské hnutí dluží 1,7 milionu korun. Tato skutečnost ale s první dámou nemá nic společného, je tedy zajímavé, že se ji autor rozhodl do článku připojit.

4.2.2.3 Soukromí první dámy

V březnu 1998 se první dáma chystala oslavit 45. narozeniny, o čemž Lidové noviny informovaly prostřednictvím autorského článku *První dáma zahájila oslavy svých 45. narozenin*²⁰⁴ od Josefa Brože. Autor se vydal do sídla nadace Vize 97, kde se konala spontánní oslava ještě před tou oficiální. Původně se společnost sešla za účelem fúze nadací Vize 97 a Nadací Olgy a Václava Havlových. Atmosféru autor popsal jako střídmé veselí. První dáma se mu svěřila, že na oficiální oslavu odjíždí do Brna za svou sestřenicí, kam jede i kvůli nemocnému otci. Poté vyjmenovala všechny členy rodiny, jež se oslavy zúčastní. Tato zpráva je jednou z mála, ve které autor popisuje, jak blízký vztah první dáma se svou rodinou má.

Agenturní zprávu využívá deník v případě, kdy informuje o úmrtí otce první dámy. Ze

²⁰² Autor tva. První dámy chtějí spolupracovat na charitativním projektu v Sarajevu. Lidové noviny 23.02.2000 s. 2

²⁰³ KERLES, Marek. První dáma otvírala supermarket. Lidové noviny. 01.02.2000 s. 6

²⁰⁴ BROŽ, Josef. První dáma včera zahájila oslavy svých 45. narozenin. Lidové noviny. 21.03.1998 s. 2

zprávy *Otec první dámy včera zemřel*²⁰⁵ se jen stručně dozvídáme o tom, že první dáma odcestovala za rodinou do Brna, ale prezident ji nenásledoval. Žádné další podrobnosti zpráva neobsahuje.

4.2.2.4 Péče o nemocného manžela

Lidové noviny často informovaly o skutečnosti, že se první dáma starala o svého nemocného manžela, přinášely tyto informace už od počátku jejich vztahu.

Na jaře 1998 se u prezidenta objevily další zdravotní problémy, které vyústily v hospitalizaci v Innsbrucku. Lidové noviny záhy poté přinesly rozhovor s první dámou, ve kterém zjišťovaly podrobnosti prezidentovy hospitalizace. V podobných případech si novináři zvykli obracet se přímo na první dámu, která jim rozhovory poskytovala v průběhu let poměrně ochotně.

Rozhovor *Dagmar Havlová: nejdříve jsme komunikovali jen přes papír*²⁰⁶ přináší informace o tom, jak se prezidentovi daří, ale i to, zda první dáma při prvních potížích podnikala nějaké kroky sama bez lékařské pomoci. První dáma je deníkem vnímána jako ošetřovatelka svého muže a částečně také jako prezidentova mluvčí.

V další zprávě *Prezidentova manželka se chová profesionálně*²⁰⁷ deník popisuje, že první dáma zná podrobnosti prezidentovy diagnózy, tráví s ním čas v nemocnici a pomáhá s jeho léčbou. Chování Dagmar Havlové během této konkrétní hospitalizace prezidenta média dále hodnotila jako *pozitivní*. Pod zprávou je podepsaná sice ČTK, přesto zpráva obsahuje hodnocení první dámy: „*Ve srovnání s někdejší napětím až mediální toporností kolem Havlovy operace zhoubného nádoru v roce 1996 si jinak počínala i prezidentova choť Dagmar.*“²⁰⁸ Článek se sice věnuje spíše prezidentu Havlovi a jeho ošetřujícím lékařům, přesto je v titulku použita první dáma.

V srpnu téhož roku nabízí deník reportáž z tiskové konference v nemocnici, ve které se starali o nemocného prezidenta, s titulkem *První dáma poprvé chyběla na tiskovce*²⁰⁹. Redaktorka Petra Hojníková popisuje napjatou atmosféru a podivování se zúčastněných nad tím, kde je manželka prezidenta, protože se těchto tiskových konferencí naprosto pokaždé

²⁰⁵ ČTK. Otec první dámy včera zemřel. Lidové noviny. 16.07.1998 s. 2

²⁰⁶ Autor luh, dah. Dagmar Havlová: nejdříve jsme komunikovali jen přes papír. Lidové noviny. 16.04.1998 s. 3

²⁰⁷ ČTK. Prezidentova manželka se chová profesionálně. Lidové noviny. 16.04.1998 s. 3

²⁰⁸ ČTK. Prezidentova manželka se chová profesionálně. Lidové noviny. 16.04.1998 s. 3

²⁰⁹ HOJNÍKOVÁ, Petra. První dáma poprvé chyběla na tiskovce. Lidové noviny. 03.08.1998 s. 3

zúčastňovala. Článek by mohl obsahovat informace pouze o Havlově stavu, který se na konferenci probíral, ale redaktorka přesto zaměřuje svou pozornost na nepřítomnost první dámy. Autorka také zaznamenává diskuzi dvou vrátných, kteří první dámu litují, a v článku je cituje.

K první dámě a hospitalizaci prezidenta se Petra Hojníková vrátila ještě v článku *Manželka prezidenta je méně nervózní, bojí se však komplikací*²¹⁰. Z textu se dozvídáme, že Dagmar Havlová je se svým nemocným manželem neustále. Podle autorky další konferenci už první dáma nevynechala, navíc se jí zlepšila nálada. Do textu autorka zahrnuje i poděkování první dámy všem, kteří posílají prezidentovi dopisy s přáním brzkého uzdravení. V tomto článku je Havlová vykreslena jako starostlivá manželka, která dohlíží na prezidentovo zdraví. Což dokládá i citace vedoucího tiskového odboru Kanceláře prezidenta republiky Martina Krafla, kterou se autorka rozhodla použít: „*V nemocnici je od rána do večera, dá se říci, že tady bydlí, má zde i svůj pokoj.*“²¹¹

4.2.2.5 Popularita první dámy

V dubnu 1998 vyšel v deníku profil první dámy s titulkem *Dagmar Havlová nyní prochází velkou proměnou*²¹² od redaktora Josefa Brože. V profilu analyzuje, jak se vyvíjel pohled veřejnosti na první dámu. K rozhovorům o oblíbenosti první dámy si autor vybírá psychologa a asistentku první dámy, která potvrzuje pozitivní slova psychologa: „*První dáma zvolna dozrává (...) Její vztah k manželovi je prostě úžasný a teď to dokazuje dvojnásob.*“²¹³

V profilu Brož zmiňuje výsledky jednoho dřívějšího výzkumu popularity první dámy od agentur FACTUM a STEM, které byly velmi odlišné: „*Lidé ji často kritizovali, že je neomalená, nemoudrá a hamižná, naopak oceňovali její charitativní činnost.*“²¹⁴

Podle tohoto průzkumu po svatbě s prezidentem Václavem Havlem, a měsíc po náročné operaci prezidentova zhoubného nádoru, vyslovilo Dagmar Havlové důvěru 77 % dotázaných. V její úspěch v roli první dámy věřilo plných 72 %. O deset měsíců později, v listopadu 1997 podle výzkumu agentury STEM, bylo ale 86 % lidí přesvědčeno, že první

²¹⁰ HOJNÍKOVÁ, Petra. Manželka prezidenta je méně nervózní, bojí se však komplikací. Lidové noviny. 06.08.1998 s. 2

²¹¹ HOJNÍKOVÁ, Petra. Manželka prezidenta je méně nervózní, bojí se však komplikací. Lidové noviny. 06.08.1998 s. 2

²¹² BROŽ, Josef. Dagmar Havlová nyní prochází velkou životní proměnou. Lidové noviny. 25.04.1998 s. 2

²¹³ BROŽ, Josef. Dagmar Havlová nyní prochází velkou životní proměnou. Lidové noviny. 25.04.1998 s. 2

²¹⁴ BROŽ, Josef. Dagmar Havlová nyní prochází velkou životní proměnou. Lidové noviny. 25.04.1998 s. 2

dáma státu má vždy dodržovat formální důstojnost a nevybočovat ze zavedených pravidel. Brož do svého textu zahrnul citaci analytičky agentury STEM Věry Heberlové, podle níž popularitě první dámě prospívají paradoxně právě krize, kdy se projevuje spontánně. I přes negativní pasáže o první dámě vyznívá tento text pozitivně.

V srpnu 1998 vychází v LN zpráva *Dagmar Havlová: Nejsem politik!*²¹⁵ Tento titulek vystihuje větu, kterou Dagmar Havlová řekla, když zjistila, že je ve výzkumech veřejného mínění zařazena mezi politiky. V průzkumu se objevila mezi *spíše škodícími osobnostmi*. Havlová je jedinou civilní osobností, která se v tomto průzkumu objevuje. Nic dalšího už se ze zprávy nedozvídáme.

V říjnu toho samého roku vychází článek *Malá oblíba Havlové? Nejde jen o její vinu*²¹⁶, ve kterém se redaktor Josef Brož manželky prezidenta zastává. Text celkově vyznívá jako obhajoba první dámy a začíná větou: „*Terč vtipů. Především to je pro mnohé žena prezidenta Havla Dagmar.*“²¹⁷ Autor píše, že ani role, kterou Havlová na jaře hrála při léčbě svého manžela, neoslabila její negativní vnímání ve společnosti. Od oslovených psychologů se Brož dozvídá, že Havlová je u lidí neoblíbená, protože jim „*vzala*“ prezidenta Havla. Opět se v textu objevuje srovnání s ženou Olgou, kterou společnost vnímala jako prezidentovu „*božskou*“ matku. Odpovědí na přetrvávající nízkou oblíbenost první dámy je pak podle Brože i krize prezidenství a kniha *Dva v jednom* svazku, která image Dagmar Havlové ještě zhoršila. Obecně se však v textu první dámy zastává, a proto tento text hodnotíme pozitivně.

Během podzimu roku 1998 vydal deník dalšího *divokého kačera* s titulkem *Dagmar Havlová má fobii z míčů*²¹⁸. V něm si redakce dělá legraci z toho, jakou cenu by letos Dagmar mohla dostat: „*Loni obdržela první dáma jordánský Řád renesance, letos však žádné království, republika ani africký kmen paní Dagmar nic dát nechtěli. Panický strach před neuzákoněným, a tedy nekontrolovatelným zhoršením nálady manželky hlavy státu ale Hrad nutil, aby něco vymyslel.*“²¹⁹ Text je napsaný za účelem pobavení čtenářů, pozoruhodné ale je, jak často se první dáma v Lidových novinách stávala terčem vtipů.

Na konci roku 1998 vychází v Lidových novinách rozhovor s první dámou, který se točí okolo bilancování nad uplynulými 12 měsíci. Už z titulku *Nebyl to pro nás dobrý rok, říká*

²¹⁵ Autor job. *Dagmar Havlová: Nejsem politik!* Lidové noviny. 15.08.1998 s. 1

²¹⁶ BROŽ, Josef. *Malá oblíba Havlové? Nejde jen o její vinu.* Lidové noviny. 21.10.1998 s. 6

²¹⁷ BROŽ, Josef. *Malá oblíba Havlové? Nejde jen o její vinu.* Lidové noviny. 21.10.1998 s. 6

²¹⁸ *Divoký kačer. Dagmar Havlová má fobii z míčů.* Lidové noviny. 02.11.1998 s. 16

²¹⁹ *Divoký kačer. Dagmar Havlová má fobii z míčů.* Lidové noviny. 02.11.1998 s. 16

první dáma ČR Dagmar Havlová²²⁰ je zřejmé, že se rozhovor bude týkat negativních situací, které první dáma za uplynulý rok prožila. Jak sama v rozhovoru říká, za poslední dva roky se všechno změnilo: „Ztratila jsem postavení, domov, zaměstnání. Ale zase jsem mnoho věcí získala. Myslím si, že je to tak úměrné.“²²¹ Redaktor se snaží od první dámy zjistit, jak reaguje na kritiku vůči její osobě a vrací se k institucionalizaci postu manželky prezidenta. Kromě dotazu na místo, kde plánuje pár strávit Silvestra, si redaktor vybírá pouze negativní věci, na které se první dámy ptá. O dřívějším záměru první dámy směřujícím k institucionalizaci role manželky prezidenta se dozvídáme, že Dagmar Havlové vlastně šlo jen o to, aby měla více pracovníků k ruce, jelikož dostává tolik žádostí o pomoc, že je se svými třemi zaměstnanci (kteří oficiálně nejsou její) zavalena prací. V závěru shrnuje uplynulý rok jako *chmurný a trpký*, čímž naráží na smrt otce a nemoc manžela. Rozhovor kvůli diskutovaným tématům vyznívá negativně.

Na konci října roku 1999 vychází v Lidových novinách text shrnující, jak si první dáma ve své roli za uplynulý rok vedla. Článek *Profesionalizace první dámy*²²² od redaktorů Daniela Deyla a Josefa Brože se zabývá osobností první dámy, na kterou jsou podle autorů mezi veřejností dva pohledy – buď podle jejích obdivovatelů vyvolávají projevy první dámy v lidech pocit, že jde o *spontánní osobu*, která se nechce nechat svazovat konvencemi, na její odpůrce pak podle redaktorů působí jako *rozmazlený fracek*, který se snaží ze svého postavení jen těžit. Za pravdu dávají autoři oběma těmto znepráteným táborům. Za poslední rok se podle autorů odehrála s první dámou velká změna: „*Je svěžejší, štíhlejší, neupoutává výstředními výroky a otočila se zády k politice.*“²²³ Tato změna podle autorů nemění nic na tom, že se jedná o *osobu kontroverzní*. Přesto však první dámě připisují pomyslné body za to, že se snaží být mnohem profesionálnější než v lednu 1997. Článek autoři uzavírají tím, že nemají důvod nadržet první dámě palce, proto text hodnotíme jako pozitivní.

4.2.2.6 Konflikty Havlových

V listopadu 1998 se deník věnoval sporu Havlových kvůli bulvární knize *Sedm týdnů, které otráslly Hradem* v analýze *Havlovi svojí žalobou otevřeli otázku míry svobody slova*²²⁴.

²²⁰ Autor red. Nebyl to pro nás dobrý rok, říká první dáma ČR Dagmar Havlová. Lidové noviny. 22.12.1998 s. 4

²²¹ Autor red. Nebyl to pro nás dobrý rok, říká první dáma ČR Dagmar Havlová. Lidové noviny. 22.12.1998 s. 4

²²² DEYL, Daniel. BROŽ, Josef. Profesionalizace první dámy. Lidové noviny. 30.10.1999 s. 25

²²³ DEYL, Daniel. BROŽ, Josef. Profesionalizace první dámy. Lidové noviny. 30.10.1999 s. 25

²²⁴ MUSIL, Michal. Havlovi svojí žalobou otevřeli otázku míry svobody slova. Lidové noviny. 28.11.1998 s.

Článek polemizuje nad pasážemi, které Havlovi požadují z knihy vypustit, protože nesouhlasí s jejich otištěním kvůli jejich soukromí.

Havlovi vedli spor i s Lidovými novinami. Autor v článku *Ukončení sporu mezi LN a manželi Havlovými nakonec*²²⁵ usoudil, že manželé Havlovi a jejich právníci se pouštěli na tenký led, rozhodnutí soudu podle autora mohlo nově definovat svobodu slova, jak byla doposud nastavena. V reakci na informace, které deník uváděl o knize *Sedm týdnů, které otřásly Hradem*, a na doplňující úryvky v knize, podal prezidentský pár žalobu. Spor s novinami nakonec skončil mimosoudním projednáním, jehož výsledkem bylo konstatování, že se Lidové noviny nesnažily u čtenářů prezidentský pár poškodit. Dalším konfliktem, kterému se Lidové noviny v tomto období věnovaly, je spor prezidentského páru s firmou Ravelli, která umístila po Česku billboardy s názvem Václavka a Dášenska. Billboardy vyobrazovaly houby václavky a psa foxteriéra, který olizoval bustu Václava Havla. V červenci deník vydal zprávu o tom, že *Havlovi vysoudili pět milionů korun*²²⁶. Společnost se odvolala ke Krajskému soudu, spor tedy pokračoval dál.

Případ deník sledoval po celou dobu, v tomto období se také dozvídáme, jak spor dopadl. Článek s titulkem *Soud: Čest Havlových neutrpěla*²²⁷ přináší stručné informace o tom, že žalobci, tedy Havlovi, podle soudu nebyli poškozeni ve značné míře, proto jim přiznal pouze deset procent odškodnění, které žádali. V závěru článku autor informuje, že Havlovi se rozhodli peníze věnovat Veselí nad Moravou, kde firma Ravelli sídlí.

Na jaře roku 2000 se čtenáři Lidových novin dozvěděli, jak dopadl táhnoucí se konflikt Václava Havla a jeho švagrové o barrandovské terasy, jejichž polovinu dostala první dáma od prezidenta už před časem. Lidové noviny v článku *První dáma vlastní celé barrandovské terasy*²²⁸ s využitím agenturní zprávy připomněly celou záležitost a informovaly o budoucích plánech první dámy s terasami, které by si přála, aby byly využity ku prospěchu Pražanů. Článek nijak spor o barrandovské terasy nehodnotí, proto jej považujeme za neutrální.

4.2.2.7 Shrnutí 2. období

V tomto období se proměnilo vnímání Dagmar Havlové redaktory Lidových novin, kteří

5

²²⁵ Autor red. *Ukončení sporu mezi LN a manželi Havlovými*. Lidové noviny. 23.04.1999 s. 2

²²⁶ Autor job. *Havlovi vysoudili pět milionů korun*. Lidové noviny. 04.07.1998 s. 4

²²⁷ Autor mas. *Soud: Čest Havlových neutrpěla*. Lidové noviny. 03.06.1999 s. 2

²²⁸ ČTK, autor dom. *První dáma vlastní celé barrandovské terasy*. Lidové noviny. 20.05.2000 s. 4

o manželce prezidenta psali výrazně pozitivnější texty než v prvním roce po svatbě Havlových. Rovněž se také snížil počet textů typu *divoký kačer*, ve kterých si redakce utahovala z první dámy v návaznosti na aktuální události. Nejpozitivněji deník o první dámě informoval v případech, kdy se zabýval její charitativní činností a péčí o nemocného manžela. Velmi pozitivně se novináři vyjadřovali i o vzhledu první dámy. V souvislosti s jejím hodnocením byly používány přívlastky jako *zanepřázdňená, profesionální, okouzující, středobod pozornosti, terč vtipů, málo oblíbená, spontánní, svěžejší, apolitická, nevýstřední*. Z článků, které jsme analyzovali, bylo zřejmé, že noviny první dámu vykreslovaly jako starostlivou a pečující manželku, která se strachuje o svého staršího nemocného manžela. Ze všech těchto použitých hodnocení by se dalo usoudit, že stejně jako ani mezi veřejností nepanoval převažující názor na osobu první dámy, tak ani v redakci neexistovala shoda, jak na první dámu nahlížet. Jednoznačně byla vnímána jako osoba kontroverzní, která sice koná spoustu chvályhodných a charitativních činů, ale zároveň je trnem v oku pro svou nekonvenčnost a chování v některých situacích. Podle Watsonových rolí můžeme říci, že Dagmar Havlová vystupovala v analyzovaných textech jako manželka a matka, zastánkyně společnosti a řešitelka společenských problémů, společenská hostitelka a prezidentova mluvčí.

4.2.3 Dagmar Havlová v Lidových novinách 3. období

V posledním sledovaném období, tedy v druhé polovině druhého prezidentského mandátu Václava Havla, jsme analyzovali 22 textů, které odpovídaly stanoveným kritériím. Zařadili jsme je do kategorií: **charitativní činnost, popularita první dámy, protokolární povinnosti, spory první dámy, herecká kariéra první dámy a konec ve funkci**.

4.2.3.1 Charitativní činnost

V srpnu 2000 se redaktorky Irena Skurovcová a Markéta Turková věnují v článku *Charita první dámy*²²⁹ přehledu aktivit, kterými se zabývá nadace Dagmar Havlové Vize 97. V jejich textu nechybí srovnání současné první dámy s tou předcházející: „*Stejně jako většina manželek představitelů států a stejně jako první žena prezidenta Havla Olga, začala se i paní Dagmar jako první dáma věnovat nadační činnosti a charitě.*“²³⁰

Redaktorky připomínají, že prvotním záměrem první dámy bylo podporovat onkologickou prevenci, jelikož Dagmar Havlové na rakovinu zemřel otec. Postupně se záběr

²²⁹ SKUROVCOVÁ, Irena. TURKOVÁ, Markéta. Charita první dámy. Lidové noviny. 12.08.2000 s. 25

²³⁰ SKUROVCOVÁ, Irena. TURKOVÁ, Markéta. Charita první dámy. Lidové noviny. 12.08.2000 s. 25

charitativní organizace rozšířil i na sociální, kulturní a vzdělávací činnost. Autorky článku doplnily o konkrétní příběhy lidí, kterým nadace pomohla. Článek se věnuje také roli Dagmar Havlové při shánění finančních prostředků pro jednotlivé projekty, ale autorky se nebránily ani srovnání s nadací, kterou založila první žena Václava Havla, s Výborem dobré vůle. Článek vyznívá pozitivně, i přes několikrát srovnání Dagmar Havlové s její předchůdkyní Olgou Havlovou.

Další zpráva v tomto období *Havlová obdarovala nemocnici v Brně*²³¹ je agenturní a informuje o tom, že první dáma darovala dětské nemocnici v Brně 800 000 korun. U této příležitosti Havlová uvedla pro ČTK i svou vzpomínku, kdy jako rodačka z Brna častokrát tuto nemocnici v dětství navštěvovala. Z textu se dozvídáme, že cílem její návštěvy v Brně bylo porovnat úroveň poskytované zdravotnické péče v těchto zařízeních se zkušenostmi z jiných měst v ČR i v zahraničí.

V lednu 2001 přináší Lidové noviny opět další agenturní zprávu s titulkem *Dagmar Havlová chce pomáhat v boji s rakovinou prsu*²³². Podtitulek článku zní: „*Odvahu a sílu v boji s rakovinou přišla včera dodat pacientkám Mamma Help Centra Fakultní nemocnici Královské Vinohrady prezidentova manželka Dagmar Havlová.*“²³³ ČTK používá citaci Havlové přímo z místa návštěvy: „*Doufám, že má návštěva pro vás bude alespoň trošku povzbuzením a podporou.*“²³⁴ I v tomto případě tak první dáma vyznívá jako zastánkyně společnosti.

Poslední zpráva o charitativní činnosti první dámy, která spadá do tohoto období, se týká pomoci obětem záplav roku 2002.²³⁵ První dáma navštívila Český Krumlov zasažený záplavami a předala městu půl milionu korun na pomoc při odstraňování povodňových škod. Z agenturní zprávy se dozvídáme, že: „*Při nadaci Vize '97, kterou Havlová s manželem spravuje, založila krizový povodňový štáb. Společně potom z konta na obnovu poškozené země poukázali již dva miliony korun.*“²³⁶ Novinářům první dáma řekla, že událost považuje

²³¹ ČTK. Havlová obdarovala nemocnici v Brně. Lidové noviny. 20.11.2000 s. 6

²³² ČTK. Dagmar Havlová chce pomáhat v boji s rakovinou prsu. Lidové noviny. 24.01.2001 s. 7

²³³ ČTK. Dagmar Havlová chce pomáhat v boji s rakovinou prsu. Lidové noviny. 24.01.2001 s. 7

²³⁴ ČTK. Dagmar Havlová chce pomáhat v boji s rakovinou prsu. Lidové noviny. 24.01.2001 s. 7

²³⁵ ČTK. První dáma předala Krumlovu půl milionu korun na odstranění škod po povodních. Lidové noviny. 16.09.2002 s. 6

²³⁶ ČTK. První dáma předala Krumlovu půl milionu korun na odstranění škod po povodních. Lidové noviny. 16.09.2002 s. 6

za velkou tragédií. I během povodní tedy první dáma prokazuje svou empatii.

Až na jeden článek jsou texty o charitativní činnosti první dámy agenturní. Z přístupu deníku k pokrývání tohoto typu událostí bychom mohli usoudit, že charitativním činnostem první dámy nevěnuje až tak velkou pozornost, jako například zkoumání její popularity či konfliktům, do nichž se první dáma dostává.

4.2.3.2 Protokolární povinnosti

První článek v této kategorii je z října 2000 a informuje čtenáře o tom, že první dáma strávila celý den s belgickou královnou Paolou, která přijela navštívit Českou republiku. Text *Havlová věnovala královně vánoční ozdoby*²³⁷ je stručný a popisuje první dámu jako hostitelku.

V březnu 2002 pozvala Dagmar Havlová umělce nominované na Thálii na zámek v Lánech, Lidové noviny se o této společenské návštěvě rozhodly informovat pomocí agenturní zprávy *Havlová přijala umělce nominované na Thálie*²³⁸. V tomto článku je Havlová vykreslena jako vlídná hostitelka: „*Jezte, pijte, veselte se a buďte tu jako doma.*“²³⁹

V květnu 2002 přijela do Prahy první dáma Spojených států Laura Bushová. Radek Honzák popisuje návštěvu Bushové v reportáži *Havlová ukázala Bushové Pražský hrad*²⁴⁰ poměrně detailně, zaměřuje se především na oděvy prvních dam. V tomto článku Dagmar Havlová vystupuje v roli společenské hostitelky a také jako okouzlující doprovod.

V březnu 2002 se první dáma zúčastnila pařížské přehlídky návrháře Osmana Laffitu. O tom napsala přímo z Paříže článek redaktorka Ladka Bauerová *První dáma a česká móda v Paříži*²⁴¹. Bauerová se domnívá, že návštěva Laffitovy módní přehlídky je vítaným zpestřením její pracovní návštěvy, během které představila Francouzům činnost nadace Vize 97, přijala peněžitý dar a setkala se s českými studenty, jejichž univerzitní studia v Paříži její nadace podporuje.

Na podzim 2002 zavítala naopak Havlová do USA, kde se zúčastnila Týdne české kultury v Los Angeles. Ze zprávy *Dagmar Havlová otevřela Týden české kultury v Los Angeles*²⁴² se dozvídáme, že po filmovém promítání byla s první dámou uspořádána beseda na téma její

²³⁷ Autor zub. Havlová věnovala královně vánoční ozdoby. Lidové noviny. 27.10.2000 s. 6

²³⁸ ČTK. Havlová přijala umělce nominované na Thálie. Lidové noviny. 16.03.2002 s. 4

²³⁹ ČTK. Havlová přijala umělce nominované na Thálie. Lidové noviny. 16.03.2002 s. 4

²⁴⁰ HONZÁK, Radek. Havlová ukázala Bushové Pražský hrad. Lidové noviny. 21.05.2002 s. 2

²⁴¹ BAUEROVÁ, Ladka. Paříž. První dáma a česká móda v Paříži. Lidové noviny. 09.03.2002 s. 19

²⁴² Autor šv. Dagmar Havlová otevřela Týden české kultury v Los Angeles. Lidové noviny. 17.10.2002 s. 28

herecké dráhy, ale i aktuálních povodňových problémů v ČR. Zbytek zprávy je už věnován jen výčtu akcí, na které byla Dagmar Havlová pozvána.

Poslední článek, který jsme se rozhodli zařadit k protokolárním povinnostem, je text Silvie Belchové a Michaely Kratochvílové *Do Prahy míří desítky prvních dam, hostit je budou Havlová a Špidlová*²⁴³. Na tomto článku je zajímavé, že redaktorky označují za první dámy i manželky předsedů vlády. Tradičně bývá oslovení první dáma spojováno pouze s manželkami prezidentů. Podle redaktorek měla tato akce být pro Dagmar Havlovou šance rozloučit se s vysokou politikou ve „světovém stylu“. První dáma totiž spolu s manželkou českého premiéra Viktorií Špidlovou hostila manželky prezidentů a předsedů vlád, kteří přijeli do Prahy, aby se zúčastnili summitu NATO. Dagmar Havlová připravila pro první dámy separátní program, ale nemohli se ho zúčastnit tzv. „první muži“, tedy partneři vysoce postavených političek.

4.2.3.3 Spory první dámy

V prosinci 2000 přerostl spor mezi prezidentem Václavem Havlem s premiérem Milošem Zemanem o volbu guvernéra ČNB v rodinný konflikt mezi manželi Zemanovými a Havlovými. Dagmar Havlová prohlásila, že už premiérovi nikdy nepodá ruku. Zeman měl totiž na prezidenta Havla během schůzky na Hradě vychrlit několik sprostých nadávek jako „odměnu“ za prezidentovu neochotu ustoupit od uvedení Zdeňka Tůmy do čela ČNB. Na dotaz LN to potvrdila i manželka hlavy státu Dagmar Havlová, kterou Lidové noviny citovaly: „Pan premiér použil proti mému muži pár vulgárních výrazů a mně se to jako manželce nelíbilo.“²⁴⁴ První dáma proto podle deníku Právo při telefonátu s ministrem kultury Pavlem Dostálem Zemanovi vzkázala, že už mu nikdy nepodá ruku. Dagmar Havlová se tak opět dostala do politických sporů, přitom jí podle jejích slov šlo pouze o hájení svého manžela.

Autorky článku se snažily zjistit, zda z protokolárního hlediska může vůbec první dáma svůj slib o nepodání ruky dodržet. Oslovily proto ředitele protokolu Hradu Ivana Sklenáře, jehož citaci v článku použily: „Podle pravidel společenského chování je paní Havlová společensky starší, a má proto nabídnout ruku první. Odmítnutí či nepodání ruky je velmi

²⁴³ BLECHOVÁ, Silvie. KRATOCHVÍLOVÁ, Michaela. Do Prahy míří desítky prvních dam, hostit je budou Havlová a Špidlová. Lidové noviny. 14.11.2002 s. 1

²⁴⁴ CIGLEROVÁ, Jana. ŠVAGROVÁ, Marta. Havlová: Zeman mého muže sprostě urážel. Lidové noviny. 02.12.2000 s. 1

nezvyklé. Vyjadřovalo by to, že mezi nimi není něco v pořádku.“²⁴⁵

O rok později konflikt připomněl sám Zeman, když vysvětloval, proč se nezúčastnil předávání státních vyznamenání. Jako důvod uvedl Lidovým novinám v článku *Zeman nešel na Hrad kvůli první dámě*, že nechtěl dostat prezidentovu manželku do nepříjemné situace. „Ať už si myslím o paní Dagmar Havlové cokoli, respektuji ji jako první dámu a nechci ji uvádět do trapné situace v otázce podání nebo nepodání ruky.“²⁴⁶

Pro deník Zeman ještě dodal, že ceremoniálu se nemohl zúčastnit i proto, že se teprve v neděli ráno vrátil z mezinárodní konference v Madridu a poté se připravoval na zasedání vlády.²⁴⁷

Poslední spor, do kterého se první dáma v tomto sledovaném období dostala, souvisel s umístěním pornografie na doménu s jejím jménem, která vznikla na jaře 2001. Prezidentská kancelář kvůli tomu podala na majitele domény trestní oznámení, o čemž se čtenáři dozvídají z článku Kateřiny Hejdové *Zneužili jméno první dámy. Chyťte je!*²⁴⁸, ve kterém autorka soudí, že žaloba Hradu pouze provozovateli webu udělala reklamu zadarmo.

Autorka připomněla, že Havlovi jsou navíc první, kteří se v Česku rozhodli žalovat člověka za „zneužití jména v doméně“. Větší šanci na úspěch by podle redaktorky prezidentský pár měl v případě civilní žaloby na ochranu osobnosti. Dagmar Havlová se od stránek nejdříve pouze distancovala, následně se Hrad rozhodl podat žalobu. Další podrobnosti se o průběhu tohoto sporu nedozvídáme. U tohoto článku můžeme spatřit jistou bulvarizaci kvůli použití vykřičníku a volbě slov v titulku.

4.2.3.4 Popularita první dámy

Na jaře 2001 vyšla další kniha obsahující detaily o osobním životě první dámy, tentokrát to nebyla kniha přímo o ní, ale o rozchodu Lucie Bílé a Petra Kratochvíla, který v knize vzpomínal na to, jak byl před 25 lety zamilovaný do Dagmar Havlové. Redaktorka Klára Chábová napsala o tom, že o první dámě vycházejí pikantní knihy komentář *První dáma, opět téma pro bulvár*²⁴⁹. Chábová první dámu označila za českou hvězdu: „Čtenáři bulvárních knih popisujících soukromí českých hvězd si mohou mnout v těchto dnech

²⁴⁵ CIGLEROVÁ, Jana. ŠVAGROVÁ, Marta. Havlová: Zeman mého muže sprostě urážel. Lidové noviny. 02.12.2000 s. 1

²⁴⁶ SAUER, Jaroslav. BÍLEK, Ondřej. Zeman nešel na Hrad kvůli první dámě. Lidové noviny. 30.10.2001 s. 1

²⁴⁷ SAUER, Jaroslav. BÍLEK, Ondřej. Zeman nešel na Hrad kvůli první dámě. Lidové noviny. 30.10.2001 s. 1

²⁴⁸ HEJDOVÁ, Kateřina. Zneužili jméno první dámy! Chyťte je. Lidové noviny. 25.05.2001 s. 16

²⁴⁹ CHÁBOVÁ, Klára. První dáma, opět téma pro bulvár. Lidové noviny. 26.04.2001 s. 6

ruce.²⁵⁰

V textu připomněla, že terčem autorů pikantních knih se nejčastěji stávala právě první dáma, o které je v této konkrétní knize sice jen drobná zmínka, přesto z ní autor knihy profituje. Dagmar Havlová se k případu odmítla blíže vyjádřit. To redaktorka komentuje: „*Proč také? Šlo pouze o to, aby se kniha pojednávající o Kratochvílově soužití a rozchodu s Lucií Bílou lépe prodávala.*“²⁵¹ Tato kauza je další, která svědčí o tom, jak velkému zájmu médií i veřejnosti první dáma čelila.

V červnu 2001 vychází v Lidových novinách jednoduše nadepsaný, ale rozsáhlý rozhovor s titulkem *Dagmar Havlová*²⁵² jako součást exkluzivních rozhovorů série *Ostře sledovaní lidé*. V podtitulku redaktorka Švagrová použila citaci první dámy: „*Byla jsem vždycky svá a doufám, že taková zůstanu.*“²⁵³

Rozhovor obsahuje hodnocení Dagmar Havlové hned v perexu: „*Jedna z nejostřeji sledovaných českých žen, je ve svém domácím prostředí bezprostřední hostitelka. Populární herečka a manželka prezidenta chodí doma ve sportovním, během rozhovoru pije čaj z obrovského hrnku, dělá dojem zaneprázdňené, ale na věc soustředěné osoby.*“²⁵⁴

Redaktorka první dámu zpovídala na témata týkající se jejího počátku ve funkci, až po dobu, kdy byl rozhovor napsán. Jediná otázka, na kterou se první dáma rozhodla neodpovídat, se týkala potomka, o němž s manželem na veřejnosti dříve říkali, že po něm touží. Jinak se rozhovor nesl v přátelském duchu a vyzníval velmi pozitivně.

4.2.3.5 Herecká kariéra první dámy

Na podzim 2000 se Dagmar Havlová chystala vrátit do divadelního světa v inscenaci *At žije královna!*, inscenace byla však náhle zastavena. O tom deník informoval jen za využití kratší agenturní zprávy *Návrat Dagmar Havlové na scénu se odkládá.*²⁵⁵

K možnému návratu první dámy k herecké kariéře se Lidové noviny ještě vrátily v anketě *Dagmar Havlová: herečka, nebo první dáma?* V této anketě odpovídali ředitelé českých divadel na otázku, zda by první dámu do hry ve svých divadlech obsadili i přesto, že je první dámou. Tři z pěti režisérů se shodují, že pokud by se jim hodila do hry, tak by ji neváhali

²⁵⁰ CHÁBOVÁ, Klára. První dáma, opět téma pro bulvár. Lidové noviny. 26.04.2001 s. 6

²⁵¹ CHÁBOVÁ, Klára. První dáma, opět téma pro bulvár. Lidové noviny. 26.04.2001 s. 6

²⁵² ŠVAGROVÁ, Marta. Dagmar Havlová. Lidové noviny. 09.06.2001 s. 20

²⁵³ ŠVAGROVÁ, Marta. Dagmar Havlová. Lidové noviny. 09.06.2001 s. 20

²⁵⁴ ŠVAGROVÁ, Marta. Dagmar Havlová. Lidové noviny. 09.06.2001 s. 20

²⁵⁵ Autor kul, ČTK. Návrat Dagmar Havlové na scénu se odkládá. Lidové noviny. 30.10.2000 s. 16

oslovit. Někteří z nich tak již v minulosti učinili. Dagmar Havlovou obecně všichni oslovení režiséři hodnotí jako *výbornou herečku*, proto tento článek vyznívá pozitivně.²⁵⁶

4.2.3.6 Konec ve funkci

V posledních měsících se Lidové noviny věnovaly konci funkce první dámy celkem v pěti textech. Už v létě 2002 vydaly článek *Plány Václava a Dagmar Havlových*²⁵⁷, ve kterém redakce spekulovala o tom, jakým směrem se život Havlových bude ubírat po ukončení prezidentského mandátu. Redakce dala dohromady několik dřívějších vyjádření, ze kterých se snažila předpovědět, co má manželský pár v plánu. U první dámy se vrátilo k citaci, kterou LN řekla už v červnu předcházejícího roku: „*Nejsem z těch, kteří mají potřebu se svěřovat denně novinám s tím, co cítím, s čím se vyrovnávám nebo kam směřuji. A proto vám ani na otázku, co budu dělat, nemohu jednoznačně odpovědět. Věnovat bych se chtěla klidnému rodinnému životu a chtěla bych zůstat u obecně prospěšné činnosti.*“²⁵⁸ Aktuální vyjádření prezidentského páru redakce neměla.

Na podzim 2002 se v LN objevila zpráva *Dagmar Havlová plánuje velkou show na počest Václava Havla*²⁵⁹. Dvouhodinový program s názvem *Pocta Václavu Havlovi* plánovala první dáma sama, prezident o jejích plánech nevěděl.

V článku se redaktor Tomáš Menschik zeptal, co Havlova funkce přinesla samotné Dagmar Havlové: „*Schopnost sebeovládání. Dala mi možnost setkání se zajímavými lidmi i zklamání. To vše ale člověku nějak pomáhá v růst. V první fázi jsem byla velmi naivní, bála jsem se pokazit manželovu reputaci. Teď už se nebojím, ale stejně se těším, až skončí jeho funkční období a my konečně začneme žít.*“²⁶⁰

Další z textů, ve kterém se redakce věnovala konci první dámy ve funkci, byl článek *Životní role Dagmar Havlové*²⁶¹. V článku je vykreslena jako společenská hostitelka. První dáma Lidovým novinám řekla, že hostila mnoho významných státníků a činilo jí to radost. Podle autorky článku Silvie Blechové je Dagmar Havlová zábavná hostitelka, které se podařilo kožený protokol podobných akcí zlidštit. Blechová tento názor demonstruje

²⁵⁶ Autor kul. Dagmar Havlová: herečka, nebo první dáma? Lidové noviny. 31.10.2000 s. 20

²⁵⁷ Autor neuveden. Plány Václava a Dagmar Havlových. Lidové noviny. 22.07.2002 s. 17

²⁵⁸ Autor neuveden. Plány Václava a Dagmar Havlových. Lidové noviny. 22.07.2002 s. 17

²⁵⁹ MENSCHIK, Tomáš. Dagmar Havlová plánuje velkou show na počest Václava Havla. Lidové noviny. 11.10.2002 s. 1

²⁶⁰ MENSCHIK, Tomáš. Dagmar Havlová plánuje velkou show na počest Václava Havla. Lidové noviny. 11.10.2002 s. 1

²⁶¹ BLECHOVÁ, Silvie. Životní role Dagmar Havlové. Lidové noviny. 23.11.2002 s. 17

příkladem, kdy první dáma naplánovala hlavní hradní večeři u příležitosti summitu NATO v Praze. Autorka zdůrazňuje, že první dáma neponechala při plánování události nic náhodě: „Svědčilo o tom nejen pečlivě vybrané a barevně sladěné oblečení a líčení, ale i třeba čtvrtěční slavnostní oběd na lánském zámku.... Havlová si svoji roli užívala. Usmívala se na všechny strany a vtipkovala.“²⁶²

V posledním týdnu funkce Václava Havla jako prezidenta vychází v Lidových novinách reportáž *Prezidenti Polska a Rakouska se rozloučili s Havlovými*.²⁶³ Z textu se dozvídáme, jaký podnik pro rozloučení prezidentský pár vybral a také to, že Dagmar Havlová si je velmi blízká s první polskou dámou kvůli zálibě v chovu psů.

Samotnému rozloučení Václava Havla s funkcí prezidenta se LN věnovaly už spíše z pohledu samotného prezidenta v reportážním textu *Havel se rozloučil v Národním*²⁶⁴. Jediný moment, kdy první dámu článek zmiňuje je ve chvíli, kdy ji redaktorka chválí za okořenění velkolepé show speciálním dárkem v podobě předtočeného záznamu s rozloučením od George Bushe mladšího, jeho otce a dalších světových státníků. Autorka také hodnotí, že s výsledkem své práce může být odcházející první dáma spokojená: „Nekonečný závěrečný potlesk patřil nejen účinkujícím, ale především Václavu Havlovi.“²⁶⁵

4.2.3.7 Shrnutí 3. období

V posledním sledovaném období byla první dáma vykreslována Lidovými novinami pozitivněji než v předchozích rocích. Dagmar Havlovou v poslední části její funkce deník popisoval jako hostitelku, doprovod, manželku, zastánkyni společnosti, ale i jako politickou partnerku, když se dostávala do politických sporů kvůli obraně svého manžela. V tomto období byla Dagmar Havlová označována jako *okouzující, sympatická, soustředěná a usměvavá*. Stále byla porovnáвана s Olgou Havlovou, především v oblasti její charitativní činnosti. Z negativních označení jsme zaznamenali, že byla představována jako *terč vtipů* a *zanepřázdňená osoba*. Lidové noviny se i nadále věnovaly první dámě jako herečce, popisovaly spory, které se jí týkaly, ale nejvíce článků patřilo do kategorie související s protokolárními povinnostmi, kde první dáma vystupovala jako manželka, hostitelka

²⁶² BLECHOVÁ, Silvie. Životní role Dagmar Havlové. 23.11.2002. Lidové noviny. s. 17

²⁶³ MENSCHIK, Tomáš. Prezidenti Polska a Rakouska se rozloučili s Havlovými. Lidové noviny. 29.01.2003 s. 3

²⁶⁴ Autor Markéta Kutilová, Marta Švagrová. Havel se rozloučil v Národním. Lidové noviny. 31.01.2003 s. 1

²⁶⁵ Autor Markéta Kutilová, Marta Švagrová. Havel se rozloučil v Národním. Lidové noviny. 31.01.2003 s. 1

a doprovod.

4.2.4 Dagmar Havlová v Blesku 1. období

Za první období jsme v Blesku analyzovali 29 článků. Rozřadili jsme je do kategorií: **charitativní činnost, protokolární povinnosti, popularita první dámy, soukromí první dámy, začátek ve funkci, herecká kariéra první dámy, uzákonění postavení první dámy, spory první dámy, incident ve Sněmovně, zdravotní stav první dámy, vzhled první dámy.**

4.2.4.1 Začátek ve funkci

Stejně jako v Lidových novinách, i v Blesku začíná sledované období svatbou Havlových. O události Blesk informoval v rozsáhlém článku na titulní straně s titulkem *Tajemství jejich svatby*²⁶⁶. Blesk připomněl, jak se vztah páru vyvíjel, a kde všude je bylo možné vidět spolu ještě předtím, než vztah oficiálně potvrdili veřejnosti. Nebrání se ani srovnání svatební ceremonie s Havlovou předchozí svatbou: „*Na téže radnici si totiž 9. července v roce 1964 bral Olgu. Ani tenkrát to neřekli ani svým nejbližším přátelům. Věděli to také zase jen svědci – Libor Fára a Jan Grossmann.*“²⁶⁷

Na rozdíl od Lidových novin, se Blesk zaměřuje na emoce, které novomanželé při obřadu prožívali: „*Manželé Havlovi si vyměnili po svém ANO zlaté prstýnky, a přestože se prezident tvářil statečně, nakonec ho starostovo svatební slovo přece jen dojalo. Dáše Havlové ukápły dokonce slzičky.*“²⁶⁸

Čtyři dny po svatbě informuje Blesk o přidělení ochranky první dámě, využívá k tomu pouze agenturní zprávu *Dagmar Havlová má ochranku*²⁶⁹. A o další týden později přináší Blesk informaci o zřízení kanceláře na Hradě pro první dámu v článku *Dagmar Havlová má na Hradě kancelář*²⁷⁰. Redaktorka Michaela Remešová se zajímala, co zřízení kanceláře znamená pro divadelní kariéru první dámy a oslovila přímo Divadlo na Vinohradech, aby zjistila, že první dáma podala výpověď. Mluvčí prezidenta Ladislav Špaček pak redaktorce potvrdil, že první dáma má k dispozici kancelář a jednoho člena kanceláře prezidenta republiky, aby jí vypomohl s agendou. Dále už se Blesk nástupem první dámy do funkce

²⁶⁶ REMEŠOVÁ, Michaela. GROSMANOVÁ, Markéta. Tajemství jejich svatby. Blesk. 06.01.1997 s. 1

²⁶⁷ REMEŠOVÁ, Michaela. GROSMANOVÁ, Markéta. Tajemství jejich svatby. Blesk. 06.01.1997 s. 1

²⁶⁸ REMEŠOVÁ, Michaela. GROSMANOVÁ, Markéta. Tajemství jejich svatby. Blesk. 06.01.1997 s. 1

²⁶⁹ ČTK. Dagmar Havlová má ochranku. Blesk. 08.01.1997 s. 2

²⁷⁰ REMEŠOVÁ, Michaela. Dagmar Havlová má na Hradě kancelář. Blesk. 15.01.1997 s. 11

nezabývá.

4.2.4.2 Herecká kariéra první dámy

O herecké aktivity první dámy se Blesk zajímal už od chvíle, kdy se provdala za Václava Havla. V prvním analyzovaném článku *Prezidentova manželka bude dnes královnou*²⁷¹ Lidové noviny informovaly, že první dáma si splní stávající závazky vůči Divadlu na Vinohradech ve hře *Královna Kristina*, ale nic dalšího už zkoušet nebude. O ukončení herecké kariéry první dámy Blesk přinesl ještě další texty. Ze zprávy *Töpfer s Dagmar Havlovou stále počítá*²⁷² vyplývá, že Dagmar Havlová je jako herečka *nenahraditelná* ve své roli *Královny Kristiny*, a proto jakmile Havlová přestane hrát, bude inscenace stažena z repertoáru. Blesk neměl k dispozici aktuální vyjádření první dámy, proto do textu zahrnul vyjádření jejích kolegů, kteří se shodli, že se Dagmar Havlová v roli zaskočit nedá.

Když Dagmar Havlová odehrála roli *Královny Kristiny* v divadle poprvé jako první dáma, přinesl o tom Blesk reportážní text *Tříška byl z herečky Havlové nadšený*²⁷³. Zajímavé je, že zpráva se týká toho, že první dáma účinkovala v divadelním představení, do titulku se ale dostává hodnocení jejího přítele a herce Jana Třísku. Blesk totiž neměl k události aktuální vyjádření první dámy, proto článek postavil na výpovědích přátel a dojmech redaktorky.

Poslední článek o konci herecké kariéry první dámy přináší Blesk po *deniére* *Královny Kristiny*. Ani v článku *Divadlo vydalo Dášu prezidentovi*²⁷⁴ se Blesku nepovedlo získat vyjádření první dámy, popisuje proto atmosféru po *deniére*, soustředí se na to, co se jedlo a pilo. Autor v textu zmiňuje také přítomnost Václava Havla v divadle.

4.2.4.3 Charitativní činnost

Jednou z prvních cest, o které Blesk informuje, je návštěva školy pro nevidomé a slabozraké děti v Praze. V krátkém článku *Dagmar Havlová přišla mezi děti*²⁷⁵ první dáma už v lednu 1997 ČTK řekla, že se hodlá věnovat humanitárním aktivitám.

V červnu 1997 Blesk zjistil, že se první dáma chystá založit charitativní nadaci. Nezískal ovšem od první dámy mnoho informací, článek *První dáma chce pomáhat*²⁷⁶ se proto

²⁷¹ Autor op, ČTK. *Prezidentova manželka bude dnes královnou*. Blesk. 07.01.1997 s. 4

²⁷² REMEŠOVÁ, Michaela. *Töpfer s Dagmar Havlovou stále počítá*. Blesk. 08.01.1997 s. 11

²⁷³ REMEŠOVÁ, Michaela. *Tříška byl z herečky Havlové nadšený*. Blesk. 09.01.1997 s. 11

²⁷⁴ Autor rka. *Divadlo vydalo Dášu prezidentovi*. Blesk. 21.02.1997 s. 11

²⁷⁵ ČTK. *Dagmar Havlová přišla mezi děti*. Blesk. 25.01.1997 s. 3

²⁷⁶ Autor fav. *První dáma chce pomáhat*. Blesk. 28.06.1997 s. 2

pohybuje ve spekulativní rovině. Dagmar Havlová byla v této době na cestách v Holandsku. Během pobytu se dostalo paní Havlové zvláštní pocty, kdy jí bylo jako jediné manželce hlavy státu mimo EU nabídnuto členství v nadaci Femmes d'Europe. Blesk ve článku informoval, že nová nadace se bude jmenovat Vize 97. K nadaci Dagmar Havlové se Blesk ještě vrátil a pomocí agenturní zprávy *Vize Dagmar Havlové*²⁷⁷ informoval, že pokud by projekt první dámy byl úspěšný, mohl by se po čase sloučit s nadací Václava a Olgy Havlových.

Po povodních v roce 1997 přišla Dagmar Havlová s nápadem obnovit inscenaci Královna Kristina a z výtěžku ze vstupného pomoci oblastem postiženým povodněmi. Blesk o této možnosti pomoci lidem informuje pouze prostřednictvím kratší agenturní zprávy *Havlová se dohodla s divadlem*²⁷⁸ Ta obsahuje informaci, že první dáma vyjednala pokračování divadelní inscenace. V této situaci, kdy se první dáma snažila pomáhat občanům zasaženým povodněmi, vystupuje v roli zastánkyně společnosti a řešení společenských problémů.

Do oblastí postižených záplavami se první dáma i sama vydala. Blesk o její návštěvě vydal článek *Havlová si posvětila baterkou*²⁷⁹. To, že se první dáma pro tuto cestu rozhodla, redakce popsala pozitivně: „Potěšit občany postižené záplavami, přivést je na jiné myšlenky - s tímto cílem přijela ve středu večer Dagmar Havlová se svými dřívějšími kolegy na první Besedu na vodě do ostravského kulturního domu Muglinov.“²⁸⁰ První dáma zde převzala milion korun od firmy Makro pro nadaci Vize 97.

Ze září 1997 máme k dispozici další zprávu související s charitativní činností Dagmar Havlové – *První dámy hovořily o charitě*²⁸¹ od redaktorky Věry Janoutové. Nadace první dámy Vize 97 totiž obdržela od manželky filipínského prezidenta Amelity Martinez Ramosové podle Blesku *tučný šek* v hodnotě dvaceti tisíc dolarů. A to z důvodu, že i ona sama se věnuje charitativní činnosti.

Jak už jsme zmínili, po záplavách v roce 1997 se do divadel vrátila inscenace Královna Kristina s první dámou v hlavní roli, první dáma totiž chtěla výtěžek z představení věnovat oblastem postiženým záplavami. K této charitativní činnosti Dagmar Havlové máme

²⁷⁷ ČTK. Vize Dagmar Havlové. Blesk. 12.07.1997 s. 2

²⁷⁸ ČTK. Havlová se dohodla s divadlem. Blesk. 05.08.1997 s. 4

²⁷⁹ Autor mag.. Havlová si posvětila baterkou. Blesk. 12.09.1997 s. 1

²⁸⁰ Autor mag. Havlová si posvětila baterkou. Blesk. 12.09.1997 s. 1

²⁸¹ JANOUTOVÁ, Věra. První dámy hovořily o charitě. Blesk. 17.09.1997 s. 11

k dispozici jeden text: *Královna Kristina se vrací*²⁸², ve kterém Blesk shrnuje problémy, jež obnovení představení provázely i průběh zkoušení. Kromě toho, že se představení obnovilo na přání první dámy, o ní není v článku žádná další zmínka.

4.2.4.4 Protokolární povinnosti

Už v lednu 1997 se v Blesku objevila zpráva o prvním plánovaném setkání manželek ministrů a dalších českých politiků, které chystala první dáma státu na zámku v Lánech. O tomto setkání informoval Blesk pouze krátce za využití agenturní zprávy *Dagmar Havlová připravuje setkání*.²⁸³ Zde opět první dáma vystupovala jako společenská hostitelka.

Krátce poté, co se Dagmar Havlová stala první dámou, absolvovala cestu do Brna, kde jí přivítali přátelé a další desítky lidí. Blesk návštěvu popsal v článku „*Ahoj, Dášo!*“, *zdravilo Brno*²⁸⁴, vyjádření první dámy na místě ale nezískal. Podle deníku se první dáma *pyšní přídomkem první dáma státu* a na všechny přátele jí kvůli oficiální návštěvě města nezbyl čas. Ve zbytku článku se ještě redaktoři věnují vzhledu první dámy, který chválí, a vyjmenovávají místa, která první dáma navštívila.

V březnu 1997 Blesk napsal v článku *Královna Kristina se vrací*²⁸⁵, že Dagmar Havlová měla další premiéru, což myslel jako metaforu pro první oficiální setkání se zahraničními státníky: „*Svého prvního krále s královnou přivítala včera v nové funkci první dámy po boku svého manžela prezidenta Václava Havla na nádvoří Pražského hradu Dagmar Havlová.*“²⁸⁶ Ve zprávě se ještě objevuje poznámka o tom, co měly obě ženy na sobě. Ve zbytku článku Blesk vyjmenovává, z čeho všeho se skládala hostina, jíž se státníci společně zúčastnili.

Na podzim 1997 se Dagmar Havlová rozhodla navštívit dělníka, který po nehodě na stavbě strávil 21 hodin v sutinách domu. O této návštěvě informovaly i Lidové noviny. Blesk kvůli článku *První dáma se zajímala o stav zraněného dělníka*²⁸⁷ oslovil první dámu i šéfa nemocnice, ve které byl zraněný dělník hospitalizován. Blesk v textu vyzdvihl, že první dáma stihla hovořit i s manželkou pacienta. V textu Blesk pracuje s výpovědí první dámy, která vysvětluje, proč se dělníka rozhodla navštívit: „*Vím, kolik negativních pocitů každá hospitalizace vyvolává. Proto si myslím, že jsem mu udělala radost a projevila solidaritu,*

²⁸² STAŇKOVÁ, Lenka. *Královna Kristina se vrací*. Blesk. 27.09.1997 s. 11

²⁸³ ČTK. *Dagmar Havlová připravuje setkání*. Blesk. 29.01.1997 s. 2

²⁸⁴ Autor op. mh. „*Ahoj, Dášo!*“, *zdravilo Brno*. Blesk. 31.01.1997 s. 1

²⁸⁵ Autor vj. *Dagmar měla další premiéru*. Blesk. 19.03.1997 s. 1

²⁸⁶ Autor vj. *Dagmar měla další premiéru*. Blesk. 19.03.1997 s. 1

²⁸⁷ Autor op. *První dáma se zajímala o stav zraněného dělníka*. Blesk. 17.11.1997 s. 7

takže tato návštěva nebyla zbytečná.“²⁸⁸ Celkově je text laděný velmi pozitivně.

4.2.4.5 Popularita první dámy

Kromě toho, že i Blesk se zajímal o různé průzkumy popularity první dámy, tak přinášel i názory konkrétních lidí na její osobu. Dopisy čtenářů nejsou předmětem tohoto výzkumu, ale reportáž z místa, kde Dagmar Havlová měla hrát v divadle, ano. V článku *První dámy se nedočkala*²⁸⁹ Blesk popisuje setkání s paní z pečovatelského domu, která stála tři hodiny před kulturním domem jen proto, aby první dámu zahlédla. To se její fanynce však nepovedlo: „*Paní prezidentová zřejmě není otužilá tak jako naše babi. Žádné velké procházky a ukazování se. Z auta rovnou do budovy (...) Po půl hodince se ještě naposled smutně ohlédla a nastoupila do autobusu, který ji odvezl domů.*“²⁹⁰

O dva dny později přináší Blesk průzkum oblíbenosti první dámy od agentury Sofres-Factum v článku *Co jen dělám špatně?*²⁹¹ V článku Blesk píše: „*První dáma působí vesele. Občané hodnotí na Havlové pozitivně především její herecké a charitativní aktivity. Prezidentova choť působí nelaskavě na 37 % respondentů, nesympaticky na 41 % a směšně na 51 % občanů. Na 80 % dotázaných působí Havlová vesele, na 73 % neskromně, na 60 % nemoudře.*“²⁹²

To jsou hodnotící slova, která jsme v Lidových novinách u žádného průzkumu nezaznamenali. Blesk v článku rozebírá, proč se první dámě nedaří udržet příznivé hodnocení od veřejnosti. Dochází k tomu, že částečně za to mohou sympatie národa, které stále chová k Olze Havlové, částečně pak často kontroverzní chování první dámy, které se podle veřejnosti v některých situacích nehodí. Podle Blesku měla svoje chování dáma korigovat podle nálad veřejnosti.

4.2.4.6 Zdravotní stav první dámy

Média tradičně sledují zdravotní stav prezidenta, ale i prvních dam, v případě Dagmar Havlové tomu nebylo jinak. V květnu 1997 si Havlová na spadaném listí ve Washingtonu při příjezdu na setkání s Billem Clintonem zvrtila nohu. O tom Blesk napsal článek *První*

²⁸⁸ Autor op. První dáma se zajímala o stav zraněného dělníka. Blesk. 17.11.1997 s. 7

²⁸⁹ Autor ph. První dámy se nedočkala. Blesk. 24.11.1997 s. 7

²⁹⁰ Autor ph. První dámy se nedočkala. Blesk. 24.11.1997 s. 7

²⁹¹ JANOUTOVÁ, Věra. MÁCHA, Dalibor. Co jen dělám špatně? Blesk. 13.08.1998 s. 1

²⁹² JANOUTOVÁ, Věra. MÁCHA, Dalibor. Co jen dělám špatně? Blesk. 13.08.1998 s. 1

*dáma nesla zranění hrdinně*²⁹³.

4.2.4.7 Uzákonění postavení první dámy

I Blesk se věnoval incidentu o uzákonění postavení první dámy, k dispozici pro naši analýzu máme dva texty – *Potřebujeme zákon o první dámě?*²⁹⁴ a *Havlová chce Lex Dáša*²⁹⁵.

V prvním textu redakce soudí, že: „*S druhou manželkou prezidenta Václava Havla, bývalou herečkou vinohradského divadla Dagmar Havlovou Veškrnovou jsou potíže.*“²⁹⁶ Za problematickou redakce považuje žádost o služební vůz s šoférem a bodyguardem pro dceru první dámy, zřejmě zabrání bytu po bývalém prezidentovi Ludvíkovi Svobodovi a i to, že si první dáma stěžuje na nedostatečné služby Kanceláře prezidenta republiky. Toto tvrzení Blesk dokládá citací první dámy, která je staršího data: „*Zákonnou pozici manželky prezidenta pokládám za zcela nevyhovující (...). Zatím nejsou uzákoněna žádná práva manželky prezidenta, počítá se však s tím, že plní četné povinnosti.*“²⁹⁷ Za citací následuje dlouhý popis prvních dam ze zahraničí, kterým se žádných pravomocí rovněž nedostává. Blesk uvedl, že pokud by se Dagmar Havlové uzákonění své role podařilo, pak by se jednalo zcela výjimečnou situaci, která ve světě nemá obdoby.

Druhý text týkající se uzákonění role první dámy je překlad článku z německého týdeníku Bunte. Týdeník v textu *Havlová chce Lex Dáša* okomentoval touhu po uzákonění role první dámy. Blesk do překladu zahrnul i svoje soudy, jako například: „*Německý týdeník Bunte si ve svém posledním vydání v rubrice Lidé včerejška všimá problematického vystupování a působení Dagmar Havlové v roli manželky prezidenta a první dámy České republiky.*“²⁹⁸ Samotný týdeník napsal, že první dáma má na svědomí několik vichřic nad Prahou, a že natopila nepříjemnosti požadavkem zákona, který by její pozici coby manželky prezidenta právně upravil.

4.2.4.8 Incident ve Sněmovně

K pískání Dagmar Havlové ve Sněmovně máme k dispozici dva negativní texty. V prvním článku *První dáma šokovala celý národ*²⁹⁹, Blesk napsal že úroveň jednání obou parlamentních komor připomínalo kabaret, v závěru pak kvůli výstupu první dámy

²⁹³ SOUKUP, David. První dáma nesla zranění hrdinně. Blesk. 20.05.1997 s. 11

²⁹⁵ Autor jz. Bunte: Havlová chce Lex Dáša. Blesk. 24.09.1997 s. 2

²⁹⁷ Autor bau. Potřebujeme zákon o první dámě? Blesk. 22.09.1997

²⁹⁸ Autor jz. Bunte: Havlová chce Lex Dáša. Blesk. 24.09.1997 s. 2

²⁹⁹ Auotr jz, as. První dáma šokovala celý národ. Blesk. 22.01.1998 s. 1

i fotbalové hřiště, když Dagmar Havlová po projevu republikánského poslance dvakrát zahvízdala na prsty. Podle Blesku tento čin *pošramocenou image* první dámy nevylepšil, první dáma se měla chovat podle deníku *kultivovaně a skromně*. Oslovení politici se nevyhýbali ani srovnání s první manželkou prezidenta a usoudili, že by se Dagmar Havlová měla chovat tak, jako se chovala paní Olga.

Blesk také tvrdil, že chování první dámy národ rozdělilo, protože někteří s ní sympatizují a další jsou pobouřeni. Do redakce prý celý den volali čtenáři, kteří byli jejím chováním rozhořčeni. Blesk tedy svoje hodnocení opřel i o názory čtenářů, kromě nich oslovil celou řadu politiků, psychology i herce, aby se k incidentu vyjádřili. Přičemž bývalí kolegové byli k projevu první dámy shovívaví, psychologové se vyjadřovali neutrálně a oslovení politici spíše negativně.

Druhý text, který se týkal incidentu ve Sněmovně, má titul *První dáma neposlouchá*³⁰⁰. Tento titulek odkazuje na skutečnost, že první dámě byl přiřazen osobní politický poradce, kterého ale prý ona neposlouchá. Politickým poradcem se měl stát Jan Šolc.

4.2.4.9 Spory první dámy

Do kategorie sporů, které se týkají první dámy, jsme zařadili dva texty. Jedním ze sporů Havlových, kterému se Blesk věnoval v článku *Havlovi vypovídali před soudem*³⁰¹, byla žaloba na firmu Ravelli a reklamní agenturu M.A.R.S., s.r.o., které vylepily reklamní billboardy, na nichž byla zelená busta prezidenta Václava Havla, kterou olizovala fenka foxteriéra připomínající Čapkovu Dášenu. Blesk v tomto případě nikomu nestránil.

Poslední kauza, ke které máme text v naší analýze, se týká majetkových sporů prezidenta Václava Havla a jeho švagrové. Blesk samozřejmě spor sledoval ve vícero textech, ale ty nejsou předmětem naší analýzy, protože se nezabývaly první dámou. Zpráva *Půl Barrandova patří Dáše*³⁰² se týká toho, že prezident převedl svůj podíl na svou manželku. Podle Blesku tak *seriál trapných hádek* o majetek dostal další pokračování.

4.2.4.10 Vzhled první dámy

Blesk se na rozdíl od Lidových novin více zaměřoval na vzhled první dámy. V prvním období máme k analýze dva texty – *Dáša a Livia opisují*³⁰³ a *Paní Dagmar, takhle ne!*³⁰⁴.

³⁰⁰ Autor jz. První dáma neposlouchá. Blesk. 23.01.1998 s. 2

³⁰¹ SOBOTKOVÁ, Alena. Havlovi vypovídali před soudem. Blesk. 15.01.1998 s. 2

³⁰² ZADRAŽILOVÁ, Jitka. Půl Barrandova patří Dáše. Blesk. 31.07.1997 s. 2

³⁰³ Autor vj. Dáša a Livia opisují. Blesk. 19.07.1997 s. 1

³⁰⁴ MÁCHA, Dalibor. JANOUTOVÁ, Věra. Paní Dagmar, takhle ne! Blesk. 30.10.1997 s. 1

V prvním textu se redakce Blesku pozastavuje nad skutečností, že manželka premiéra Livia Klausová a Dagmar Havlová si zvolily podobné modely klobouků na události, kde doprovázely svoje manžele. Podle Blesku je výběr klobouku těchto významných dam znamením, že se vrací do módy. O vzhledu první dámy se redakce nevyjadřuje úplně lichotivě, její první model s kloboukem, v němž se objevila na veřejnosti při návštěvě Jacquese Chiraka, připomněl francouzskému tisku podle Blesku prý uniformu letušek.

Druhý text je k vzhledu první dámy ještě kritičtější: „*Módní tvůrci a na estetiku citlivý umělecký svět Dagmar Havlové leccos vyčítají – jak se obléká, líčí, jak vystupuje. Shodují se, že paní prezidentová v tomto směru zdaleka není dokonalá a má co dohánět. I nezkušené oko však pozná, že některé věci na vizáži paní Dagmar nejsou v pořádku.*“³⁰⁵

Do velké kritiky vzhledu první dámy se v tomto textu pouští Bleskem oslovený vizážista Ivo Špes. Blesk kvůli vzhledu první dámy oslovil i sekretariát první dámy, požadoval odpovědi na otázky přímo od Dagmar Havlové, která nechala vzkázat, že nebude mít na odpověď čas v několika příštích měsících.

4.2.4.11 Shrnutí 1. období

Za první sledované období jsme analyzovali celkem 29 textů, které pojednávaly o první dámě. Blesk informoval o Dagmar Havlové na začátku její funkce v roli první dámy převážně negativně.

Z přívlastků, které ji hodnotili, využíval tyto: *nenahraditelná herečka, veselá, neskromná, směšná, nemoudrá, hrdinná, problematická*. Role byly první dámě přisuzovány tyto: manželka a matka, veřejná a populární osobnost a společenská hostitelka.

4.2.5 Dagmar Havlová v Blesku 2. období

V tomto období jsme k analýze vybrali 29 článků. Zařadili jsme je do kategorií **charitativní činnost, protokolární povinnosti, soukromí první dámy, péče o nemocného manžela, popularita první dámy, spory první dámy a vzhled první dámy**.

4.2.5.1 Charitativní činnost

V březnu 1998 se první dáma chystala oslavit své 45. narozeniny. Na rozdíl od Lidových novin, které informovaly o narozeninách první dámy především v souvislosti s předčasnou oslavou v prostorech Vize 97, Blesk využil příležitosti oslavy půlkuřatin, aby první dámu

³⁰⁵ MÁCHA, Dalibor. JANOUTOVÁ, Věra. Paní Dagmar, takhle ne! Blesk. 30.10.1997 s. 1

vyzpovídal na téma její charitativní činnosti a o roli manželky prezidenta. Otázky, které redaktorka Věra Janoutová první dámě kladla v rozhovoru *Dagmar Havlová: Chci pomáhat lidem*³⁰⁶ se týkaly přátelství s první dámou Polska, státních návštěv a směřování nadace.

Blesk informoval o charitativních činnostech první dámy poměrně často, i při individuálních případech, jako byla nemocná holčička Nikolka, která potřebovala složitou transplantaci jater. V tomto případě se přístup Blesku a Lidových novin lišil, Lidové noviny vydaly o dopisu, který první dáma odeslala německému doktorovi zprávu, Blesk pak otiskl dopis v celém znění bez dalších komentářů v článku *První dáma prosí za Nikolku*³⁰⁷.

V srpnu 1999 požádala Dagmar Havlová o mimořádný audit na prověření hospodaření její nadace. Blesk se v textu *Audit objednala Havlová*³⁰⁸ snažil zjistit, co za mimořádným krokem první dámy stojí, od mluvčího prezidentské kanceláře se však dozvěděl jen to, že Havlovi o financování nemají pochybnosti. Blesk se původně domníval, že k nesrovnalostem v nadaci mohlo dojít vlivem bývalého tajemníka první dámy Miloše Rýce.

O Vánocích roku 1999 se první dáma vydala na tradiční vánoční bazar pořádaný Asociací manželek velvyslanců v České republice. Dagmar Havlová nad akcí převzala záštitu, Blesk jí v textu *Dagmar na bazaru šetřila*³⁰⁹ vyčítal, že pro dobročinnost utrácela málo peněz. Dále ji hodnotí jako *velmi štlhou* dámu, avšak v neelegantních botách. Tento komentář dokazuje, jak moc se Blesk zaměřoval na vzhled první dámy.

Další zpráva s titulkem *Havlová si rozuměla s Bartošovou*³¹⁰ informuje o úspěchu nadace Vize 97. Hlavní informace, kterou článek obsahuje, je to, že charitativní koncert ve Státní opeře vydělal 400 tisíc korun, které poputují na konto nadace první dámy. Blesk se ale rozhodl do titulku dát z našeho pohledu nepodstatnou informaci, a sice, že si první dáma rozuměla se zpěvačkou Ivetou Bartošovou. O tom, že si Dagmar Havlová povídala se zpěváky je v článku jen drobná zmínka.

Další peníze první dáma pro nadaci získala při slavnostním otevření budějovického supermarketu Makro. Firma jí za to dala jeden milion korun. Blesk se v textu *Havlová otevřela supermarket*³¹¹ podívoval nad tím, že první dáma od Makra přijala peníze, když její

³⁰⁶ JANOUTOVÁ, Věra. Dagmar Havlová: Chci pomáhat lidem. Blesk. 21.03.1998 s. 6

³⁰⁷ Autor lav. První dáma prosí za Nikolku. Blesk. 09.04.1998 s. 6

³⁰⁸ Autor dam. Audit objednala Havlová. Blesk. 21.08.1999 s. 2

³⁰⁹ Autor as. Dagmar Havlová na bazaru šetřila. Blesk. 22.11.1999 s. 4

³¹⁰ Autor nl. Havlová si rozuměla s Bartošovou. Blesk. 26.06.2000 s. 9

³¹¹ Autor vk. Havlová otevřela supermarket. Blesk. 01.02.2000 s. 2

manžel kritizuje šířící se nadnárodní monopoly. Blesk v textu nepracuje s výpovědí Hradu, ani s vyjádřením první dámy.

Kromě toho, že nadace první dámy peníze od dárců získávala, tak je také vydávala. Na Vánoce 1999 se Dagmar Havlová přijela do brněnského dětského domova, aby tamním dětem předala spolu s herečkou Dádou Patrasovou dárky. Blesk se předávání zúčastnil také a napsal o něm text s reportážními prvky *První dáma v obležení*³¹². Dagmar Havlová na místě s redaktorem Miroslavem Graclíkem hovořila o svojí rodině a řekla mu, že: „*Je důležité, aby děti poznaly lásku, podporu a měly pocit, že na ně někdo myslí.*“³¹³ V tomto textu je první dáma zobrazena jako matka.

O několik dní později se první dáma vydala ještě za jednou skupinou dětí, tentokrát na oddělení dětské chirurgie a onkologie Fakultní nemocnice v Praze – Motol. Blesk se znovu předávání dárek zúčastnil, pro článek *Havlová rozdávala vánoční dárky*³¹⁴ získal znovu aktuální vyjádření první dámy. Ta Blesku řekla pouze, že ráda zpřijemňuje dětem smutnou atmosféru nemocnice.

4.2.5.2 Péče o nemocného manžela

Na jaře 1998 Blesk, stejně jako Lidové noviny, sledoval, jak se první dáma stará o nemocného prezidenta. K tomuto tématu máme k dispozici dva texty, jednu agenturní zprávu a rozhovor poskytnutý redaktorce Blesku.

V souvislosti s prezidentovou hospitalizací v innsbrucké nemocnici se vyrojily určité spekulace o tom, zda se první dáma chystá pozvat léčitele, stejně jako tomu bylo v roce 1996, když Václav Havel podstoupil operaci zhoubného nádoru. Proti tomu se první dáma rázně ohradila, její vyjádření Blesk přináší pouze v agenturní zprávě *Havlová prý nemá blízko k léčitelům*³¹⁵.

Po týdnu od doby, kdy byl Václav Havel hospitalizován, se Blesku podařilo získat s první dámou rozhovor *Dagmar Havlová čerpá energii z víry a lásky*³¹⁶. Podle Blesku je první dáma velmi časově zaneprázdněna a většinu času tráví u lůžka svého manžela. Redaktorce Hamršmídové Dagmar Havlová popsala všední den v nemocnici a vyjádřila radost nad všemi vzkazy, které jim do nemocnice přišly. V tomto textu je tedy první dáma za ochránkyni

³¹² GRACLÍK, Miroslav. První dáma v obležení. Blesk. 06.12.1999 s. 9

³¹³ GRACLÍK, Miroslav. První dáma v obležení. Blesk. 06.12.1999 s. 9

³¹⁴ Autor vj. Havlová rozdala vánoční dárky. Blesk. 10.12.1999 s. 3

³¹⁵ ČTK. Havlová prý nemá blízko k léčitelům. Blesk. 17.04.1998 s. 2

³¹⁶ HAMRŠMÍDOVÁ, Štěpánka. Dagmar Havlová čerpá energii z víry a lásky. Blesk. 24.04.1998 s. 2

manžela, prezidentovu mluvčí a manželku.

4.2.5.3 Protokolární povinnosti

Protože mezi protokolární činností patří i činnost referátu prezidentovy manželky, zařadili jsme sem zprávu *Havlovou opouští personál*³¹⁷. Na jaře 1998 se Blesk zajímal o personální obměny, které se odehrály na referátu prezidentovy manželky. Deník informoval, že odchází tajemnice i asistentka první dámy. Blesk připomněl, že za poslední rok je několikátou tajemnicí, která referát Dagmar Havlové opustila. Vzhledem k tomu, že nikdo Blesku neposkytl žádné bližší informace, je tato zpráva jen krátká. Nedožíváme se tak žádný důvod, proč pracovnice první dámy opouštějí.

Další tři texty v této kategorii se týkají zahraničních cest. První text *D. Havlová navštíví mnichy*³¹⁸ se zabývá studijní cestou první dámy na Tchaj – wan, kam odletěla v doprovodu tajemníka Milana Rýce. Vyjádření první dámy k cestě Blesk neměl, oslovil ale mluvčího prezidenta Ladislava Špačka, který Blesku sdělil pouze to, že první dáma letí běžnou leteckou linkou a její návštěva se bude týkat charitativní pomoci a práce s nemocnými rakovinou. Blesk podotkl, že cesta na Tchaj-wan je v tomto roce již druhou samostatnou cestou Dagmar Havlové do zahraničí. První byla do Německa, kde za Václava Havla přebírala Westfálskou cenu.

Další cesta první dámy v tomto období byla do Vídně, kde se setkala s první dámou Rakouska Margot Klestilovou. O této cestě máme k dispozici dva články. První článek *Zilk přivítal první dámu rudými růžemi*³¹⁹ se týká obecně cesty Dagmar Havlové do Vídně, která podle informací Blesku měla sloužit jako tečka za nedorozuměním mezi dlouholetými přáteli Václavem Havlem a Helmutem Zilkem, které vzniklo kvůli vyřazení Zilka z kandidatury na nejvyšší české státní vyznamenání, Řád Bílého lva, kvůli obvinění ze spolupráce s StB. Blesk zmínil i to, že první dámu doprovodil do Vídně bývalý kancléř Karel Schwarzenberg, který první dámu ubytoval ve svém luxusním hotelu Palais Schwarzenberg. V tomto textu vystupuje první dáma jako diplomatka.

Druhý text *Havlová s Klestilovou*³²⁰ se věnuje setkání obou prvních dam, které popisuje jako setkání dvou *rozverných* kamarádek. Podle Blesku roli vzájemných sympatií sehrál podobný věk, společenské zařazení i fakt, že jsou obě relativně krátce provdané za hlavy

³¹⁷ ČTK. Havlovou opouští personál. Blesk. 24.03.1998 s. 2

³¹⁸ JANOUTOVÁ, Věra. D. Havlová navštíví mnichy. Blesk. 23.06.1998 s. 2

³¹⁹ JANOUTOVÁ, Věra. Zilk přivítal první dámu rudými růžemi. Blesk. 23.03.1999 s. 11

³²⁰ JANOUTOVÁ, Věra. Havlová s Klestilovou si padly do noty. Blesk. 24.03.1999 s. 11

státu.

4.2.5.4 Popularita první dámy

Do kategorie popularita první dámy jsme pro toto období zařadili 2 texty. Prvním z nich byl text *Hrad se zlobí na průzkum o Havlové*³²¹, který se týkal průzkumu veřejného mínění agentury Sofres – Factum. Ta mezi osobnosti české politické scény zařadila i první dámu. Tehdejší tajemník první dámy Miloš Rýc se proti tomu ohradil a zaslal agentuře dopis, první dámě to podle Blesku přišlo legrační, jelikož není politik. S Bleskem o průzkumu nekomunikovala, přesto deník používá její vyjádření o tom, že až příště bude anketa o sportovcích, tak z ní nejspíše vyjde jako nejméně užitečný hokejista. Blesk oslovil i ředitele agentury, který důvod zařazení první dámy obhajoval tím, že je osobou, o níž veřejnost velmi diskutuje. Podle Blesku by vyřazení první dámy z těchto průzkumů zřejmě nezměnilo fakt, že první dámě klesá obliba od té doby, co krátce vzrostla po prezidentově hospitalizaci v Rakousku.

V dalším textu *První dáma přistižena při...*³²² se Blesk ještě vrací k průzkumu agentury Sofres – Factum, o němž soudí, že vyvolal na Hradě vrásky. Podle autora článku nové zjištění TV Nova image první dámy neprospěje. Podle TV Nova totiž první dáma u soudu kvůli billboardu Václavka a Dášenska zatajila skutečnost, že účinkovala v reklamě, o čemž prohlásila, že by to z etických důvodů nikdy neudělala. TV nova prokázala, že první dáma dělala reklamu vícero firmám. Z toho důvodu Blesk píše, že: „*Nejen průzkumy mínění, ale i pozapomenutá reklama dělají nyní vrásky na Hradě.*“³²³

4.2.5.5 Spory první dámy

Do této kategorie jsme za sledované období zařadili tři texty, které odpovídali našim stanoveným kritériím.

V textu *Nevěra na Hradě*³²⁴ se Blesk věnoval aféře s tajemníkem první dámy Milošem Rýcem v souvislosti s knihou *Sedm týdnů, které otřáslly s Hradem*. V ní se objevil odstavec spekulující nad nevěrou ze strany Dagmar Havlové s jejím tajemníkem. Deník oslovil mluvčího prezidenta Ladislava Špačka, který jej informoval o podniknutí právních kroků. Blesk v článku ještě zmínil, že tajemník už první dámu na další zahraniční cestu

³²¹ JANOUTOVÁ, Věra. Hrad se zlobí na průzkum o Havlové. Blesk. 15.08.1998 s. 2

³²² Autor vj. První dáma přistižena při...Blesk. 17.08.1998 s. 2

³²³ Autor vj. První dáma přistižena při...Blesk. 17.08.1998 s. 2

³²⁴ JANOUTOVÁ, Věra. MÁCHA, Dalibor. NACHTIGALL, František. Nevěra na Hradě? Havlovi: Není to pravda. Blesk. 19.10.1998 s. 1

nedoprovázel. Odpověď proč tomu tak bylo, ale mluvčí Blesku neposkytnul.

Další téma, které Blesk zajímalo, byly reklamní aktivity první dámy. Těm se věnoval v článku *Dagmar Havlová reagovat nebude*³²⁵. Dagmar Havlová na televizní kameru prohlásila, že nikdy v žádné reklamě nevystupovala, Blesk se snažil prokázat opak. Našel snímky, na kterých první dáma vyjadřovala obdiv automobilu značky Nissan, který jí pak byl prodán s neurčitým bonusem. Blesk v textu zmínil i další problematkové aktivity první dámy, kvůli nimž oslovil mluvčího prezidenta, ten však redaktorům sdělil, že Dagmar Havlová se k případu vyjadřovat nebude. Podle Blesku si však první dáma protiřečila a označil ji za *lhářku*.

Třetí článek v této kategorii se týká kauzy reklamního billboardu „*Václavka a Dášenska*“³²⁶ a rozhodnutí Vrchního soud v Olomouci, který zamítl požadavek prezidentského páru na pětimilionové odškodné. Nová informace, kterou text obsahuje je to, že soud přiznal každému z manželů odškodnění 250 tisíc, které se prezidentský pár rozhodl věnovat ve prospěch občanů města Veselí nad Moravou a na rozvoj lokality, kde sídlí právě firma Ravelli, která si billboard Václav a Dášenska nechala vyrobit.

4.2.5.6 Vzhled první dámy

Stejně jako Lidové noviny, i Blesk se zabýval proměnou vizáže první dámy, která u ní v průběhu druhého sledovaného období nastala. Této kategorii odpovídaly podle našich kritérií tři texty.

První text *Co ji tak změnilo*³²⁷ popisuje Dagmar Havlovou poté, co zhubla, jako *štíhlou, zářící, omládlou a elegantněji se oblékající*. Blesk píše, že proměnu první dámy oceňuje jak veřejnost, tak odborníci. V textu se objevuje dokonce spekulace nad tím, jestli prezidentova choť nepodstoupila lifting obličeje. Tu však Blesku vyvrátil oslovený plastický chirurg. Blesk kvůli vyjádření ke vzhledu první dámy oslovil i kosmetičku, módní návrhářku a vizážistu Ivo Špese, který v minulém období vzhled Havlové kritizoval. Všichni oslovení se shodli, že první dáma se lépe obléká, má upravenější vlasy a sladěné doplňky.

Druhý pozitivně laděný text o vzhledu první dámy s titulkem *Dagmar Havlová odrovnala Evu i Naomi*³²⁸ vychází v Blesku v době konání Fashion Weeku v Paříži, který

³²⁵ JANOUTOVÁ, Věra. Mácha, Dalibor. Dagmar Havlová reagovat nebude. 18.08.1998 s. 2

³²⁶ RYŠLÍK, Pavel. Havlovi vysoudili jen půl miliónu. Blesk. 03.06.1999 s. 2

³²⁷ JANOUTOVÁ, Věra. MÁCHA, Dalibor. Dagmar Havlová: Co ji tak změnilo. Blesk. 06.11.1998 s. 1

³²⁸ JANOUTOVÁ, Věra. MÁCHA, Dalibor. Dagmar Havlová odrovnala Evu i Naomi. Blesk. 17.03.1999 s. 1

Dagmar Havlová navštívila spolu se svou dcerou. Blesk o první dámě napsal, že se jí dostalo v Paříži obdivného přivítání. Na samotné přehlídce se měla stát podle Blesku hlavním magnetem pro novináře a celebrity.

Další pochvalný text *První dáma ozdobila ples*³²⁹ se týká účasti první dámy na plesu Hradní stráž. První dáma byla podle Blesku *stále usmívající se* a ve své róbě v lila barvě byla ozdobou plesu. Článek je poměrně stručný, dozvídáme se už jen to, že v dobré náladě byl i prezident Václav Havel, který každému dovolil si s první dámou zatancovat.

4.2.5.7 Zdravotní stav první dámy

Blesk se zajímal o zdraví první dámy i v druhém sledovaném období. K analýze máme v této kategorii dva texty, oba se týkají hospitalizace první dámy. Poprvé se první dáma ocitla v nemocnici poté, co prochladla z neznámých důvodů. Blesk kvůli nemoci první dámy oslovil Kancelář prezidenta republiky. Vedoucí tiskového odboru Martin Krafl Blesku potvrdil, že první dáma v nemocnici zůstane několik dní. Blesk také v textu *Havlová je v nemocnici připomněl*³³⁰, že kvůli onemocnění musí první dáma zrušit plánovanou návštěvu obchodního domu, kde měla obdarovat děti hračkami v hodnotě asi padesát tisíc korun.

4.2.5.8 Soukromí první dámy

Do této kategorie jsme zařadili texty, které nějakým způsobem sledovaly první dámu v jejím volném čase. Blesk se v přístupu, jakým tato témata pokrýval, lišil od Lidových novin. Zasahoval daleko více do soukromí první dámy, například se vydával na místo, kde prezidentský pár trávil dovolenou, aby přinesl čtenářům detaily přímo z místa. Tento přístup logicky vychází z odlišných metod pokrývání a vybírání témat u dvou typově odlišných médií.

V lednu 1999 se prezidentský pár vydal na dovolenou na ostrov Lanzarote, kam je následoval i bulvární redaktor Petr Skočdopole. O dovolené prezidentského páru pak napsal článek *Havlovi na dovolené*³³¹.

Do Španělska se manželé Havlovi vydali i další rok a Blesk se na ostrov znovu vydal za nimi. Článek *Havlovi si užívají slunce a soukromí*³³² je velmi podobný tomu z předcházejícího roku, napsaný tím stejným redaktorem, kterému se ani tentokrát

³²⁹ Autor vj, dam. První dáma ozdobila ples. Blesk. 22.02.1999 s. 1

³³⁰ Autor nl. Havlová je v nemocnici. 23.12.1999. Blesk. 23.12.1999 s. 2

³³¹ SKOČDOPOLE, Petr. Havlovi na dovolené. Blesk. 29.12.1998 s. 1

³³² SKOČDOPOLE, Petr. Havlovi si užívají slunce a soukromí. Blesk. 04.01.1999 s. 6

nepodařilo získat rozhovor s prezidentským párem. Proto redaktor konstatoval, že si Havlovi užívali pro ně neobvyklého soukromí, které jim opět střežila španělská civilní garda. Redaktor usoudil, že první dáma byla aktivnější než prezident, jelikož ji zahlédl několikrát při pohybu na čerstvém vzduchu a na kole. Kromě prezidentského páru s nimi tentokrát v rezidenci pobývala i matka první dámy, lékařský doprovod a prezidentova osobní ochranka.

K pobytu Havlových ve Španělsku se Blesk vrací ještě v souvislosti s plánovanou koupí letního sídla v Portugalsku. V textu *Havlovi budou bydlet v Portugalsku?*³³³ Blesk informuje, že s výběrem penze na dům prezidentovi Václavu Havlovi pomáhal kromě portugalského prezidenta Mária Soarese také právě španělský král Juan Carlos, který prezidentský pár hostil ve své rezidenci.

Další článek, který jsme zařadili do této kategorie, byl *Havlovi strávili Vánoce v Lánech*³³⁴. Blesk o Vánocích prezidentského páru hovořil s vedoucím tiskového odboru prezidentské kanceláře Martinem Kraflem. Částečným důvodem, proč se Blesk o Vánoce prezidentského páru zajímal, byl zdravotní stav obou manželů, kteří před Vánoci onemocněli. V době psaní článku mluvčí redakci potvrdil, že už jsou oba zdraví.

Poslední text z této kategorie se týká poměrně zajímavé situace, kdy Havlovi kvůli zdravotnímu stavu prezidenta odjeli na rekreaci do lázní v Karlově Studánce. Blesk se i tentokrát vypravil na místo pobytu prezidentského páru, aby o něm zjistil více informací. Reportáž *Havlovi v lázních: Opilci a psi mají zákaz vycházení*³³⁵ neobsahuje vyjádření ani jednoho z manželů, ale reportéři vyzpovídali obyvatele obce a starostu. Lázně musely být pro veřejnost uzavřeny a podle Blesku dokonce několik místních opilců dostalo zákaz vycházení. Výpovědi místních obyvatel, které Blesk použil, jsou všechny negativní, jelikož byli s novou situací ve vesnici nespokojení.

4.2.5.9 Nezařaditelný text

Text *Patří první dáma za katedru?*³³⁶ začíná připomenutím touhy první dámy po návratu k divadlu, kterého se po sňatku s prezidentem vzdala. Hlavní informací článku však je spekulace nad tím, zda první dáma hodlá zasednout za katedru Filmové akademie múzických

³³³ JANOUTOVÁ, Věra. NACHTIGALL, František. Havlovi budou bydlet v Portugalsku? Blesk. 08.12.1999 s. 1

³³⁴ Autor jz. Havlovi strávili Vánoce v Lánech. Blesk. 27.12.1999 s. 2

³³⁵ NACHTIGALL, František. JANOUSEK, Jiří. Havlovi v lázních: Opilci a psi mají zákaz vycházení. Blesk. 07.01.2000 s. 1

³³⁶ MÁCHA, Dalibor. REMEŠOVÁ, Michaela. Patří první dáma za katedru? Blesk. 07.04.1999 s. 1

umění (FAMU). Aby Blesk ověřil tuto informaci, oslovil vedoucího katedry režie Dušana Kleina, jehož potvrzující citaci do článku Blesk zahrnul. Naproti tomu děkan fakulty Jan Bernard dal podle Blesku najevo, že jako členka správní rady AMU nemůže první dáma patřit k řádným vyučujícím. Nesoulad mezi informovaností obou mužů byl způsoben tím, že Klein děkana nestihl informovat, jak Blesku sdělil třetí oslovený – vedoucí tiskového odboru prezidentské kanceláře Martin Krafl. Mluvčí prezidenta Ladislav Špaček se k vzniklé situaci odmítl vyjádřit.

4.2.5.10 Shrnutí 2. období

Ve druhém období, ve kterém jsme analyzovali celkem 29 textů, byla první dáma hodnocena Bleskem o něco pozitivněji než v tom prvním. Velkou pozornost redakce věnovala soukromí prezidentského páru, sledovala je dokonce i na jejich soukromých cestách, kam vysílala redaktory.

Zlepšil se rovněž pohled na vizáž první dámy, o níž už Blesk informoval jen pozitivně. Velmi rozsáhle a pozitivně se Blesk věnoval také charitativním činnostem první dámy. Negativní přístup Blesk zaujímal v sledování různých kauz, které se první dámy týkaly.

Přívlastky, které Blesk o první dámě používal, byly tyto: *rozverná, štíhlá, zářící, omládlá, elegantní, usměvavá, lhářka*. Dagmar Havlová byla vykreslována podle typologie Watsona v rolích matky a manželky, veřejné a populární osobnosti, společenské hostitelky, zastánkyně společnosti a řešení společenských problémů (spíše v oblasti charitativní činnosti).

4.2.6 Dagmar Havlová v Blesku 3. období

Ve třetím sledovaném období jsme vybrali 20 textů k analýze. Zařadili jsme je do těchto kategorií: **protokolární povinnosti, charitativní činnost, zneužití domény se jménem první dámy, soukromí první dámy, herecká kariéra první dámy, zdravotní stav první dámy a nezařaditelné texty.**

4.2.6.1 Protokolární povinnosti

U příležitosti oslavy státního svátku 28. října v roce 2001 na Pražském hradě vychází v Blesku článek novináře Miroslava Graclíka, jenž byl na akci přítomný. Článek *Landovský se zapovídal s první dámou*³³⁷ novinář vystavěl na výpovědích herců, kteří se s první dámou zapovídali. Akce se zúčastnila i dcera první dámy, ale ani jedna z žen Blesku rozhovor

³³⁷ GRACLÍK, Miroslav. Landovský se zapovídal s první dámou. Blesk. 30.10.2001 s. 9

neposkytla. Oslovení herci Blesku nesdělili, o čem si s první dámou povídali, ale pochválili její vzhled. Oděv první dámy novinář zhodnotil jako *elegantní*.

V listopadu 2001 první dáma navštívila debatu s lékaři na ministerstvu zdravotnictví a v Blesku o ní vyšel text *Okouzující úsměvy první dámy*³³⁸. Z článku vychází první dáma velmi pozitivně. Podle Blesku se první dáma prezentovala *úchvatně* a vážnou atmosféru konference proslunila *okouzlejícím* úsměvem. Na konferenci ale první dáma nebyla kvůli úsměvům, nýbrž aby konzultovala zvyšující se úmrtnost na rakovinu tlustého střeva, proti které v rámci Nadace Vize 97 chtěla bojovat. Blesk nemá z události vyjádření první dámy, proto o ní informuje jen stručně.

V listopadu 2002 vychází v Blesku text *První dáma vybírala dary*³³⁹, který popisuje, jak Dagmar Havlová vybírala pro prezidenty přijíždějící do Prahy na summit NATO křišťálové dary. Podle Blesku to skláři měli s první dámou těžké, jelikož kombinovala odlišné soubory a vzorky si nechala vozit na Pražský hrad. Zakázka zpočátku byla utajena a skláři ani neznali totožnost objednavatele.

4.2.6.2 Charitativní činnost

Na podzim 2000 se první dáma vydala do Brna, aby navštívila dětské pacienty v místních nemocnicích. Blesk s první dámou na místě nemluvil, proto se zpráva *První dámu zajímaly nemocné děti*³⁴⁰ týká jen programu její návštěvy, jejímž hlavním bodem bylo předání šeků od Nadace Dagmar a Václava Havlových Vize 97 dvěma nemocnicím, které Dagmar Havlová navštívila.

Před Vánoci roku 2000 první dáma navštívila Fakultní nemocnici Motol, aby předala dary dětské chirurgii a klinice rehabilitace. O této návštěvě Blesk informuje prostřednictvím agenturní zprávy *Havlová nadělovala*³⁴¹. Kromě předání tři čtvrtě milionu korun se první dáma prošla po oddělení a navštívila některé děti s maminkami na pokojích. Zpráva není příliš rozsáhlá a neobsahuje žádné hodnocení první dámy.

Poněkud kontroverzní situace nastala ve chvíli, kdy se první dáma zúčastnila slavnostního otevření budovy firmy Zepter. V článku *Překvapená první dáma*³⁴² se dozvídáme, že zmíněná firma darovala nadaci první dámy 300 tisíc korun na charitativní

³³⁸ Autor pes. Okouzující úsměvy první dámy. Blesk. 22.11.2001 s. 2

³³⁹ Autor fik. První dáma vybírala dary. Blesk. 09.11.2002. s. 3

³⁴⁰ Autor op. První dámu zajímaly nemocné děti. Blesk. 20.11.2000 s. 4

³⁴¹ ČTK. Havlová nadělovala. Blesk. 21.12.2000 s. 3

³⁴² Autor vasa. Překvapená první dáma... Blesk. 21.03.2001 s. 2

účely, ale první dáma se na akci vyfotografovala s prezidentem firmy, která fotografii použila na reklamu v médiích. Blesk kvůli tomu oslovil mluvčího první dámy, který přiznal, že Hrad reklama zarazila, považuje za důležitější, že peníze budou použity na dobrou věc.

V listopadu 2001 první dáma navštívila dětské oddělení Fakultní nemocnice Motol a Blesk o její návštěvě napsal článek *První dáma byla u nemocných dětí*³⁴³. Novináři se obrátili na přednostu kliniky dětské chirurgie, který si spolupráci s první dámou podle Blesku pochvaloval. Samotná první dáma Blesku řekla, že důvodem její návštěvy byl program transplantace jater u dětí, které se zatím v nemocnici neprováděly.

V zimě 2002 navštívila první dáma jubilejní pětistou reprízu muzikálu Hamlet, protože výtěžek z představení byl věnován její nadaci. V kratším článku *Hamlet slavil s Havlovou*³⁴⁴ se o první dámě nic podstatného nedozvídáme, Blesk ji po skončení představení neoslovil. Jediná informace související s první dámou je ta, že výtěžek použije na podporu činnosti Domova sv. Karla Boromejského.

4.2.6.3 Soukromí první dámy

Reportéři Blesku se o Havlových vyjadřovali nejvíce negativně zřejmě ve chvíli, kdy se je vydali sledovat do Portugalska, kde si prezidentský pár zakoupil rezidenci. V článku *Havlovi se bojí?*³⁴⁵ novinář barvitě a podrobně popisoval situaci v místě, kde Havlovi trávili dovolenou. K rezidenci se reportéři podle Schustera nesměli ani přiblížit, policie dokonce reportéry zadržela ve chvíli, kdy se snažili vyfotografovat *nevinné* venčení prezidentských psů. Podle Blesku se nad dovolenou vznášela *celá řada záhad*, o kterých autor článku diskutoval i s místními obyvateli. Od nich zjistil, že Havlovi téměř nevycházejí ven. Blesk proto spekuluje nad tím, zda šlo prezidentskému páru pouze o uchování soukromí, nebo je v tom něco jiného. Vzhledem k tomu, že reportéry policie od rezidence odháněla, se nic dalšího zjistit nepodařilo.

První text *Havlová uklízečkou?*³⁴⁶ Pojednává o odjezdu první dámy do prezidentského letního sídla v Portugalsku, tentokrát bez prezidenta, ale s matkou a dcerou. Blesk informaci získal od hradního mluvčího Martina Krafla, kterého v podobných případech často oslovoval. Podle Blesku první dáma s příbuznými odletěla dům uklízet a kvůli nedávným rekonstrukcím se určitě nudit nebude. V tomto článku tedy Blesk první dámu zobrazil jako

³⁴³ Autor gra. První dáma byla u nemocných dětí. Blesk. 29.11.2001 s. 8

³⁴⁴ Autor her. Hamlet slavil s Havlovou. Blesk. 16.02.2002 s. 8

³⁴⁵ SCHUSTER, Roman. Havlovi se bojí? Blesk. 25.07.2001 s. 1

³⁴⁶ Autor man. Havlová uklízečkou? Blesk. 25.08.2001 s. 1

matku, dceru a pracovitou ženu.

4.2.6.4 Zneužití domény se jménem první dámy

Záležitosti se zaregistrováním domény se jménem první dámy, na níž byla umístěna pornografie, se věnoval i Blesk. K analýze máme k dispozici dva texty.

V prvním textu *Havlová zneužita!*³⁴⁷ redaktori Roman Schuster a František Nachtigall vysvětlují, kdo si zaregistroval webové stránky se jménem první dámy. Aby redaktori zjistili, zda se jedná o zneužití duševního vlastnictví, oslovili specialistu na právo informačních systémů, který jim podezření potvrdil.

V článku *Boj o čest první dámy začal*³⁴⁸ novináři Roman Schuster a František Nachtigall popisují, jak se celá situace se zaregistrováním domény k těmto účelům vyvíjela. První dáma se k případu nevyjádřila, od jejího mluvčího novináři ale zjistili, že kauza byla předána právníkům.

4.2.6.5 Herecká kariéra první dámy

Do této kategorie jsme zařadili dva články, které se týkaly herecké kariéry první dámy. Dagmar Havlová se plánovala vrátit do vinohradského divadla na podzim 2000, kdy také věnovala hodně času nastudování nové role. Inscenace nakonec byla zrušena, jak informoval Blesk ve zprávě *Havlová zatím hrát nebude*³⁴⁹.

O necelý rok později vychází v Blesku text *Havlová: končím s divadlem*³⁵⁰, který je sepsán po rozhovoru Miroslava Graclíka s první dámou. Dagmar Havlová se rozhodla skončit s herectvím a věnovat se naplno charitativní práci a pomáhat svému manželovi. Článek obsahuje rozsáhlé citace první dámy, redaktor do článku žádné své hodnocení nepromítá kromě konstatování, že Dagmar Havlová patřila k *nejúspěšnějším herečkám v zemi*.

4.2.6.6 Zdravotní stav první dámy

Ke zdravotnímu stavu první dámy máme k dispozici dva texty, jeden kratší agenturní a druhý od Veroniky Hartové a Miroslava Graclíka. Oba se týkají té stejné nemoci, kterou

³⁴⁷ NACHTIGALL, František, SCHUSTER, Roman. Havlová zneužita! Blesk. 03.05.2001 s. 1

³⁴⁸ SCHUSTER, Roman. NACHTIGALL, František. Boj o čest první dámy začal. Blesk. 12.05.2001 s. 1

³⁴⁹ Autor muž. Havlová zatím hrát nebude. Blesk. 30.10.2000 s. 6

³⁵⁰ GRACLÍK, Miroslav. Havlová: Končím s divadlem. Blesk. 21.09.2001 s. 9

novináři označili za *záhadnou*.

První text *Havlovou bolí hlava*³⁵¹ pouze popisuje zdravotní komplikace, které první dámu postihly. V druhém textu *Záhadná nemoc Dagmar Havlové*³⁵² novináři spekulují nad tím, co by první dámě mohlo být, když zrušila svůj program související s charitativní činností. Mluvčí první dámy nechtěl Blesku sdělit detaily, pouze to, že první dáma podstoupila lékařskou prohlídku. Podle Blesku mluvčí mlží jako pokaždé, když prezidentova manželka onemocní. Novináři opět využívají tzv. tajný zdroj z blízkého okolí první dámy, který citují: „*Je to zajímavé, protože jako herečka a samoživitelka nebyvala nikdy nemocná, ale od chvíle, kdy se z ní stala první dáma, marodí a ruší program málem každé dva tři měsíce.*“³⁵³ Protože novináři nevěděli, jaké konkrétní problémy první dámu trápí, domnívali se, že je za tím akutní bolest hlavy či komplikace s krční páteří.

4.2.6.7 Konec první dámy ve funkci

Na podzim 2002 vychází v Blesku článek *První dáma připravuje manželovi večírek*³⁵⁴ se stručným popisem vzpomínkové pocty Václavu Havlovi u příležitosti rozloučení se s funkcí. Blesk informuje, že akce nebude financována ze státních příspěvků, ale ze vstupného a od sponzorů. První dáma se k programu nechtěla vyjadřovat: „*Pochopte mě, má to být pro Václava překvapení, nemůžu prozradit víc.*“³⁵⁵

4.2.6.8 Nezařaditelné texty

Ve výběru článků k naší analýze se objevily za toto období dva texty, které se nám nepodařilo zařadit do žádné kategorie. Prvním textem byl článek *Dagmar Havlové vyhořel bar Trilobit*³⁵⁶ od Aleny Sobotkové a druhým *textem Havlová: Chrání mě madona od Miroslava Graclíka*³⁵⁷.

V prvním článku *Dagmar Havlové vyhořel bar Trilobit*³⁵⁸ Alena Sobotková popisuje, jak shořel zchátralý bar na Barrandovských terasách, jichž se první dáma stala majitelkou.

Text od Miroslava Graclíka *Havlová: Chrání mě madona*³⁵⁹ se věnuje atypickému přívěsku madony, který první dáma nosí. Redaktor si neobvyklého přívěsku všimnul

³⁵¹ Autor ČTK, pes. Havlovou bolí hlava. Blesk. 05.02.2002 s. 2

³⁵² HARTOVÁ, Veronika. GRACLÍK, Miroslav. Záhadná nemoc Dagmar Havlové. Blesk. 26.06.2002 s. 2

³⁵³ HARTOVÁ, Veronika. GRACLÍK, Miroslav. Záhadná nemoc Dagmar Havlové. Blesk. 26.06.2002 s. 2

³⁵⁴ Autor hra. První dáma připravuje manželovi večírek. Blesk. 11.10.2002 s. 9

³⁵⁵ Autor hra. První dáma připravuje manželovi večírek. Blesk. 11.10.2002 s. 9

³⁵⁶ SOBOTKOVÁ, Alena. Dagmar Havlové vyhořel bar Trilobit. Blesk. 20.10.2001 s. 6

³⁵⁷ GRACLÍK, Miroslav. Havlová: Chrání mě madona. Blesk. 05.01.2002 s. 9

³⁵⁸ SOBOTKOVÁ, Alena. Dagmar Havlové vyhořel bar Trilobit. Blesk. 20.10.2001 s. 6

³⁵⁹ GRACLÍK, Miroslav. Havlová: Chrání mě madona. Blesk. 05.01.2002 s. 9

a oslovil kvůli němu první dámu. Ta se Blesku svěřila s jeho původem: „*Dostala jsem ho předloni v den svého svátku od neznámé paní. Seděla jsem ve sklepních prostorách u kadeřníka a najednou se tam objevila paní a přistoupila ke mně. Řekla mi, že si mě váží, a do dlaně mi dala tu krásnou madonu s tím, že ji má po babičce a bude mě ochraňovat. Po těchto slovech odešla.*“³⁶⁰ Redaktorovi první dáma ještě řekla, že jí přívěšek podle jejího přesvědčení nosí štěstí.

4.2.6.9 Shrnutí 3. období

Za poslední sledované období jsme analyzovali 28 textů. Nejvíce se Blesk zajímal o charitativní aktivity první dámy, celkem jsme do této kategorie zařadili 5 textů. Přetrvával zájem o soukromí Havlových, kdy se Blesk vypravil do Portugalska, aby je sledoval na dovolené. Blesk se věnoval také neúspěšnému pokusu první dámy o návrat do divadla, ale nijak ho nehodnotil.

Role podle Watsona, ve kterých byla první dáma v poslední části své funkce vyobrazena, byly následující: manželka a matka, veřejná a populární osobnost, společenská hostitelka a zastánkyně společnosti. Podle Blesku byla první dáma také okouzlující doprovod a úspěšná herečka. V této poslední části o Dagmar Havlové Blesk informoval především neutrálně, v případech, kdy informoval o charitativních aktivitách, tak i pozitivně.

4.3 Livia Klausová

Livia Klausová se první dámou stala po zvolení jejího manžela Václava Klause prezidentem dne 28.02.2003 a zůstala jí až do konce jeho druhého mandátu 8. března 2013. Rozhodli jsme se proto rozdělit analýzu na tato časová období 28.02.2003 – 07.03.2004, 08.03.2004 – 07.03.2008, 08.03.2008 – 08.03.2013. Za všechny tyto roky jsme analyzovali 39 textů z Lidových novin a 41 textů z Blesku.

4.3.1 Livia Klausová v Lidových novinách 1. období

Za první období jsme analyzovali 16 textů, které pojednávaly o první dámě Livii Klausové. Texty jsme rozdělili do těchto kategorií: **vztah k roli první dámy**, **bydlení prezidentského páru**, **dozorčí rady**, **charitativní činnost**, **protokolární povinnosti**

³⁶⁰ GRACLÍK, Miroslav. Havlová: Chrání mě madona. Blesk. 05.01.2002 s. 9

a nezařaditelné texty.

4.3.1.1 Vztah k roli první dámy

Den po zvolení Václava Klause prezidentem vychází v Lidových novinách článek *Livia Klausová střídá Dagmar Havlovou*³⁶¹ od redaktorky Kateřiny Hejdové. Článek nepracuje s aktuálním vyjádřením Livie Klausové, ale slouží především jako připomenutí toho, kdo nová nastupující první dáma je. Hejdová připomíná, že stát se první dámou nebyl rozhodně sen Klausové, ale rozhodla se novou úlohu přijmout. Používá starší citaci ze staršího článku: „Každá žena se dostává do rozporu - být manželkou a přitom mít své povolání. Rozhodla jsem se, že nezapřu sama sebe a nehodím za hlavu vše, co jsem vystudovala a dělala předtím, než můj muž vstoupil do politiky.“³⁶²

Livia Klausová se už od počátku ohrazovala proti oslovení první dáma. Že nechce být s tímto titulem spojována řekla deníku hned v březnu 2003 po nástupu Václava Klause do prezidentské funkce v rozhovoru *Nejsem žádná první dáma*³⁶³. S redaktorkou Renatou Kalenskou probraly její nástup do funkce, vztah k politice i osobní věci o manželství s Klausem, včetně dětství první dámy. Livia Klausová byla v rozhovoru poměrně rázná, často pokládala otázky za redaktorku a odpovídala na ně dříve, než druhá strana stačila něco říci. K politickým věcem se odmítala vyjádřit a trvala na tom, že souhlasí ve všem s manželem.

Po roce působení v roli první dámy přináší Lidové noviny rekapitulaci dosavadního působení Livie Klausové v článku *Z vedení firem do kolejí první dámy*³⁶⁴. Redaktorka Soňa Škývarová popisuje, že navzdory přísaze, že se Livia Klausová nestane první dámou, se jí přece jen za poslední rok stala. Soudí, že veřejnost ji přijala dobře a popisuje, že k jejím dobrým mravům patří charitativní činnost. Vyjmenovává aktivity, kterým se první dáma věnovala, byly to především zahraniční cesty s manželem, zmíněná charitativní činnost, děkování dárcům a všemožné křty. Redaktorka podotýká, že se první dáma reprezentuje i sama bez svého manžela, pořádá setkání pro různé osobnosti a přijímá návštěvy. Popisuje ji tedy jako hostitelku, manželku a také jako matku, přičemž u této její životní role připomíná, že na ni nemá tolik času, jako by si přála. Vyjádření první dámy článek

³⁶¹ HEJDOVÁ, Kateřina. Livia Klausová střídá Dagmar Havlovou. Lidové noviny. 01.03.2003 s. 15

³⁶² HEJDOVÁ, Kateřina. Livia Klausová střídá Dagmar Havlovou. Lidové noviny. 01.03.2003 s. 15

³⁶³ KALENSKÁ, Renata. Nejsem žádná první dáma. Lidové noviny. 22.03.2003 s. 11

³⁶⁴ ŠKÝVAROVÁ, Soňa. Z vedení firem do kolejí první dámy. Lidové noviny. 26.02.2004 s. 16

neobsahuje, redaktorka proto pracuje pouze s archivními materiály.

4.3.1.2 Dozorčí rady

Po zvolení Václava Klause prezidentem začala Livia Klausová přemýšlet nad tím, zda by měla opustit dozorčí rady firem. Členství Klausové v radách bylo médií diskutováno ještě když byl její manžel premiérem. Lidové noviny nemají aktuální vyjádření první dámy, používají proto v článku *První dáma zatím zůstává ve vedení firem*³⁶⁵ citaci staršího data, kdy Klausová řekla, že odstoupí až ve chvíli, kdy její činnost bude označena za střet zájmů. Deník to nijak nehodnotí, jen připomíná, že veřejnost jí zasedání v radách vyčítala.

Krátce po inauguraci Václava Klause přinesly Lidové noviny zprávu *První dáma opustí dozorčí rady*³⁶⁶. Zpráva je převzatá od ČTK a přináší stručnou informaci o tom, že Livia Klausová se rozhodla opustit dozorčí rady společností Česká spořitelna a ZVVZ Milevsko. Jako důvod uvedla, že se chce věnovat roli manželky prezidenta.

V souvislosti s dozorčími radami byla Livia Klausová pozvána jako svědek k policejnímu výslechu. V článku *První dáma měla sedět v bance, kterou zakládal šéf H-Systemu*³⁶⁷ redaktor Martin Zeman popisuje, proč se o první dámu zajímá policie. Klausová totiž měla sedět v radě 1. národní banky, kterou měl zakládat šéf společnosti H-System Petr Smetka a která nakonec nevznikla. Kvůli jeho aktivitám měla Klausová vypovídat. První dáma Lidovým novinám vyjádření neposkytla a ani její tajemnice se s novináři nebavila.

4.3.1.3 Bydlení prezidentského páru

V prvních měsících po nástupu Václava Klause do funkce se Lidové noviny zajímaly o bydlení prezidentského páru. Silvie Blechová v článku *První dáma: Bude to Ořechovka*³⁶⁸ rozebírá volbu nového bydliště prezidentského páru, za níž stála první dáma. Vyjádření první dámy sice redaktorka nezískala, ale prezidentův tajemník jí potvrdil, že volba byla na Livii Klausové. Blechová manželku prezidenta chválí za výbornou volbu a ve zbytku článku se věnuje popisu vily Ořechovka a její plánované rekonstrukci.

4.3.1.4 Protokolární povinnosti

Na počátku července 2003 vydaly Lidové noviny agenturní zprávu *Klausová hostila*

³⁶⁵ Autor pes. První dáma zatím zůstává ve vedení firem. Lidové noviny. 05.03.2003 s. 3

³⁶⁶ ČTK. První dáma opustí dozorčí rady. Lidové noviny. 12.03.2003 s. 1

³⁶⁷ ZEMAN, Martin. První dáma měla sedět v bance, kterou zakládal šéf H-Systemu. Lidové noviny. 18.04.2003 s. 1

³⁶⁸ BLECHOVÁ, Silvie. První dáma: Bude to Ořechovka. Lidové noviny. 06.06.2003 s. 16

*manželky politiků*³⁶⁹, z níž se dozvídáme, jak první dáma servírovala lánské koláčky političkám a manželkám politiků. Pozvánku přijala pouze polovina oslovených dam. Livia Klausová zde vystupuje v roli hostitelky.

V srpnu 2003 vychází v Lidových novinách článek s názvem *Livia Klausová přijala v Lánech manželky českých diplomatů*³⁷⁰. Redaktor Tomáš Krist byl na akci přítomen, ale jelikož s první dámou rozhovor nepořídil, popisuje, jak setkání téměř 50 žen vypadalo. Klausová v článku vystupuje jako hostitelka, která rozdávala koláčky, zmrzlinu a kávu. Na oplátku obdržela pozvání také od žen velvyslanců, podle redaktora o jejich přijetí bude rozhodovat program jejího muže.

Jako doprovod vystupuje manželka prezidenta ve zprávě *Livia Klausová obdivovala otužilce, prezidentský pár byl na půlnoční v Lánech*³⁷¹. První dáma převzala v roce 2003 záštitu nad otužileckou akcí Memoriál Alfréda Nikodéma a vyjádřila obdiv nad otužilci, tuto citaci Lidové noviny v textu používají. Dále zpráva obsahuje informaci, že byl prezidentský pár o Štědrém dni na půlnoční mši v Lánech.

V březnu 2004 se první dáma zúčastnila romského bálu. Redaktor Pavel Vokatý byl na plese a přinesl z akce reportáž *Klausová tančila na romském bále*³⁷². Vokatý s první dámou na plese hovořil, proto je tento článek jedním z mála, kdy za první rok první dámy ve funkci Lidové noviny přináší její citaci k čemukoli. Vokatý popisuje atmosféru na plese, podle něj se na tanec s první dámou stála fronta, první dáma se dobře bavila a usmívala se. Sama pak pro Lidové noviny řekla, že nejlépe si člověk zatančí na romském plese, proto si s sebou dokonce vzala i náhradní pár bot. Prezident první dámu nedoprovázel, přičemž ona sama ani nevěděla, jaký je jeho plán pro ten daný večer. Redaktorovi sdělila, že si někdy předávají týdenní programy, aby věděli, co kdo z nich dělá.

4.3.1.5 Charitativní činnost

Livia Klausová se už jako žena premiéra věnovala charitativní činnosti, v roli první dámy tedy ve svých aktivitách pokračovala

V říjnu 2003 vydaly Lidové noviny agenturní text *Klausová se setkala se zástupci*

³⁶⁹ ČTK. Klausová hostila manželky politiků. Lidové noviny. 01.07.2003. s. 2

³⁷⁰ KRIST, Tomáš. Livia Klausová přijala v Lánech manželky českých diplomatů. Lidové noviny. 30.08.2003 s. 4

³⁷¹ Autor neuveden. Livia Klausová obdivovala otužilce, prezidentský pár byl na půlnoční v Lánech. Lidové noviny. 27.12.2003 s. 2

³⁷² VOKATÝ, Pavel. Klausová tančila na romském bále. Lidové noviny. 08.03.2004 s. 4

*nadací*³⁷³, z nějž se dozvídáme, že první dáma uspořádala na zámku v Lánech setkání pracovníků z neziskových sektorů. Zúčastnila se ho i bývalá první dáma Dagmar Havlová z Nadace Vize 97. Ve zprávě je také zmínka o tom, jaké osobnosti už první dáma na zámku v Lánech pohostila.

V listopadu 2003 prezidentský pár spojil nadační aktivity ve společnou nadaci s názvem Nadační fond Livie a Václava Klausových. Lidové noviny zprávu *Prezidentský pár pomůže vzdělávání*³⁷⁴ převzaly od ČTK. Sama první dáma se o plánované činnosti nadace, ve které se stala předsedkyní, vyjádřila tak, že si přeje, aby všechny aktivity byly adresné a konkrétní. Spojení nadací pak označila za dárek k šedesátým narozeninám.

4.3.1.6 Vzhled prezidentského páru

Jeden z analyzovaných textů se týká i vzhledu prezidentského páru, kvůli kterému Lidové noviny oslovily stylistku. Článek *Stylistka: Prezidentský pár se obléká konzervativně*³⁷⁵ obsahuje hodnocení vzhledu obou manželů Klausových, které vyznívá pozitivně. Podle oslovené stylistky oba manželé mají vždy dokonale sladěné doplňky, nosí přesně střižené kostýmy a jsou představiteli klasické konzervativní elegance. Stylistka soudí, že není důvod, aby pár svůj vzhled kvůli novým funkcím měnil.

4.3.1.7 Nezařaditelné texty

Dva texty z tohoto období se nám nepodařilo zařadit do žádné kategorie. Byly to agenturní texty *Klausová bydlela v Irsku u velvyslance, který stál u pádu Klausovy vlády*³⁷⁶ a *Klausová naznačila, že prezident brzy udělí milosti*³⁷⁷.

První text rozebírá, že první dáma při své cestě do Irska bydlela u velvyslance Petra Koláře, který byl součástí aféry s neprůhledným sponzorováním ODS. Agentura připomíná, že tehdy padla Klausova vláda. ČTK oslovila tiskový odbor Hradu, který informaci o ubytování první dámy potvrdil. Ve zbytku článku se nachází informace o tom, jakých dalších aktivit se první dáma v Irsku zúčastnila.

Druhý text přináší informace o plánovaném udělení prezidentem Václavem Klausem. První dáma BBC řekla, že této možnosti může prezident využít, když je daný člověk v těžké

³⁷³ ČTK. Klausová se setkala se zástupci nadací. Lidové noviny. 30.10.2003 s. 4

³⁷⁴ ČTK. Prezidentský pár pomůže vzdělávání. Lidové noviny. 11.11.2003 s. 5

³⁷⁵ ČTK. Stylistka: Prezidentský pár se obléká konzervativně. Lidové noviny. 03.03.2003 s. 3

³⁷⁶ ČTK. Klausová bydlela v Irsku u velvyslance, který stál u pádu Klausovy vlády. Lidové noviny. 24.06.2003 s. 2

³⁷⁷ ČTK. Klausová naznačila, že prezident brzy udělí milosti. Lidové noviny. 12.11.2003 s. 2

či zvláštní situaci ještě navíc k tomu, že něco špatného provedl. U tohoto textu bychom mohli říct podle Watsonových rolí, že první dáma vystupovala v roli prezidentova mluvčího.

4.3.1.8 Shrnutí 1. období

V prvním roce Livie Klausové v roli první dámy Lidové noviny zaujaly vůči prezidentově manželce neutrální až pozitivní postoj. V celkem 16 článcích se redakce věnovala první dámě od jejího nástupu do funkce, kdy tvrdila, že první dámou být nechce, až po rekapitulaci, kde deník konstatoval, že se první dámou přeci jen stala.

Z rolí podle Watsona byla první dáma označována jako hostitelka, prezidentova mluvčí, manželka a matka. Blesk první dámu hodnotil v tomto období slovy: *usměvavá, elegantní, konzervativní, s dobrými mravy, zaneprázdněná*.

4.3.2 Livia Klausová v Lidových novinách 2. období

Za druhé sledované období jsme analyzovali 14 textů týkajících se první dámy. Podle témat, jimiž se zabývaly, jsme je rozřadili do těchto kategorií: **protokolární povinnosti**, **charitativní činnost**, **dozorčí rady**, **bydlení prezidentského páru** a **status první dámy**.

4.3.2.1 Charitativní činnost

V druhém sledovaném období odpovídala tématu charitativní činnosti první dámy pouze jedna zpráva s názvem *Livia Klausová podpořila děti*³⁷⁸. Zpráva krátce informovala o tom, že první dáma rozsvítila již tradičně vánoční strom na Pražském hradě spolu s dětmi z dětských domovů, pro které připravila hry, písničky a dárky. Pod stromečkem pak byla umístěna kasička, výtěžek měl jít na handicapované děti. Dětské domovy byly tématem, kterým se první dáma zabývala průběžně během svého působení, možná i proto, že sama jako dítě strávila rok v dětském domově kvůli nemoci rodičů, jak deník připomněl ve vícero článcích. Zpráva neobsahuje žádné hodnocení první dámy, přesto vyznívá pozitivně.

4.3.2.2 Dozorčí rady

V létě 2004 byla první dáma pozvána k výslechu kvůli kauze H – Systém. Lidové noviny o jejím výslechu vydaly až později v září zprávu *Klausová byla kvůli H-Systemu u výslechu*³⁷⁹, s deníkem se však o této události bavit nechtěla. Prezidentský mluvčí pouze novinám vyřídil vzkaz od první dámy, která prý hlavního obviněného v kauze, Petra Smetku,

³⁷⁸ Autor dom. Livia Klausová podpořila děti. Lidové noviny. 13.12.2007 s. 7

³⁷⁹ ZEMAN, Martin. Klausová byla kvůli H-Systemu u výslechu. Lidové noviny. 20.09.2004 s. 4

neznala osobně.

4.3.2.3 Protokolární povinnosti

Do kategorie protokolární povinnosti jsme podle stanovených kritérií zařadili celkem 4 články.

Prvním článkem je kratší zpráva *První dáma převzala záštitu nad krajkářkami*³⁸⁰. Zpráva je zaměřena spíše na popis činnosti krajkářek a na druhý ročník Bienále české krajky, nad kterým první dáma převzala záštitu. Je zajímavé, že ačkoliv článek neobsahuje další informace o tom, co tato záštita pro krajkářky znamená, tak první dáma figuruje v titulku. Zpráva neobsahuje ani informaci, jestli se první dáma soutěže plánuje zúčastnit.

První dáma se naopak každý rok účastnila akcí, na které ji zvala romská komunita. Pravidelně navštěvovala romský ples v Lysé nad Labem. Z roku 2005 přinesly Lidové noviny reportáž *Romský bál byl pro první dámu vítězný*³⁸¹ z její návštěvy této kulturní akce, ale jelikož s první dámou redaktor nemluvil, tak se článek zabývá pouze tím, co první dáma vyhrála v tombole. Poté, co losovala v osudí a shodou náhod vytáhla svoje jméno, se hlavní ceny vzdala. Vyhrála však ještě jiné ceny.

Na počátku roku 2005 vychází v Lidových novinách článek *Prezidentský pár pozval Grossovy na oběd*³⁸² informující o tom, že prezidentský pár poobědval v Lánech s premiérem Stanislavem Grossem a jeho manželkou. Zpráva popisuje, co oba páry obědvaly, že premiér přivezl první dámě kytici orchidejí, a že ženy odpoledne strávily odděleně od mužů, neobsahuje ale žádné podrobnosti.

Další článek, který jsme do této kategorie zařadili, se jmenuje *Pecková zazpívá pro první dámu*³⁸³. Akce, o které článek pojednává, nesla název Koncert pro první dámu a měla na něm zpívat mezzosopranistka Dagmar Pecková na Pražském hradě. Účel akce zpráva neobsahuje, na základě těchto informací se můžeme domnívat, že koncert měl být pouze pro radost.

V létě 2007 se prezidentský pár vydal do Olomouce kvůli oficiální třídní cestě po Olomoucku. Kvůli tropickým teplotám byl jejich program zredukován. V článku *Horko omezuje i Klause*³⁸⁴ je sice v titulku jmenován jen prezident, nicméně v celém článku se

³⁸⁰ ČTK. Klausová má patronát nad krajkářkami. Lidové noviny. 03.07.2004 s. 4

³⁸¹ ČTK. Romský bál byl pro první dámu vítězný. Lidové noviny. 28.02.2005 s. 4

³⁸² JUNGROVÁ, Alžběta. Prezidentský pár pozval Grossovy na oběd. Lidové noviny. 04.01.2005 s. 6

³⁸³ ČTK. Pecková zazpívá pro první dámu. Lidové noviny. 17.08.2007 s. 16

³⁸⁴ KRÁL, Jan. Horko omezuje i Klause. Lidové noviny. 14.06.2007 s. 6

objevuje i první dáma, i když pouze jako doprovod.

Dalším podobným článkem, kde je Livia Klausová pouze v pozadí, je článek *Prezidentský pár čeká moravská Venuše*³⁸⁵. Ten pojednává o cestě na jižní Moravu, kam se prezidentský pár společně vydal. V tomto textu je první dáma titulována jako choť prezidenta.

Poslední článek v této kategorie se věnuje cestě prezidentského páru do Ostravy. Redaktor do článku *Klaus zamířil na sever Moravy*³⁸⁶ zapojil vyjádření prezidenta, který hned po vystoupení na ostravském nádraží řekl, že chtěl s manželkou demonstrovat, že z Prahy se do Ostravy nemá jezdit autem, ale vlakem. Redaktor zdůrazňuje, že Klausovi přijeli přesně na čas, a ještě je čeká náročný program. Text je pozitivní – redaktor totiž vybral citace lidí, kteří se velmi těšili na návštěvu prezidenta. V Ostravě dostali oba manželé kovové zvony, o nichž prohlásili, že je vystaví v Lánech. Redaktor ještě zmiňuje, že pár se vydá také na Karvinsko, kam jako poslední prezident zavítal Tomáš Garrigue Masaryk. Soudí proto, že návštěva Klausových je pro ně výjimečnou událostí.

4.3.2.4 Soukromí první dámy

Lidové noviny se zajímaly i o dovolenou prezidentského páru – v agenturním článku *Klausovi vyrazí na dovolenou do Alp*³⁸⁷ – popisují, jak prezident se svou ženou stráví dovolenou v rakouských Alpách. ČTK kvůli programu na letní dovolenou oslovila tehdejšího mluvčího Hradu Petra Hájka. Text připomíná, že pár takto trávil léto i loni, dále vyjmenovává další státy, kam hlava státu teprve zamíří. Více článků o tom, jak prezidentský pár trávil dovolené nemáme, na rozdíl od Havlových, o jejichž dovolených informovaly noviny častěji.

4.3.2.5 Bydlení prezidentského páru

Tématem, ke kterému se Lidové noviny opakovaně vracely, bylo bydlení prezidentského páru.

Při vyhledávání textů jsme se do této kategorie rozhodli zařadit článek s nadpisem *Klaus se nebude stěhovat sám*³⁸⁸. Titulek je zvolen poněkud zvláště, protože až do pátého odstavce není první dáma vůbec zmíněna, vypadá to tedy, že se prezident stěhuje sám, ale

³⁸⁵ Autor jih. Prezidentský pár čeká moravská Venuše. Lidové noviny. 24.11.2007 s. 6

³⁸⁶ KRÁL, Jan. Klaus zamířil na sever Moravy. Lidové noviny. 29.03.2006 s. 6

³⁸⁷ ČTK. Klausovi vyrazí na dovolenou do Alp. Lidové noviny. 22.07.2005 s. 5

³⁸⁸ MALECKÝ, Robert. Klaus se nebude stěhovat sám. Lidové noviny. 21.07.2005 s. 4

není tomu tak.

V dalším článku *Bydlení pro prezidentský pár stálo už 80 milionů*³⁸⁹ redaktor popisuje, jak probíhalo hledání vhodného bydlení pro prezidenta Václava Klause. Opět je tu dáván důraz na prezidenta, tedy čtenář si z tohoto výkladu může odvodit, že první dáma nemá žádný faktický vliv na to, kde bude bydlet, jelikož to rozhoduje její manžel.

4.3.2.6 Status první dámy

V souvislosti s inaugurací filipínské prezidentky Glorie Arrovové, které se prezident nemohl zúčastnit kvůli summitu NATO, měla první dáma jet na inauguraci místo něj. Lidové noviny o této události informovaly v článku *První dáma má získat oficiální statut*³⁹⁰. Situaci zkomplikoval fakt, že jako první dáma neměla žádné oficiální postavení ani plat. Cestu měl zaplatit zvláštní vládní fond pro zahraniční cesty, ale vláda narazila na fakt, že funkce první dámy není nikde zanesena, takže se její cesta projednat nedá. Měla proto být spolu s prezidentskou kanceláří připravena smlouva, která by podobné zastupování umožňovala.

K možnému zoficiálnění statusu první dámy vyšel v Lidových novinách ještě komentář od novinářky Terezy Nosálkové s názvem *První dáma s mandátem*³⁹¹. Ta srovnává situaci, kdy o uzákonění své role usilovala Dagmar Havlová a podotýká, že na její požadavek zřejmě veřejnost reagovala negativně, protože nebyla příliš oblíbená a nepomáhaly ani různé aféry a skandály kolem její osoby. Zato Livia Klausová je podle autorky *vládná a elegantní* a byla by dobrou reprezentantkou české společnosti, hodnotí proto zoficiálnění její role jako logický postup. Domnívá se také, že část veřejnosti s první dámou sympatizuje kvůli nevěře, jíž od svého muže čelila, oproti tomu Dagmar Havlovou mnozí odsuzovali za vztah, který s Václavem Havlem měla ještě v době, kdy byla naživu jeho první manželka Olga Havlová. Češkám podle Nosálkové dává Livia Klausová možnost k identifikaci, protože prý málokterá Češka středního věku neobětovala svou kariéru rodině a nežila v manželově stínu, mnohé pak mají rovněž zkušenost s manželovou nevěrou jako první dáma. Z komentáře tedy vyplývá, že autorka je na straně Livie Klausové a hodnotí ji velmi pozitivně.

4.3.2.7 Shrnutí 2. období

Ve druhém sledovaném období se v Lidových novinách vyskytovaly převážně pozitivní texty o první dámě, i když v některých z nich byla upozaděna a vystupovala v nich jen

³⁸⁹ Autor ids. Bydlení pro prezidentský pár stálo už 80 milionů. Lidové noviny. 27.08.2005 s. 3

³⁹⁰ Autor vok. První dáma má získat oficiální statut. Lidové noviny. 26.06.2004 s. 2

³⁹¹ NOSÁLKOVÁ, Tereza. První dáma s mandátem. Lidové noviny. 30.06.2004 s. 13

okrajově, především jako manželka a doprovod. Pozitivně vyznívaly texty o charitativní a protokolární činnosti první dámy. Když se Livia Klausová účastnila nějaké oficiální cesty, v článkách se objevovaly pouze radostné reakce obyvatel, kteří první dámu či prezidentský pár měli možnost zahlédnout.

V tomto období je první dáma novinami hodnocena jako *vlídná* a *elegantní*. Mediální obraz Livie Klausové vytvořený Lidovými novinami byl za tyto roky neutrální až pozitivní. Z Watsonových kategorií pak byla první dáma nejčastěji v roli manželky, jednou jako vzor české ženy, diplomatka a zastánkyně společnosti.

4.3.3 Livia Klausová v Lidových novinách 3. období

V poslední sledovaném období jsme celkem 9 textů rozřadili do těchto kategorií: **charitativní činnost, protokolární povinnosti, konec ve funkci, nezařaditelné texty.**

4.3.3.1 Charitativní činnost

Komentář *Jak první dáma vyplísnila toho nepravého*³⁹², je jedním z mála textů o první dámě, který je vyloženě negativní. Komentář se týká kojeneckých ústavů, ale v počátku novinář připomíná, že první dáma byla na návštěvě dětského domova v Jemnici a jeden jeho odchovanec popsal pro časopis Zámeček, který psaly děti z dětských domovů, s notnou dávkou ironie, horečné přípravy na příjezd a píglování na pokojích, které návštěvě předcházely. Děti prý podle něj musely uklízet *jak divé* a odchovanec napsal, že si budou více pamatovat dřinu spojenou s přípravou na příjezd první dámy, než když jim Klausová podala ruku. První dáma toto vydání četla, autorovi článku zavolala a vyčiničila mu. Dokonce zastavila podporu, kterou léta časopis dostával od nadačního fondu prezidentského páru. Autor komentáře ironicky poukázal na to, že první dáma si zřejmě myslela, že její reakce je výchovná, ale podle něj to byla především nevyužitá šance ukázat velkorysost. Nakonec autor dodal, že díky její nepřiměřené reakci a pozastavení financování časopisu se redakci časopisu povedlo získat trojnásobný příspěvek, než jim dávala prezidentská nadace.

V roce 2012 se řešilo možné zrušení kojeneckých ústavů. Ukázalo se, že toto politické téma je jedním z mála, k nimž měla první dáma chuť se vyjádřit sama za sebe, ne se skrývat za názorem svého manžela. V článku *Livia Klausová podpořila „kojeňáky“*³⁹³ se dozvídáme, že první dáma napsala tehdejšímu ministrovi sociálních věcí kvůli kojeneckým

³⁹² BYSTROV, Vladimír. Jak první dáma vyplísnila toho nepravého. Lidové noviny. 21.10.2011 s. 12

³⁹³ ČABANOVÁ, Adéla. Livia Klausová podpořila „kojeňáky“. Lidové noviny. 10.02.2012 s. 2

ústavům dopis. Lidové noviny oslovily tajemnici první dámy, která deníku řekla jen, že Livia Klausová ma nenapsala přímo svůj názor, spíše shromáždila různé odborné podklady s tím, že by si přála, aby diskuze ještě pokračovala. Deník ještě v textu připomíná, že první dámy se pravděpodobně toto téma dotklo, protože sama strávila v dětském domově jeden rok, když byla dítě.

4.3.3.2 Bydlení prezidentského páru

I v posledním sledovaném období se deník zabýval bydlením prezidentského páru, konkrétně pouze v jednom v článku *Klausovi zpřístupnili zahradu*³⁹⁴. Prezidentský pár se rozhodl otevřít zahradu prezidentské vily a návštěvníky vítal přímo u vchodu, Lidové noviny se proto vypravily na místo, aby o tom napsaly. Livia Klausová novinářům řekla, že když vítá hosty při protokolárních akcích, ráda bere ze skleníku květiny v národních barvách daných hostů. Zde je tedy zobrazena v roli hostitelky.

4.3.3.3 Nezařaditelný text

Do kategorie nezařaditelné texty jsme zařadili článek o udělení prezidentské milosti odsouzené Anně Benešové, která byla odsouzena za korupci. Byla to přitom známá první dámy, na což Lidové noviny upozornily v textu *Omilostněnou pojily vztahy s Klausovou*³⁹⁵. Anna Benešová byla ředitelkou Metropolitní univerzity, tam zavítala v roce 2007 i první dáma, dále se obě ženy potkaly i na charitativních akcích apod. Důvodem k udělení milosti byl podle prezidenta fakt, že se Benešová měla starat o nemocného manžela. Lidové noviny se pokoušely získat stanovisko všech aktérů této kauzy, ale od tajemnice první dámy po hradního mluvčího s nimi nechtěl nikdo mluvit.

4.3.3.4 Protokolární povinnosti

Do kategorie protokolární povinnosti jsme zařadili jen jeden text – *Livia Klausová zahájila na Hradě festival jídla*³⁹⁶. První dáma umožnila, aby se na Hradě konal gastronomický festival Prague Food Festival, nad nímž převzala záštitu. Festival rovněž také sama zahájila přípitkem v několika světových jazycích. První dáma přítomným novinářům řekla, že spojení gastronomie a prostředí Pražského je unikátní: „*Je to jako doma v rodině. Dobré jídlo předpokládá pěkně prostřený stůl a prostředí.*“³⁹⁷ Opět tedy vystupuje v roli

³⁹⁴ ČTK. Klausovi zpřístupnili zahradu. Lidové noviny. 19.09.2011 s. 5

³⁹⁵ GOLIS, Ondřej. Omilostněnou pojily vztahy s Klausovou. Lidové noviny. 17.02.2012 s. 1

³⁹⁶ ČTK. Livia Klausová na Hradě zahájila festival jídla. Lidové noviny. 28.05.2011 s. 4

³⁹⁷ ČTK. Livia Klausová na Hradě zahájila festival jídla. Lidové noviny. 28.05.2011 s. 4

hostitelky, ačkoliv teď jinak než obvykle, když hostí malé skupinky lidí.

4.3.3.5 Popularita první dámy

Do kategorie popularita první dámy jsme zařadili pouze dva kratší texty. První text *Livia Klausová je opravdová dáma*³⁹⁸ se vztahoval k tomu, že manželka kandidáta na prezidenta Ivana Zemanová po dlouhé době promluvila do médií. Prohlásila, že obdivuje první dámu Livii Klausovou, považuje ji za opravdovou dámu a kladně hodnotila její vystupování. Důvodem, proč se v článku nejmenovaná média zabývala Livii Klausovou byl fakt, že první dáma podporovala v přímé prezidentské volbě už od začátku Miloše Zemana.

Druhý text *Deset let hovorů s první dámou*³⁹⁹ informuje, že o první dámě vyšla kniha *Smutkem neobtěžuju* od redaktorky Marcely Pecháčkové. Lidové noviny byly na křtu knihy, kam zavítala i první dáma. Kniha o první dámě je z rozhovorů, které spolu ženy vedly v průběhu 10 let, kdy byl Václav Klaus prezidentem.

4.3.3.6 Konec ve funkci

V souvislosti s koncem Livie Klausové v roli první dámy a koncem Václava Klause v prezidentské funkci upozorňujeme na dva články. Jeden se týkal spekulací nad možným kandidováním první dámy na příští prezidentku, druhý pak byl už z období, kdy bylo jasné, že první dáma kandidovat nebude a kdy také veřejně podpořila Miloše Zemana.

V prvním textu *Klausová hlavou státu? Zatím to nezvažuje*⁴⁰⁰ se autoři vrací k výroku senátora Jaroslava Kubera, který řekl, že v přímé volbě by první dáma byla schopna vyhrát. Podle Lidových novin to Kubera nemyslel vážně, oslovené zdroje z okolí první dámy však její kandidaturu úplně nevyloučily. Lidové noviny se zeptaly na názor i první dámy, která jim řekla, že i když se jí na to pořád někdo ptá, tak v současné době zatím kandidaturu nezvažuje. Mluví ani spolupracovníci prezidenta spekulace nechtěli komentovat.

Druhý text *Klausová: První dáma nemá mluvit německy*⁴⁰¹ je sice o první dámě jen částečně, přesto se opět její jméno dostalo do titulku článku. Hlavní informace, která se první dámy týká, je ta, že podpořila Miloše Zemana a o budoucí první dámě řekla, že nemá mluvit německy, což byla narážka na manželku Zemanova protikandidáta Karla Schwarzenberga. Ve zbytku textu už první dáma nefiguruje, text se věnuje televizní debatě těchto dvou

³⁹⁸ Autor dom. Livia Klausová je opravdová dáma. Lidové noviny. 25.01.2013 s. 4

³⁹⁹ Autor mk. Deset let hovorů s první dámou. Lidové noviny. 02.12.2009 s. 24

⁴⁰⁰ Autor pdk, tin. Klausová hlavou státu? Zatím to nezvažuje. Lidové noviny. 21.03.2011 s. 1

⁴⁰¹ Autor fin. Klausová: První dáma nemá mluvit německy. Lidové noviny. 19.01.2013 s. 3

kandidátů a jejich slovním přestřelkám.

4.3.3.7 Shrnutí 3. období

V posledním sledovaném období jsme analyzovali 9 textů, které se věnovaly Livii Klausové. V této části, tedy během druhého prezidentského mandátu Václava Klause, se v Lidových novinách vyskytovaly i negativní texty o Livii Klausové.

Z hodnotících slov jsme zaznamenali: *veselá a opravdová dáma*. Podle Watsonových rolí pak Livia Klausová byla vykreslována jako matka a manželka, hostitelka a veřejně známá a populární osobnost. Podle Lidových novin pak také často jako doprovod. V tomto období poklesl počet textů zabývajících se první dámou, což není překvapivé vzhledem k tomu, že činnosti první dámy se v průběhu let příliš nemění.

4.3.4 Livia Klausová v Blesku 1. období

Za první rok, kdy Livia Klausová působila v roli první dámy, jsme v deníku Blesk analyzovali celkem 8 článků. Rozřadili jsme je do kategorií: **začátek ve funkci, charitativní činnost, soukromí první dámy, protokolární povinnosti a dozorčí rady**.

4.3.4.1 Začátek ve funkci

Několik týdnů po nástupu Václava Klause do funkce prezidenta s ním první dáma odcestovala na Slovensko, aby navštívili tamního prezidenta. Redaktorka Jitka Zadražilová byla na letišti, kde získala výpověď první dámy do článku *Klausová vůbec nespí...*⁴⁰². Dozvěděla se, že první dáma si ještě neodpočinula od té doby, co se manžel stal prezidentem, což se rozhodla použít i do titulku článku, přičemž zbytek článku se týká návštěvy na Slovensku a první dáma je v něm zmíněna jen okrajově.

V květnu 2003 byla první dáma hostem interview na iDnes, o čemž Blesk napsal kratší zprávu *První dámu zavalily dotazy*⁴⁰³. Z rozhovoru si vybral pasáže, kde první dáma hovořila o tom, proč se jí její manžel kdysi zalíbil, a také o nevěře. Livia pouze konstatovala, že veřejně známá osobnost musí počítat s tím, že její soukromý život bude i v médiích. Vzácně vyjádřila názor na politiku, když řekla, že nemá vstřícný postoj ke KSČM, přesto ji respektuje.

4.3.4.2 Charitativní činnost

V červnu 2003 Livia Klausová veřejně přiznala, že strávila rok v dětském domově kvůli

⁴⁰² ZADRAŽILOVÁ, Jitka. Livia Klausová vůbec nespí...Blesk. 19.03.2003 s. 2

⁴⁰³ Autor red. První dámu zavalily dotazy. Blesk. 07.05.2003 s. 2

nemoci rodičů. Blesk byl u její návštěvy pražského Domu Otevřených Možností, který dává šanci dětem z dětských domovů. Právě tam první dáma příznání učinila. Blesk v textu *Rok jsem byla v děčku*⁴⁰⁴ připomíná, že je patronkou zmíněného dětského domova. Citaci první dámy do článku redaktorka zahrнула, první dáma totiž upletla košík do dražby, aby dětem pomohla, a řekla, že jí pletení jde „protože svýma ručičkama už něco v životě dělala.“⁴⁰⁵

4.3.4.3 Soukromí první dámy

Do kategorie soukromí první dámy jsme zařadili dva články. První s titulkem *Klausovi představili fond a šli slavit*⁴⁰⁶. Důvodem, proč jsme tento článek zařadili do soukromí první dámy je fakt, že představení fondu proběhlo na oslavě 60. narozenin první dámy. Na tiskovou konferenci prezidentský pár pozval novináře, pak se věnoval oslavě. Prezident novinářům řekl, že hlavou nadace bude paní Klausová. Podle Blesku byla oslavenkyně *natěšená a veselá*. Na zámek v Lánech přijela první dámě poblahopřát i vnoučata, tedy Livia Klausová je v tomto textu zobrazena i jako babička.

Druhý text *Klausová na roztrhání*⁴⁰⁷ se týkal první dámy a toho, jak prožila vánoční svátky. Blesk nepíše, jak prožili svátky Klausovi, ale zaměřuje se na první dámu. Podle Blesku její Vánoce nebyly klidné a první dáma byla na roztrhání. Popisuje také, jak na Štědrý večer šla na půlnoční mši v Lánech, na Štěpána žertovala u Vltavy s otužilci, a poté uspořádala na Hradě oběd pro 150 potřebných lidí. Z tohoto textu je patrné, jak byla první dáma Bleskem vlastně oblíbená. Prezident je v tomto textu pouze v pozadí, jako by byl jen doprovod.

4.3.4.4 Protokolární povinnosti

I Blesk přinesl zprávu o návštěvě první dámy na romském plese, ale pouze krátkou – *První dáma plesala s Romy*⁴⁰⁸. Zdůrazňuje, že první dámu přivítali bouřlivým potleskem a ona vyjádřila nadšení nad pozváním a přijela se pobavit, zatancovat a zaspívat se. Prezident ji nedoprovázel, protože byl na jiném plese.

Další krátká zpráva v oblasti protokolárních činností *Klausová je na sklo!*⁴⁰⁹ se zabývala návštěvou první dámy na vernisáži výstavy uměleckého skla. Bleskem je označena za

⁴⁰⁴ POSPÍŠILOVÁ, Eva. Klausová: Rok jsem byla v děčáku. Blesk. 12.06.2003 s. 2

⁴⁰⁵ POSPÍŠILOVÁ, Eva. Klausová: Rok jsem byla v děčáku. Blesk. 12.06.2003 s. 2

⁴⁰⁶ POSPÍŠILOVÁ, Eva. Klausovi představili fond a šli slavit. Blesk. 11.11.2003 s. 2

⁴⁰⁷ Autor mig. Livia Klausová na roztrhání. Blesk. 27.12.2003 s. 2

⁴⁰⁸ Autor jad. První dáma plesala s Romy. Blesk. 10.03.2003 s. 2

⁴⁰⁹ Autor mig. Klausová je na sklo! Blesk. 03.12.2003 s. 2

znalkyni tohoto druhu umění, podle redakce také velkou sbírku sama vlastní.

4.3.4.5 Dozorčí rady

V souvislosti s dozorčími radami, ve kterých první dáma zasedala, vydal ve zbytku prvního období Blesk pouze jedinou kratší zprávu. V článku *Klausová odejde z dozorčích rad*⁴¹⁰ informoval o tom, že se první dáma rozhodla opustit dozorčí rady společností Česká spořitelna a ZZV Milevsko. V článku uvedl i zdůvodnění první dámy: „*Chtěla bych dělat všechno pořádně a asi bych to všechno nezvládla.*“⁴¹¹ Blesk dodal, že první dáma se chce věnovat prezidentovi a rodině, ale nijak její rozhodnutí nehodnotil, proto jej považujeme za neutrální.

4.3.4.6 Shrnutí 1. období

V prvním roce zaujal Blesk vůči Livii Klausové poměrně pozitivní přístup. Od té doby, co první dáma nastoupila do funkce, sledoval její soukromí a přinášel informace i o takových událostech, jako je oslava narozenin či Vánoce. Blesk si také během prvního roku všiml, že první dáma nevyjadřuje názor na politické záležitosti, tedy až na ojedinělé výjimky.

Livia Klausová byla Bleskem vykreslována jako matka, babička, manželka i hostitelka. Z hodnotících výrazů jsme zaznamenali *žertovná*, *nadšená*, *znalkyně uměleckého skla*, *šedesátiletá*, což jsou převážně pozitivní hodnocení. Výsledný mediální obraz pak kolísal mezi neutrálním až pozitivním.

4.3.5 Livia Klausová v Blesku 2. období

Ve druhém sledovaném období vycházely v Blesku o Livii Klausové zprávy převážně kratší, nezabývaly se první dámou nijak do hloubky, pouze zběžně popisovaly, co první dáma zrovna dělá, jaké akce navštěvuje atd. Za toto období naším kritériím odpovídalo 19 článků. Rozřadili jsme je do kategorií: **protokolární povinnosti**, **charitativní činnost**, **soukromí první dámy**, **vzhled první dámy**, **status první dámy**, **prezidentská nevěra**, **bydlení prezidentského páru**.

4.3.5.1 Protokolární povinnosti

Do kategorie protokolárních povinností jsme zařadili celkem 4 texty, které danému tématu odpovídaly. První text *Klausovi: Není nad chleba*⁴¹² se týkal návštěvy Olomouce,

⁴¹⁰ ČTK. Klausová odejde z dozorčích rad. Blesk. 12.03.2003 s. 2

⁴¹¹ ČTK. Klausová odejde z dozorčích rad. Blesk. 12.03.2003 s. 2

⁴¹² RYŠLÍK, Pavel. Klausovi: Není nad chleba. Blesk. 13.10.2004 s. 2

kam se první dáma vypravila spolu s prezidentem. Blesk byl na místě, ale žádné vyjádření ani rozhovor nezískal. Citoval tedy jen reakce prezidentského páru, které odposlechl na místě. Livia Klausová zde vystupuje především jako doprovod.

V říjnu šla první dáma do divadla na hru *Král se baví*, o čemž Blesk informoval v textu *První dáma v divadle s premiérem*⁴¹³. Livia Klausová se totiž v divadle potkala s premiérem Jiřím Paroubkem, ale ani jeden nevěděl o tom, že tam jde i ten druhý. Blesk první dámu popisoval jako *usměvavou* milovnici divadla, která si nemohla nechat ujít romantickou a zamilovanou hru.

Zcela negativně Blesk informoval o prezidentském páru v textu *Livia Klausová zvonům pouze popřála*⁴¹⁴. Jednalo se o situaci, kdy prezident převzal kmotrovství dvou nových zvonů v Pohledu na Havlíčkobrodsku, ale místo sebe nakonec poslal „jen“ manželku. Farníci očekávali finanční příspěvek, ovšem první dáma zvonům pouze popřála, aby měly dobré srdce. Z toho Blesk soudí, že na Hradě se šetří a pozastavuje se nad skutečností, že farníci nakonec peníze sháněli jinde. Proč se prezidentský pár rozhodl nepřispět, jsme se z textu nedozvěděli.

Dalším textem v této kategorii je zpráva *První dáma na dostizích*⁴¹⁵. Na jaře 2007 se první dáma vypravila na dostihy do Mostu, aby tam zahájila novou sezonu. Deník soudí, že první dáma se závodů zúčastnila, aby konkurovala svému manželovi, který má svou cenu ve Velké Chuchli, sezonu v Mostě proto zahájila svou vlastní cenou. Z toho by se dalo usoudit, že deník první dámu považuje za soutěživou.

Dalším z článků, jehož hlavním tématem není první dáma, přesto se dostává do titulku, je text *Vojáci cvičili pod dohledem první dámy*⁴¹⁶. V Brně se konal summit zemí střední a východní Evropy. První dáma byla u nácviků vojáků na náměstí Svobody a radila při organizaci nástupů a protokolu. Dále Blesk popisuje, na co všechno se první dáma dívala: různé povely, rázný pochod Hradní stráže, hymna zazpívaná dětským sborem.

O této akci v souvislosti s první dámou vychází v Blesku ještě jeden článek o den později s titulkem *První dámu málem ušlapali*⁴¹⁷. Podle redaktora Davida Hluštíka zažila v Brně manželka prezidenta horké chvílky, protože ji málem ušlapal dav fotografů přihlížejících

⁴¹³ Autor pol. První dáma v divadle s premiérem. Blesk. 15.10.2005 s. 2

⁴¹⁴ Autor čad. Livia Klausová zvonům pouze přála. Blesk. 05.12.2005 s. 4

⁴¹⁵ Autor uá. První dáma na dostizích. Blesk. 14.05.2007 s. 2

⁴¹⁶ Autor op. Vojáci cvičili pod dohledem první dámy. Blesk. 25.05.2007 s. 2

⁴¹⁷ HLUŠTIK, David. Klausovou málem ušlapali. Blesk. 26.05.2007 s. 2

zahájení summitu 15 prezidentů. V tomto textu je první dáma vnímána jako doprovod prezidenta.

4.3.5.2 Charitativní činnost

Do kategorie zahrnující charitativní aktivity první dámy jsme zařadili v tomto období celkem 5 textů.

První text *Livia Klausová otevřela hřiště*⁴¹⁸ krátce informuje o tom, že první dáma Livia Klausová v jednom dni otevřela dětské hřiště a převzala půl druhého milionu korun, které nadaci Klausových darovala Komerční banka. Blesk popisuje, na co nadace peníze použije, a sice opět na pomoc dětem, které opouštějí dětské domovy. Tato oblast patřila k těm hlavním, jimž se nadace prezidentského páru věnovala.

Jak moc má první dáma ráda děti Blesk popsal v textu *Klausová si vyšlápla se Zagorovou*⁴¹⁹. Livia Klausová věnovala odpoledne dětem z dětských domovů, které si o schůzku s paní prezidentovou napsaly do pořadu zpěvačky Hany Zagorové. První dáma dětem splnila přání, provedla je po zahradách Pražského hradu, a nakonec i po Hradu samotném. Hana Zagorová jí dělala společnost, proto se objevuje i v titulku.

*Golf pro Klausovou*⁴²⁰ je text, který informuje o turnaji v golfu s názvem T – Mobile Charity Cup, který byl uspořádán na podporu Nadačního fondu manželů Livie a Václava Klausových. První dáma na turnaji nebyla, ale přijela do Karlových Varů, pro výtěžek z této akce. Na co budou peníze použity, nebo kolik jich vlastně golfisté vybrali, to už článek neobsahuje.

V článku *První dámě pomohla móda*⁴²¹ Blesk popisuje, jak návrhářka, kterou Livia Klausová ani neznala, pomohla vybrat pro Nadační fond Václava a Livie Klausových 230 tisíc korun. Blesk na této události první dámu vyzpovídal ohledně jejího vztahu k módě, ta deníku řekla: „*Módu sleduji, ale nijak otrocky. Nosím hlavně to, co mi sluší.*“⁴²² neopomněl zmínit, že první dáma byla opět *usměvavá*.

4.3.5.3 Vzhled první dámy

Za první dámu přehlídek označil Blesk Livii Klausovou kvůli její vzrůstající oblíbě

⁴¹⁸ Autor mig. Livia Klausová otevřela hřiště. Blesk. 12.11.2004 s. 2

⁴¹⁹ Autor gra. Klausová si vyšlápla se Zagorovou. 04.05.2005. Blesk. s. 7

⁴²⁰ Autor lu. Golf pro Klausovou. Blesk. 12.06.2006 s. 14

⁴²¹ Autor hec. První dámě pomohla móda. Blesk. 03.05.2007 s. 13

⁴²² Autor hec. První dámě pomohla móda. Blesk. 03.05.2007 s. 13

módních přehlídek v roce 2004. V textu *Livia Klausová: první dáma přehlídek*⁴²³ redaktorka Cejpková popisuje, že první dáma obráží jednu přehlídku za druhou. Tento text je opět příkladem toho, kdy tématem článku není jen první dáma, přesto je v titulku. Blesk s první dámou na přehlídce nemluvil, takže ani nepřináší žádný její názor na šaty, které zhlédla. Poněkud podivná je formulace redaktorky o tom, že si první dáma sedla přímo naproti místu, kde loni seděla na jiné přehlídce milenka jejího manžela. Tato informace je v textu zcela nadbytečná a zbytečná, ale vzhledem k typu média pochopitelná.

4.3.5.4 Status první dámy

I v Blesku se objevila zpráva o tom, že Livia Klausová dosáhne jistého zoficiálnění své funkce, totiž při zastupování prezidenta na určitých zahraničních cestách. Podle Blesku toho první dáma na rozdíl od své předchůdkyně dosáhla *nenápadně* a *elegantně*. K této změně došlo kvůli nutnému záskoku za prezidenta na inauguraci filipínské prezidentky Glorie Macapagalové – Arroyové. Prezident se totiž v té době účastnil summitu NATO. Blesk v článku *Klausová trumfla Havlovou*⁴²⁴ informuje, že cestu Klausové uhradilo ministerstvo zahraničí.

4.3.5.5 Prezidentská nevěra

Nevěře prezidenta Václava Klause se v tomto období Blesk věnoval v jednom textu. Deník si všiml, že prezident chodí na večere s letuškou Petrou Bednářovou, obratem se zeptal hradního mluvčího Petra Hájka, co si o tom první dáma myslí. Ta podle jeho slov nad celou záležitostí mávla rukou. Blesk v textu *Klausová mávla rukou... a šla do kina*⁴²⁵ popisuje první dámu jako správnou babičku, která vzala do kina vnoučata, kde nevypadala nijak ztrápeně. Deníku se v kině nepodařilo získat žádné vyjádření první dámy, protože ji chránili bodyguardi. Proto se zaměřil především na to, jak vypadala. Podle Blesku byla *usměvavá, nalíčená a pečlivě upravená*. V tomto případě Blesk znovu používá zdroj z okolí prezidentského páru, který soudí, že si Livia už na chování Klause zvykla a toleruje ho. Přidává ještě informaci od zasvěcených lidí, podle kterých románek s touto konkrétní letuškou trvá už několik let.

4.3.5.6 Soukromí první dámy

Prvním textem, který jsme zařadili do této kategorie, byl článek *Klausová přišla na*

⁴²³ CEJPKOVÁ, Helena. Livia Klausová: První dáma přehlídek. Blesk. 06.04.2004 s. 16

⁴²⁴ Autor jz. Klausová trumfla Havlovou. Blesk. 16.06.2004 s. 2

⁴²⁵ POSPÍŠILOVÁ, Eva. HLADKÝ, Jakub. Klausová mávla rukou ... a šla do kina. Blesk. 05.12.2007 s. 5

*Nera*⁴²⁶. První dáma se vypravila do kina na český film *Post Coitum*, na premiéru první dámu doprovodil prezident Václav Klaus. Tentokrát vystupuje v roli doprovodu prezident, protože Blesk usoudil, že film chtěla vidět první dáma.

Krátký text *Křížková vyráží s Klausovou*⁴²⁷ zahrnuje část rozhovoru se zpěvačkou Hanou Křížkovou, která Blesku prozradila jeden ze způsobů, jak první dáma tráví volný čas, a sice s dalšími deseti ženami. Podle Blesku chodí první dáma na tzv. babince, při kterých jsou dámy buď někde v soukromí v Praze, anebo na chalupě mimo město.

Livia Klausová měla zálibu v různých druzích umění, o čemž námi sledovaná média čas od času napsala. Ve svém volném čase si pak první dáma zašla například prohlédnout sklenice zhotovené cínařem v Centru historie Prahy 17. století, o čemž se Blesk rozhodl informovat pomocí krátké agenturní zprávy *Livia Klausová: Ta je pěkná*⁴²⁸.

4.3.5.7 Bydlení prezidentského páru

Poslední kategorie v tomto období se týká bydlení prezidentského páru, to zajímalo jak Lidové noviny, tak Blesk.

Článek *Armáda vystěhuje Klause*⁴²⁹ přináší informaci o tom, že se prezidentský pár musí vystěhovat z armádní vily do vily na Brusnici. Blesk kvůli tomu i oslovil mluvčího ministerstva obrany, který jako důvod vystěhování uvedl, že prostory mají sloužit reprezentativním účelům.

Později, když už prezidentský pár ve vile na Brusnici bydlel, si Blesk všiml skutečnosti, že z bytu, který má pár pro svůj civilní život v Libni, jim někdo krade okapy. Blesk to v textu *Klausovým kradou okapy*⁴³⁰ hodnotí jako *neuvěřitelné*, protože bytový dům sousedí s policejní stanicí.

4.3.5.8 Shrnutí 2. období

Ve druhém sledovaném období se Blesk zabýval první dámou Livií Klausovou především v kratších textech v oblasti charitativní činnosti, protokolárních povinností a zoficiálnění jejího postavení. Blesk informoval o první dámě poměrně pozitivně, na stranu první dámy se přiklonil i v případě, kdy se probíralo uzákonění její role, aby mohla

⁴²⁶ Autor rep. Klausová přišla na Nera. Blesk. 20.05.2004 s. 7

⁴²⁷ Autor vek. Křížková vyráží s Klausovou. Blesk. 25.10.2007 s. 13

⁴²⁸ ČTK. Livia Klausová: Ta je pěkná. Blesk. 01.02.2006 s. 2

⁴²⁹ Autor jov, poe. Armáda vystěhuje Klause. Blesk. 19.07.2005 s. 2

⁴³⁰ Autor hec, mir. Klausovým kradou okapy. 12.04.2007. Blesk. 12.04.2007 s. 4

prezidenta zastoupit na cestě na Filipíny. V tomto konkrétním případě Blesk hodnotil, že se první dámě podařilo to, o co usilovala její předchůdkyně, ale na rozdíl od ní se jí to povedlo *nenápadně a elegantně*.

Co se dalších hodnotících slov týče, tak v tomto období jsme jich během analyzování textů našli větší množství. Byla to tyto: *usměvavá, nenápadná, elegantní, správná babička, nalíčená a pečlivě upravená*. Všechny můžeme považovat za pozitivní. V rolích podle Watsona byla první dáma zobrazována jako matka, manželka, babička a hostitelka. Celkový mediální obraz první dámy kolísal mezi neutrálním až pozitivním vyzněním.

4.3.6 Livia Klausová v Blesku 3. období

Ve druhém funkčním období prezidenta Václava Klause Blesk sledoval především soukromí první dámy. Podle našich kritérií jsme k analýze vybrali celkem 14 textů. Rozřadili jsme je do kategorií: **prezidentská nevěra, vzhled první dámy, soukromí první dámy, zdravotní stav první dámy, konec ve funkci**.

4.3.6.1 Prezidentská nevěra

Jedním z témat, kterému se Blesk věnoval v druhém funkčním období prezidentského páru opravdu detailně, byla nevěra prezidenta Klause. Celkem jsme do této kategorie zařadili čtyři články. Skoro všechny články byly autorské, ale u prvního z nich – *Klausovi - kvůli ní mají tichou domácnost*⁴³¹ – v databázi Newton autor uveden nebyl. Článek pojednává o situaci, kdy se první dáma dozvěděla o tom, jak její manžel trávil čas s letuškou Petrou Bednářovou. Blesk hodnotí, že první dáma situaci zvládla *profesionálně* a na státní návštěvě Slovenska byla *usměvavá*. První dáma se informací dozvěděla z bulváru. Blesk kvůli tomu oslovil nejmenovaný zdroj z okolí prezidentského páru, jehož citaci v článku používá. Informuje o tom, že v soukromí se první dáma na prezidenta rozzlobila, a i když se tváří na ostatní mile, na prezidenta nemluví. Podle tohoto zdroje se první dáma rozvádět nechce, prezident na stejnou otázku redakci neodpověděl.

Afěře s touto ženou se Blesk věnoval i v dalším textu: *Petra s Klausem dolétala!*⁴³² Tato letuška totiž byla přítomna na všech státních letech, Blesk proto spekuloval, zda v jejím vyřazení z těchto letů má prsty Livia Klausová. Blesk cituje dva druhy nejmenovaných zdrojů – z okolí letušky i z okolí první dámy. Letuška byla prý z vyřazení z letů smutná,

⁴³¹ Autor neuveden. Klausovi – kvůli ní mají tichou domácnost. Blesk. 11.03. 2008. s. 2

⁴³² POSPÍŠILOVÁ, Eva. Petra s Klausem dolétala! Blesk. 13.03.2008 s. 2

první dáma pak měla na prezidenta kvůli této konkrétní nevěře křičet. Podle Blesku je z vystupování prezidentského páru patrné, že tichá domácnost u něj přetrvává. Blesk v textu připomíná i další nevěru prezidenta Klause.

Blesk se věnoval situaci u Klausových po provalené nevěře ještě v textu *Dusno u Klausů: Livia se stěhuje*⁴³³. Blesk sledoval první dámu u domu v Kobylisích, kam se prý podle jejich zjištění stěhovala. Deník také spekuloval nad tím, že první dáma netráví žádný volný čas s prezidentem na zámku v Lánech, kde se zotavoval ze zranění kyčle. Blesk opět používá zdroj z blízkého okolí Klausových, který popisuje, jak je dusná atmosféra v domácnosti Klausových. Blesk oslovil kvůli odluce i první dámu, která se podívovala nad takovou otázkou a poznamenala, že prezident potřebuje pečovatelku.

Ve spekulacích o soukromí prezidentského páru pokračoval Blesk i v článku *Klausová si zařizuje vlastní bydlení!*⁴³⁴. Před vilou manželů Klausových totiž redaktoři Blesku zachytili stěhováky, podle toho Blesk soudí, že se první dáma ve vile nadobro zabydluje. Prezidentský mluvčí Blesku řekl, že první dáma dům opravuje, aby se tam mohli nastěhovat poté, co skončí druhé funkční období. I v tomto článku Blesk využíval zdroje z blízkého okolí, které naopak uvedly, že místo má sloužit jako útočiště pro první dámu, když ji prezident našte. Blesk prý zjistil, že první dáma v této době už nechtěla doprovázet prezidenta na oficiální akce. K ničemu takovému ale ve skutečnosti nedošlo.

Hustá atmosféra podle Blesku zavládla v manželství Klausových ještě v jedné chvíli, když svíral ruku první dámy ženatý bodyguard. Blesk kvůli fotografii, která se objevila z návštěvy Slovenska, na které bodyguard první dámu držel za ruku, zavolal i mluvčímu Hradu. Od něj se deník dozvěděl, že první dámu bodyguard pouze podpíral. Blesk však v článku *Krize u Klausů po aféře s letuškou*⁴³⁵ ve spekulacích jde ještě dál. Podle něj tento konkrétní muž měl první dámě pomáhat i se stěhováním věcí do nové vily v Kobylisích. Podle Blesku už první dáma manželskou krizi v této chvíli nepopírala a manželé měli žít odděleně. I v tomto článku si Blesk povídá s někým neurčitým z okolí prezidentského páru a tento zdroj potvrdil, že se u Klausových doma něco děje. Blesk ještě informuje, že před 10 dny naposledy přistihl prezidenta s milenkou v hotelu za Prahou, z čehož vyplývá, že Blesk prezidenta pravidelně sledoval.

⁴³³ POSPÍŠILOVÁ, Eva. Dusno u Klausů: Livia se stěhuje? Blesk. 22.08.2008 s. 1

⁴³⁴ Autor poe. Klausová si zařizuje vlastní bydlení! Blesk. 04.10.2008 s. 2

⁴³⁵ POSPÍŠILOVÁ, Eva. Krize u Klausů po aféře s letuškou: Paní Livii teď vodí bodyguard. Blesk. 16.09.2008 s. 2

V souvislosti s nevěrou o první dámě Blesk psal ještě naposledy v článku *Livia Klausová: žena, která odpouští nevěry*⁴³⁶, který se věnoval nevěře Klause mladšího, který se rozvedl s manželkou svých dětí a představil první dámě novou přítelkyni. Blesk soudí, že první dáma má s nevěrou zkušenosti, a proto takové situace už zvládá s přehledem.

4.3.6.2 Vzhled první dámy

Vzhledu první dámy se v druhém funkčním období věnoval Blesk jen jednou, konkrétně v souvislosti s negativní věcí, kdy podle Blesku jedna z *jindy nejlépe oblékaných žen* utržila ostudu za flek na sukni. Článek *Livia Klausová přišla s flekem na pozadí*⁴³⁷ sice začíná jako popis *trapasu první dámy*, jinak už se jí ale nevěnuje, nepřináší s ní žádný rozhovor a popisuje outfity ostatních žen na slavnostním večeru, jehož součástí byla pocta zesulé herečce Adině Mandlové.

4.3.6.3 Soukromí první dámy

Do kategorie soukromí první dámy jsme zařadili dva články. Jeden z nich se týkal návštěvy koncertu, druhý byl o dovolené první dámy.

Článek *Livia Klausová zamířila do davu fanynek*⁴³⁸ je z větší části popisem koncertu Lady Gagy, ale redakce se jej rozhodla postavit na titulku zahrnující první dámu. Ta se na koncert vypravila kvůli vnoučatům, jak řekla redaktorovi. Blesk upozornil na fakt, že prezident trávil večer na jiném koncertu. Zmínil také, že první dáma měla místa ve VIP sekci, a proto se s fanynkami střetla jen u vstupu. Jedná se tedy o zvláštní zvolení titulku.

O dovolené první dámy v Chorvatsku Blesk napsal článek *Na pláži s první dámou*⁴³⁹ na základě informací od čtenářů, kteří tam Livii Klausovou zahlédli. Blesk soudí, že první dáma si konečně odpočinula a že zažívala v posledních týdnech těžké chvíle. Dále redaktor popsal aktivity první dámy a jejích vnoučat, které se na dovolenou vypravila s ní.

4.3.6.4 Zdravotní stav první dámy

Do kategorie zdravotní stav první dámy jsme zařadili dva texty. První text souvisel se spekulacemi o možném vztahu první dámy s jejím bodyguardem, který ji držel za ruku při scházení ze schodů. V textu *Bodyguard s první dámou za ruku?*⁴⁴⁰ redaktorka Lenka Bartáková pracuje s verzí, kterou veřejnosti řekla sama Livia Klausová, a sice, že se jednalo

⁴³⁶ Autor puk. Livia Klausová: žena, která odpouští nevěry! Blesk. 09.07.2011 s. 1

⁴³⁷ ŠEFLOVÁ, SAŠA. Livia Klausová přišla s flekem na pozadí. Blesk. 03.07.2010 s. 8

⁴³⁸ Autor fíl, agš. Livia Klausová zamířila do davu fanynek. Blesk. 18.11.2010 s. 13

⁴³⁹ Autor jej. Na pláži s první dámou! Blesk. 14.07.2011 s. 1

⁴⁴⁰ BARTÁKOVÁ, Lenka. Bodyguard s první dámou za ruku? Blesk. 18.09.2008 s. 2

pouze o pomoc, aby na schodech neupadla. Blesk spekuloval nad tím, zda je vůbec taková pomoc vhodná, oslovil proto bývalého mluvčího Hradu a odborníka na etiketu Ladislava Špačka, který to odsoudil z důvodu rozdílného postavení obou osob. Řekl ale Blesku, že první dáma je *distingovaná a umí se dobře chovat*, proto odmítá verzi, že by to dělala manželovi naschvál kvůli jeho poměru s letuškou.

V článku *Klausová úpěla bolestí*⁴⁴¹ redaktorka Hana Höschlová píše, že to první dáma nemá jednoduché, jelikož při státním svátku potřásla rukou tolika lidem, že utrpěla pracovní úraz a bolí ji z toho zápěstí. Na módní přehlídce Beaty Rajske prý proto úpěla bolestí a jako *náplast na bolístku* si objednala nové šaty. První dáma Blesku řekla pouze o svém zranění a *pochválila* návrhářčiny předváděné šaty.

4.3.6.5 Konec ve funkci

Článek *Vezme český trůn Livia po Klausovi?*⁴⁴² je jeden z mnoha článků, kdy se text netýká výhradně jen první dámy, častokrát ani z poloviny, ale přesto na ní stojí titulky. Jelikož tuto strategii Blesk používal opakovaně, zřejmě tak činil, aby nalákal čtenáře. Livia Klausová byla o poznání méně kontroverzní osobu než Dagmar Havlová, očividně o ní ale čtenáři rádi četli, jak se dá usoudit z tohoto přístupu redaktorů. V tomto konkrétním článku Blesk soudí, že úvahy o kandidatuře Livie Klausové, které se na internetu objevují, jsou pouze důkazem toho, že na internetu se dá najít *sebevětší nesmysl*. Představa je to podle redaktora Oldřicha Tichého zajímavá, ale nesmyslná. Ve zbytku článku se zabývají dalšími, podle jeho názoru vhodnějšími, kandidáty.

4.3.6.6 Nezařaditelné texty

Články, které jsme se rozhodli nezařadit do žádné z kategorií, se týkaly první dámy v roli manželky – pečovatelky a soudu Klausových kvůli bytu.

V prvním článku *Paní Livia: Ta je pro Klause*⁴⁴³ redakce píše, že první dáma dorazila do rehabilitačního centra, kde se prezident léčil po operaci kyčle, s kyticí. Prezident totiž v centru slavil narozeniny. Blesku první dáma řekla, že doma pro něj má ještě pracovní stůl. Paní Klausová tak v tomto textu opět vystupuje jako obětavá manželka.

Druhý článek *Klausovi mohou přijít o byt i peníze*⁴⁴⁴ je o poznání méně pozitivní, jelikož

⁴⁴¹ Höschlová, Hana. Klausová úpěla bolestí. Blesk. 08.11.2011 s. 15

⁴⁴² TICHÝ, Oldřich. Vezme český trůn Livia po Klausovi? Blesk. 17.02.2012 s. 2

⁴⁴³ Autor neveden. Paní Livia: Ta je pro Klause. Blesk. 20.06.2008 s. 2

⁴⁴⁴ Autor neveden. Klausovi mohou přijít o byt i o peníze. Blesk. 27.05.2008 s. 2

pojednává o tom, že prezidentský pár by mohl přijít o byt a o peníze, které za něj zaplatil. Jednalo se o jeden z jejich bytů v Praze-Libni. Pražské stavební bytové družstvo totiž Klausovy nařklo, že byt získali neoprávněně, jelikož jej kupovali od bývalého vedoucího úřadu vlády Ivana Přikryla, ale jeho manželka kupní smlouvu nepodepsala a o prodeji nevěděla. Předseda družstva Blesku sdělil, že pokud by vyhrála paní Přikrylová, Klausovi by pravděpodobně přišli i o peníze, které do bytu vložili.

4.3.6.7 Shrnutí 3. období

V posledním analyzovaném období, tedy ve druhém prezidentském období Václava Klause, převažovaly především články, které se týkaly prezidentovy nevěry. V tomto tématu Blesk dokázal, že používá bulvární praktiky, jako bylo například sledování prezidenta s jeho milenkou. Toto období podle analyzovaných článků nevyznívá až tak pozitivně jako to předchozí.

V tomto období se Blesk nesoustředí příliš na charitativní či protokolární činnost první dámy, ale spíše na její soukromé záležitosti. Často spekuluje nad stavem manželství Klausových, přičemž do souvislosti dává i situaci, kdy první dámě podle jejích slov bodyguard nabízel oporu, aby nespadla a držel ji za ruku.

Blesk v tomto období hodnotil první dámu těmito slovy: *profesionální, usměvavá, milá, dobré chování, jedna z nejlépe oblékaných žen*. Livia Klausová v analyzovaných článcích vystupovala jako matka, babička a pečovatelka. Podle Watsonových rolí pak jako manželka a veřejná a populární osobnost.

4.4 Ivana Zemanová

U Ivany Zemanové jsme se rozhodli postupovat jinak než v případě jejích předchůdkyň. Neoddělovali jsme první rok jejího působení v roli první dámy, jelikož za tuto dobu podle našeho vyhledávání vyšel v Lidových novinách pouze jeden článek. Dle vyhledávání podle klíčových slov *první dáma, Zemanová, Ivana Zemanová, prezidentský pár, prezidentova manželka, prezidentova choť a Zemanovi*, byl v archivu Newton jediný článek, který se první dámy týkal. Zařadili jsme ho do kategorie první rok ve funkci. Stejný postup jsme zachovali i u Blesku. Celkem jsme analyzovali 22 článků z Lidových novin a 29 článků z Blesku.

4.4.1 Ivana Zemanová v Lidových novinách 1. období

Za první období jsme analyzovali celkem 13 článků. Rozřadili jsme je do kategorií:

první rok ve funkci, protokolární povinnosti, charitativní činnost, vzhled první dámy, prezidentská milost, prezidentská kampaň.

4.4.1.1 První rok ve funkci

Článek *První dámu lituju, ale bude si muset zvyknout*⁴⁴⁵ předznamenává, v jakém duchu se první rok ve funkci první dámy nesl. Můžeme to odhadnout i z toho, že jsme při analýze nenašli žádné další články o činnosti první dámy. Ivana Zemanová se totiž veřejnosti zpočátku spíše vyhýbala. Zmíněný článek popisuje, jak první dáma nedorazila na zahájení výstavy v Bratislavě. Důvodem měly být zdravotní potíže, ale Lidové noviny žádné vyjádření k této skutečnosti od Hradu nezískaly. V článku se objevuje poznámka, že Zemanová už dříve ukázala, jak jí velká pozornost dělá zle, na vernisáži by se musela bavit s veřejností a neunikla by podle Lidových novin ani fotografům. Ve zbytku článku deník vyjmenovává akce, kterých se první dáma v tom daném měsíci zúčastnila – státní návštěva na Slovensku s manželem, výstava se slovenskou první dámou Silvií Gašparovičovou a státní večeře se slovenským prezidentským párem. Lidové noviny podotýkají, že na večeři měla jistotu, že novináře nepotká. Na zmíněné vernisáži Lidové noviny oslovily bývalou diplomatku Magdu Vašáryovou, která deníku řekla, že první dámu lituje: „*Veřejná funkce je velký nápor, ne každý ho zvládne. Vzhledem k tomu, jakým způsobem paní Zemanová žila doted, ji lituji. Ale bude si muset zvyknout.*“⁴⁴⁶ Tato citace doplnila tón článku, který naznačoval, že první dáma s novináři a veřejností nechce mít nic společného.

4.4.1.2 Protokolární povinnosti

Do kategorie protokolární povinnosti jsme za celé první funkční období Miloše Zemana zařadili dva texty. První text přináší zjištění, že Ivanu Zemanovou opustila tajemnice, druhý text se věnuje střelecké soutěži, kterou první dáma uspořádala.

Po téměř dvou letech, kdy Ivana Zemanová působila jako první dáma, napsaly Lidové noviny článek s názvem *První dámu opustila tajemnice*⁴⁴⁷. Redaktor Tomáš Tománek přichází se zjištěním, že původní tajemnice první dámy, Jana Bartošová, byla nahrazena Blankou Mráčkovou. Tománek poznamenává, že tajemnice se vytratila v tichosti. Pokoušel se ji i oslovit, ale neúspěšně. Prezidentský mluvčí Jiří Ovčáček deníku řekl jen to, že tajemnice k tomu měla rodinné důvody. Tománek připomíná historii bývalé tajemnice, která

⁴⁴⁵ Autor kal. Paní Zemanovou lituju, ale musí si zvyknout. Lidové noviny. 06.04.2013 s. 3

⁴⁴⁶ Autor kal. Paní Zemanovou lituju, ale musí si zvyknout. Lidové noviny. 06.04.2013 s. 3

⁴⁴⁷ TOMÁNEK, Tomáš. První dámu opustila tajemnice. Lidové noviny. 03.01.2015 s. 2

byla někdejší mluvčí vlády i politickou poradkyní, a také to, že tajemnice přispěla i k Zemanově úspěšné prezidentské kampani. Mluvčí Ovčáček deníku prozradil, jaké aktivity práce tajemnice zahrnuje: „*Úkoly tajemnice sahají od běžné denní agendy, jakou je třeba administrace korespondence, k významnému podílu na přípravě aktivit manželky pana prezidenta z hlediska programového i mediálního.*“⁴⁴⁸

Článek ještě redaktor Tománek doplnil o informace, kde už všude nová tajemnice s první dámou byla na cestách po severní Moravě a Slezsku. O těchto cestách ale žádné články k dispozici nemáme.

Druhý článek s názvem *První dáma podpořila ženy ve zbrani*⁴⁴⁹ informuje o tom, že první dáma uspořádala v Milovicích střeleckou soutěž. Aby takovou událost pořádala první dáma je poměrně neobvyklé. Záměr akce byl však podle informací v článku jasný – podpořit názor prezidenta, který řekl občanům České republiky, aby se ozbrojili, aby v případě nouze mohli použít zbraň. První dáma svou zbraň měla také. Lidové noviny kvůli netradiční akci oslovily prezidentského mluvčího, který jako hlavní cíl akce uvedl podporu žen v armádě. Na střeleckou soutěž dorazily i ministryně a starostky, proti sobě pak soutěžil tým první dámy a příslušnice armády.

4.4.1.3 Vzhled první dámy

Ke vzhledu první dámy vyšel v Lidových novinách jen jeden článek, bylo to během druhé prezidentské kampaně Miloše Zemana, kdy noviny oslovily stylistku Kláru Klempířovou, aby zhodnotila, jak se partnerky prezidentských kandidátů oblékají. V Lidových novinách o tom vyšel článek *První dáma. Šaty si musí rozumět s objektivem*⁴⁵⁰. Oslovená stylistika hodnotila vzhled první dámy i přesto, že na debatu adeptek na první dámu nedorazila. Podle stylistky prošla za poslední roky výraznou vizuální proměnou, kdy se z brunety stala blondýna, což jí prospělo. Vzhledem k tomu, že ji nemohla hodnotit naživo, ohodnotila ji podle nejnovějších fotografií. Usoudila, že první dáma se obléká elegantněji od doby, co se stala tváří Zemanovy petiční kampaně.

4.4.1.4 Prezidentská milost

Obvykle nevýrazná první dáma vyvolala mezi veřejností poněkud rozporuplné reakce, když prezident Miloš Zeman oznámil, že uvažuje o milosti pro odsouzeného vraha Jiřího

⁴⁴⁸ TOMÁNEK, Tomáš. První dámu opustila tajemnice. Lidové noviny. 03.01.2015 s. 2

⁴⁴⁹ Autor neuveden. První dáma podpořila ženy ve zbrani. Lidové noviny. 14.09.2016 s. 3

⁴⁵⁰ KOLÁŘOVÁ, Kateřina. První dámy. Šaty si musí rozumět s objektivem. Lidové noviny. 10.01.2018 s. 3

Kájínka, a ona se ho vydala navštívit do vězení. Pozastavily se nad tím i Lidové noviny, které o návštěvě vydaly dva články. V prvním článku *První dáma dala Kájínkovi knihu*⁴⁵¹ deník o návštěvě informuje, v druhém článku návštěvu rozebírá.

Ivana Zemanová se do vězení za Kájínkem podívala v rámci oficiální návštěvy Libereckého kraje. Mluvčí Hradu Jiří Ovčáček deníku potvrdil, že na dubnové vyjádření prezidenta o možném udělení milosti, bezprostředně navázala návštěva první dámy. Na prezidentský pár se za jejich konání snesla vlna kritiky, ale podle prezidenta Zemana, kterého deník cituje, se první dáma setkala i s jinými vězni, nejen s panem Kájínkem. Situaci považoval za normální.⁴⁵² Na rozdíl od všech oslovených, jejichž vyjádření Lidové noviny přinesly další den v druhém článku s názvem *První dáma a omilostněný? Netradiční*⁴⁵³.

V různých případech, kdy se na veřejnosti diskutovalo o etickém chování prvních dam, si Lidové noviny zvykly oslovovat bývalého mluvčího Václava Havla a odborníka na etiketu Ladislava Špačka. Oslovily ho i ve chvíli, kdy první dáma jela za Kájínkem do vězení, o čemž Špaček usoudil, že je to netradiční a netypické. Podle něj se první dáma přidala k netradičnímu přístupu prezidenta a vyjádřila tímto krokem náklonost k vězni Jiřímu Kájínkovi. Zdůraznil, že za působení Václava Havla se taková situace nikdy nestala. Lidové noviny neměly přímo vyjádření první dámy, ale mluvčí Hradu Jiří Ovčáček deníku řekl, že ani reakce veřejnosti první dámě nezabránilo vězně navštívit. Deník pracuje ještě s vyjádřením mediálního konzultanta Petra Majerika, ten soudí, že zapojení rodinných příslušníků do podobných iniciativ přináší rizika v případě, kdy by jejich aktivita měla negativní dopad. Negativně vyznívá i celý článek, jelikož Lidové noviny nepracují s žádným vyjádřením, které by chování první dámy schvalovalo. V tomto případě Zemanová výjimečně vystupuje jako politická partnerka.

4.4.1.5 Charitativní činnost

Do kategorie charitativní činnost jsme u prvního období Ivany Zemanové v roli první dámy zařadili čtyři texty, které se tématu týkaly.

V roce 2015 se manželé Zemanovi rozhodli uspořádat první dobročinný ples, výtěžek z něj měl být rozdělen do fondu Ivany Zemanové. Podle článku *Volejte, dostali pokyn na Hradě*⁴⁵⁴ se zdálo, že akce skončí fiaskem. Lidové noviny využívají tajný zdroj z okolí

⁴⁵¹ Autor red, čtk. První dáma dala Kájínkovi knihu. Lidové noviny. 11.05.2017 s. 1

⁴⁵² Autor red, čtk. První dáma dala Kájínkovi knihu. Lidové noviny. 11.05.2017 s. 1

⁴⁵³ KABÁTOVÁ, Michaela. První dáma a omilostněný? Netradiční. Lidové noviny. 12.05.2017 s. 2

⁴⁵⁴ TOMÁNEK, Tomáš. Volejte, dostali pokyn na Hradě. Ples se blíží. Lidové noviny. 20.03.2015 s. 1

prezidentského páru, který deníku svěřil, že na 700 pozvánek odpovědělo jen 200 lidí a zaměstnanci Hradu proto teprve pár dní před plesem shání další hosty. Podle Lidových novin se na ples nechtělo především politikům, Hrad seznam pozvaných nechtěl prozradit. Ve zbytku článku redaktor vypočítává, kdo se z plesu omluvil a kdo opravdu přijde. Prezident Miloš Zeman slíbil část výdělků věnovat na splácení tehdy dvoubilionového státního dluhu.

Další text, článek *Jak funguje Naděje*⁴⁵⁵ se věnuje charitativní činnosti Ivany Zemanové a její návštěvě neziskové organizace Naděje ve Zlíně. Nadace první dámy přispěla na vybavení pro nepohyblivé členy domova. Lidové noviny kvůli tomuto textu oslovily tajemnici Ivany Zemanové, která jim řekla, že spolupráce bude pokračovat i v budoucnu. Článek je výjimečný, protože Lidové noviny se charitativním činům první dámy příliš nevěnovaly, je také možné, že o nich ani neměly dost informací.

O dalším charitativním plese, který pořádali Zemanovi společně, máme k dispozici článek *Ples zahájili společným tancem*⁴⁵⁶. Výtěžek z tohoto plesu byl rovněž určen pro nadační fondy Zemanových, proto jsme článek zařadili do kategorie charitativních aktivit, ne do protokolárních povinností. Lidové noviny připomínají, že první dáma většinou pomáhá seniorům a dětským domovům. Z textu se dozvídáme, že v předchozím ročníku ples vynesl Hradu 2,2 milionu korun, které poté putovaly do nadačních fondů prezidentského páru.

4.4.1.6 Soukromí první dámy

Do kategorie soukromí první dámy jsme zařadili pouze jeden článek, který vyšel u příležitosti padesátých narozenin Ivany Zemanové. Podle článku *Ivana Zemanová dnes oslaví kulatiny*⁴⁵⁷ je první dáma čerstvá *padesátnice*, která je *nenápadnou* manželkou prezidenta a nemá ráda publicitu. Lidové noviny kvůli oslavě oslovily prezidentského mluvčího Jiřího Ovčáčka. Ten deníku prozradil, že oslava proběhne pouze v úzkém kruhu rodiny a přátel. O dárku, který prezident dá první dámě, nesměl mluvit. Lidovým novinám řekl, že to bude pouze na prezidentovi, jestli veřejnosti svůj dárek prozradí.

4.4.1.7 Prezidentská kampaň

Obvykle neangažující se manželka prezidenta se zapojila do druhých prezidentských voleb, kdy se Miloš Zeman chystal obhajovat svou prezidentskou funkci. V této kategorii

⁴⁵⁵ Autor red. Jak funguje Naděje. Lidové noviny. 21.10.2015 s. 20

⁴⁵⁶ Autor neuveden. Ples zahájili společným tancem. Lidové noviny. 21.01.2017 s. 1

⁴⁵⁷ Autor tmn. Ivana Zemanová dnes oslaví kulatiny. Lidové noviny. 30.04.2015 s. 4

máme k dispozici 3 texty, které mapují úlohu první dámy v kampani Miloše Zemana.

První článek *Zemanův boj o Hrad: dceru střídá manželka*⁴⁵⁸ připomíná, že během první Zemanovy prezidentské kampaně se Ivana Zemanová angažovat nechtěla. Během pěti let, kdy si zvykala na roli první dámy, se zřejmě její přesvědčení změnilo, protože do druhé prezidentské kampaně Miloše Zemana se už zapojila. Lidové noviny zmiňují, že v první kampani nahradila v tradiční roli první dámy manželku prezidenta Zemana její dcera Kateřina. Ta se podruhé tažení otce na prezidentské křeslo už nezúčastnila, protože po nadměrném zájmu bulváru o její osobu a dalších událostech odešla studovat do zahraničí.

Ve druhém textu *Začíná bitva o první dámu*⁴⁵⁹ redaktoři Lidových novin popisují, které ženy by teoreticky mohly nahradit Ivanu Zemanovou v roli první dámy, pokud by Miloš Zeman neobhájil svůj prezidentský mandát. Podle deníku si první dáma vybrala kromě charity i neobvyklé téma, se kterým se zapojila do kampaně svého muže, a sice lobbying za to, aby se ženy naučily střílet. Redaktoři připomínají, že sama první dáma má zbrojní pas a nechala se vyfotit i s granátometem. Ivana Zemanová svým počínáním podpořila názor svého muže, který ji dává veřejně za příklad ženy, která se dokáže ubránit při případném útoku radikálů a ochránit ho i před teroristy. Dále v článku deník vypočítává, čemu všemu se první dáma věnuje: pravidelné sbírky pro SOS vesničky, zneužívaným a ohroženým dětem, seniorům i dětským domovům. Podle redaktorů je jinak první dáma známá hlavně tím, že je *plachá* a nedere se do popředí, proto se ani nezapojila do první kampaně a nechala se zastoupit dcerou Kateřinou.

V posledním textu *Má stále co nabídnout*⁴⁶⁰ rozebírá redaktor Tomáš Tománek zapojení první dámy do druhé prezidentské kampaně Miloše Zemana. Ten sice stále opakoval, že žádnou kampaň dělat nebude, ale prezidentský pár nakonec jezdil po krajích a hovořil s občany, podle médií se tak o kampaň rozhodně jednalo. V tomto článku vystupuje Ivana Zemanová jako politická partnerka, která vynaložila veškeré úsilí, aby se její muž stal znovu prezidentem. Lidové noviny neměly žádné aktuální vyjádření první dámy, ale pracovaly se starší citací první dámy, která řekla, že každá žena by měla následovat svého muže a podporovat ho. Podle redaktora Tománka se v jejím případě jedná i o oběť, jelikož je spíše *plachou* ženou, straní se médiím a pozornost nevyhledává. S manželem ale sdílí stejný názor

⁴⁵⁸ TOMÁNEK, Tomáš. Zemanův boj o Hrad: dceru střídá manželka. Lidové noviny. 01.04.2017 s. 4

⁴⁵⁹ TOMÁNEK, Tomáš. RYCHLÍK, Martin. Začíná bitva o první dámu. Lidové noviny. 11.04.2017 s. 1

⁴⁶⁰ TOMÁNEK, Tomáš. Má stále co nabídnout. Lidové noviny. 06.01.2018 s. 2

na svět.

4.4.1.8 Shrnutí 1. období

U první dámy Ivany Zemanové se nám potvrdilo, že nestojí o pozornost médií, její činnost se na stránky Lidových novin dostávala opravdu zřídka, neoddělovali jsme proto ani první rok její funkce od těch dalších, jako jsme to udělali u Dagmar Havlové a u Livie Klausové.

Z hodnotících slov jsme zaznamenali o Ivaně Zemanové tato slova: *nenápadná, plachá, nevýrazná, padesátiletá*. Podle toho, v jakém byly použity kontextu, považujeme první tři za negativní, poslední pak za neutrální. Velmi často se také v souvislosti s hodnocením první dámy objevovala konstatování o tom, že nevyhledává pozornost médií a veřejnosti.

Podle Watsonovy klasifikace vystupovala Ivana Zemanová v textech za toto období jako matka a manželka a politická partnerka.

4.4.2 Ivana Zemanová v Lidových novinách 2. období

V druhém funkčním období Miloše Zemana se vyskytovala Ivana Zemanová v Lidových novinách pouze okrajově a pouze v souvislosti s doprovázením svého muže a účasti na protokolárních akcích. Ze všech analyzovaných článků byla Ivana Zemanová jmenována pouze v jednomu titulku. Celkem jsme pro toto období našli 9 textů, ve kterých je první dáma nějakým způsobem zmiňována. Tyto texty jsme rozřadili do kategorií: **soukromí první dámy, protokolární povinnosti, charitativní činnost, nezařaditelný text**.

Přestože se první dáma poměrně aktivně zapojila do druhé prezidentské kampaně svého manžela, do „klasických“ činností první dámy se příliš nezapojovala ani v druhém funkčním období. Naopak se objevovala na stránkách Lidových novin ještě méně často než během prvních pěti let ve funkci.

4.4.2.1 Soukromí první dámy

V dubnu 2020 oslavila Ivana Zemanová 55. narozeniny, u této příležitosti vyšel v Lidových novinách značně negativní komentář redaktora Petra Zídka s titulkem *Vše nejlepší, paní prezidentová*⁴⁶¹. Zídek v komentáři píše, že Ivana Zemanová po začátku koronavirové krize zmizela, a kromě jedné fotografie, kde v *nevkusné* halence nakládá auto potravinovými doplňky pro seniory, o ní nejsou od té doby žádné zprávy. Redaktor v komentáři pracuje

⁴⁶¹ ZÍDEK, Petr. Vše nejlepší, paní prezidentová. Lidové noviny. 29.04.2020 s. 10

s hodnocením módní kritičky Blesku. Ta první dámu přirovnala k Martě Gottwaldové.

Podle Zídka se teprve uvidí, zda je srovnávání Ivany Zemanové s Martou Gottwaldovou podle vzhledu a neschopnosti se přiměřeně k věku oblékat založené na hlubší paralele. O čem nepochybuje je fakt, že Ivana Zemanová svou roli nezvládla a sledování jejích veřejných vystoupení vyvolává smutek a nostalgii po časech, kdy manželka prezidenta byla respektovanou angažující se osobností. První dáma se podle Zídka tváří na všech fotografiích *nešťastně* či *duchem nepřítomně*, redaktor jí proto popřál, aby jí zbývající čas po boku manžela rychle utekl.

4.4.2.2 Protokolární povinnosti

V souvislosti s protokolární činností v druhém období Ivany Zemanové v roli první dámy (do konce roku 2020) jsme v archivu Newton našli celkem 6 textů, ve kterých první dáma figurovala. Ani jeden z těchto textů se nevěnoval první dámě samostatně, ve všech textech byla pouze v pozadí.

První text se týká inaugurace prezidenta Miloše Zemana dne 8. března 2018, o níž Lidové noviny napsaly v článku *Dusno ve Vladislavském sále*⁴⁶². První dáma v tomto textu vystupuje jako pečující manželka, která svého nemocného muže na ceremonii doprovodila a pomáhala mu při chůzi. Další zmínka o první dámě v tomto textu se týká toho, že se setkala po boku prezidenta s arcibiskupem Dominikem Dukou. Poslední zmínka první dámu představuje jako hostitelku, která na nádvoří Hradu nabízela přítomným slavnostní koláče. Tedy výjimečně v obsahu Lidových novin vystupovala v roli hostitelky. Jinak se článek věnuje průběhu inaugurace, během které ze sálu odešli někteří politici po Zemanově projevu, protože kritizoval média. Ivana Zemanová podle informací, které jsme získali z Lidových novin, nehrála při skládání slavnostního slibu téměř žádnou roli.

Na podzim 2018 se manželé Zemanovi (a další politici) vypravili na státní návštěvu Izraele, o níž Lidové noviny přinesly dva články ve dvoudenním rozestupu. První článek *Zeman uctil „izraelského TGM“*⁴⁶³ informuje o první dámě pouze okrajově. O jejím programu se z článku nic nedozvídáme, její jméno je zmíněno pouze v souvislosti s otevíráním tzv. Českého domu, na jehož recepci měla prezidentova choť pozvání spolu s prezidentem.

⁴⁶² NOVÁ, Eliška. Dusno ve Vladislavském sále. Lidové noviny. 09.03.2018 s. 3

⁴⁶³ HRUŠKA, Blahoslav. Zeman uctil „izraelského TGM“. Lidové noviny. 26.11.2018 s. 2

V druhém článku *Zemana zaujala izraelská přísnost*⁴⁶⁴ titulek odkazuje k sankčnímu systému, který izraelský jednokomorový parlament uplatňuje při kontrolování docházky poslanců do zaměstnání. Zemana nápad nadchl a rád by ho uplatnil i v České republice. První dáma se objevuje v perexu, na státní návštěvu totiž odjela s prezidentem, ale z článku můžeme usoudit, že spolu v Izraeli příliš mnoho času nestrávili. Lidové noviny aktivitu první dámy na návštěvě Izraele vystihly touto větou: „*Zbrání Miloše Zemana jsou slova, zbrání jeho manželky Ivany – zbraně.*“⁴⁶⁵ První dáma se totiž sama vypravila za odstřelovači izraelské vojenské bojové jednotky a také si s nimi i zastřílela. Prezident se mezitím věnoval návštěvě parlamentu, každý tak trávil čas sám.

V březnu 2019 slavil prezident Miloš Zeman výročí inaugurace koncertem šansoniérky Mireille Mathieu. Lidové noviny o oslavě vydaly převzatý agenturní článek s titulkem *Zemanovi na oslavě zazpívá francouzská legenda Mathieu*⁴⁶⁶. První dáma v článku fakticky nevystupuje i přesto, že koncertu se zúčastnila také.

Z jara 2019 máme ještě k dispozici článek týkající se protokolární činnosti první dámy s názvem *Prezidenty čeká tah Brno - Vídeň*⁴⁶⁷. Ivana Zemanová se zúčastnila cesty do Hofburgu za rakouským prezidentem Alexanderem Van der Bellenem, což bylo podle Lidových novin hlavní těžiště třídní Zemanovy cesty. První části setkání se zúčastnila jak česká dáma, tak rakouská Doris Schmidauerová. Ivana Zemanová je v tomto článku opět pouze za doprovod, co však stojí za povšimnutí je její setkání s jinou první dámou, o něčem takovém Lidové noviny téměř nepsaly.

V srpnu 2020 měl prezident se svou ženou naplánovanou cestu na Moravu, konkrétně spolu měli navštívit Jihomoravský kraj. Poté, co si prezident zlomil pravou pažní kost, návštěvu nakonec odložil. Lidové noviny o tom vydaly agenturní zprávu *Zeman přece jen cestu na jižní Moravu odložil*⁴⁶⁸. Tato cesta měla být jednou z mála příležitostí v minulém roce, kdy veřejnost mohla první dámu spatřit.

4.4.2.3 Charitativní činnost

Do kategorie charitativní činnost jsme zařadili pouze jeden text s titulkem *Zeman pěl, Hrad plesal*⁴⁶⁹. Tento článek shrnuje, jak prezidentský pár uspořádal v zimě 2019 tradiční

⁴⁶⁴ Autor kms. Zemana zaujala izraelská přísnost. Lidové noviny. 28.11.2018 s. 3

⁴⁶⁵ Autor kms. Zemana zaujala izraelská přísnost. Lidové noviny. 28.11.2018 s. 3

⁴⁶⁶ ČTK. Zemanovi na oslavě zazpívá francouzská legenda Mathieu. Lidové noviny. 05.03.2019 s. 2

⁴⁶⁷ TOMÁNEK, Tomáš. Prezidenty čeká tah Brno – Vídeň. Lidové noviny. 01.04.2019 s. 2

⁴⁶⁸ ČTK. Zeman přece jen cestu na jižní Moravu odložil. Lidové noviny. 29.08.2020 s. 2

⁴⁶⁹ Autor dom. Zeman pěl, Hrad plesal. Lidové noviny. 02.02.2019 s. 2

charitativní ples, jehož výtěžek pokaždé putuje do nadačních fondů prezidenta a jeho manželky. Plesu se zúčastnila celá řada osobností, jak politických, tak podnikatelských. O tom, jak ples trávila první dáma se nedozvídáme nic, kromě toho, že si zatančila s prezidentem. Další ročník plesu už Lidové noviny popsaly pouze pod fotografií prezidentského páru.

4.4.2.4 Nezařaditelný text

Ještě jednu zmínku jsme o první dámě za toto sledované období našli, konkrétně v článku *Volební zápas finišuje*⁴⁷⁰. Na podzim 2018 se prezident Miloš Zeman vydal k volbám, což Lidové noviny sledovaly přímo ve volební místnosti. Podle Lidových novin ho již tradičně doprovodila Ivana Zemanová.

4.4.2.5 Shrnutí 2. období

V druhém sledovaném období se Ivana Zemanová objevovala v Lidových novinách pouze sporadicky, ačkoliv je nutné podotknout, že tato část druhého funkčního období prezidenta Miloše Zemana už byla ovlivněna probíhající pandemií onemocnění Covid-19, tedy logicky měla méně možností se na veřejnosti ukazovat. V tomto časovém úseku jsme sledovali aktivitu prezidentovy manželky od inaugurace 8. března 2018 až do 31. prosince 2020, přičemž rok 2020 už byl pandemií poznamenaný. Je tedy přirozené, že některé státní návštěvy, návštěvy regionů či společenské události nemohly proběhnout.

Nečinnost první dámy zřejmě ale nebyla způsobena koronavirovou krizí, jelikož zmínky o jejích aktivitách se v Lidových novinách prakticky nevyskytovaly ani předtím.

Co se týče jejích rolí podle Watsona, tak vystupovala jako hostitelka, doprovod a manželka. Z hodnocení Lidových novin jsme zaznamenali: *nešťastná, duchem nepřítomná a neschopnost se přiměřeně oblékat k věku a funkci*.

4.4.3 Ivana Zemanová v Blesku 1. období

Za první prezidentské období Miloše Zemana vyšlo o první dámě Ivaně Zemanové v Blesku 18 článků, které jsme rozdělili do kategorií: **začátek ve funkci, charitativní činnost, protokolární povinnosti, soukromí první dámy, vzhled první dámy**.

4.4.3.1 Začátek ve funkci

V první prezidentské volební kampani Miloše Zemana se Ivana Zemanová neangažovala.

⁴⁷⁰ BOLEGOVÁ, Kamila. Volební zápas finišuje. Lidové noviny. 06.10.2018 s. 1

Blesk proto pro první dámu v článku *První dáma v mlze*⁴⁷¹ vymyslel přirovnání *paní Columbová* podle slavného detektiva, který stejně jako Zeman, o své ženě mluvil, ale nikdy ji nikdo neviděl. Kromě toho, kde první dáma byla, když Zeman vyhrál volby, se Blesk podívoval nad tím, co je zaměstnáním první dámy. Poté, co opustila místo úřednice na Pražském hradě, neměl už Blesk o jejím zaměstnání žádné informace.

O pracoviště první dámy se Blesk zajímal i nadále, nakonec se mu podařilo najít místo, kam docházela do kanceláře. O pátrání po zaměstnání první dámy Blesk napsal v článku *První dáma se před Bleskem zamkla!*⁴⁷², v němž popisuje první dámu jako „*plachou gazelu*“ a *stydlivého extroverta*, protože Ivana Zemanová se s novináři v místě pracoviště nechtěla bavit a zavřela před nimi dveře. Kancelář se nacházela u sídliště Velká Ohrada, což podle zjištění Blesku bylo asi 15 minut od místa, kde Zemanová žila se svou dcerou. Redaktorka Eva Pospíšilová vyzpovídala muže z asociace, která budovu s kanceláří vlastní, ale ani on nevěděl, že tam první dáma měla kancelář. Blesk kvůli tomu v textu spekuloval nad tím, kdo první dámu platí a co se snaží utajit. Celou záležitost ohledně jejího zaměstnání označil za detektivní případ. Konkrétní informace však zůstaly utajeny i před Bleskem.

Poprvé doprovodila první dáma prezidenta na veřejnosti, když šel pokládat věnce na hrob Tomáše Garrigua Masaryka v Lánech. Tehdy Blesk vydal článek *POPRVÉ s novou PRVNÍ dámou*⁴⁷³. I v tomto článku deník Ivanu Zemanovou popisoval jako *tajemnou, stydlivou* ženu, která poprvé vystoupila ze stínu. Podle deníku první dáma promluvila během pietní akce jen jednou jedinkrát a po jejím skončení doprovodila manžela na pracovní oběd s manželi Klausovými.

4.4.3.2 Protokolární povinnosti

V dubnu 2013 první dáma na státní návštěvě Slovenska novinářům přiznala, že si na svou novou roli ještě nezvykla, píše blesk v článku *Ivana Zemanová: Pořád si zvyká*⁴⁷⁴. Podle Blesku se dosud *mlčenlivá* první dáma rozhodla promluvit s novináři. Řekla jim, že se s novou funkcí teprve sžívá a raději na veřejnosti nosí tmavé barvy, jelikož ji zeštíhlují. Blesk v textu cituje první dámu, ale její vyjádření bylo určeno všem přítomným novinářům.

V červnu 2014 se prezidentský pár vypravil na návštěvu Vysočiny a v Blesku o návštěvě

⁴⁷¹ Autor map. První dáma v mlze. Blesk. 28.01.2013 s. 6

⁴⁷² POSPÍŠILOVÁ, Eva. První dáma se před Bleskem zamkla! Blesk. 31.01.2013 s. 2

⁴⁷³ RENOVICA, Vera. POPRVÉ s novou PRVNÍ dámou. Blesk. 08.03.2013 s. 2

⁴⁷⁴ Autor vr. Ivana Zemanová: Pořád si zvyká. Blesk. 05.04.2013 s. 4

vyšel článek *Kvůli Zemanovi pozemní manévry a kvůli Ivaně podzemní!*⁴⁷⁵. První dáma si měla v Jihlavě prohlédnout podzemí, záchranáři tak podle Blesku dělali vše proto, aby Ivaně Zemanové zajistili bezpečnou prohlídku.

Na podzim 2014 se první dáma vypravila na severní Moravu, což podle Blesku byla chaoticky naplánovaná cesta, napsal o tom v textu *První dámě ukázali tmu*⁴⁷⁶. Ivana Zemanová se na cestu vydala s prezidentem, ale sama si pak jela prohlédnout vlakem v noci vesnici Hřčavu. O bližším programu první dámy neměl Blesk žádné informace.

V únoru 2015 se prezidentský pár vydal do Spojených arabských emirátů, o čemž Blesk přinesl rozhovor s ředitelem hradního protokolu Jindřichem Forejtem s titulkem *Zeman v arabském ráji, po vyznamenání mu šoféra dělal korunní princ*⁴⁷⁷. Zemanova manželka se v tomto rozhovoru objevuje jen okrajově, a to ve chvíli, kdy ředitel protokolu popisoval průběh státní návštěvy, při které prezidenta doprovázela první dáma. Ta si kvůli místním zvykům z úcty oblékla šat, který ji téměř celou zahalil.

V tom samém měsíci se první dáma stihla ještě vypravit na cestu po Královéhradecku. V článku *První dáma dostala obojek*⁴⁷⁸ Blesk popisuje, jak první dáma dostala při oficiální návštěvě kraje obojek pro svého psa Darcyho. Aby to podle Blesku nebylo první dámě líto, obdržela ještě pro sebe kabelku Elego z Třebechovic pod Orebem. Díky Blesku v naší analýze vidíme, že i první dáma měla svůj program oficiálních návštěv, ale z informací Lidových novin jsme se o jejím soukromém programu příliš mnoho nedozvěděli. V prosinci 2015 navštívila první dáma stanici bojových vozidel v Přáslavicích. Kvůli této návštěvě vydal Blesk článek *Čtyři v tanku a první dáma!*⁴⁷⁹, ve kterém popsal netradiční zálibu první dámy v *ostrých hoších a ostrém střelivu*. Blesk kvůli návštěvě v Přáslavicích oslovil prezidentského mluvčího Jiřího Ovčáčka, který deníku řekl, že první dáma stejně jako prezident podporuje českou armádu a navštívila i vojačky v Afghánistánu. Jak píše Blesk, první dámě v Přáslavicích *zářily oči radostí*, což kromě zbraní mohlo být způsobeno i *přítomností švarných mužů v maskáčích*.

Znovu se první dáma vydala do vojenského prostředí na jaře 2016, kdy Blesk krátce

⁴⁷⁵ Autor čad, ex. *Kvůli Zemanovi pozemní manévry a kvůli Ivaně podzemní*. Blesk. 25.06.2015 s. 2

⁴⁷⁶ Autor kru. *První dámě ukázali tmu*. Blesk. 27.11.2014 s. 2

⁴⁷⁷ Autor neuveden. *Zeman v arabském ráji, po vyznamenání mu dělal šoféra korunní princ*. Blesk. 13.02.2015 s. 2

⁴⁷⁸ Autor map. *První dáma dostala obojek*. Blesk. 20.02.2015 s. 2

⁴⁷⁹ Autor vr. *Čtyři v tanku a první dáma!* Blesk. 04.12.2015 s. 4

informoval o návštěvě pilotů v Čáslavi v článku *První dáma dobrý, ale dort je dort*⁴⁸⁰. Deník popisoval, jak si první dáma sepnula vlasy, oblékla maskáčové kalhoty a vyrazila mezi piloty, o nichž se vyjádřila, že jsou to borci. Přímo Blesku pak řekla: „*Mám z nich obrovský respekt. A nejen z těch strojů. Smekám před piloty i konstruktéry.*“⁴⁸¹

Důvodem, proč se první dáma do Čáslavi vypravila, bylo otevření první vojenské mateřské školky v Česku. Při této příležitosti také jedno dvouleté dítě slavilo narozeniny a první dáma mu dovezla dort, jak informoval Blesk.

Na podzim 2017 přinesl Blesk rozhovor s tehdy už bývalým šéfem hradního protokolu Jindřichem Forejtem s titulkem *Proč vedla Zemana první dáma?*⁴⁸². Blesk si totiž všiml, že předávání státních vyznamenání proběhlo poněkud jinak než v předchozích letech. Například prezident přicházel do sálu s první dámou Ivanou, což Forejt hodnotil jako pochopitelné, protože se kvůli své horší chůzi Zeman takto cítil jistější, odsoudil však hudbu, která při jejích příchodu hrála, protože fanfáry z opery Libuše patří výlučně prezidentovi. Podle Forejta k podobnému prohřešku došlo u první dámy jen jednou, v poválečném období. Na otázku, zda šlo o Martu Gottwaldovou, ke které byla později Zemanová někdy přirovnávána, nechtěl odpovédět.

4.4.3.3 Soukromí první dámy

V únoru 2013 se první dáma vydala na výstavu návrhářky Blanky Matragi, což Blesk v článku *První dáma vylezla z ulity!*⁴⁸³ popsal jako událost, kdy Ivana Zemanová, přezdívaná *paní Columbová*, vystoupila ze své ulity a ukázala se na veřejnosti i s dcerou Kateřinou. Blesk připomíná, že se první dáma neukazuje na odiv ráda, kvůli čemuž si vysloužila přezdívku *paní Columbová*.

V dubnu 2013 slavila první dáma narozeniny v Lánech a fotoreportéři Blesku se v utajení vypravili událost nafotit. V deníku poté vyšel článek *Zemanová slavila, Zeman dirigoval*⁴⁸⁴, ve kterém Blesk oslavu první dámy zhodnotil. Podle něj byla *jinak věčně zakaboněná* první dáma *usměvavá* a v dobré náladě.

Narozeninám první dámy se Blesk věnoval ještě v textu *Haf, i Zeman je ze mě paf!*⁴⁸⁵,

⁴⁸⁰ Autor jad. První dáma dobrý, ale dort je dort. Blesk. 03.05.2016 s. 2

⁴⁸¹ Autor jad. První dáma dobrý, ale dort je dort. Blesk. 03.05.2016 s. 2

⁴⁸² Autor vr. Proč vedla Zemana první dáma? Blesk. 31.10.2017 s. 2

⁴⁸³ Autor ex. První dáma vylezla z ulity. Blesk. 14.02.2013 s. 2

⁴⁸⁴ Autor poe. Zemanová slavila, Zeman dirigoval. Blesk. 30.04.2013 s. 8

⁴⁸⁵ POSPÍŠILOVÁ, Eva. Haf, i Zeman je ze mě paf! Blesk. 30.05.2013 s. 2

protože první dáma dostala se zpožděním narozeninový dárek, který si přála, což bylo štěně zlatého retrívra. V tomto článku Blesk používá tajné informační zdroje z okolí prezidentského páru, které deníku popsaly, jak si Zemanovi štěně oblíbili. Blesk o psovi píše jako o prvním štěněti Česka, které je u prezidentského páru hýčkáno ze všech stran.

V prosinci 2013 vyšel v Blesku vzácně rozhovor s první dámou *Zemanová: Miloš má rád pusinky*⁴⁸⁶. Téma rozhovoru se točilo okolo Vánoc a pečení cukroví, Blesk dokonce otiskl recept od Ivany Zemanové na sněhové pusinky. První dáma se výjimečně rozhodla prozradit bulváru něco o svém soukromí a popsala, jak u Zemanů probíhají vánoční přípravy. Cukroví peče se svou dcerou, prezident ho posléze jen konzumuje. Vánoční zvyky kromě tradiční štědrovečerní večeře rodina nedodrží a ani na Silvestra si nedávají žádná předsevzetí. V tomto textu vystupuje Ivana Zemanová jako manželka a matka.

4.4.3.4 Vzhled první dámy

Blesk komentoval vzhled první dámy při zahraniční návštěvě Abú Zabí v článku *Dobře utajená první dáma*⁴⁸⁷, kdy první dáma vyměnila svůj tradiční modrý kostýmek za černý hidžáb, aby vyjádřila úctu tamním společenským pravidlům. Podle Blesku byli šejkové spokojeni, protože první dáma byla zahalená od hlavy až k patě.

O pár měsíců později rozebíral Blesk vzhled první dámy ještě v článku *Zemanův tah první dámou*⁴⁸⁸, kdy se prezidentský pár vydal na třídní návštěvu Ázerbájdžánu. Podle Blesku tam prezident *vytasil svou největší ozdobu*, když předvedl v prezidentském paláci první dámu Ivanu. Blesk popsal, že první dáma byla *decentní, jednoduše nalíčená* a pózovala *bez ztráty kytičky*.

4.4.3.5 Charitativní činnost

Do této kategorie jsme za dané období zařadili pouze jeden článek s titulkem *Zeman předvedl tanec!*⁴⁸⁹. Pojednával o charitativním plese, který spolu pořádali manželé Zemanovi. Na rozdíl od Lidových novin, které se zaměřovaly spíše na formálnější okolnosti plesu, Blesk popisoval *vrávoravý* tanec prezidentského páru. První dáma v textu nemluví, Blesk ji popisuje jen jako oporu svého muže, která mu umožní, aby odložil hůl. Důvodem, proč jsme článek zařadili do charitativní činnosti je fakt, že ples je jednou z mála akcí, kdy výtěžek z něj putuje do fondů prezidentského páru. Blesk výtěžek z plesu odhadoval na

⁴⁸⁶ POSPÍŠILOVÁ, Eva. Zemanová: Miloš má rád pusinky! Blesk. 13.12.2013 s. 4

⁴⁸⁷ RENOVICA, Vera. Dobře utajená první dáma. Blesk. 14.02.2015 s. 3

⁴⁸⁸ RENOVICA, Vera. Zemanův tah první dámou. Blesk. 16.09.2015 s. 4

⁴⁸⁹ Autor vr. Zeman předvedl tanec! Blesk. 23.01.2016 s. 4

několik milionů.

4.4.3.6 Shrnutí 1. období

Během prvního sledovaného období, kdy Ivana Zemanová působila v roli první dámy, vyšlo v Blesku více článků než v Lidových novinách, Blesk se také daleko více zajímal o soukromí prezidentského páru a o první dámu celkově.

Obraz první dámy vyzníval spíše negativně, a to i podle hodnotících slov, která jsme zaznamenali: „*plachá gazela*“, *stydlivý extrovert*, *paní Columbová*, *tajemná*, *stydlivá*, *věčně zakaboněná*. Z pozitivních slov to byla tato: *zářící radostí*, *usměvavá* a *největší ozdoba prezidenta*. Podle Watsonových rolí byla Zemanová zobrazována nejčastěji jako manželka a matka, u propagování zbraní pak jako politická partnerka, jelikož své aktivity přizpůsobovala politickému názoru svého muže.

4.4.4 Ivana Zemanová v Blesku 2. období

Za druhé sledované období jsme našli 11 textů týkajících se první dámy Ivany Zemanové. Texty jsme rozdělili do kategorií: **protokolární povinnosti, vzhled první dámy, charitativní činnost a soukromí první dámy.**

4.4.4.1 Protokolární povinnosti

Druhé sledované období začíná inaugurací prezidenta České republiky, nad kterou se pozastavily Lidové noviny i Blesk. Blesk vydal článek s titulkem *Prezident mluvil, politici utíkali ze sálu!*⁴⁹⁰. První dáma zde vystupovala jako podpora a opora prezidenta, který se jí podle Blesku velmi pevně držel při chůzi. Na místě byla přítomna i jejich dcera Kateřina, která spolu s matkou hostila davy sledující obřad na venkovních obrazovkách. Obě ženy lidem venku rozdávaly koláčky. Zde tedy byla Zemanová vykreslena v několika málo větách jako hostitelka, manželka a matka.

Na podzim 2018 se prezidentský pár vydal na státní návštěvu Izraele. Blesk o ní informoval v článku *Schodům se nevyhnul*⁴⁹¹. První dáma se v textu objevuje pouze okrajově, je zde pouze zmínka o tom, že Zemanovi společně zahájili cestu a že prezidenta první dáma doprovází.

Na jaře 2019 slavil prezident Miloš Zeman šestý rok ve funkci koncertem francouzské

⁴⁹⁰ KOPŘIVA, J. HORVÁTH, J., VEINLICH, J., ŠTÍCHOVÁ, Z., PROKEŠOVÁ, M. Prezident mluvil, politici utíkali ze sálu! Blesk. 09.03.2018 s. 2

⁴⁹¹ Autor neuveden. Schodům se nevyhnul. Blesk. 26.11.2018 s. 4

šansoniérky Mireille Mathieu, Blesk o události napsal článek *Místo Rusalky žádal píseň o lásce*⁴⁹². Koncertu se zúčastnila i první dáma, která jak Blesk slovy Miloše Zemana připomněl, je se slavnou šansoniérkou kamarádka, proto už téměř rok dopředu domluvila koncert pro svého muže, který má její písně rád. Kromě inaugurační slavnosti se Zemanová se zpěvačkou setkala i na koncertu, který slavnosti předcházela.

V dubnu 2019 odjela Ivana Zemanová s prezidentem na státní návštěvu do Číny. V článku *Prezident jednal a... Zemanová šla na led s Jágrem!*⁴⁹³ Blesk rozebírá, že první dáma si vždycky najde na státních návštěvách svůj vlastní program. I v tomto případě, zatímco prezident jednal o čínských investicích v Česku, se první dáma vypravila za svými zájmy. Spolu s hokejistou Jaromírem Jágrem zavítala na otevření Česko – čínského centra pro rozvoj ledního hokeje. Blesk připomíná, že i na cestě v Izraeli si první dáma šla zastřílet, zatímco Zeman se věnoval politice.

4.4.4.2 Vzhled první dámy

Den po inauguraci prezidenta Miloše Zemana v roce 2018 vychází v Blesku text *Ivana na výbornou, Katka na hraně*⁴⁹⁴. Titulek odkazuje k tomu, jak byly ženy Zemanovy oblečeny na inauguraci. Podle módní guru Blesku Františky Čížkové se Kateřina i Ivana za posledních pět let naučily oblékat. První dámu Čížková ohodnotila jako *bezchybně oblečenou*, když si na slavnostní událost oblékla pouzdrové vínové šaty a ke svému věku adekvátní lodičky.

Vzhledu první dámy a první dcery se Blesk věnoval i v článku *Galavečeře?*⁴⁹⁵. I v tomto textu byla Ivana Zemanová Bleskem pochválena za vhodný oděv. Podle bulvárního deníku zvolila první dáma vzhled *důstojné lady*, když se rozhodla pro šifónovou róbu s dlouhou tubou, která *milosrdně* maskovala nedostatky. První dceru Kateřinu naopak Blesk nepochválil, zvolený oděv jí zkritizoval. Událost, na kterou se obě ženy strojily, byla galavečeře s přehlídkou nové kolekce značky Louis Vuitton, která se konala v prostorech Pražského hradu.

4.4.4.3 Soukromí první dámy

Blesk se zajímal v tomto časovém období i o soukromé aktivity první dámy, jako byla například účast na pohřbu lékaře Jaroslava Rybku. Článek o pohřbu tohoto muže je uveden

⁴⁹² Autor map. Místo Rusalky žádal píseň o lásce. Blesk. 11.03.2019 s. 2

⁴⁹³ ZÍTKO, Dalibor. Prezident jednal a... první dáma šla na led s Jágrem! Blesk. 26.04.2019 s. 5

⁴⁹⁴ Autor neuveden. Ivana na výbornou, Katka na hraně. Blesk. 10.03.2018 s. 2

⁴⁹⁵ Autor neuveden. Galavečeře? Blesk. 26.06.2019 s. 2

titulkem *Zemanové bude chybět tanečník*⁴⁹⁶. Na pohřbu první dáma výjimečně s Bleskem promluvila a uvedla, že jí doktor bude chybět, protože to byl skvělý člověk, společník i tanečník. Profesor dělával první dámě společenské garde na plesích filharmonie, Blesk podotýká, že si na jeho pohřeb vzala i kabelku, kterou od něj dostala k narozeninám.

Do této kategorie jsme zařadili další rozhovor o Vánocích, který první dáma Blesku poskytla. Kromě toho, jak Zemanovi tráví Vánoce, což jsme se dozvěděli z předchozího rozhovoru, se v textu *S dárkem pro muže mi pomohl bodyguard*⁴⁹⁷ objevují i informace o charitativní činnosti první dámy. Ta Blesku řekla, že její nadační fond nejčastěji přispívá seniorům a handicapovaným dětem, například pacientům s mozkovou obrnou nebo vývojovými poruchami. Kromě toho fond pomáhá i dětským hospicům. Titulek článku odkazuje k tomu, že první dáma vybírá vánoční dárky s ochrankou, což považuje z praktického hlediska za výhodné, jelikož muž z ochranky jí posloužil jako figurant, když vybírala rukavice pro svého muže. Celkově rozhovor vyznívá pozitivně.

4.4.4.4 Charitativní činnost

Do charitativní činnosti první dámy jsme za celé období zařadili dva texty. První se týkal tradičního charitativního plesu a druhý byl komentář kritizující malé zapojení Zemanové v době začínající koronavirové krize.

Co se charitativního plesu týče, máme k dispozici text s titulkem *Umím jen (pomalý) valčíček!*⁴⁹⁸. Článek o plese se týká především prezidenta, první dáma je zde opět zmíněna pouze okrajově, jako pořadatelka a doprovod manžela. Prezidentský pár tradičně zahájil ples společným tancem a výtěžek z plesu se opět rozdělil mezi fondy manželů Zemanových.

O malé angažovanosti první dámy v charitativních činnostech svědčí komentář *Omyl lesní víly Babišové!*⁴⁹⁹. V titulku je sice zmíněna žena premiéra Andreje Babiše, ale uvnitř textu se nachází hodnocení charitativní činnosti během počátku koronavirové krize několika veřejně významných žen, mezi nimi je i Ivana Zemanové. Blesk soudí, že se po ní po začátku krize slehla zem, což hodnotí negativně. Podle něj se měla Zemanová překonat a svou charitativní činností inspirovat ostatní, alespoň během takto náročné doby. Blesk reaguje na jedinou fotografii první dámy, kterou Hrad zveřejnil. Na ní paní Zemanová nakládá do auta tašky pro domov seniorů. Blesk se zaměřil na oděv první dámy, přičemž hodnotí, že zvolila

⁴⁹⁶ Autor sč. Zemanové bude chybět tanečník. Blesk. 11.07.2018 s. 4

⁴⁹⁷ VEINLICH, Jakub. S dárkem pro muže mi pomohl bodyguard! Blesk. 21.12.2018 s. 4

⁴⁹⁸ KOPŘIVA, Jakub. Umím jen (pomalý) valčíček! Blesk. 11.01.2020 s. 2

⁴⁹⁹ Autor neuveden. Omyl lesní víly Babišové! Blesk. 20.04.2020 s. 13

na svůj věk a postavu nevhodnou halenku. Podle Blesku Zemanová nezvládla svou roli ani jednáním, ani stylem. Čím dál více prý také svým *těžkopádným* chováním připomíná první dámu Československa Martu Gottwaldovou a působí jako slon v porcelánu.

4.4.4.5 Zrušení sekretariátu

Poslední článek, který máme v naší analýze u Ivany Zemanové k dispozici, se týká zrušení jejího sekretariátu. Tento text s titulkem *Důvod? Nic nedělal!*⁵⁰⁰ jsme se kvůli jeho důležitému sdělení rozhodli zařadit samostatně. Sekretariát byl zrušen už v říjnu 2020, ale veřejnost a média na jeho zrušení přišla až o dva měsíce později. Důvodem zrušení sekretariátu byla jeho nečinnost. Nikdy v něm nikdo nepůsobil a nevykonával žádnou činnost. Blesk kvůli zjištění konkurenčního Deníku N oslovil prezidentského mluvčího Jiřího Ovčáčka, který informaci potvrdil s tím, že první dáma má nadále k dispozici tajemnici. Ta oficiálně pracuje pod Kanceláří prezidenta republiky. Blesk v článku ještě vypočítává, kolikrát se během roku 2020 objevila první dáma na veřejnosti. Přichází na to, že pouze čtyřikrát.

4.4.4.6 Shrnutí 2. období

V druhém sledovaném období jsme měli k dispozici pro analýzu méně článků, stejně tak tomu bylo i v Lidových novinách. Je to způsobeno tím, že druhé sledované období nepokrývá celý druhý prezidentský mandát, ale také tím, že první dáma postupně zmizela z veřejného života. Tento fakt Blesk hodnotil ve svých člancích negativně.

Z negativních hodnotících slov jsme zaznamenali: *těžkopádná*, *slon v porcelánu* a přirovnávání k Martě Gottwaldové. Z pozitivních pak: *důstojná lady* a *bezchybně oblečená*.

Podle Watsonových přirovnání můžeme říci, že první dáma byla nejčastěji vykreslována jako manželka a matka, jednou také jako hostitelka.

5 Odpovědi na výzkumné otázky

V této kapitole představíme výsledné mediální obrazy prvních dam a zodpovíme výzkumné otázky, které jsme si určili v kapitole **Cíle a výzkumné otázky**.

Hlavní výzkumná otázka, kterou jsme si položili na začátku výzkumu zněla: **Jaký mediální obraz námi analyzovaná média vytvořila čtyřem českým manželkám**

⁵⁰⁰ Autor jako. Důvod? Nic nedělal! Blesk. 09.12.2020 s. 5

prezidenta během vykonávání role první dámy?

Abychom výzkumnou otázku zodpověděli, představíme výsledné mediální obrazy každé první dámy, které jsme analýzou článků z dvou odlišných médií získali. Zároveň také zodpovíme první vedlejší výzkumnou otázku: **V jakých rolích byly první dámy zobrazovány?**

5.1 Mediální obraz Olgy Havlové v Lidových novinách

V Lidových novinách jsme podle našich kritérií našli celkem 23 článků týkajících se Olgy Havlové v časovém rozpětí od 1. ledna 1993 do 3. února 1996, což byl den po jejím pohřbu. Z 23 článků jsme 9 identifikovali jako pozitivní a 14 jako neutrální. Žádný článek jsme neoznačili jako negativní. Články o smrti Olgy Havlové by se daly vnímat jako negativní, ale Lidové noviny o její smrti informovaly střídě a bez hodnotících slov, proto jsme je určili jako neutrální. Pozitivní články se pak zabývaly v 6 případech charitativní činností první dámy. Důvodem, proč jsme měli menší množství článků k analýze v případě Olgy Havlové je fakt, že Lidové noviny často informovaly o první dámě prostřednictvím fotografie a popisku u ní, tyto mediální výstupy jsme do naší analýzy nezahrnovali.

Z 23 článků byly 2 agenturní, týkaly se zdraví první dámy. Využití agenturního zdroje v tomto případě je pochopitelné, jelikož se jedná o informace, které Lidové noviny neměly pravděpodobně možnost získat jinak. V jednom případě využily Lidové noviny kombinaci agenturního zdroje a autorského článku, ve 4 případech nebyl autor určen. Zbýlé články byly autorské.

Ve 3 případech byl článek publicistický, v případě Olgy Havlové se jednalo o rozhovory, které Lidovým novinám poskytla. Převažujícím tématem byla její charitativní činnost. Ve 14 případech se jednalo o článek, kde na první dámu byla upřena hlavní pozornost novin.

V 6 případech byla v článku první dáma spíše v pozadí, ve většině případů se také v těchto článcích objevovala jako manželka prezidenta. Jednalo se o články, kdy první dáma doprovázela prezidenta na různé akce, nebo když Lidové noviny psaly o bydlení prezidentského páru. Celkem se Olga Havlová jako manželka objevila v 7 případech.

V 5 článcích vystupovala Olga Havlová v roli zastánkyně společnosti a řešení společenských problémů. V těchto případech se jednalo o její rozsáhlou charitativní činnost, která přesahovala i hranice České republiky, jelikož její nadace Výbor dobré vůle měla pobočky i v zahraničí. Za svou charitativní činnost získala Olga Havlová i ocenění.

V jednom případě jsme první dámu určili jako populární a veřejně činnou osobnost, jelikož v jednom z průzkumů v roce 1995 byla označena za největší ženskou osobnost České republiky.

Co se týče politické sféry, Olga Havlová zůstávala v pozadí, i když o ní bylo známé, že svoje názory má a prezident se s ní o leccčem radí. Olga Havlová Lidovým novinám svoje politické názory nesdělovala, kromě jedné výjimky, a sice, když prozradila, že ve volbách upřednostnila ženy, protože podle ní do politiky patří. Podle Watsonova rozdělení typu partnerek, jsme ji určili jako partnerku za scénou, která prezidentovi radí jen mimo veřejnost.

Z hodnotících slov o Olze Havlové jsme zaznamenali tato pozitivní: *nejvýznamnější ženská osobnost, aktivistka disentu, dáma dobré vůle, opora Václava Havla, přirozená, skromná, iniciátorka společenských událostí, nenahraditelná, obětavě pracující, šarmantní a noblesní*. Tato velmi pozitivní hodnocení se objevovala převážně po smrti první dámy. Z neutrálních jsme pak v daném kontextu zaznamenali *tichá*.

Pokud bychom se měli podívat na vývoj mediálního obrazu Olgy Havlové v Lidových novinách, tak musíme konstatovat, že Lidové noviny k první dámě zaujímaly převážně neutrální postoj napříč sledovanými roky. Výrazně pozitivní články se objevovaly spíše nárazově, jednalo se téměř vždy o charitativní činnost první dám, která byla hodnocena velmi pozitivně. O charitativní činnosti první dáma Lidové noviny informovala ochotně, k jiným věcem se ale příliš nevyjadřovala. Její vztah k novinářům byl podle analyzovaných článků spíše vlažný. Lidové noviny se více zajímaly o první dámu jen v případě zmiňované charity, při zahraničních cestách pak byla pozornost upřena na prezidenta Václava Havla.

Ke konci života Olgy Havlové o ní noviny informovaly střídavě, neutrálně a věcně. Po její smrti vydaly několik vzpomínkových textů, které byly neutrální až pozitivní.

5.2 Mediální obraz Olgy Havlové v Blesku

V časovém rozpětí od 1. ledna 1993 do 3. února 1996 v Blesku vyšlo celkem 20 článků o Olze Havlové, které odpovídaly našim kritériím. Z toho 16 textů jsme určili jako články neutrální, 3 negativní a 1 pozitivní. Negativní články se týkaly spekulací nad vztahem prezidentského páru a zdravotním stavem první dámy. Pozitivní článek se také týkal zdravotního stavu první dámy. Ve většině případů Blesk první dámu nijak nehodnotil a články byly převážně neutrální. I u Blesku je analyzovaných článků méně, jelikož i on o první dámě informoval prostřednictvím fotografií a kratšího popisku.

Během analýzy jsme vysledovali, že deník o Olze Havlové příliš neinformoval pravděpodobně i z toho důvodu, že se první dáma veřejnosti spíše vyhýbala a nedělo se okolo ní tolik pro bulvár zajímavých věcí. Blesk z toho, co jsme při analýze vypožorovali, upřednostňoval témata týkající se skandálů a kontroverzních situací. Těm se první dáma vyhýbala, samotná charitativní činnost pak pro Blesk nebyla zřejmě dost atraktivní, aby o ní přinášel samostatné články.

Blesk jen v jednom případě využil agenturní zpravodajství, ve dvou kombinoval text autorský a agenturní. Ve zbylých případech vydával autorské články. Agenturního zpravodajství Blesk využil při informování o zdravotním stavu Olgy Havlové.

V celkem 9 článcích první dáma byla v pozadí, ve zbylých 11 se článek týkal především jí. Žádný publicistický rozhovor ani komentář jsme nezaznamenali. V těch článcích, kde byla první dáma v pozadí, byla v 7 případech v roli manželky. Jednou jsme první dámu identifikovali v roli hostitelky. To, že v 7 případech byla Olga Havlová v roli manželky svědčí o tom, že Blesk se o první dámu zajímal v souvislosti s prezidentem. Samostatné aktivity první dámy pro Blesk zřejmě nebyly až tak atraktivní. Podle Watsonové klasifikace partnerek můžeme na základě provedené analýzy říci, že Olga Havlová v Blesku vystupovala jako partnerka v manželství, která působí jen v roli manželky prezidenta a v politických událostech se neangažuje.

Z hodnotících slov jsme zaznamenali tato: přímočará, důstojná, žena ve stínu svého manžela, kuřačka. První dvě můžeme hodnotit pozitivně, zbylé dvě podle daného kontextu spíše negativně.

Jak už jsme zmínili, Olga Havlová byla Bleskem vyobrazována spíše neutrálně. Z témat, o která se Blesk u první dámy zajímal, převažovaly protokolární povinnosti a soukromí prezidentského páru. V případě Olgy Havlové byl zájem Blesku poměrně nízký, o další první dámy se zajímal podstatně více, jak ostatně popíšeme v dalších podkapitolách.

5.3 Mediální obraz Dagmar Havlové v Lidových novinách

Mediální obraz Dagmar Havlové jsme v Lidových novinách sledovali od její svatby s Václavem Havlem 4. ledna 1997 až do konce druhého prezidentského mandátu Václava Havla 2. února 2003. Celkem jsme analyzovali 77 článků, které odpovídaly našim stanoveným kritériím. Ve 33 článcích se neobjevovalo žádné hodnocení první dámy, proto jsme je označili jako neutrální. Jako pozitivní články o Dagmar Havlové jsme označili 25

textů z celkového počtu, jako negativní pak 19. Nejnegativněji Lidové noviny první dámu hodnotily v době, kdy usilovala o uzákonění své role, a když hvízдалa v Poslanecké sněmovně ČR kvůli vystoupení poslance Jana Vika, který ve svém proslovu kritizoval Václava Havla. Čistě pozitivně byla první dáma vykreslována ve vztahu k charitativní činnosti a v situacích, kdy se starala o nemocného prezidenta.

Z celkem 77 článků patřilo 17 do kategorie agenturních článků, 55 z nich bylo autorských, 3 kombinovaly autorský zdroj s agenturním, u 2 nebyl v archivu Newton uveden žádný autor. Agenturní zpravodajství Lidové noviny využívaly většinou v případech, kdy informovaly o protokolárních povinnostech první dámy, případně o charitativní činnosti, jako byly různé návštěvy nemocnic či darování peněz potřebným.

Z větší části Lidové noviny publikovaly články od svých autorů, obecně tedy zaměřovaly velkou pozornost na prezidentský pár. Kromě článků převážně informujících o první dámě, které jsme zaznamenávali my v této práci, vycházely ještě články čistě informující o prezidentu Havlovi.

U analyzovaných článků jsme sledovali, zda se jednalo o článek, kde byla první dáma zmíněna jen okrajově, nebo zda se jednalo o samostatný článek informující převážně jen o činnosti Dagmar Havlové, či jestli patřil analyzovaný článek k publicistice (rozhovory s první dámou apod.). U 18 článků jsme zjistili, že v nich první dáma je zmíněna, ale není na ni obrácena hlavní pozornost médií. Tyto články se často spojovaly s rolí matky, manželky a doprovodu prezidenta. V 15 případech se jednalo o článek publicistický. Dagmar Havlová s médii komunikovala ochotně, Lidovým novinám poskytla rozhovor po každé větší události v jejím životě, i v případě, kdy se jednalo o negativní situaci. Například během hospitalizace prezidenta v Innsbrucku v roce 1998, nebo i poté, co ji veřejnost odsuzovala kvůli hvízdání ve Sněmovně. Její ochotu komunikovat s novináři bychom si mohli vyložit také jako snahu ovlivnit svůj výsledný mediální obraz, který byl od počátku působení v roli první dámy spíše negativní.

Jako u každé první dámy, i u Dagmar Havlové jsme sledovali, v jakých rolích se v člancích deníku vyskytovala. Podle rolí, které určil Watson, jsme identifikovali, že Dagmar Havlová odpovídala 6 z 11 rolí, které Watson prvním dámám přisuzuje. V celkem 18 člancích vystupovala Dagmar Havlová jako matka a manželka.

V 6 případech první dáma vystupovala v roli společenské hostitelky. Jednalo se o články, které popisovaly, jak první dáma hostila jiné prezidentské páry a zástupce charitativních

organizací.

V celkem 8 případech jsme zaregistrovali, že první dáma zastávala roli veřejné a populární osobnosti. Konkrétně u Dagmar Havlové tato role souvisela i s tím, že byla populární už před nástupem do funkce první dámy, jelikož byla oblíbenou herečkou. Lidové noviny totiž o první dámě neinformovaly jen v souvislosti s vykonáváním této funkce, ale psaly i o herečce Dagmar Havlové.

V 6 člancích byla první dáma v roli zastánkyně společnosti a řešení společenských problémů. Ve všech případech tato role souvisela s charitativní činností, nejčastěji pak s povodněmi v roce 1997 a 2002, kdy se první dáma angažovala v pomoci lidem, kteří kvůli přírodní katastrofě přišli o majetek.

Jako prezidentova mluvčí vystupovala první dáma ve dvou případech, kdy s novináři Lidových novin vedla rozhovory o zdravotním stavu Václava Havla.

Poslední roli, kterou jsme u Dagmar Havlové určili, byla role prezidentské a politické partnerky. První dáma sice Lidovým novinám neříkala svoje volební preference, ale názory dávala najevo v situacích, které se týkaly prezidenta. Několikrát se ho snažila před politiky bránit, a tak se nechtěně dostala například do sporu s Milošem Zemanem, o kterém prohlásila, že už mu nikdy nepodá ruku. Jako politickou partnerku jsme také první dámu určily u článků, které se týkaly uzákonění její role. I tímto požadavkem vstoupila do politické sféry.

S ní se pojí druhá Watsonova klasifikace prvních dam, tedy typy partnerek, jimiž první dámy mohou být. U Dagmar Havlové jsme po analyzování 77 článků zjistili, že se pohybovala ve dvou rolích. Vystupovala jako částečná partnerka, která je pouze částečně politicky aktivní, a také jako plnohodnotná partnerka, která je politicky aktivní a radí prezidentovi v politických záležitostech. Jak jsme už zmínili, v několika případech Dagmar Havlová dala najevo svůj politický názor velmi otevřeně, většinou se ale pohybovala spíše v roli částečné partnerky.

U první dámy jsme sledovali, s jakými přívlastky a charakteristikami ji Lidové noviny spojovaly. Z pozitivních jsme zaznamenali tato slova a slovní spojení (v tom kontextu, v jakém byla použita): *obránkyně svého manžela, matka, lidská, profesionální, okouzující, svěžejší, apolitická, nevýstřední, sympatická, usměvavá, soustředěná*. Z negativních to byla tato: *temperamentní, spontánní, emotivní, středobod pozornosti, terč vtipů, málo oblíbená,*

neomalená, nemoudrá, hamižná. Jako neutrální se pak dalo vnímat slovo *zanepřázdňená*, které souviselo s výkonem pracovní činností první dámy.

Mediální zobrazování Dagmar Havlové v Lidových novinách prošlo určitým vývojem, který jsme v průběhu analýzy zaznamenali. Na počátku Lidové noviny srovnávaly Dagmar Havlovou s Olgou Havlovou, z čehož Dagmar Havlová nevycházela dobře. V Lidových novinách také o první dámě vycházely texty typu *divoký kačer*, což znamenalo, že i Lidové noviny si z první dámy dělají legraci. V prvním a druhém roce ve funkci první dámy vyšly všechny negativní texty, které jsme zaznamenaly. Souvisely přímo s tím, jak první dáma vystupovala na veřejnosti. V druhé polovině působení Dagmar Havlové v roli první dámy už vycházely texty spíše neutrální až pozitivní. Lidové noviny kladně hodnotily změnu vzhledu Dagmar Havlové, její péči o nemocného manžela a také její charitativní činnost.

5.4 Mediální obraz Dagmar Havlové v Blesku

Mediální zobrazování Dagmar Havlové v Blesku jsme sledovali od svatby s Václavem Havlem do konce jeho druhého prezidentského mandátu. O Dagmar Havlové za tu dobu vyšlo v Blesku podle našich kritérií celkem 78 článků. Ve 41 člancích byla první dáma vyobrazena neutrálně, v 19 člancích pozitivně a v 18 negativně.

Negativně k první dámě Blesk přistupoval v podobných případech jako Lidové noviny, tedy ve chvíli, kdy první dáma pískala ve Sněmovně, nebo když chtěla uzákonit svou roli, ale také v případě jejího vzhledu, alespoň zpočátku. Později již deník hodnotil vzhled první dámy pozitivně. Negativně Blesk také zobrazoval první dámu v některých z mnoha sporů, které se jí týkaly. Pozitivní texty se ve většině případů zabývaly její charitativní činností, protokolárními povinnostmi a změnou vzhledu.

Co se týče zdrojů, Blesk použil agenturní zpravodajství jen v 7 případech, bylo tomu tak u tématu protokolárních povinností první dámy a u charitativních činností. Ve dvou případech kombinoval agenturní a autorské články. Ve zbylých případech se vždy snažil o tématu přinést autorský článek.

Ve 13 člancích vystupovala Dagmar Havlová pouze okrajově, tyto články se týkaly první dámy jako manželky a prezidentského doprovodu. Několik případů, kdy v článku nebyla zaměřena výhradní pozornost jen na ni, se týkalo dovolených prezidentského páru. Na tato místa se Blesk pravidelně vydával a přinášel z nich reportáže. Pouze ve dvou případech byl článek o Dagmar Havlové zařazen do kategorie publicistických textů. Jednalo se o dva

rozhovory. S Bleskem první dáma nespolupracovala v takové míře, v jaké se bavila s jinými médii. Je možné se domnívat, že tomu tak bylo i kvůli jinému přístupu, který Blesk jako bulvár, k první dámě zaujal.

Z Watsonových rolí pro první dámy jsme v článcích Blesku zaznamenali, že Dagmar Havlová byla ve 22 případech zobrazována jako manželka a matka. Jednalo se o články, kdy první dáma vystupovala jako doprovod prezidenta, když se starala o nemocného muže, nebo v případech, kdy vedli soudní spory proti někomu dalšímu.

Ve 12 případech byla první dáma označena jako veřejná a populární osobnost. I v Blesku tato role souvisela s její hereckou kariérou, průzkumy oblíbenosti, nebo s knihami, které o první dámě vycházely.

V celkem 5 článcích jsme Dagmar Havlovou označili jako prezidentskou a politickou partnerku. Stejně jako v Lidových novinách, i tady její označení za prezidentskou a politickou partnerku souviselo s požadavkem na uzákonění role a s pískáním ve Sněmovně. Všechny tyto články byly negativní.

Celkem 8x vystupovala Dagmar Havlová v článcích Blesku jako zastánkyně společnosti a řešení společenských problémů. Jedno z těchto označení připadlo na rozhovor s první dámou, kde Blesku popisovala, jak chce pomáhat společnosti. Ve zbytku případů se jednalo o pomoc nemocným dětem, nebo při povodních.

Jedna role se v Blesku vyskytovala navíc, v Lidových novinách jsme ji nezaznamenali. Byla to role „diplomatky“. Jednalo se o situaci, kdy první dáma jela jménem prezidenta urovnávat vztahy s rakouským prezidentem. Na této návštěvě tedy vystupovala jako „diplomatka“.

Z typů partnerek můžeme podle Blesku říci, že první dáma se pohybovala mezi plnohodnotnou partnerkou, přes částečnou partnerku, až po partnerku v manželství. Mohli bychom říci, že zastávala pozici částečné partnerky, protože její politické názory Blesk zachytil, ovšem jen v několika málo případech. V druhé polovině funkčního období už první dáma byla spíše apolitická.

Z přívlastků a charakteristik, které jsme zaznamenávali, byly pozitivní tyto: *nenahraditelná herečka, veselá, hrdinná, štíhlá, zářící, omládlá, elegantní, usměvavá, okouzlující, úchvatná, elegantní, úspěšná herečka*. Z negativních potom tato: *neskromná, směšná, nemoudrá, problematická, lhářka*. Z neutrálních označení a rolí určených Bleskem

jsme zaznamenali tato slova: matka, dcera, pečovatelka, doprovod.

Mediální obraz první dámy v Blesku obsahuje téměř stejný počet pozitivních a negativních článků, nejvíce však překvapivě převažují články neutrální. Blesk na začátku působení první dámy přistupoval k jejímu vyobrazování spíše neutrálně. Zpočátku se hodně zajímal o její hereckou kariéru, protokolární povinnosti a charitativní činnost. Postupem času překračoval hranici soukromí prezidentského páru, když se vydával do míst, kde spolu trávili volný čas a snažil se o nich přinést informace přímo z místa. Možná i proto první dáma na budování svého obrazu v bulvárním deníku rezignovala, rozhovory s ní za celou dobu máme k analýze pouze dva. Blesk informoval často o sporech týkajících se první dámy, ať už šlo o majetkové spory, nebo spory kvůli poškozování jména. Ke konci posledního sledovaného období už články o první dámě byly převážně neutrální.

5.5 Mediální obraz Livie Klausové v Lidových novinách

V Lidových novinách jsme za oba prezidentské mandáty (2003–2013) našli celkem 39 článků o Livii Klausové. Z celkového počtu článků jsme určili 28 z nich jako neutrální, 9 jako pozitivní a 2 jako negativní. Čistě negativně vyzníval článek o první dámě ve spojitosti s osobou, které byla udělena prezidentská milost a první dámu s ní pojily vzájemné vztahy. Druhý negativní článek se týkal situace, kdy první dáma napomenula klienta z dětského domova, který do časopisu Zámeček napsal negativní komentář o její návštěvě v dětském domově, kde pobýval. Pozitivní články se týkaly již tradičně charitativních činností první dámy, ale také jistého zoficiálnění funkce první dámy a možnosti, že by nahradila svého muže ve funkci prezidenta. K tomu Lidové noviny vyjádřily pozitivní postoj. Kladně byla první dáma hodnocena rovněž v oblasti vystupování v rámci protokolárních povinností.

Z větší části Lidové noviny využívaly autorských článků, celkem takových textů vyšlo 25. Agenturních článků Lidové noviny využily 13 a 1x nebyl zdroj v archivu Newton uveden. K agenturnímu zpravodajství Lidové noviny přistupovaly u témat protokolárních povinností, ale i například k informování o dovolené prezidentského páru.

V celkem 3 případech jsme článek označili jako publicistický. Jednalo se o dva komentáře a rozhovor s první dámou. Livia Klausová komunikovala s novináři více než její nástupkyně, ale méně než její předchůdkyně. Když už s novináři mluvila, politické názory si nechávala pro sebe, nevyhýbala se ani vyjádřením k nepříjemným soukromým situacím, jako byla například nevěra jejího manžela. I k té se veřejně několikrát vyjádřila.

V 13 člancích byla Livia Klausová v pozadí, jednalo se o články, kde bylo přímo v titulku použito označení prezidentský pár, ale také o texty, kde novináři řešili bydlení Klausových. Ve zbylých 23 člancích se téma článku soustředilo především na první dámu. Jednalo se především o texty související s činností v dozorčích radách, nebo o její samostatný program.

U Livie Klausové jsme určili 6 druhů rolí podle Watsonovy klasifikace. Jedenkrát byla v roli prezidentovi mluvčí (když veřejnost informovala o udělení prezidentských milostí), jedenkrát v roli „diplomatky“ (zastoupení Klause při cestě na Filipíny), jedenkrát jako symbol české ženy (když ji redaktorka v komentáři označila za ženu, se kterou se mohou české ženy středního věku v mnohém ztotožnit), jedenkrát byla za zastánkyni společnosti a řešení společenských problémů (když se zastávala kojeneckých ústavů) a jednou jako veřejná a populární osobnost (na křtu knihy, která o ní vyšla).

Jako společenská hostitelka vystupovala Livia Klausová celkem 4x, hostila manželky diplomatů, zástupce nadací, nebo když veřejnost pozvala na Hrad kvůli festivalu jídla.

Nejvíce Livia Klausová vystupovala v roli manželky a matky, celkem 13x. Kromě toho ji Lidové noviny zobrazovaly i jako babičku, která se věnuje vnoučatům. Kateřina Měšťanová ve své práci o Livii Klausové⁵⁰¹ identifikovala první dámu také v roli zastánkyně menšin, tuto roli jsme vypořizovali i v Lidových novinách, jelikož i ony informovaly o tom, že první dáma pravidelně navštěvovala romské plesy a s romskou komunitou udržovala dobré vztahy.

Z typů partnerek podle Watsona jsme Livii Klausovou na základě dostupného materiálu určili jako částečnou partnerku. Veřejně Livia Klausová politické názory skoro nikdy neprezentovala, naopak prohlašovala, že ve všem souhlasí s manželem. Je tedy pravděpodobné, že se s prezidentem o politických záležitostech radila v soukromí.

Z hodnotících slov o první dámě jsme zaznamenali tato pozitivní: *usměvavá, s dobrými mravy, vlídná, elegantní, veselá, opravdová dáma*. Za negativní by se pak dalo považovat slovo *zanepřázdňená*. Z neutrálních hodnocení to byla *šedesátiletá a konzervativní*.

Vývoj mediálního obrazu Livie Klausové nebyl nijak výrazný, Lidové noviny informovaly o první dámě převážně neutrálně, jak už jsme zmínili. Témata, kterým se

⁵⁰¹ MĚŠŤANOVÁ, Kateřina. *Vývoj mediálního obrazu Livie Klausové na stránkách Mladé fronty DNES v letech 2003–2008*. Praha: Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky, 2010. 87 s. Vedoucí bakalářské práce PhDr. Alice Tejkalová. s. 68

věnovala, ani příliš jiný přístup neumožňovala. Jednalo se převážně o oficiální cesty a charitativní činnost. Soukromým tématům se Lidové noviny vyhýbaly, na rozdíl od Blesku, který se naopak soukromí prezidentského páru věnoval aktivně.

5.6 Mediální obraz Livie Klausové v Blesku

Mediální obraz Livie Klausové v Blesku jsme sledovali ve stejném časovém rozpětí jako v Lidových novinách. Za tuto dobu jsme našli 41 článků odpovídajících našim kritériím vyhledávání. Z nich jsme 18 označili za neutrální, 12 za pozitivních a 11 za negativní.

Negativní texty týkající se prezidentovy manželky se zabývaly především nevěrou Václava Klause, jedním z negativních textů byl ten, který odmítal představu Livie Klausové jako nástupce prezidenta. Tuto možnost Blesk zhodnotil jako nesmyslnou.

Pozitivně pak byla první dáma hodnocena, když se Blesk zabýval její charitativní činností, vystupováním na veřejnosti, ale i když hodnotil, jak situaci s prezidentovou nevěrou zvládla.

Z celkového počtu článků jen u 2 Blesk využil agenturní zpravodajství, jeden text informoval o opuštění dozorčích rad, druhý o cestě první dámy. U třech textů nebyl autor uveden, ve zbytku se jednalo o texty autorské.

Ve 13 případech byla Klausová v článku spíše ve vedlejší roli, jednalo se tradičně o články, kde byla pozornost soustředěna více na prezidenta. Například texty o bydlení prezidentského páru byly opět napsány tak, jako by se týkaly především prezidenta. Jméno Livie Klausové se ale dostávalo do titulků i v případech, že text nebyl celý o ní. Příkladem je účast na koncertě Lady Gagy.

Klausová sice s Bleskem komunikovala, žádný rozhovor jsme ale v dané době neanalyzovali. Zbýlých 28 textů jsme tedy označily jako samostatné články, kde pozornost novinářů byla zaměřena na první dámu.

Z Watsonových 11 rolí se Livia Klausová vyskytovala v Blesku v celkem čtyřech. Byly to role manželka a matka, veřejná a populární osobnost, společenská hostitelka a diplomatka.

V roli manželky a matky se první dáma vyskytovala v situacích, kdy deník rozebíral nevěru jejího muže, rodinné záležitosti, nebo když jen doprovázela svého manžela na cestách po republice a v zahraničí. Celkem jsme tuto roli určili u 17 článků.

Jako veřejná a populární osobnost se první dáma objevila celkem třikrát. Jednalo se o její

účast na módních přehlídkách. V jednom případě se první dáma za veřejnou osobnost označila sama a uvedla, že v jejím postavení musí se zvýšeným zájmem o její soukromí počítat.

V roli společenské hostitelky a v roli diplomatky jsme Livii Klausovou identifikovali jednou. Jako hostitelka byla první dáma Bleskem zobrazena o Vánocích 2003, kdy uspořádala oběd pro potřebné. Jako diplomatka byla Livia Klausová vykreslena poté, co se jí podařilo získat smlouvu na zastoupení Václava Klause na Filipínách při státní návštěvě.

Z Watsonových typů partnerek byla Livia Klausová podle informování Blesku spíše partnerkou v manželství. Plnila svoje protokolární povinnosti, politické názory si nechávala pro sebe a z námi analyzovaných článků jsme se nedozvěděli o žádné politické aktivitě první dámy. Snad až na cestu na Filipíny, tam bychom první dámu mohli klasifikovat jako částečnou partnerku.

Z hodnotících slov týkajících se první dámy jsme zaznamenali tato pozitivní: *žertovná, nadšená, elegantní, správná babička, pečlivě upravená, profesionální, milá, usměvavá, jedna z nejlépe oblekaných žen, žena s dobrým chováním*. Z neutrálních to pak byly *znalkyně uměleckého skla, nenápadná, šedesátiletá*. Čistě negativní jsme nezaznamenali žádné explicitně vyjádřené hodnocení.

Co se vývoje mediálního obrazu týče, tak v průběhu let se v Blesku střídaly převážně neutrální až pozitivní články, negativní články se zabíraly již zmíněnou prezidentskou nevěrou. V té době Blesk překračoval soukromí prezidentského páru nejvýrazněji.

5.7 Mediální obraz Ivany Zemanové v Lidových novinách

Mediální obraz Ivany Zemanové v Lidových novinách jsme sledovali od 26. ledna 2013 do 31. prosince 2020. Za tuto dobu vyšlo v Lidových novinách 22 analyzovaných článků. Z celkového počtu článků jsme 13 určili jako neutrální, 6 jako negativních a 3 jako pozitivní. Pozitivní texty se týkaly vzhledu první dámy, jehož proměnu Lidové noviny chválily, a charitativní činnosti. Naopak negativní texty se objevovaly v souvislosti s působením první dámy, které mělo politický přesah, například návštěva Jiřího Kájínka ve vězení. Během druhého mandátu prezidenta Miloše Zemana Lidové noviny negativně hodnotily skutečnost, že první dáma se vytratila z veřejného života.

Celkem 18 článků o Ivaně Zemanové bylo autorských, 1 kombinoval agenturní zprávu s autorským článkem, 2 agenturní a 1 s neurčeným autorem. Agenturní texty se týkaly

protokolárních povinností.

V 11 článcích první dáma byla v pozadí, většinou se jednalo o články týkající se i prezidenta. V jeho stínu byla Ivana Zemanová při veřejných událostech, kterých se společně účastnili, i na různých cestách. Jako článek publicistický jsme označili dva komentáře týkající se první dámy. Žádný rozhovor s první dámou jsme nezaznamenali. Tento přístup první dámy svědčí o tom, že se záměrně vyhýbala jak veřejnosti, tak novinářům. V devíti článcích byla hlavní pozornost obrácena na první dámu, témata byla různá, od charitativní činnosti, přes vzhled první dámy, až po její zálibu ve zbraních.

U Ivany Zemanové jsme zjistili, že byla Lidovými novinami zobrazována celkem ve třech rolích. Z 22 článků v 9 vystupovala první dáma v roli manželky a matky, 6x pak v roli prezidentské a politické partnerky, v jednom případě jako hostitelka.

To, že v téměř polovině článků Ivana Zemanová vystupovala jako manželka, svědčí o tom, že první dáma se veřejným činnostem vyhýbala, když už se jich účastnila, tak z velké části pouze s prezidentem. V roli prezidentské a politické partnerky vystupovala ve chvíli, kdy svým chováním podporovala politické názory Miloše Zemana.

Ivana Zemanová se pohybovala mezi vícero typy partnerky. Zpočátku byla spíše ne – partnerka, stála v pozadí a ve své roli nebyla aktivní. V průběhu prvního prezidentského mandátu Miloše Zemana se změnila na partnerku v manželství s přesahem do částečné partnerky, kdy svoje politické názory, které s prezidentem sdílela, dávala najevo veřejným vystupováním. V průběhu druhého prezidentského mandátu se změnila opět na partnerku v manželství. V posledním roce je potom Ivana Zemanová tzv. ne – partnerka. Na veřejnosti se neukazuje, byl jí zrušen sekretariát a během roku 2020 byla na veřejnosti spatřena jen málokdy.

Z hodnotících slov a charakteristik jsme zaznamenali tato: *nenápadná, nevýrazná, nešťastná, duchem nepřítomná, neschopná se oblékat přiměřeně k věku a funkci, padesátiletá*. Kromě posledního vyznívaly v daném kontextu všechna tato slova negativně.

Vývoj mediálního obrazu Ivany Zemanové nebyl až tak výrazný. Zpočátku o ní Lidové noviny informovaly negativně až neutrálně. V posledním roce pak spíše neutrálně, jeden text je negativní a vyčítá první dámě její neaktivitu.

5.8 Mediální obraz Ivany Zemanové v Blesku

V Blesku jsme za celé sledované období od 26. ledna 2013 až do 31. prosince 2020 našli 29 článků, které odpovídaly našim stanoveným kritériím. Z celkového počtu jsme zaznamenali 16 neutrálních článků, 4 pozitivní a 9 negativních. Negativní texty o Ivaně Zemanové souvisely z většiny případů s jejím vykonáváním, respektive nevykonáváním role první dámy, což jí Blesk vyčítal jak na začátku sledovaného období, tak i na jeho konci. Pozitivní texty se týkaly první dámy jako prezidentovy manželky a jejího vzhledu.

Z celkového počtu článků u 3 nebyl uveden autor, zbylé byly autorské. Důvodem, proč se v Blesku neobjevovaly agenturní zprávy je zřejmě i fakt, že analyzované texty jsou delší a netýkají se jen zběžného informování o protokolární či charitativní činnosti první dámy, ale věnují se i hodnocení jejího vzhledu a chování.

V 9 článcích byla první dáma v článku v pozadí, jednalo se o situace, kdy vystupovala jako prezidentova manželka. Například jako doprovod při zahraničních cestách, kdy byla v článcích pozornost Blesku upřena spíše na prezidenta.

Na rozdíl od Lidových novin, u Blesku jsme měli k dispozici 3 publicistické články, z toho dva rozhovory. Ivana Zemanová poskytla Blesku interview, která se týkala soukromí prezidentské rodiny a toho, jak slaví Vánoce.

První dáma v Blesku vystupovala pouze ve dvou rolích, 12x v roli manželky a 1x v roli hostitelky. Na rozdíl od Lidových novin jsme v článcích nenašli Ivanu Zemanovou v roli prezidentské a politické partnerky. V roli manželky vystupovala při zahraničních a domácích cestách prezidenta, když se Blesku svěřovala s detaily o soukromém životě jejich rodiny, nebo když Zemana doprovázela na oficiálních událostech.

Blesk popisoval první dámu od počátku jako tzv. ne – partnerku. Vymyslel jí přezdívku *paní Columbová*, ta se pak v textech o první dámě občasně objevovala. Později optikou Blesku přešla do role partnerky v manželství, tedy politicky neaktivní ženy, která jen plní roli manželky prezidenta. Z Lidových novin ale víme, že Ivana Zemanová byla i částečnou partnerkou, když podporovala prezidenta v jeho druhé prezidentské kampani, a také když vyjadřovala souhlas s jeho politickými názory.

Z hodnotících slov jsme o první dámě zaznamenali tato pozitivní: *zářící radostí, usměvavá, největší ozdoba prezidenta*. Z negativních to byla: *„plachá gazela“, stydlivý extrovert, paní Columbová, tajemná, stydlivá, věčně zakaboněná*.

Mediální obraz Ivany Zemanové v Blesku prošel určitým vývojem, kdy na začátku byla deníkem hodnocena negativně, kvůli tomu, že se vyhýbala veřejnosti. V dalších letech byl její obraz neutrální, v některých momentech i pozitivní. Na konci hodnotil Blesk první dámu už jen negativně. Souviselo to s její nečinností během koronavirové pandemie, která vyústila až ve zrušení jejího sekretariátu.

5.9 Rozdíly v informování mezi Lidovými novinami a Bleskem

Během analýzy článků jsme zjistili, že Lidové noviny a Blesk přistupovaly k informování o prvních dámách v určitých oblastech odlišně. Výsledné mediální obrazy v jednotlivých médiích proto vykazují jisté rozdíly. U jednotlivých článků jsme pozorovali prvky tzv. bulvarizace médií, ke které na základě našeho pozorování docházelo v Lidových novinách už od druhé poloviny devadesátých let. V následující podkapitole proto popíšeme na jednotlivých prvních dámách, jaké rozdílné přístupy námi analyzovaná média vykazovala.

5.9.1 Olga Havlová

Olga Havlová se objevila ve zhruba stejném počtu článků v obou médiích. Články, kterými se Lidové noviny a Blesk v souvislosti s první dámou zabývaly, se od sebe odlišovaly nejen tématy, ale i jejich zpracováním. V Blesku se objevily dva výrazně bulvární články *Havlovi spolu nespí*⁵⁰² a *Havla pozvaly dámy*⁵⁰³. Oba články spekulovaly nad soukromím manželů Havlových. První článek informoval o tom, že prezidentský pár na státní návštěvě dostal dva oddělené pokoje, druhý článek obsahoval informaci o dovolené Havlových, na kterou je pozvala řecká herečka. Blesk spekuloval nad tím, zda mezi prezidentem a herečkou panuje jiný vztah než přátelský. V obou případech se Blesk dopustil tzv. infotainmentu, tedy do popředí umístil detaily příběhu, které nebyly až tak důležité, ale měly zaujmout čtenáře a učinit článek zábavnější.⁵⁰⁴

Dalším rozdílem, který jsme během analýzy zaznamenali, byl jazyk, jakým o první dámě a prezidentském páru Blesk informoval. Například titulek *Havlovi mají pech*⁵⁰⁵ potvrzuje bulvární trend, kdy deníky tohoto typu využívají jednodušší, hovorové a expresivní výrazy.⁵⁰⁶ Další rozdíly v informování o Olze Havlové se vyskytovaly

⁵⁰² HÁLA, Jan. Havlovi spolu nespí. Blesk. 16.03.1993 s. 2

⁵⁰³ ERLICHOVÁ, Dana. Havla pozvaly dámy. Blesk. 30.07.1993 s. 1

⁵⁰⁴ TRAMPOTA, Tomáš. *Zpravodajství*. 1. vyd. Praha: Portál, 2006. ISBN 80-7367-096-8. s. 161–162

⁵⁰⁵ NOVÁKOVÁ, Marcela. Havlovi mají pech. Blesk. 28.05.1994 s. 2

⁵⁰⁶ METYKOVÁ, Monika, WASCHKOVÁ CÍSAŘOVÁ, Lenka. Changing journalistic practices in Eastern Europe: The cases of the Czech Republic, Hungary and Slovakia. *Journalism*. Sage Publications: 2009. ISSN

i v používání fotografií u článků, v barvách písma apod., což jsou další charakteristické bulvární prvky, nicméně vizuální podoba textů není předmětem zkoumání v této práci.

Při analýze článků Lidových novin o Olze Havlové jsme téměř žádné prvky bulvarizace nevyšetřovali. Z hlediska témat se Lidové noviny držely závažnějších témat, jako byla charitativní činnost první dámy a oficiální státní návštěvy, a pouze při informování o bydlení prezidentského páru jsme zaznamenali zvýšený zájem o jejich soukromí.

Jediným tématem, kdy se Lidové noviny vychýlily ze svého neutrálního a střídmeho informování o první dámě, byla její smrt a pohřeb. Během této doby vycházely emotivní a velmi pozitivní články. Naproti tomu Blesk o její smrti informoval neutrálně. I díky těmto pozitivním článkům objevujícím se po smrti Olgy Havlové, je její výsledný mediální obraz výrazně pozitivnější v Lidových novinách než v Blesku.

5.9.2 Dagmar Havlová

Zatímco u Olgy Havlové odpovídal styl informování o první dámě typu média, u Dagmar Havlové jsme v Lidových novinách pozorovali silný sklon k bulvarizaci. Toto tvrzení dokážeme na několika příkladech.

Hned prvním prvkem bulvarizace, který jsme u Lidových novin zaznamenali, byl zvýšený zájem o soukromí první dámy, potažmo prezidentského páru. Tato skutečnost se odrážela na tématech, o kterých deník informoval. Například v situaci, kdy manželé Havlovi oznámili, že by si přáli potomka. Lidové noviny o tomto tématu vydaly dva články, jeden z nich obsahoval i spekulace, zda by ještě první dáma vzhledem ke svému věku dítě mít mohla. O tom, jak moc se Lidové noviny zajímaly o soukromí prezidentského páru svědčí i článek *Plány Václava a Dagmar Havlových*⁵⁰⁷, ve kterém se deník snažil čtenářům přiblížit, jakým směrem by se mohl život Havlových po vypršení prezidentského mandátu ubírat.

Dalším takovým bulvarizačním prvkem byl důraz na skandály, které souvisely s první dámou. Například v lednu 1998, když první dáma pískala ve Sněmovně, vyšly o tomto incidentu čtyři články, které přinášely především negativní reakce. Stejně tak Lidové noviny průběžně informovaly o různých sporech, které se prezidentského páru týkaly.

Za prvek infotainmentu by se dalo považovat vydávání tzv. divokých kačerů, o nichž

1464-8849. s. 727 Dostupné z: <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/1464884909106541>

⁵⁰⁷ Plány Václava a Dagmar Havlových. Lidové noviny. 22.07.2002 s. 17

jsme informovali v kapitolách s analýzou článků. Tyto publicistické texty kombinovaly informování o skutečných událostech týkajících se první dámy s vtipy a fiktivními situacemi. Jejich účelem bylo pobavení čtenářů.

Lidové noviny kombinovaly vážnější témata s méně vážnými, převažovaly články o protokolární a charitativní činnosti první dámy. Vysoký zájem o osobu první dámy také dokazuje počet analyzovaných článků. O ostatních prvních dámách vycházelo až 3x méně článků než o Dagmar Havlové.

I u Blesku jsme pozorovali vysoký zájem o soukromí první dámy, který by se dal považovat za extrémní vzhledem k tomu, že se snažil prezidentský pár sledovat i na jejich soukromých zahraničních cestách.

V Blesku se také objevovaly typicky bulvární titulky, například *Havlová uklízečkou*⁵⁰⁸ či *Havlová zneužita!*⁵⁰⁹, tyto titulky měly fungovat jako lákadlo pro čtenáře, ze samotného textu se již většinou tak šokující informace nedozvěděli.

Oblast, o které Blesk informoval střídavě a neutrálně, byla charitativní činnost první dámy. Stejně tak i v oblasti protokolárních oblastí zůstal Blesk umírněný.

Mediální obraz Dagmar Havlové v obou médiích vykazoval podobný počet pozitivních zpráv⁵¹⁰, a shodou okolností i negativních (19). V obou médiích se negativní články objevovaly většinou v souvislosti s nějakým incidentem, například, když se řešil požadavek první dámy na uzákonění její role, nebo když bránila svého muže ve Sněmovně.

5.9.3 Livia Klausová

Při informování o Livii Klausové se přístupy Lidových novin a Blesku lišily v několika oblastech. Blesk se daleko více věnoval soukromí první dámy a prezidentského páru, Lidové noviny se soustředily na charitativní a protokolární aktivity. Kvůli tomu se lišilo i zobrazování první dámy, například v Blesku vyšlo výrazně více negativních textů než v Lidových novinách.⁵¹¹ To bylo způsobeno tématy, na které se deníky zaměřovaly.

Blesk se například opakovaně vracel k prezidentově nevěře, spekuloval nad tím, jakou situaci doma Klausovi mají, sledoval prezidenta s jeho milenkou a při informování o tomto

⁵⁰⁸ Autor man. Havlová uklízečkou? Blesk. 25.08.2001 s. 1

⁵⁰⁹ NACHTIGALL, František. SCHUSTER, Roman. Havlová zneužita! Blesk. 03.05.2001 s. 1

⁵¹⁰ V Lidových novinách bylo pozitivních 25 textů ze 77, v Blesku 19 ze 75.

⁵¹¹ V Blesku 11 negativních textů, v Lidových novinách 2.

tématu používal v titulcích vykřičníky. První dámu vykresloval jako podváděnou ženu, která se ale se svou situací dobře vyrovnala, nakonec v těchto článcích byla Livia Klausová vykreslována pozitivně. Blesk tedy i u Livie Klausové prokázal, že je bulvárním deníkem, ale svoje praktiky poněkud zmírnil. U Dagmar Havlové byl při získávání informací o poznání agresivnější. Zejména i s ohledem na její dřívější povolání herečky, při kterém se s bulvárem potkávala a on o ni jevil zájem dlouhodobě.

Jistou bulvarizaci u Lidových novin spatřujeme v používání hovorového jazyka v některých titulcích. Jmenovat můžeme například tyto: *Livia Klausová podpořila kojeňáky*⁵¹², nebo *Jak první dáma vyplísnila toho nepravého*⁵¹³. Další bulvární prvky jsme u informování v Lidových novinách nezaznamenali.

V čem se zobrazování Livie Klausové v obou denících lišilo, byl pohled na ni, jako na možnou budoucí prezidentku. Zatímco Lidové noviny tomuto vývoji byly nakloněny, Blesk podobné představy označil za nesmyslné.

5.9.4 Ivana Zemanová

Lidové noviny informovaly o první dámě Ivaně Zemanové o něco méně častěji než Blesk, podíl negativních a pozitivních zpráv byl ale zhruba podobný. Stejně jako u jejich předchůdkyň, i u článků o Ivaně Zemanové Lidové noviny vykazovaly znaky bulvarizace.

Jako příklad bulvarizace vyskytující se ve článcích o Ivaně Zemanové můžeme uvést používání titulků. Například titulek *Zeman pěl. Hrad plesal*⁵¹⁴ nebo *Má stále co nabídnout*⁵¹⁵.

V Lidových novinách našly místo i kontroverzní aktivity první dámy, jako byla návštěva odsouzeného vraha Jiřího Kájínka, zpozorovali jsme tedy jistý sklon k informování o skandálech, ale jinak se držely spíše vážnějších témat, jako byly oficiální cesty prvního páru.

Blesk se naproti tomu zajímal i o soukromí první dámy. Hned na začátku prvního prezidentského mandátu Miloše Zemana Blesk první dámu sledoval do kanceláře, kde měla pracovat. V tomto tedy praktiky Blesku při získávání informací o prvních dámách zůstaly stejné. Kromě soukromí rozebíral Blesk i vzhled první dámy, například v článku *Ivana na*

⁵¹² ČABANOVÁ, Adéla. Livia Klausová podpořila „kojeňáky“. Lidové noviny. 10.02.2012 s. 2

⁵¹³ BYSTROV, Vladimír. Jak první dáma vyplísnila toho nepravého. Lidové noviny. 21.10.2012 s. 12

⁵¹⁴ Autor dom. Zeman pěl, Hrad plesal. Lidové noviny. 02.02.2019 s. 2

⁵¹⁵ TOMÁNEK, Tomáš. Má stále co nabídnout. Lidové noviny. 06.01.2018 s. 2

výbornou, *Katka na hraně*⁵¹⁶, zde i zvolený jazyk v titulku odpovídá bulvárnímu médiu.

V čem se oba deníky shodovaly, byl nízký počet článků o charitativní činnosti první dámy, to však bylo pravděpodobně způsobeno tím, že tyto aktivity první dáma veřejnosti nesdělovala. V závěru oba deníky informovaly o první dámě negativně, respektive odsoudily její nečinnost během koronavirové krize.

5.10 Podíl pozitivních a negativních zpráv o prvních dámách

Na vedlejší výzkumné otázky č. 2 a č. 3.⁵¹⁷ odpovíme v této podkapitole. Během let se u obou sledovaných médií vyskytovaly jak pozitivní zprávy o prvních dámách, tak i negativní. Následující tabulka zobrazuje jejich rozdělení podle daných médií za všechny sledované roky:

Tabulka č.1: Poměr pozitivních a negativních zpráv

Médium	LN	LN	Blesk	Blesk
Hodnocení	Pozitivní	Negativní	Pozitivní	Negativní
Olga Havlová	9	0	1	3
Dagmar Havlová	25	19	19	19
Livia Klausová	9	2	12	11
Ivana Zemanová	3	6	2	9

S přihlédnutím na celkový počet analyzovaných textů u každé první dámy⁵¹⁸ můžeme konstatovat, že nejpozitivnější mediální obraz měla Olga Havlová v Lidových novinách, nejnegativnější pak Ivana Zemanová v Blesku. Jak už jsme zmínili, pozitivní obraz Olgy Havlové v Lidových novinách nejvíce ovlivnily vzpomínkové texty po její smrti a články o charitativní činnosti, u Ivany Zemanové Blesk negativně hodnotil nečinnost v roli první dámy.

5.11 Vývoj mediálního obrazu u dvou funkčních období

V této podkapitole se pokusíme zodpovědět na poslední vedlejší výzkumnou otázku: **Jakou změnou prošel mediální obraz prvních dam, které byly ve „ve funkci“ dvě**

⁵¹⁶ Autor neuveden. Ivana na výbornou, Katka na hraně. Blesk. 10.03.2018 s. 2

⁵¹⁷ *Jaká první dáma byla médií vykreslována nejpozitivněji? Jaká první dáma byla médií vykreslována nejnegativněji?*

⁵¹⁸ Olga Havlová (LN – 23, Blesk – 20), Dagmar Havlová (LN – 77, Blesk – 78), Livia Klausová (LN – 39, Blesk – 41), Ivana Zemanová (LN – 22, Blesk – 29).

období?

Dva prezidentské mandáty během naší analýzy působily v roli první dámy Livia Klausová a Ivana Zemanová. U obou se informování o nich v průběhu let proměnilo, respektive ve druhém funkčním období o ně média postupně ztrácela zájem a článků o nich ubývalo.⁵¹⁹ Tento vypočítaný fakt odpovídá teorii zpravodajských hodnot, kdy média věnují pozornost spíše neočekávaným či kontinuálně vyvíjejícím se tématům, to v případě prvních dam jejich běžná agenda není (přebírání záštit, přebírání šeků, nadační činnost apod.). Je tedy logické, že média v průběhu let o tuto běžnou činnost prvních dam ztrácejí zájem.⁵²⁰

⁵¹⁹ Za první rok ve funkci jsme analyzovali v LN 16 článků o Livii Klausové a 8 v Blesku, za poslední 9 a 14. U Ivany Zemanové jsme za první období analyzovali 13 článků v LN a 18 v Blesku, za druhé 9 v LN a 11 v Blesku.

⁵²⁰ GALTUNG, Johan a Mari HOLMBOE. The Structure of Foreign News. *Journal of Peace Research* [online]. 1965, 1965(1), 64–91 [cit. 2021-4-25]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/423011?q=1>

6 Závěr

Cílem této práce bylo získat a popsat mediální obraz všech českých prvních dam od začátku roku 1993 do konce roku 2020. K dosažení cíle byla využita metoda kvalitativní obsahové analýzy, pro kterou jsme si stanovili vlastní postup a doplnili ji obsahovou analýzou kvantitativní. Abychom získali komplexní pohled na všechny české první dámy, analyzovali jsme celkem 329 článků z Lidových novin a Blesku. Díky získaným informacím se nám podařilo detailně zrekonstruovat, jak daná média o prvních dámách v letech jejich působení psala.

V teoretické části jsme pomocí životopisných děl představili všechny české první dámy. Srovnali jsme postavení českých a slovenských prvních dam, u něhož jsme zjistili, že je stejné, tedy, že ani u slovenských prvních dam není jejich role zakotvena v žádném zákonu. Poslední část teoretické části jsme popsali pojem mediální obraz, kterému se tato práce věnuje.

V metodologické části jsme představili zvolenou metodu, její postup, stanovili výzkumný cíl práce a výzkumné otázky.

Během provedené analýzy jsme zjistili, že každá první dáma svou roli vykonávala jinak, ačkoliv hlavní náplň jejich aktivit byla velmi podobná. O každé první dámě také i námi sledovaná média informovala jinak, což bylo částečně způsobeno tím, jak s nimi jednotlivé dámy komunikovaly. Témata, kterým se média v souvislosti s prvními dámami věnovala, byla velmi podobná. Převažovaly články o charitativních aktivitách a plnění protokolárních povinností, ale média se nevyhýbala ani tématům souvisejícím se soukromím prvních dam. Z manželek prezidentů se optikou námi sledovaných médií stávaly veřejné osobnosti, u nichž si média i veřejnost vytvářely představy, jak by se měly chovat a čemu by se měly věnovat. Když tato očekávání nebyla naplněna, v obsahu textů se objevovalo zklamání a nesouhlas.

V souvislosti s jistým očekáváním a historickou tradicí plnění role první dámy byly manželkám prezidentů určité role také přisuzovány. Ty jsme sledovaly jednak podle klasifikace amerického sociologa Roberta Watsona, který se problematice prvních dam věnuje, ale také podle rolí, do kterých je zasazovala námi zvolená média. Nejčastější role, která se u prvních dam vyskytovala, byla role manželky a matky. Celkem tomu tak bylo ve 107 článcích z 329. Tento výsledek není překvapivý, jelikož v mnoha článcích první dámy

vystupovaly pouze v roli doprovodu prezidenta.

Přestože Lidové noviny a Blesk patří k odlišným typům média, jejich analýzou jsme zjistili, že při informování o prvních dámách se v některých přístupech shodovaly. U Lidových novin jsme vysledovali několik prvků dokazujících jejich bulvarizaci, jako například infotainment, zvýšený zájem o soukromí prvních dam, zaměření na skandály, nebo používání hovorového jazyka. Naopak u Blesku jsme kromě typicky bulvárních textů našli i zpravodajské a neutrální články, které informovaly o činnosti prvních dam. Tím jsme splnili dílčí cíl práce.

Kromě rolí jsme u prvních dam také sledovali, s jakými vlastnostmi či charakteristikami byly spojovány, ty jsme pak vyjmenovali při sestavování jejich mediálního obrazu. Zajímalo nás, o kterých prvních dámách noviny informovaly nejpozitivněji a nejnegativněji. Po sečtení neutrálních, negativních a pozitivních textů jsme zjistili, že nejpozitivnější mediální obraz vytvořily Lidové noviny Olze Havlové. Nejnegativnější mediální obraz pak vytvořil Blesk poslední první dámě Ivaně Zemanové.

Provedli jsme také srovnání vývoje informování a mediálního obrazu u dam, které působily ve funkci dvě období, tedy u Livie Klausové a Ivany Zemanové, a zjistili jsme, že obě námi sledovaná média postupně o prvních dámách informovala méně a méně sledovala jejich běžnou agendu. Tento jev podle našeho zjištění odpovídá teorii zpravodajských hodnot, kdy média upřednostňují spíše nové či kontinuálně probíhající události. Takový přístup médií je pochopitelný vzhledem k tomu, že v průběhu let se první dámy věnují většinou podobným činnostem, jako jsou státní návštěvy, vlastní nadace a další aktivity.

Problém, se kterým jsme se setkávali při psaní této práce, byl nedostatek českých výzkumů o působení prvních dam. Kromě několika bakalářských a diplomových prací tato oblast zatím nebyla v českém akademickém prostředí dostatečně probádána. Jako podnět k dalšímu bádání uvádíme, že by bylo jistě přínosné vysledovat rozdíl, jakým média informovala o prvních dámách ještě předtím, než se jimi staly. U Ivany Zemanové a Livie Klausové by bylo zajímavé srovnat, jak média píšou o manželce premiéra a to, jak se následně mění jejich pohled na ně, když se stanou manželkou prezidenta. Ani jedna role není oficiální, přesto podle našich poznatků na vykonávání role první dámy budou kladeny větší požadavky než na ženu premiéra. Rovněž by bylo zajímavé sledovat, jak by se proměnilo vnímání role partnera prezidenta, pokud by jím byl muž a prezidentkou naopak žena. V budoucích výzkumech souvisejících s prvními dámami by tedy bylo možné se zaměřit právě na tyto

neprobádané oblasti.

7 Summary

The aim of this diploma thesis was to describe the media image of all the first Czech ladies from the beginning of 1993 to the end of 2020. To achieve this goal, the method of qualitative content analysis was used, which we complemented with quantitative content analysis. In order to get a complex media image of all Czech first ladies, we analyzed a total of 329 articles from *Lidové noviny* and *Blesk*. Thanks to the information obtained, we were able to reconstruct in detail how the media wrote about the wives of the presidents while in office. In the theoretical part, we used biographical books to introduce all Czech first ladies, we also compared the position of Czech and Slovak first ladies, which we found identical, ie that it is not regulated by any law. In the last part of theoretical part of this thesis, we described the concept of media image, which this thesis dealt with.

During the analysis, we found that each first lady performed her role differently, although the main content of their activities was very similar. The media also reported on each first lady differently, which was partly due to the way the ladies communicated with them. The topics covered by the media in relation to the first ladies were very similar. Articles on charitable activities and the fulfillment of protocol duties predominated, but the media also covered topics related to the privacy of the first ladies. From the point of view of the media that we have analyzed, the wives of presidents have become public figures, about whom the media and the public have formed expectations about how they should behave and what they should do. When these expectations were not met, disappointment and disagreement appeared in some of the analyzed articles.

The most common role that appeared in articles was the role of wife and mother. This was the case for a total of 107 articles out of 329. This result is not surprising, as in many articles the first ladies were mentioned only as an accompaniment to the president.

Although *Lidové noviny* and *Blesk* belong to different types of media, in the analysis we found that they agreed on some approaches when informing about the first ladies. In *Lidové noviny*, we tracked down several elements proving their tabloidization, such as infotainment, increased interest in the privacy of first ladies, focusing on scandals or the use of colloquial language. On the contrary, in *Blesk*, in addition to typical tabloid texts, we also found news and neutral articles that informed about the activities of the first ladies.

The problem we faced during writing this thesis was the lack of Czech research in the

field of the first ladies. Apart from a few bachelor's and master's theses, this area has not yet been sufficiently explored in the Czech academic community. As a stimulus for further research we state that it would certainly be beneficial to observe the difference between how the media reported about Ivana Zemanová and Livia Klausová when they were the wives of prime ministers compared to when they became the first ladies. None of these roles is official, but according to our findings, there are greater demands on the role of the first lady than on the prime minister's wife. It would also be interesting to see how the perception of the role of the presidential partner would change if it were a man and the president a woman. Future research on first ladies could therefore focus on these unexplored areas.

8 Použitá literatura

BEDNAŘÍK, Petr, Jan JIRÁK a Barbara KÖPPLOVÁ. *Dějiny českých médií: od počátku do současnosti*. 2., upravené a doplněné vydání. Praha: Grada, 2019. ISBN 978-80-271-0553-3.

BENDA, Josef. *Vlastnictví periodického tisku v České republice v letech 1989-2006*. Praha: Karolinum, 2007. ISBN 978-80-246-1387-1.

BERGER, Peter L. a Thomas LUCKMANN. *Sociální konstrukce reality: pojednání o sociologii vědění*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 1999. ISBN 80-85959-46-1.

FREIMANOVÁ, Anna, *Síla věčnosti: Olga Havlová, střízlivý korektor potrhých nápadů*. Praha: Respekt Publishing, 2008. Respekt. ISBN 978-80-903766-5-6.

HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-485-4.

HOLOUBEK, Jaroslav. *Alan Pajer: Teď už to můžu říct: zpověď bývalého fotografa prezidentské kanceláře a Dagmar Havlové*. Praha: Brána, 2004. ISBN 80-7243-212-5.

HOP, RG. *Chci změnit postavení první dámy, říká Dagmar Havlová*. Mladá fronta DNES. 25.08.1997.

HVÍŽĎALA, Karel. *Jak myslet média: eseje, přednášky, články a rozhovory 2004-2005*. Praha: Máj, 2005. ISBN 80-7363-047-8.

JIRÁK, Jan a Barbara KÖPPLOVÁ. *Masová média*. 2., přepracované vydání. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0743-6.

KOSATÍK, Pavel. *Člověk má dělat to, nač má sílu: život Olgy Havlové*. Praha: Mladá fronta, 1997. Osudy (Mladá fronta). ISBN 80-204-0667-0.

KOSATÍK, Pavel. *Devět žen z Hradu*. 2., přeprac. a rozš. vyd. Praha: Mladá fronta, 1999. ISBN 80-204-0776-6.

KOSATÍK, Pavel. *Manželky prezidentů: deset žen z Hradu*. 3., dopl. a rozš. vyd. Praha: Mladá fronta, 2009. ISBN 978-80-204-2077-0.

KRONICK, Jane. *Alternative Methodologies for the Analysis of Qualitative Data*. Czech Sociological Review, 1997, 33(1).

- KUNCZIK, Michael. *Základy masové komunikace*. Praha: Karolinum, 1995. ISBN 80-7184-134-X.
- MCCOMBS, Maxwell E. *Agenda setting: nastolování agendy: masová média a veřejné mínění*. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-591-2.
- MĚŠŤANOVÁ, Kateřina. *Bakalářská práce. Vývoj mediálního obrazu Livie Klausové na stránkách Mladé fronty DNES v letech 2003-2008*. Univerzita Karlova, 2010.
- SEDLÁKOVÁ, Renáta. *Výzkum médií: nejužívanější metody a techniky*. Praha: Grada, 2014. *Žurnalistika a komunikace*. ISBN 978-80-247-3568-9.
- SEKERA, Martin. *Jak se v prosinci 1893 narodily v Brně Lidové noviny*. Mimořádná příloha k 110. výročí vzniku LN. Lidové noviny. 13. prosince 2003.
- SCHULZ, Winfried a Irena REIFOVÁ. *Analýza obsahu mediálních sdělení. 2., přeprac. vyd.* Praha: Karolinum, 2004. ISBN 80-246-0827-8.
- SHOEMAKER, Pamela a VOS, Timothy. *Gatekeeping theory, Routledge*, 2009. ISBN 978-0415981385.
- SCHULZ, Winfried. *Die Konstruktion von Realität in den Nachrichtenmedien: e. Analyse d. aktuellen Berichterstattung*. München: Alber, 1976. ISBN 3495473319.
- TRAMPOTA, Tomáš. *Zpravodajství. 1. vyd.* Praha: Portál, 2006. ISBN 80-7367-096-8.
- WATSON, Robert. *The Presidents' Wives: Reassessing the Office of First Lady*. USA, Colorado: Lynne Rienner Publishers, 2000. ISBN 978-1555879488

9 Elektronické zdroje

Agrofert může převzít mediální skupinu Mafra [online]. 2013 [cit. 2021-02-27]. Dostupné z: <https://www.cncenter.cz/clanek/1327/historie>

ČECHUROVÁ, Jana. Role Hany Benešové při vytváření exilového prezidentského „dvora“. *Historie – Otázky – Problémy* [online]. 2020, 2020(12), 9–20 [cit. 2021-04-12]. Dostupné z: <https://dspace.cuni.cz/handle/20.500.11956/122400>

FORGÁČOVÁ, Adriana. Rozmyslite si to, prosím, pani Kisková. *Denník N* [online]. 21.05.2017 [cit. 2021-04-19]. Dostupné z: <https://dennikn.sk/blog/770120/rozmyslite-si-to-prosim-pani-kiskova/>

GALTUNG, Johan a Mari HOLMBOE. The Structure of Foreign News. *Journal of Peace Research* [online]. 1965, 1965(1), 64–91 [cit. 2021-4-25]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/423011?seq=1>

Historie CNC [online]. 2014 [cit. 2021-02-27]. Dostupné z: <https://www.cncenter.cz/clanek/1327/historie>

Ivana Zemanová přišla o sekretariát. Ovčáček řekl, kdo obstarává náležitosti první dámy. *Blesk* [online]. 09.12.2020 [cit. 2021-02-27]. Dostupné z: <https://www.blesk.cz/clanek/zpravy-politika/663475/ivana-zemanova-prisla-o-sekretariat-ovcacek-rekl-kdo-obstarava-nalezitosti-prvni-damy.html>

JEŘÁBEK, Miroslav. *K činnosti redakce a vydavatelství Lidových novin v Brně* [online]. 2011 [cit. 2021-02-27]. Dostupné z: https://digilib.phil.muni.cz/bitstream/handle/11222.digilib/115242/1_MusicologicaBrunensia_46-2011-1_12.pdf?sequence=1

KOSTKOVÁ, Tereza. Livia Klausová: S mým mužem byl život hektický vždy. *Český rozhlas* [online]. 09.09.2019 [cit. 2021-4-25]. Dostupné z: <https://dvojka.rozhlas.cz/livia-klausova-s-mym-muzem-byl-zivot-hekticky-vzdy-8072926>

Mapa vlastníků českých médií v roce 2020 [online]. 2020 [cit. 2021-02-27]. Dostupné z: <https://www.cncenter.cz/clanek/1327/historie>

MAZANCOVÁ, Hana, TITLBACH Filip. První dáma, která není vidět. Ivaně Zemanové zrušili sekretariát, nic nedělal. *Deník N* [online]. 07.12.2020 [cit. 2021-4-25]. Dostupné z: <https://denikn.cz/511309/prvni-dama-ktera-neni-videt-ivane-zemanove-zrusili-sekretariat->

nic-nedelal/

METYKOVÁ, Monika, WASCHKOVÁ CÍSAŘOVÁ, Lenka. Changing journalistic practices in Eastern Europe: The cases of the Czech Republic, Hungary and Slovakia. *Journalism*. Sage Publications: 2009. ISSN 1464-8849. s. 727. Dostupné z: <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/1464884909106541>

Pojem 'prvá dáma' slovenský politický systém nepozná. *Pravda* [online]. 28.03.2014 [cit. 2021-02-27]. Dostupné z: <https://spravy.pravda.sk/prezidentske-volby-2014/clanok/312977-pojem-prva-dama-slovensky-politicky-system-nepozna/>

První dáma, která není vidět. Ivaně Zemanové zrušili sekretariát, nic nedělal. *Deník N* [online]. 07.12.2020 [cit. 2021-02-27]. Dostupné z: <https://denikn.cz/511309/prvni-dama-kertera-neni-videt-ivane-zemanove-zrusili-sekretariat-nic-nedelal/>

SPÁČIL, Dušan. Exkluzivní rozhovor s Kateřinou Zemanovou: Povinnosti první dámy si s mámou rozdělíme. *Blesk* [online]. 02.02.2013 [cit. 2021-4-25]. Dostupné z: <https://www.blesk.cz/clanek/zpravy-volba-prezidenta/190147/exkluzivni-rozhovor-s-katerinou-zemanovou-povinnosti-prvni-damy-si-s-mamou-rozdelime.html>

Správní rada: Nadační fond Klausových [online]. [cit. 2021-02-27]. Dostupné z: <http://nadacnifondklausovych.cz/Spravni-rada/>

The Role of First Lady and Origin of the Title "First Lady" [online]. [cit. 2021-02-27]. Dostupné z: <http://www.firstladies.org/FirstLadiesRole.aspx#RoleFirstLady>

VOLEK, Jaromír. *Mediální obraz ve volební kampani* [online]. 2013, 6–15 [cit. 2021-02-27]. Dostupné z: http://www.clovekamedia.cz/konference/sborniky/cm_2013_jaro.pdf

Výběr informací o manželce a rodině Zemana. *České noviny*. [online]. 2013 [cit. 2021-02-27]. Dostupné z: <https://archive.li/PmZ1R#selection-1027.0-1027.49>

Výzkum čtenosti tisku - media projekt [online]. 2020 [cit. 2021-02-27]. Dostupné z: http://www.unievydavatelu.cz/cs/unie_vydavatelu/medialni_data/vyzkum_ctenosti

WATSON, Robert. Source Material: Toward the Study of the First Lady: The State of Scholarship. *Presidential Studies Quarterly* [online]. 2003, 2003(2), 423–441 [cit. 2021-4-25]. Dostupné z: www.jstor.org/stable/27551802

WATSON, Robert. The First Lady Reconsidered: Presidential Partner and Political Institution. *Presidential Studies Quarterly* [online]. 1997, 1997(4), 809–814 [cit. 2021-4-25]. Dostupné z: www.jstor.org/stable/27551802

WEIDENHOFFER, Daniel. Těžký život první dámy. *Newton Media* [online]. 2013 [cit. 2021-4-25]. Dostupné z: <https://www.newtonmedia.cz/tezky-zivot-prvni-damy/>

10 Prameny – analyzované články z Lidových novin

- Autor tos. Bude se V. Havel stěhovat? Lidové noviny. 04.08.1993 s. 2
- Autor neuveden. V. Havel si koupil vilu na Ořechovce. Lidové noviny. 11.08.1993 s. 2
- Autor jab. Prezident se brzy nastěhuje. Lidové noviny. 12.08.1993 s. 2
- ŠTĚPÁNOVÁ, Karola. Bezbariérové divadlo pro děti. Lidové noviny. 18.09.1993 s. 5
- SMRČEK, Tomáš. Sociální citění u nás vždy bylo na úrovni. Lidové noviny. 05.11.1993 s. 15
- Autor ika. Dary nemocnicím. Lidové noviny. 08.12.1993 s. 2
- RŮŽIČKA, Michal. Tichost paní Olgy. Lidové noviny. 23.12.1993 s. 3
- Autor jvs. Madeleine Albrightová hostem prezidenta Havla na Hrádečku. Lidové noviny. 29.08.1994 s. 16
- ČTK, autor em. První výsledky voleb dnes večer. Lidové noviny. 19.11.1994 s. 1
- Autor mš. Výbor dobré vůle posiluje důstojnost postižených. Lidové noviny. 22.03.1995 s. 16
- JUNGROVÁ, Tereza. Na samém konci světa. Lidové noviny. 15.04.1995 s. 3
- Autor mš. Soška pro Cenu Olgy Havlové. Lidové noviny. 27.04.1995 s. 2
- Autor neuveden. Havlová a Buzková ženskými osobnostmi. Lidové noviny. 03.05.1995 s. 1
- Autor br. Olga Havlová baronkou. Lidové noviny. 26.06.1995 s. 2
- BRAUNOVÁ, Dana. Sedmý trůn. Lidové noviny. 01.07.1995 s. 7
- KVAČKOVÁ, Radka. ŠUSTROVÁ, Marie. Feminismus je snaha o větší vliv žen. Lidové noviny. 06.09.1995 s. 2
- ČTK. Stav Olgy Havlové se zhoršil. Lidové noviny. 15.01.1996 s. 16
- ČTK. Vážný stav Olgy Havlové. Lidové noviny. 20.01.1996 s.
- Autor neuveden. Olga Havlová. Lidové noviny. 29.1.1996 s. 1
- Autor neuveden. Zármutek přátel a politiků. Lidové noviny. 29.1.1996 s. 3
- Autor zkratka: jan. Výbor dobré vůle pracuje dál. Lidové noviny. 29.1.1996 s. 5
- KROB, Andrej. Sousedova zpověď. Lidové noviny. 29.01.1996 s. 16
- BUDINSKÝ, Libor. Slova chvály, slzy, emoce. Lidové noviny. 03.02.1996 s. 16

- MATOUŠKOVÁ, Markéta. Prezident se oženil s Dášou Veškrnovou. Lidové noviny. 06.01.1997 s. 1
- ČTK. Hosté netušili, že jdou na svatbu. Lidové noviny. 06.01.1997 s. 2
- ČTK. Ruml přidělil Havlové ochranu. Lidové noviny. 08.01.1997 s. 2
- ČTK. Královna dohrála a lidé povstali. Lidové noviny. 09.01.1997 s. 16
- ČTK. Dagmar rozvázala v divadle pracovní poměr. Lidové noviny. 15.01.1997 s. 16
- ČTK. Postavení první dámy se formuje. Lidové noviny 12.03.1997 s. 16
- KVAČKOVÁ, Radka. Havel chtěl dát terasy na Barrandově své ženě dříve, než rozhodne soud. Lidové noviny. 31.07.1997 s. 1
- Zpravodajové Lidových novin. Iniciativa první dámy vyvolala údiv. Lidové noviny. 26.08.1997 s. 4
- Autor neuveden. Královna se zasloužila o prezidenta. Lidové noviny. 27.08.1997 s. 16
- ZAHRADNÍČEK, Tomáš. Studio kamarád. Lidové noviny. 03.09.1997 s. 1
- ČTK. Dagmar Havlová má podporu v ODS. Lidové noviny. 04.09.1997 s. 2
- ČTK. První dáma chce pomáhat Moravě. Lidové noviny. 10.09.1997 s. 2
- ČTK. Dagmar Havlová zkoušela Královnu Kristinu. Lidové noviny. 16.09.1997 s. 16
- Autor bof. Havel žaluje reklamní firmy. Lidové noviny. 20.09.1997 s. 4
- Autor wall. Prezidentský pár si přeje potomka. Lidové noviny. 26.09.1997 s. 2
- Autor on. Olgu a Dagmar vnímá veřejnost různě. Lidové noviny. 26.09.1997 s. 5
- Autor neuveden. Dáše vadí poštovní známky. Lidové noviny. 30.09.1997 s. 16
- BROŽ, Josef. Cesta prezidentovy manželky do Asie se nakonec neuskuteční. Lidové noviny. 09. 10. 1997 s. 1
- Brož Josef. Zrušená cesta Havlové vyvolala velký rozruch. Lidové noviny. 11.10.1997 s. 1
- BROŽ, Josef. Dagmar Havlová hájila právo prezidenta na klid. Lidové noviny. 07.11.1997 s. 2
- BROŽ, Josef. Dagmar Havlová děkuje lékařům, sestřičkám i kuchaři. Lidové noviny. 12.11.1997 s. 1
- MAUKŠ, Igor. Havlová navštívila dělníka, který přežil zřícení domu. Lidové noviny. 17.11.1997 s. 4

- ČTK. První dáma je častým terčem vtipů. Lidové noviny. 26.11.1997 s. 4
- Autoři hub, jan. Havlová je jako herečka stále populární. Lidové noviny. 30.12.1997 s. 4
- Autor kal. Prezidentský pár by chtěl potomka. Lidové noviny. 15.01.1998 s. 2
- ČTK, autor mrk. První dámě hrozilo vyvedení ze sálu. Lidové noviny. 22.01.1998 s. 3
- Autorská zkratka dom. Dagmar a Livie. Dvě české Evity bojují za své muže – politiky. Lidové noviny. 22.01.1998 s. 1
- ČTK, autor mrk. Politici seriózně diskutují o pískotu Dagmar Havlové. Lidové noviny. 22.01.1998 s. 3
- BROŽ, Josef. Pískat umím od malička, říká Dagmar Havlová. Lidové noviny. 23.01.1998 s. 2
- VAČKOV, Veselin, DUBSKÝ, Vladimír. Fenomén Dáša ovládl média a zaskočil českou společnost. Lidové noviny. 24.01.1998 s. 3
- Autor job. Sekretariát první dámy je zaplaven prací. Lidové noviny. 05.02.1998 s. 4
- ZAHRADNÍČEK, Tomáš. „Vaszku a Daszo, AHOJ!!!“ Lidové noviny. 14.03.1998 s. 1
- BROŽ, Josef. První dáma včera zahájila oslavy svých 45. narozenin. Lidové noviny. 21.03.1998 s. 2
- ČTK. Havlová slíbila pomoc Nikolce. Lidové noviny. 01.04.1998 s. 4
- Autor luh, autor dah. Dagmar Havlová: nejdříve jsme komunikovali jen přes papír. 16.04.1998 s. 3
- ČTK. Prezidentova manželka se chová profesionálně. Lidové noviny. 16.04.1998 s. 3
- BROŽ, Josef. Dagmar Havlová nyní prochází velkou životní proměnou. Lidové noviny. 25.04.1998 s. 2
- Autor job. Havlovi vysoudili pět milionů korun. Lidové noviny. 04.07.1998 s. 4
- ČTK. Otec první dámy včera zemřel. Lidové noviny. 16.07.1998 s. 2
- Autor job. Havlovi spojili své nadace. Lidové noviny. 20.07.1998 s. 4
- HOJNÍKOVÁ, Petra. První dáma poprvé chyběla na tiskovce. Lidové noviny. 03.08.1998 s. 3
- HOJNÍKOVÁ, Petra. Manželka prezidenta je méně nervózní, bojí se však

- komplikací. Lidové noviny. 06.08.1998 s. 2
- Autor job. Dagmar Havlová: Nejsem politik! Lidové noviny. 15.08.1998 s. 1
 - Autor šek, autor job. Prezidentova choť Dagmar v Americe zazářila. Lidové noviny. 19.09.1998 s. 1
 - BROŽ, Josef. Malá obliba Havlové? Nejde jen o její vinu. Lidové noviny. 21.10.1998 s. 6
 - Divoký kačer. Dagmar Havlová má fobii z míčů. Lidové noviny. 02.11.1998 s. 16
 - MUSIL, Michal. Havlovi svojí žalobou otevřeli otázku míry svobody slova. Lidové noviny. 28.11.1998 s. 5
 - Autor red. Nebyl to pro nás dobrý rok, říká první dáma ČR Dagmar Havlová. Lidové noviny. 22.12.1998 s. 4
 - Autor red. Ukončení sporu mezi LN a manželi Havlovými. Lidové noviny. 23.04.1999 s. 2
 - Autor mas. Soud: Čest Havlových neutrpěla. Lidové noviny. 03.06.1999 s. 2
 - DEYL, Daniel. BROŽ, Josef. Profesionalizace první dámy. Lidové noviny. 30.10.1999 s. 25
 - Autor dom. První dámu si lidé spojují s charitou. Lidové noviny. 02.12.1999 s. 4
 - KERLES, Marek. První dáma otvírala supermarket. Lidové noviny. 01.02.2000 s. 6
 - Autor tva. První dámy chtějí spolupracovat na charitativním projektu v Sarajevu. Lidové noviny. 23.02.2000 s. 2
 - ČTK, DOM. První dáma vlastní celé barrandovské terasy. Lidové noviny. 20.05.2000 s. 4
 - SKUROVCOVÁ, Irena. TURKOVÁ, Markéta. Charita první dámy. Lidové noviny. 12.08.2000 s. 25
 - Autor zub. Havlová věnovala královně vánoční ozdoby. Lidové noviny. 27.10.2000 s. 6
 - ČTK. Havlová obdarovala nemocnici v Brně. Lidové noviny. 20.11.2000 s. 6
 - Autor kul, ČTK. Návrat Dagmar Havlové na scénu se odkládá. Lidové noviny. 30.10.2000 s. 16
 - Autor kul. Dagmar Havlová: herečka, nebo první dáma? Lidové noviny. 31.10.2000 s. 20

- CIGLEROVÁ, Jana. ŠVAGROVÁ, Marta. Havlová: Zeman mého muže sprostě urážel. Lidové noviny. 02.12.2000 s. 1
- ČTK. Dagmar Havlová chce pomáhat v boji s rakovinou prsu. Lidové noviny. 24.01.2001 s. 7
- CHÁBOVÁ, Klára. První dáma, opět téma pro bulvár. Lidové noviny. 26.04.2001 s. 6
- HEJDOVÁ, Kateřina. Zneužili jméno první dámy! Chyťte je. Lidové noviny. 25.05.2001 s. 16
- ŠVAGROVÁ, Marta. Dagmar Havlová. Lidové noviny. 09.06.2001 s. 20
- SAUER, Jaroslav. BÍLEK, Ondřej. Zeman nešel na Hrad kvůli první dámě. Lidové noviny. 30.10.2001 s. 1
- BAUEROVÁ, Ladka. Paříž. První dáma a česká móda v Paříži. Lidové noviny. 09.03.2002 s. 19
- ČTK. Havlová přijala umělce nominované na Thálie. Lidové noviny. 16.03.2002 s. 4
- HONZÁK, Radek. Havlová ukázala Bushové Pražský hrad. Lidové noviny. 21.05.2002 s. 2
- Autor neuveden. Plány Václava a Dagmar Havlových. Lidové noviny. 22.07.2002 s. 17
- ČTK. První dáma předala Krumlovu půl milionu korun na odstranění škod po povodních. Lidové noviny. 16.09.2002 s. 6
- Autor šv. Dagmar Havlová otevřela Týden české kultury v Los Angeles. Lidové noviny. 17.10.2002 s. 28
- BLECHOVÁ, Silvie. KRATOCHVÍLOVÁ, Michaela. Do Prahy míří desítky prvních dam, hostit je budou Havlová a Špidlová. Lidové noviny. 14.11.2002. s. 1
- Autor Markéta Kutilová, Marta Švagrová. Havel se rozloučil v Národním. Lidové noviny. 31.01.2003 s. 1
- Livia Klausová střídá Dagmar Havlovou. Lidové noviny. 01.03.2003 s. 15
- KALENSKÁ, Renata. Nejsem žádná první dáma. Lidové noviny. 22.03.2003 s. 11
- ŠKÝVAROVÁ, Soňa. Z vedení firem do kolejí první dámy. Lidové noviny. 26.02.2004 s. 16
- Autor pes. První dáma zatím zůstává ve vedení firem. Lidové noviny. 05.03.2003 s.

- ČTK. První dáma opustí dozorčí rady. Lidové noviny. 12.03.2003 s. 1
- ZEMAN, Martin. První dáma měla sedět v bance, kterou zakládal šéf H-Systemu. Lidové noviny. 18.04.2003 s. 1
- BLECHOVÁ, Silvie. První dáma: Bude to Ořechovka. Lidové noviny. 06.06.2003 s. 16
- ČTK. Klausová hostila manželky politiků. Lidové noviny. 01.07.2003. s. 2
- KRIST, Tomáš. Livia Klausová přijala v Lánech manželky českých diplomatů. Lidové noviny. 30.08.2003 s. 4
- Autor neuveden. Livia Klausová obdivovala otužilce, prezidentský pár byl na půlnoční v Lánech. Lidové noviny. 27.12.2003 s. 2
- ČTK. Stylistka: Prezidentský pár se obléká konzervativně. Lidové noviny. 03.03.2003 s. 3
- ČTK. Klausová bydlela v Irsku u velvyslance, který stál u pádu Klausovy vlády. Lidové noviny. 24.06.2003 s. 2
- ČTK. Klausová se setkala se zástupci nadací. Lidové noviny. 30.10.2003 s. 4
- ČTK. Prezidentský pár pomůže vzdělávání. Lidové noviny. 11.11.2003 s. 5
- ČTK. Klausová naznačila, že prezident brzy udělí milosti. Lidové noviny. 12.11.2003 s. 2
- VOKATÝ, Pavel. Klausová tančila na romském bále. Lidové noviny. 08.03.2004 s. 4
- Autor vok. První dáma má získat oficiální statut. Lidové noviny. 26.06.2004 s. 2
- NOSÁLKOVÁ, Tereza. První dáma s mandátem. Lidové noviny. 30.06.2004 s. 13
- ZEMAN, Martin. Klausová byla kvůli H-Systemu u výslechu. Lidové noviny. 20.09.2004 s. 4
- ČTK. Klausová má patronát nad krajkářkami. Lidové noviny. 03.07.2004 s. 4
- ČTK. Romský bál byl pro první dámu vítězný. Lidové noviny. 28.02.2005 s. 4
- JUNGROVÁ, Alžběta. Prezidentský pár pozval Grossovy na oběd. Lidové noviny. 04.01.2005 s. 6
- MALECKÝ, Robert. Klaus se nebude stěhovat sám. Lidové noviny. 21.07.2005 s. 4
- ČTK. Klausovi vyrazí na dovolenou do Alp. Lidové noviny. 22.07.2005 s. 5
- Autor ids. Bydlení pro prezidentský pár stálo už 80 milionů. Lidové noviny.

27.08.2005 s. 3

- KRÁL, Jan. Klaus zamířil na sever Moravy. Lidové noviny. 29.03.2006 s. 6
- KRÁL, Jan. Horko omezuje i Klause. Lidové noviny. 14.06.2007 s. 6
- ČTK. Pecková zazpívá pro první dámu. Lidové noviny. 17.08.2007 s. 16
- Autor jih. Prezidentský pár čeká moravská Venuše. Lidové noviny. 24.11.2007 s. 6
- Autor dom. Livia Klausová podpořila děti. Lidové noviny. 13.12.2007 s. 7
- Autor mk. Deset let hovorů s první dámou. Lidové noviny. 02.12.2009 s. 24
- Autor pdk, tin. Klausová hlavou státu? Zatím to nezvažuje. Lidové noviny. 21.03.2011 s. 1
- ČTK. Livia Klausová na Hradě zahájila festival jídla. Lidové noviny. 28.05.2011 s. 4
- ČTK. Klausovi zpřístupnili zahradu. Lidové noviny. 19.09.2011 s. 5
- BYSTROV, Vladimír. Jak první dáma vyplísnila toho nepravého. 21.10.2011 s. 12
- ČABANOVÁ, Adéla. Livia Klausová podpořila „kojeňáky“. Lidové noviny. 10.02.2012 s. 2
- GOLIS, Ondřej. Omilostněnou pojily vztahy s Klausovou. Lidové noviny. 17.02.2012 s. 1
- Autor fin. Klausová: První dáma nemá mluvit německy. Lidové noviny. 19.01.2013 s. 3
- Autor dom. Livia Klausová je opravdová dáma. Lidové noviny. 25.01.2013 s. 4
- Autor kal. Paní Zemanovou lituju, ale musí si zvyknout. Lidové noviny. 06.04.2013 s. 3
- TOMÁNEK, Tomáš. První dámu opustila tajemnice. Lidové noviny. 03.01.2015 s. 2
- TOMÁNEK, Tomáš. Volejte, dostali pokyn na Hradě. Ples se blíží. Lidové noviny. 20.03.2015 s. 1
- Autor red. Jak funguje Naděje. Lidové noviny. 21.10.2015 s. 20
- Autor neuveden. První dáma podpořila ženy ve zbrani. Lidové noviny. 14.09.2016 s. 3
- TOMÁNEK, Tomáš. RYCHLÍK, Martin. Začíná bitva o první dámu. Lidové noviny. 11.04.2017 s. 1
- Autor red, čtk. První dáma dala Kajínkovi knihu. Lidové noviny. 11.05.2017 s. 1

- KABÁTOVÁ, Michaela. První dáma a omilostněný? Netradiční. Lidové noviny. 12.05.2017 s. 2
- TOMÁNEK, Tomáš. Má stále co nabídnout. Lidové noviny. 06.01.2018 s. 2
- KOLÁŘOVÁ, Kateřina. První dámy. Šaty si musí rozumět s objektivem. Lidové noviny. 10.01.2018 s. 3
- NOVÁ, Eliška. Dusno ve Vladislavském sále. Lidové noviny. 09.03.2018 s. 3
- BOLEGOVÁ, Kamila. Volební zápas finišuje. Lidové noviny. 06.10.2018 s. 1
- HRUŠKA, Blahoslav. Zeman uctil „izraelského TGM“. Lidové noviny. 26.11.2018 s. 2
- Autor kms. Zemana zaujala izraelská přísnost. Lidové noviny. 28.11.2018 s. 3
- Autor dom. Zeman pěl, Hrad plesal. Lidové noviny. 02.02.2019 s. 2
- ČTK. Zemanovi na oslavě zazpívá francouzská legenda Mathieu. Lidové noviny. 05.03.2019 s. 2
- TOMÁNEK, Tomáš. Prezidenty čeká tah Brno – Vídeň. Lidové noviny. 01.04.2019 s. 2
- ZÍDEK, Petr. Vše nejlepší, paní prezidentová. Lidové noviny. 29.04.2020 s. 10
- ČTK. Zeman přece jen cestu na jižní Moravu odložil. Lidové noviny. 29.08.2020 s. 2

11 Prameny – analyzované články z Blesku

- HÁLA, Jan. Havlovi spolu nespí. Blesk. 16.03.1993 s. 2
- BAUER, Jan. Havel jel po Novotném. Blesk. 07.07.1993 s. 1
- ERLICHOVÁ, Dana. Havla pozvaly dámy. Blesk. 30.07.1993 s. 1
- JANOUTOVÁ, Věra. První dáma bodovala. Blesk. 27.08.1993 s. 2
- FIKAR, Jaroslav. První dáma mění servis. Blesk. 15.12.1993 s. 2
- NOVÁKOVÁ, Marcela. Havlovi mají pech. Blesk. 28.05.1994 s. 2
- SOUKUP, David. Paní prezidentová dostala šek. Blesk. 24.09.1994 s. 3
- ŠTEFAŇÁKOVÁ, Radka. Havlovi přišli skoro první. Blesk. 19.11.1994 s. 1
- JANOUTOVÁ, Věra. Dovolenou skončil prezident tancem. Blesk. 09.01.1995 s. 1
- JANOUTOVÁ, Věra. První dámy zahrála knedlíčková polévka. Blesk. 18.01.1995 s. 2
- ČTK, autor alf. Korejský pár obdivoval Prahu. Blesk. 06.03.1995 s. 2
- ŠTEFAŇÁKOVÁ, Radka. První dáma měla potíže. Blesk. 06.03.1995 s. 2
- KUPSOVÁ, Daniela. Po Olze Havlové byla shánka. Blesk. 20.03.1995 s. 3
- REMEŠOVÁ, Michaela. Cruise dostal kalendář. Blesk. 25.03.1995 s. 2
- ZAJÍCOVÁ, Gabriela. Prezident přišel do Archy v noci. Blesk. 15.09.1995 s. 2
- ČTK. Zdravotní stav Olgy Havlové je dobrý. Blesk. 29.12.1995 s. 6
- Autor das. Olga Havlová je v kritickém stavu. Blesk. 15.01.1996 s. 2
- JANOUTOVÁ, Věra. Dary eviduje Výbor do haléře. Blesk. 25.01.1996 s. 8
- ČTK, autor red. Zemřela Olga Havlová. Blesk. 29.01.1996 s. 1
- MUŽÍK, Vladimír. Občané se loučili s chotí prezidenta. Blesk. 03.02.1996 s. 2
- REMEŠOVÁ, Michaela. GROSMANOVÁ, Markéta. Tajemství jejich svatby. Blesk. 06.01.1997 s. 1
- Autor op, ČTK. Prezidentova manželka bude dnes královnou. Blesk. 07.01.1997 s. 4
- REMEŠOVÁ, Michaela. Topfer s Dagmar Havlovou stále počítá. Blesk. 08.01.1997 s. 11
- ČTK. Dagmar Havlová má ochranku. Blesk. 08.01.1997 s. 2
- REMEŠOVÁ, Michaela. Tříška byl z herečky Havlové nadšený. Blesk. 09.01.1997 s. 11

- REMEŠOVÁ, Michaela. Dagmar Havlová má na Hradě kancelář. Blesk. 15.01.1997 s. 11
- ČTK. Dagmar Havlová připravuje setkání. Blesk. 29.01.1997 s. 2
- Autor op, mh. „Ahoj, Dášo!“, zdravilo Brno. Blesk. 31.01.1997 s. 1
- Autor rka. Divadlo vydalo Dášu prezidentovi. Blesk. 21.02.1997 s. 11
- ČTK. Dagmar Havlová přišla mezi děti. Blesk. 25.01.1997 s. 3
- Autor vj. Dagmar měla další premiéru. Blesk. 19.03.1997 s. 1
- SOUKUP, David. První dáma nesla zranění hrdinně. Blesk. 20.05.1997 s. 11
- Autor fav. První dáma chce pomáhat. Blesk. 28.06.1997 s. 2
- ČTK. Vize Dagmar Havlové. Blesk. 12.07.1997 s. 2
- ČTK. Havlová se dohodla s divadlem. Blesk. 05.08.1997 s. 4
- MAG. Havlová si posvítila baterkou. Blesk. 12.09.1997 s. 1
- JANOUTOVÁ, Věra. První dámy hovořily o charitě. Blesk. 17.09.1997 s. 11
- Autor bau. Potřebujeme zákon o první dámě? Blesk. 22.09.1997 s. 2
- Autor jz. Bunte: Havlová chce Lex Dáša. Blesk. 24.09.1997 s. 2
- STAŇKOVÁ, Lenka. Královna Kristina se vrací. Blesk. 27.09.1997 s. 11
- Autor op. První dáma se zajímala o stav zraněného dělníka. Blesk. 17.11.1997 s. 7
- Autor ph. První dámy se nedočkala. Blesk. 24.11.1997 s. 7
- Autor jz, as. První dáma šokovala celý národ. Blesk. 22.01.1998 s. 1
- Autor jz. První dáma neposlouchá. Blesk. 23.01.1998 s. 2
- Autor vj. Dáša a Livia opisují. Blesk. 19.07.1997 s. 1
- ZADRAŽILOVÁ, Jitka. Půl Barrandova patří Dáše. Blesk. 31.07.1997 s. 2
- MÁCHA, Dalibor. JANOUTOVÁ, Věra. Paní Dagmar, takhle ne! Blesk. 30.10.1997 s. 1
- SOBOTKOVÁ, Alena. Havlovi vypovídali před soudem. Blesk. 15.01.1998 s. 2
- JANOUTOVÁ, Věra. Dagmar Havlová: Chci pomáhat lidem. Blesk. 21.03.1998 s. 6
- ČTK. Havlovou opouští personál. Blesk. 24.03.1998 s. 2
- Autor lav. První dáma prosí za Nikolku. Blesk. 09.04.1998 s. 6
- ČTK. Havlová prý nemá blízko k léčitelům. Blesk. 17.04.1998 s. 2
- HAMRŠMÍDOVÁ, Štěpánka. Dagmar Havlová čerpá energii z víry a lásky. Blesk. 24.04.1998 s. 2

- JANOUTOVÁ, Věra. D. Havlová navštíví mnichy. Blesk. 23.06.1998 s. 2
- JANOUTOVÁ, Věra. MÁCHA, Dalibor. Co jen dělám špatně? Blesk. 13.08.1998 s. 1
- JANOUTOVÁ, Věra. Hrad se zlobí na průzkum o Havlové. Blesk. 15.08.1998 s. 2
- Autor vj. První dáma přistižena při... Blesk. 17.08.1998 s. 2
- JANOUTOVÁ, Věra. MÁCHA, Dalibor. NACHTIGALL, František. Nevěra na Hradě? Havlovi: Není to pravda. Blesk. 19.10.1998 s. 1
- SKOČDOPOLE, Petr. Havlovi na dovolené. Blesk. 29.12.1998 s. 1
- SKOČDOPOLE, Petr. Havlovi si užívají slunce a soukromí. Blesk. 04.01.1999 s. 6
- Autor vj, dam. První dáma ozdobila ples. Blesk. 22.02.1999 s. 1
- JANOUTOVÁ, Věra. MÁCHA, Dalibor. Dagmar Havlová odrovnala Evu i Naomi. Blesk. 17.03.1999 s. 1
- JANOUTOVÁ, Věra. Zilk přivítal první dámu rudými růžemi. Blesk. 23.03.1999 s. 11
- JANOUTOVÁ, Věra. Havlová s Klestilovou si padly do noty. Blesk. 24.03.1999 s. 11
- MÁCHA, Dalibor. REMEŠOVÁ, Michaela. Patří první dáma za katedru? Blesk. 07.04.1999 s. 1
- Autor dam. Audit objednala Havlová. Blesk. 21.08.1999 s. 2
- Autor as. Dagmar Havlová na bazaru šetřila. Blesk. 22.11.1999 s. 4
- GRACLÍK, Miroslav. První dáma v obležení. Blesk. 06.12.1999 s. 9
- JANOUTOVÁ, Věra. NACHTIGALL, František. Havlovi budou bydlet v Portugalsku? Blesk. 08.12.1999 s. 1
- Autor vj. Havlová rozdala vánoční dárky. Blesk. 10.12.1999 s. 3
- Autor nl. Havlová je v nemocnici. 23.12.1999. Blesk. 23.12.1999 s. 2
- Autor jz. Havlovi strávili Vánoce v Lánech. Blesk. 27.12.1999 s. 2
- NACHTIGALL, František. JANOUŠEK, Jiří. Havlovi v lázních: Opilci a psi mají zákaz vycházení. Blesk. 07.01.2000 s. 1
- Autor vk. Havlová otevřela supermarket. Blesk. 01.02.2000 s. 2
- Autor nl. Havlová si rozuměla s Bartošovou. Blesk. 26.06.2000 s. 9
- Autor muž. Havlová zatím hrát nebude. Blesk. 30.10.2000 s. 6
- Autor op. První dámu zajímaly nemocné děti. Blesk. 20.11.2000 s. 4

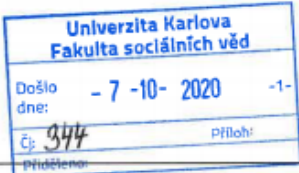
- ČTK. Havlová nadělovala. Blesk. 21.12.2000 s. 3
- Autor vasa. Překvapená první dáma... Blesk. 21.03.2001 s. 2
- NACHTIGALL, František, SCHUSTER, Roman. Havlová zneužita! Blesk. 03.05.2001 s. 1
- SCHUSTER, Roman. NACHTIGALL, František. Boj o čest první dámy začal. Blesk. 12.05.2001 s. 1
- SCHUSTER, Roman. Havlovi se bojí? Blesk. 25.07.2001 s. 1
- Autor man. Havlová uklízečkou? Blesk. 25.08.2001 s. 1
- GRACLÍK, Miroslav. Havlová: Končím s divadlem. 21.09.2001 s. 9
- SOBOTKOVÁ, Alena. Dagmar Havlové vyhořel bar Trilobit. Blesk. 20.10.2001 s. 6
- GRACLÍK, Miroslav. Landovský se zapovídal s první dámou. Blesk. 30.10.2001 s. 9
- Autor pes. Okouzující úsměvy první dámy. Blesk. 22.11.2001 s. 2
- Autor gra. První dáma byla u nemocných dětí. Blesk. 29.11.2001 s. 8
- Autor ČTK, pes. Havlovou bolí hlava. Blesk. 05.02.2002 s. 2
- Autor her. Hamlet slavil s Havlovou. Blesk. 16.02.2002 s. 8
- HARTOVÁ, Veronika. GRACLÍK, Miroslav. Záhadná nemoc Dagmar Havlové. Blesk. 26.06.2002 s. 2
- Autor fik. První dáma vybírala dary. Blesk. 09.11.2002. s. 3
- Autor hra. První dáma připravuje manželovi večírek. Blesk. 11.10.2002 s. 9
- GRACLÍK, Miroslav. Havlová: Chrání mě madona. Blesk. 05.01.2002 s. 9
- Autor jad. První dáma plesala s Romy. Blesk. 10.03.2003 s. 2
- ČTK. Klausová odejde z dozorčích rad. Blesk. 12.03.2003 s. 2
- ZADRAŽILOVÁ, Jitka. Livia Klausová vůbec nespí...Blesk. 19.03.2003 s. 2
- Autor red. První dámu zavalily dotazy. Blesk. 07.05.2003 s. 2
- POSPÍŠILOVÁ, Eva. Klausová: Rok jsem byla v děcáku. Blesk. 12.06.2003 s. 2
- POSPÍŠILOVÁ, Eva. Klausovi představili fond a šli slavit. Blesk. 11.11.2003 s. 2
- Autor mig. Klausová je na sklo! Blesk. 03.12.2003 s. 2
- Autor mig. Livia Klausová na roztrhání. Blesk. 27.12.2003 s. 2
- CEJPOVÁ, Helena. Livia Klausová: První dáma přehlídek. Blesk. 06.04.2004 s. 16
- Autor jz. Klausová trumfla Havlovou. Blesk. 16.06.2004 s. 2

- RYŠLINK, Pavel. Klausovi: Není nad chleba. Blesk. 13.10.2004 s. 2
- Autor mig. Livia Klausová otevřela hřiště. Blesk. 12.11.2004 s. 2
- Autor gra. Klausová si vyšlápala se Zagorovou. Blesk. 04.05.2005 s. 7
- Autor pol. První dáma v divadle s premiérem. Blesk. 15.10.2005 s. 2
- Autor čad. Livia Klausová zvonům pouze přála. Blesk. 05.12.2005 s. 4
- Autor lu. Golf pro Klausovou. Blesk. 12.06.2006 s. 14
- Autor hec, mir. Klausovým kradou okapy. Blesk. 12.04.2007 s. 4
- Autor hec. První dámě pomohla móda. Blesk. 03.05.2007 s. 13
- Autor uá. První dáma na dostizích. Blesk. 14.05.2007 s. 2
- Autor op. Vojáci cvičili pod dohledem první dámy. Blesk. 25.05.2007 s. 2
- HLUŠTÍK, David. Klausovou málem ušlapali. Blesk. 26.05.2007 s. 2
- POSPÍŠILOVÁ, Eva. HLADKÝ, Jakub. Klausová mávla rukou ... a šla do kina. Blesk. 05.12.2007 s. 5
- Autor neuveden. Klausovi – kvůli ní mají tichou domácnost. Blesk. 11.03. 2008. s. 2
- POSPÍŠILOVÁ, Eva. Petra s Klausem dolétala! Blesk. 13.03.2008 s. 2
- Autor neuveden. Klausovi mohou přijít o byt i o peníze. Blesk. 27.05.2008 s. 2
- Autor neuveden. Paní Livia: Ta je pro Klause. Blesk. 20.06.2008 s. 2
- POSPÍŠILOVÁ, Eva. Dusno u Klausů: Livia se stěhuje? Blesk. 22.08.2008 s. 1
- POSPÍŠILOVÁ, Eva. Krize u Klausů po aféře s letuškou: Paní Livii teď vodí bodyguard. Blesk.16.09.2008 s. 2
- BARTÁKOVÁ, Lenka. Bodyguard s první dámou za ruku? Blesk. 18.09.2008 s. 2
- Autor poe. Klausová si zařizuje vlastní bydlení! Blesk. 04.10.2008 s. 2
- ŠEFLOVÁ, SAŠA. Livia Klausová přišla s flekem na pozadí. Blesk. 03.07.2010 s. 8
- Autor fil, agš. Livia Klausová zamířila do davu fanynek. Blesk. 18.11.2010. s. 13
- Autor puk. Livia Klausová: žena, která odpouští nevěry! Blesk. 09.07.2011 s. 1
- Autor jej. Na pláži s první dámou! Blesk. 14.07.2011. s. 1
- Höschlová. Hana. Klausová úpěla bolestí. Blesk. 08.11.2011 s. 15
- TICHÝ, Oldřich. Vezme český trůn Livia po Klausovi? Blesk. 17.02.2012 s. 9
- Autor map. První dáma v mlze. Blesk. 28.01.2013 s. 6
- POSPÍŠILOVÁ, Eva. První dáma se před Bleskem zamkla! Blesk. 31.01.2013 s. 2
- Autor ex. První dáma vylezla z ulity. Blesk. 14.02.2013 s. 2

- RENOVICA, Vera. POPRVÉ s novou PRVNÍ dámou. Blesk. 08.03.2013 s. 2
- Autor vr. Ivana Zemanová: Pořád si zvyká. Blesk. 05.04.2013 s. 4
- Autor poe. Zemanová slavila, Zeman dirigoval. Blesk. 30.04.2013 s. 8
- POSPÍŠILOVÁ, Eva. Haf, i Zeman je ze mě paf! Blesk, 30.05.2013 s. 2
- POSPÍŠILOVÁ, Eva. Zemanová: Miloš má rád pusinky! Blesk. 13.12.2013 s. 4
- Autor kru. První dámě ukázali tmu. Blesk. 27.11.2014 s. 2
- Autor neuveden. Zeman v arabském ráji, po vyznamenání mu dělal šoféra korunní princ. Blesk. 13.02.2015 s. 2
- Autor map. První dáma dostala obojek. Blesk. 20.02.2015 s. 2
- Autor čad, ex. Kvůli Zemanovi pozemní manévry a kvůli Ivaně podzemní. Blesk. 25.06.2015 s. 2
- Autor vr. Čtyři v tanku a první dáma! Blesk. 04.12.2015 s. 4
- RENOVICA, Vera. Dobře utajená první dáma. Blesk. 14.02.2015 s. 3
- RENOVICA, Vera. Zemanův tah první dámou. Blesk. 16.09.2015 s. 4
- Autor vr. Zeman předvedl tanec! Blesk. 23.01.2016 s. 4
- Autor jad. První dáma dobrý, ale dort je dort. Blesk. 03.05.2016 s. 2
- Autor vr. Proč vedla Zemana první dáma? Blesk. 31.10.2017 s. 2
- KOPŘIVA, J. HORVÁTH, J., VEINLICH, J., ŠTÍCHOVÁ, Z., PROKEŠOVÁ, M. Prezident mluvil, politici utíkali ze sálu! Blesk. 09.03.2018 s. 2
- Autor neuveden. Ivana na výbornou, Katka na hraně. Blesk. 10.03.2018 s. 2
- Autor sč. Zemanové bude chybět tanečník. Blesk. 11.07.2018 s. 4
- Autor neuveden. Schodům se nevyhnul. Blesk. 26.11.2018 s. 4
- VEINLICH, Jakub. S dárkem pro muže mi pomohl bodyguard! Blesk. 21.12.2018 s. 4
- Autor map. Místo Rusalky žádal píseň o lásce. Blesk. 11.03.2019 s. 2
- ZÍTKO, Dalibor. Prezident jednal a... první dáma šla na led s Jágrem! Blesk. 26.04.2019 s. 5
- Autor neuveden. Galavečeře? Blesk. 26.06.2019 s. 2
- KOPŘIVA, Jakub. Umím jen (pomalý) valčíček! Blesk. 11.01.2020 s. 2
- Autor neuveden. Omyl lesní víly Babišové! Blesk. 20.04.2020 s. 13
- Autor jako. Důvod? Nic nedělal! Blesk. 09.12.2020 s. 5

12 Teze diplomové práce

SCHVÁLENO

Institut komunikačních studií a žurnalistiky FSV UK Teze MAGISTERSKÉ diplomové práce	
TUTO ČÁST VYPLŇUJE STUDENT/KA:	
Příjmení a jméno diplomantky/diplomanta: Aneta Daněčková	Razítko podatelny:
Imatrikulační ročník diplomantky/diplomanta: 2019	
E-mail diplomantky/diplomanta: Aneta.daneckova@gmail.com	
Studijní obor/forma studia: Navazující magisterská Žurnalistika	
Název práce v češtině: Postavení prvních dam České republiky a jejich mediální obraz v letech 1993-2020	
Název práce v angličtině: Status of the Czech first ladies and their media image in the period 1993-2020	
Předpokládaný termín dokončení (semestr, akademický rok – vzor: ZS 2012/2013) (diplomovou práci je možné odevzdat nejdříve po dvou semestrech od schválení tezí) Letní semestr 2020/2021	
Charakteristika tématu a jeho dosavadní zpracování (max. 1800 znaků): Tato diplomová práce bude mapovat mediální obraz všech českých prvních dam od vzniku samostatné České republiky ve dvou konkrétních periodikách, v Lidových novinách a v Blesku. Cílem je zjistit, jak žánrově odlišná média vykreslovala české první dámy a porovnat jednotlivé získané obrazy. Českým prvním dámám se již věnovalo několik výzkumníků, nikdy však nebyly zkoumány mediální obrazy všech prvních dam současně, nebyly porovnávány jejich mediální obrazy navzájem. Práce přinese komplexní pohled na všechny první dámy od vzniku České republiky a na jejich vnímání zvolenými médii, která mají na českém trhu poměrně velký počet čtenářů, tím pádem i určitou moc ovlivňovat vnímání prvních dam ve společnosti. Bude také zajímavé zjistit, zda změny, které v daných médiích v průběhu let nastaly (včetně těch vlastnických), měly nějaký vliv na způsob, jakým je mediální obraz prvních dam vykreslován. Práce se zároveň bude zabývat i postavením a legislativním ukotvením prvních dam v České republice a na Slovensku, poté porovná, jak je na funkci první dámy v těchto dvou zemích nahlíženo po jejich rozdělení.	
Předpokládaný cíl práce, případně formulace problému, výzkumné otázky nebo hypotézy (max. 1800 znaků): Cílem práce je přinést kompletní mediální obraz všech prvních českých dam od vzniku České republiky až do současnosti. Cílem je také zjistit, jak byla každá jednotlivá dáma vykreslována ve zvolených periodikách, a poté porovnat získané mediální obrazy. Dílčím cílem je také porovnání postavení prvních dam v České republice a na Slovensku po jejich rozdělení. Časově práce obsáhne 28 let, tedy celou dobu od vzniku samostatné republiky po současnost.	
Předpokládaná struktura práce (rozdělení do jednotlivých kapitol a podkapitol se stručnou charakteristikou jejich obsahu):	

1. Úvod
2. Obsah
3. Teoretická část
 - 3.1. Historický exkurz prvních dam (představení všech českých prvních dam od 1918–1993)
 - 3.2. Statut postavení prvních dam, definice jejich role podle zákonů
 - 3.3. Statut postavení prvních dam v sousedních zemích České republiky a legislativní zakotvení funkce
 - 3.4. Srovnání postavení prvních dam v České republice a na Slovensku
 - 3.5. Představení prvních dam České republiky
 - 3.6. Představení vybraných periodik
4. Metodologie práce
5. Analýza zvolených periodik
6. Komparace a zhodnocení výsledků analýzy
7. Závěr
8. Zdroje a přílohy

Vymezení podkladového materiálu (např. titul periodika a analyzované období):

V této diplomové magisterské práci bude analyzován každý textový příspěvek (fotografie analyzovány nebudou), který se týkal některé z prvních českých dam od vzniku České republiky. V práci budou analyzovány příspěvky (články) z Lidových novin, které vyšly od 1. ledna 1993 do 31. prosince 2020, pro porovnání výsledného mediálního obrazu budou analyzovány také články z deníku Blesk ve stejném období, s užitím stejného postupu, práce tak získá dva mediální obrazy každé první dámy z typově odlišných periodik. Autorka si uvědomuje, že druhé volební období současného prezidenta není ještě u konce, což představuje jistý limit v získání kompletního mediálního obrazu za toto období, ale zároveň považuje za důležité, aby byla zkoumána alespoň jeho větší část, v práci tak poslouží k lepší komparaci s vývojem mediálního obrazu Livie Klausové ve dvou obdobích, kdy pozici první dámy zastávala.

Každá první dáma bude zkoumána pouze v období, kdy na dané pozici působila, současnému mediálnímu obrazu bývalých prvních dam se práce věnovat nebude, jelikož jeho získání není cílem této práce. Pro zkoumání výše uvedeného materiálu budou využity online databáze. Autorka také pro vypracování teoretické a metodologické části diplomové práce využije níže popsanou odbornou literaturu, pro část s legislativním ukotvením prvních dam budou využity příslušné zákony zvolených zemí.

Metody (techniky) zpracování materiálu:

Zvoleným postupem pro zkoumání mediálního obrazu prvních českých dam je kvalitativní obsahová analýza, kterou využiji při analýze jednotlivých mediálních výstupů týkajících se každé první dámy ve zvolených periodikách. Na základě analýzy bude provedena komparace výsledných mediálních obrazů

každé dámy. Analyzovány budou všechny mediální výstupy, které za výše specifikovanou dobu ve zvolených periodikách vyšly.

Základní literatura (nejméně 5 nejdůležitějších titulů k tématu a metodě jeho zpracování; u všech titulů je nutné uvést stručnou anotaci na 2-5 řádků):

BUDINSKÝ, Libor. *Jedenáct prezidentů*. Vydání druhé, aktualizované. Praha: Knižní klub, 2018. ISBN 978-80-242-6058-7. Kniha je souborem portrétů všech mužů, kteří se od roku 1918 až 2013 stali prezidentem. Publikace obsahuje informace o soukromých životech těchto prezidentů, ale zároveň sleduje i jejich politické a profesní osudy.

FREIMANOVÁ, Anna. *Síla věcnosti: Olga Havlová, střízlivý korektor potrhých nápadů*. Praha: Respekt Publishing, 2013. Respekt. ISBN 978-80-903766-5-6. Tato publikace vznikla u příležitosti nedožitých 80. narozenin Olgy Havlové, navazuje na publikaci vydanou k jejím nedožitým 75. narozeninám. Kniha je sborníkem vzpomínkových textů a rozhovorů, jimiž se snaží poskládat co nejuvěrnější obraz první porevoluční české dámy.

GRACLÍK, Miroslav a Václav NEKVAPIL. *Dagmar Havlová: první ucelený pohled na život a kariéru Dagmar Havlové-Veškrnové*. Praha: XYZ, 2013. ISBN 978-80-7388-836-7. Autoři se v publikaci zaměřili na život a kariéru Dagmar Havlové jako herečky, poslance i první dámy České republiky. Kniha obsahuje známá fakta i méně známé informace o této ženě.

HAVELKOVÁ, Hana. (2002). *Politická reprezentace žen v České republice*. In: *CVIKOVÁ, J. a JURÁŇOVÁ, J. Hlasy žen : aspekty ženské politiky*. Bratislava: Aspekt. Publikace, jejímž tématem je situace žen ve vztahu k politice. Dokumenty, úvahy a studie jsou rozděleny do šesti částí. Esej Hany Havelkové se pak zaměřuje na reprezentaci žen v politice.

HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. Čtvrté, přepracované a rozšířené vydání. Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-0982-9. Publikace, která ukazuje, jak postupovat při kvalitativním výzkumu, popisuje kvalitativní metody sběru dat, jejich kódování, vyhodnocování a interpretaci. Stala se standardní příručkou při používání těchto metod.

KLAUSOVÁ, Livia. *Livia Klausová: smutkem neobtěžuju*. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2009. ISBN 978-80-7106-992-8. Intimní zpověď třetí české první dámy. Livia Klausová v této publikaci popisuje svůj život od dětství, přes mateřství, sametovou revoluci až po dobu, kdy se stala manželkou ministra, premiéra a prezidenta. Ve vyprávění se dotkne i politických témat.

KOSATÍK, Pavel. *Manželky prezidentů: deset žen z Hradu*. 3., dopl. a rozš. vyd. Praha: Mladá fronta, 2009. ISBN 978-80-204-2077-0. Kniha popisuje životní osudy všech českých prvních dam od Charlotty G. Masarykové až po Lívii Klausovou.

KOSATÍK, Pavel. *"Člověk má dělat to, nač má sílu": život Olgy Havlové*. Praha: Knižní klub, 2018. Universum (Knižní klub). ISBN 978-80-242-6085-3. Životopisná publikace, vznikla na základě desítek rozhovorů s nejbližšími přáteli, rodinnými příslušníky, chartisty a spolupracovníky někdejší první české dámy. Část knihy také pojednává o působení v roli první dámy.

KOŠTÁLOVÁ, Michaela. *Ivana Zemanová nechtěla být první dámou*. [Praha]: Petrklíč, 2014. Osobnosti (Petrklíč). ISBN 978-80-7229-538-8. Kniha přibližuje osobnost současné první dámy Ivany Zemanové, popisuje její záliby i společenskou úlohu. Součástí knihy je i povídání o předchozích ženách, které vykonávaly stejný úřad.

SEDLÁKOVÁ, Renáta. *Výzkum médií: nejužívanější metody a techniky*. Praha: Grada, 2014. Žurnalistika a komunikace. ISBN 978-80-247-3568-9. Publikace seznamuje čtenáře s nejpoužívanějšími postupy ve výzkumech a s metodologií používanou v sociálních vědách. Provádí čtenáře jednotlivými etapami empirického výzkumu a poskytuje rady pro případnou samostatnou vědeckou práci v oblasti výzkumu médií.

SCHULZ, Winfried a Irena REIFOVÁ. *Analýza obsahu mediálních sdělení*. 3., nezměn. vyd. Přeložil Barbara KÖPPOVÁ. Praha: Karolinum, 2011. ISBN 978-80-246-1980-4. Kniha poskytuje úvod do problematiky politické komunikace a obsahové analýzy mediálních informací a ukazuje způsoby kvantitativního rozboru masově medializovaných sdělení.

SKILLING, H. Gordon. *Matka a dcera, Charlotta a Alice Masarykovy*. Přeložil Miloslav KORBELÍK. Praha: Gender Studies, 2001. ISBN 80-902367-9-0. Publikace popisující životní příběh první dámy Československa Charlotty Masarykové a její dcery Alice.

TRAMPOTA, Tomáš a VOJTĚCHOVSKÁ, Martina. *Metody výzkumu médií*. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-683-4. Kniha seznamuje čtenáře s metodami používanými při výzkumu médií. Svou zásadu komerčního i akademického výzkumu, každou z metod doprovází řadou příkladů z českého prostředí. Jednotlivé postupy jsou rozebrány na konkrétních příkladech z českých médií.

VOHLÍDALOVÁ, M., MAŘÍKOVÁ, H. a kol. (2016): *Sólo pro soprán: O ženách v české politice*. Praha: Sociologický ústav AV ČR. Kniha představuje teoretické přístupy k uchopení problematiky žen v politice, zaměřuje se na zastoupení žen v české politice i na jeho vývoj, vychází z dat kvantitativní i kvalitativní povahy.

WATSON, Robert P. *The President's Wives: Reassessing the Office of First Lady*. USA, Colorado: Lynne Rienner Publishers, Inc., 2000. Kniha sleduje vývoj role první dámy od její nejasné funkce k vlivné politické moci, autor rovněž zkoumá paradoxy spojené s aktivismem v prezidentské kanceláři.

Diplomové a disertační práce k tématu (seznam bakalářských, magisterských a doktorských prací, které byly k tématu obhájeny na UK, případně dalších oborově blízkých fakultách či vysokých školách za posledních pět let)

BÁRTOVÁ PETRA. *Mediální obraz manželek českých a československých prezidentů na archivních fotografických snímcích ČTK*. Magisterská diplomová práce. Praha, 2019. Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Katedra mediálních studií.

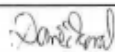
JUNKOVÁ, Eliška. *Oficiální portréty československých a českých prezidentů*. Praha, 2014. Bakalářská práce. Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Katedra žurnalistiky.

MĚŠŤANOVÁ, Kateřina. *Vývoj mediálního obrazu Livie Klausové na stránkách Mladé fronty DNES v letech 2003-2008*. Praha, 2010. Bakalářská práce. Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Katedra žurnalistiky.



ŠIMÁČEK, Jaroslav. *Prezidenti České republiky a jejich mediální obraz*. Praha, 2011. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, Katedra občanské výchovy a filosofie.

TÝCOVÁ, Zdenka. *Mediální obraz českých prezidentů v období normalizace a v současnosti*. Praha, 2016. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Katedra mediálních studií.

Datum / Podpis studenta/ky

 7.10.2020

.....
.....

TUTO ČÁST VYPLŇUJE PEDAGOG/PEDAGOŽKA:	
Doporučení k tématu, struktuře a technice zpracování materiálu:	
Případné doporučení dalších titulů literatury předepsané ke zpracování tématu:	
Potvrzují, že výše uvedené teze jsem s jejich autorem/kou konzultoval(a) a že téma odpovídá mému oborovému zaměření a oblasti odborné práce, kterou na FSV UK vykonávám.	
Souhlasím s tím, že budu vedoucí(m) této práce.	
	
Příjmení a jméno pedagožky/pedagoga	Datum / Podpis pedagožky/pedagoga

TEZE JE NUTNO ODEVZDAT VYTIŠTĚNÉ, PODEPSANÉ A VE DVOU VYHOTOVENÍCH DO TERMÍNU UVEDENÉHO V HARMONOGRAMU PŘÍSLUŠNÉHO AKADEMICKÉHO ROKU, A TO PROSTŘEDNICTVÍM PODATELNY FSV UK. PŘIJATÉ TEZE JE NUTNÉ SI VYZVEDNOUT V SEKRETARIÁTU PŘÍSLUŠNÉ KATEDRY A NECHAT VEVÁZAT DO OBOU VÝTISKŮ DIPLOMOVÉ PRÁCE.

TEZE NA IKSŽ SCHVALUJE GARANT PŘÍSLUŠNÉHO STUDIJNÍHO OBORU.

13 Seznam příloh

- Příloha č. 1: Kódovací arch Olga Havlová – Lidové noviny (tabulka)
Příloha č. 2: Kódovací arch Olga Havlová – Blesk (tabulka)
Příloha č. 3: Kódovací arch Dagmar Havlová – Lidové noviny (tabulka)
Příloha č. 4: Kódovací arch Dagmar Havlová – Blesk (tabulka)
Příloha č. 5: Kódovací arch Livia Klausová – Lidové noviny (tabulka)
Příloha č. 6: Kódovací arch Livia Klausová – Blesk (tabulka)
Příloha č. 7: Kódovací arch Ivana Zemanová – Lidové noviny (tabulka)
Příloha č. 8: Kódovací arch Ivana Zemanová – Blesk (tabulka)

14 Přílohy

Příloha č. 1:

Lidové noviny – Titulek článku	Datum	Zdroj	Hodnocení	Typ	Role
Bezbariérové divadlo pro děti	18.09.1993	AU	Pozitivní	SAM	G
Sociální citění u nás vždy bylo na úrovni	05.11.1993	AU	Pozitivní	PUBL	G
Dary nemocnicím	08.12.1993	AU	Neutrální	SAM	
Výbor dobré vůle O. Havlové posiluje důstojnost postižených	22.03.1995	AU	Pozitivní	SAM	G
Soška pro Cenu Olgy Havlové	27.04.1995	AU	Neutrální	SAM	
Olga Havlová baronkou	26.06.1995	AU	Pozitivní	SAM	G
Sedmý trůn	01.07.1995	AU	Pozitivní	SAM	G
Tichost paní Olgy	23.12.1993	AU	Pozitivní	PUBL	A
Madeleine Albrightová hostem prezidenta Havla na Hrádečku	29.08.1994	AU	Neutrální	OKR	A
Na samém konci světa	15.04.1995	AU	Neutrální	OKR	A
První výsledky voleb dnes večer	19.11.1994	KOM	Neutrální	OKR	A
Feminismus je snaha o větší vliv žen	06.09.1995	AU	Neutrální	PUBL	
Havlová a Buzková ženskými osobnostmi	03.05.1995	X	Pozitivní	SAM	B
Bude se V. Havel stěhovat?	04.08.1993	AU	Neutrální	OKR	A
V. Havel si koupil vilu na Ořechovce	11.08.1993	X	Neutrální	OKR	A
Prezident se brzy nastěhuje	12.08.1993	AU	Neutrální	OKR	A
Stav Olgy Havlové se zhoršil	15.01.1996	AG	Neutrální	SAM	
Vážný stav Olgy Havlové	20.01.1996	AG	Neutrální	SAM	
Olga Havlová	29.01.1996	X	Neutrální	SAM	
Zármutek přátel a politiků	29.01.1996	X	Neutrální	SAM	
Výbor dobré vůle pracuje dál	29.01.1996	AU	Neutrální	SAM	
Sousedova zpověď	29.01.1996	AU	Pozitivní	SAM	
Slova chvály, slzy a emoce	03.02.1996	AU	Pozitivní	SAM	

Příloha č. 2:

Blesk – titulek článku	Datum	Zdroj	Hodnocení	Typ	Role
Havlovi spolu nespí	16.03.1993	AU	Negativní	OKR	A
Havel jel po Novotném	07.07.1993	AU	Neutrální	OKR	A
První dáma bodovala	27.08.1993	AU	Neutrální	SAM	
První dáma mění servis	15.12.1993	AU	Neutrální	SAM	
První dámy zahřála knedličková polévka	18.01.1995	AU	Neutrální	SAM	C
Korejský pár obdivoval Prahu	06.03.1995	KOM	Neutrální	OKR	
Cruise dostal Kalendář	25.03.1995	AU	Neutrální	OKR	
Havla pozvaly dámy	30.07.1993	AU	Negativní	OKR	A
Dovolenou skončil prezident tancem	09.01.1995	AU	Neutrální	OKR	A
Havlovi přišli skoro první	19.11.1994	AU	Neutrální	OKR	A
Prezident přišel do Archy v noci	15.09.1995	AU	Neutrální	OKR	A
Paní prezidentová dostala šek	24.09.1994	AU	Neutrální	SAM	
Dary eviduje Výbor do haléře	25.01.1996	AU	Neutrální	OKR	
Po Olze Havlové byla sháňka	20.03.1995	AU	Neutrální	SAM	

Havlovi mají pech	28.05.1994	AU	Negativní	SAM
První dáma měla potíže	06.03.1995	AU	Neutrální	SAM
Zdravotní stav Olgy Havlové je dobrý	29.12.1995	AG	Pozitivní	SAM
Olga Havlová je v kritickém stavu	15.01.1996	AU	Neutrální	SAM
Zemřela Olga Havlová	29.01.1996	KOM	Neutrální	SAM
Občané se loučili s chotí prezidenta	03.02.1996	AU	Neutrální	SAM

Příloha č. 3:

Lidové noviny – titulek článku	Datum	Zdroj	Typ	Hodnocení	Role
Prezident se oženil s Dášou Veškrnovou	06.01.1997	AU	OKR	Neutrální	A
Hosté netušili, že jdou na svatbu	06.01.1997	AG	OKR	Neutrální	A
Ruml přidělil Havlové ochranu	08.01.1997	AG	SAM	Neutrální	
Královna dohrála a lidé povstali	09.01.1997	AG	SAM	Neutrální	B
Dagmar rozvázala v divadle pracovní poměr	15.01.1997	AG	SAM	Neutrální	
Postavení první dámy se formuje	12.03.1997	AG	SAM	Neutrální	
Cesta prezidentovy manželky do Asie se nakonec neuskuteční	09.10.1997	AU	SAM	Negativní	
Zrušená cesta Havlové vyvolala velký rozruch	11.10.1997	AU	SAM	Negativní	
Olgu a Dagmar vnímá veřejnost různě	26.09.1997	AU	SAM	Negativní	
První dáma je častým terčem vtipů	26.11.1997	AG	SAM	Negativní	
Havlová je jako herečka stále populární	30.12.1997	AU	SAM	Pozitivní	B
Fenomén Dáša ovládl média a zaskočil českou společnost	24.01.1998	AU	PUBL	Negativní	
Havel chtěl dát terasy na Barrandově své žene dříve, než rozhodne soud	31.07.1997	AU	OKR	Neutrální	A
Studio kamarád	03.09.1997	AU	PUBL	Negativní	
Havel žaluje reklamní firmy	20.09.1997	AG	OKR	Neutrální	A
Daše vadí poštovní známky	30.09.1997	AU	PUBL	Negativní	
První dáma chce pomáhat Moravě	10.09.1997	AG	SAM	Pozitivní	G
Dagmar Havlová zkoušela Královnu Kristinu	16.09.1997	AG	SAM	Neutrální	
Havlová navštívila dělníka, který přežil zřícení domu	17.11.1997	AU	SAM	Pozitivní	
Iniciativa první dámy vyvolala údiv	26.08.1997	AU	SAM	Negativní	K
Královna se zasloužila o prezidenta	27.08.1997	X	PUBL	Negativní	
Dagmar Havlová má podporu v ODS	04.09.1997	AG	SAM	Pozitivní	
Dagmar Havlová děkuje lékařům, sestřičkám i kuchaři	12.11.1997	AU	PUBL	Pozitivní	H
Dagmar Havlová hájila právo prezidenta na klid	07.11.1997	AU	SAM	Pozitivní	A
Prezidentský pár si přeje potomka	26.09.1997	AU	OKR	Neutrální	A
Prezidentský pár by chtěl potomka	15.01.1998	AU	OKR	Neutrální	A
Dagmar a Livie. Dvě České evity bojují za své muže - politiky.	22.01.1998	AU	PUBL	Negativní	K
Politici seriózně diskutují o pískotu Dagmar Havlové	22.01.1998	KOM	SAM	Negativní	K
Pískat umím od malička, říká Dagmar Havlová	23.01.1998	AU	PUBL	Negativní	K
První dámě hrozilo vyvedení ze sálu	22.01.1998	KOM	SAM	Negativní	K
Sekretariát první dámy je zaplaven prací	05.02.1998	AU	SAM	Negativní	
„Vaszk a Daszo, AHOJ!!!“	10.03.1998	AU	OKR	Neutrální	A
Prezidentova choť Dagmar v Americe zazářila	19.09.1998	AU	SAM	Pozitivní	
Havlová slíbila pomoc Nikolce	01.04.1998	AG	SAM	Pozitivní	G
Havlovi spojili své nadace	20.07.1998	AU	OKR	Neutrální	
První dámu si lidé spojují s charitou	02.12.1999	AU	SAM	Pozitivní	G
První dámy chtějí spolupracovat na charitativním projektu v Sarajevu	23.02.2000	AU	SAM	Pozitivní	C
První dáma otevírala supermarket	01.02.2000	AU	SAM	Neutrální	

Chrání mě madona	05.01.2001	AU	SAM	Pozitivní	B
První dáma zahájila oslavy svých 45. narozenin	21.03.1998	AU	SAM	Pozitivní	A
Otec první dámy včera zemřel	16.07.1998	AG	OKR	Neutrální	
Dagmar Havlová: nejdříve jsme komunikovali jen přes papír	16.04.1998	AU	PUBL	Pozitivní	H
Prezidentova manželka se chová profesionálně	16.04.1998	AG	SAM	Pozitivní	
První dáma poprvé chyběla na tiskovce	03.08.1998	AU	SAM	Negativní	
Manželka prezidenta je méně nervózní, bojí se však komplikací	06.08.1998	AU	SAM	Pozitivní	A
Dagmar Havlová nyní prochází velkou životní proměnou	25.04.1998	AU	PUBL	Pozitivní	
Dagmar Havlová: Nejsem politik!	15.08.1998	AU	SAM	Negativní	
Malá obliba Havlové? Nejde jen o její vinu.	21.10.1998	AU	PUBL	Pozitivní	
Dagmar Havlová má fóbii z míčů	02.11.1998	X	PUBL	Negativní	
Nebyl to pro nás dobrý rok, říká první dáma ČR Dagmar Havlová	22.12.1998	AU	PUBL	Negativní	
Profesionalizace první dámy	30.10.1999	AU	PUBL	Pozitivní	
Havlovi svojí žalobou otevřeli otázku míry svobody slova	28.11.1998	AU	PUBL	Negativní	
Ukončení sporu mezi LN a manželi Havlovými	23.04.1999	AU	OKR	Neutrální	A
Havlovi vysoudili pět milionů korun	04.07.1998	AU	OKR	Neutrální	A
Čest Havlových neutrpěla	03.06.1999	AU	OKR	Neutrální	A
První dáma vlastní celé barrandovské terasy	20.05.2000	KOM	OKR	Neutrální	A
Charita první dámy	12.08.2000	AU	SAM	Pozitivní	G
Havlová obdarovala nemocnici v Brně	20.11.2000	AG	SAM	Neutrální	
Havlová chce pomáhat v boji s rakovinou prsu	24.01.2001	AG	SAM	Pozitivní	G
První dáma předala Krumlovu půl milionu korun na odstranění škod po povodních	16.09.2002	AG	SAM	Pozitivní	G
Havlová věnovala královně vánoční ozdoby	27.10.2000	AU	SAM	Neutrální	C
Havlová přijala umělce nominované na Thálie	16.03.2000	AG	SAM	Neutrální	C
Havlová ukázala Bushové Pražský hrad	21.05.2002	AU	SAM	Neutrální	C
Dagmar Havlová otevřela Týden české kultury v Los Angeles	17.10.2002	AU	SAM	Neutrální	
První dáma a česká móda v Paříži	09.03.2002	AU	SAM	Pozitivní	B
Do Prahy míří desítky prvních dam, hostit je budou Havlová a Špidlová	14.11.2002	AU	SAM	Neutrální	C
Havlová: Zeman mého muže sprostě urážel	02.12.2000	AU	SAM	Neutrální	K
Zeman nešel na Hrad kvůli první dámě	30.10.2001	AU	OKR	Neutrální	K
Zneužili jméno první dámy. Chyťte je!	25.05.2001	AU	SAM	Negativní	B
První dáma, opět téma pro bulvár	26.04.2001	AU	PUBL	Negativní	B
Dagmar Havlová	09.06.2001	AU	SAM	Pozitivní	B
Návrat Dagmar Havlové na scénu se odkládá	30.10.2000	AU	SAM	Neutrální	B
Dagmar Havlová: herečka, nebo první dáma?	31.10.2000	AU	SAM	Pozitivní	B
Plány Václava a Dagmar Havlových	22.07.2002	AU	OKR	Neutrální	A
Dagmar Havlová plánuje velkou show na počest Václava Havla	11.10.2002	AU	OKR	Neutrální	A
Životní role Dagmar Havlové	23.11.2002	AU	SAM	Pozitivní	C
Prezidenti Polska a Rakouska se rozloučili s Havlovými	29.01.2003	AU	OKR	Neutrální	A
Havel se rozloučil v Národním	31.01.2003	AU	OKR	Pozitivní	A

Příloha č. 4

Blesk - titulěk článku	Datum	Zdroj	Typ	Hodnocení	Role
Tajemství jejich svatby	06.01.1997	AU	OKR	Neutrální	A
Dagmar Havlová má ochranku	08.01.1997	AG	SAM	Neutrální	
Dagmar Havlová má na Hradě kancelář	15.01.1997	AU	SAM	Neutrální	
Prezidentova manželka bude dnes královnou	07.01.1997	KOM	SAM	Neutrální	A
Topfer s Dagmar Havlovou stále počítá	08.01.1997	AU	SAM	Pozitivní	B
Tříška byl z herečky Havlové nadšený	09.01.1997	AU	SAM	Pozitivní	B
Divadlo vydalo Dášu prezidentovi	21.02.1997	AU	SAM	Pozitivní	B
Dagmar Havlová přišla mezi děti	25.01.1997	AG	SAM	Neutrální	
První dáma chce pomáhat	28.06.1997	AU	SAM	Neutrální	
Vize Dagmar Havlové	12.07.1997	AG	SAM	Neutrální	
Havlová se dohodla s divadlem	05.08.1997	AG	SAM	Pozitivní	G
Havlová si posvítila baterkou	12.09.1997	AU	SAM	Pozitivní	G
První dámy hovořily o charitě	17.09.1997	AU	SAM	Neutrální	G
Královna Kristina se vrací	27.09.1997	AU	OKR	Neutrální	
Dagmar Havlová připravuje setkání	29.01.1997	AG	SAM	Neutrální	C
Ahoj, Dášo!, zdravilo Brno	31.01.1997	AU	SAM	Pozitivní	B
Dagmar měla další premiéru	19.03.1997	AU	SAM	Neutrální	A
První dáma se zajímala o stav zraněného dělníka	17.11.1997	AU	SAM	Pozitivní	G
První dámy se nedočkala	11.03.1997	AU	OKR	Negativní	B
První dáma nesla zranění hrdinně	24.11.1997	AU	SAM	Pozitivní	
Co jen dělám špatně?	13.08.1998	AU	SAM	Negativní	
Potřebujeme zákon o první dámě?	22.09.1997	AU	SAM	Negativní	K
Havlová chce Lex Dáša	24.09.1997	AU	SAM	Negativní	K
První dáma šokovala celý národ	22.01.1998	AU	SAM	Negativní	K
První dáma neposlouchá	23.01.1998	AU	SAM	Negativní	K
Havlovi vypovídali před soudem	15.01.1998	AU	SAM	Neutrální	A
Půl Barrantova patří Dáše	31.07.1998	AU	OKR	Negativní	A
Dáša a Livia opisují	19.07.1997	AU	SAM	Negativní	A
Paní Dagmar, takhle ne!	30.10.1997	AU	SAM	Negativní	A
Dagmar Havlová: Chci pomáhat lidem	21.03.1998	AU	PUBL	Pozitivní	G
První dáma prosí za Nikolku	09.04.1998	AU	SAM	Neutrální	G
Dagmar Havlová na bazaru šetřila	21.08.1999	AU	SAM	Negativní	
Havlová si rozuměla s Bartošovou	22.11.1999	AU	SAM	Neutrální	
Havlová otevřela supermarket	26.06.2000	AU	SAM	Neutrální	
První dáma v obležení	06.12.1999	AU	SAM	Neutrální	A
Havlová rozdala vánoční dárky	10.12.1999	AU	SAM	Neutrální	
Havlová prý nemá blízko k léčitelům	17.04.1998	AG	SAM	Neutrální	A
Dagmar Havlová čerpá energii z víry a lásky	24.04.1998	AU	PUBL	Pozitivní	A
Havlovou opouští personál	24.03.1998	AG	SAM	Neutrální	
D. Havlová navštíví mnichy	23.06.1998	AU	SAM	Neutrální	
Zilk přivítal první dámu rudými růžemi	23.03.1999	AU	SAM	Neutrální	J
Havlová s Klestilovou si padly do noty	24.03.1999	AU	SAM	Pozitivní	A
Hrad se zlobí na průzkum o Havlové	15.08.1998	AU	SAM	Negativní	K

První dáma přistižena při...	17.08.1998	AU	SAM	Negativní	B
Něvěra na Hradě? Havlovi: Není to pravda	19.10.1998	AU	SAM	Neutrální	A
Dagmar Havlová reagovat nebude	18.08.1998	AU	SAM	Negativní	B
Havlovi vysoudili jen půl milionu	03.06.1999	AU	SAM	Neutrální	A
Dagmar Havlová: Co ji tak změnilo	06.11.1998	AU	SAM	Pozitivní	B
Dagmar Havlová: odrovnala Evu i Naomi	17.03.1999	AU	SAM	Pozitivní	B
První dáma ozdobila ples	22.02.1999	AU	OKR	Pozitivní	A
Havlová je v nemocnici	23.12.1999	AU	SAM	Neutrální	
Havlovi na dovolené	29.12.1998	AU	OKR	Neutrální	A
Havlovi si užívají slunce a soukromí	04.01.1999	AU	OKR	Neutrální	A
Havlovi budou bydlet v Portugalsku?	08.12.1999	AU	OKR	Neutrální	A
Havlovi strávili Vánoce v Lánech	27.12.1999	AU	OKR	Neutrální	A
Havlovi v lázních: Opilci a psi mají zákaz vycházení	07.01.2000	AU	OKR	Negativní	A
Patří první dáma za katedru?	07.04.1999	AU	SAM	Negativní	B
Landovský se zapovídal s první dámou	30.10.2001	AU	OKR	Pozitivní	
Okouzující úsměvy první dámy	22.11.2001	AU	SAM	Pozitivní	G
První dáma vybírala dary	09.11.2002	AU	SAM	Neutrální	
První dámu zajímaly nemocné děti	20.11.2000	AU	SAM	Neutrální	
Havlová nadělovala	21.12.2000	AG	SAM	Pozitivní	
Překvapená první dáma	21.03.2000	AU	SAM	Neutrální	
První dáma byla u nemocných dětí	29.11.2001	AU	SAM	Pozitivní	G
Hamlet slavil s Havlovou	16.02.2002	AU	SAM	Neutrální	
Havlovi se bojí?	25.07.2001	AU	OKR	Negativní	A
Havlová uklízečkou?	25.08.2001	AU	SAM	Neutrální	A
Havlová zneužita!	03.05.2001	AU	SAM	Negativní	
Boj o čest první dámy začal	12.05.2001	AU	OKR	Negativní	
Havlová zatím hrát nebude	30.10.2000	AU	SAM	Neutrální	
Havlová: Končím s divadlem	21.09.2001	AU	SAM	Neutrální	B
Havlovou bolí hlava	21.09.2001	KOM	SAM	Neutrální	
Záhadná nemoc Dagmar Havlové	26.06.2002	AU	SAM	Neutrální	
První dáma připravuje manželovi večírek	11.10.2002	AU	OKR	Neutrální	A
Dagmar Havlové vyhořel bar Trilobit	20.10.2001	AU	SAM	Negativní	
Chrání mě madona	05.01.2001	AU	SAM	Pozitivní	B

Příloha č. 5

Lidové noviny – titulek	Datum	Zdroj	Hodnocení	Typ	Role
Livia Klausová střídá Dagmar Havlovou	01.03.2003	AU	Neutrální	SAM	
Nejsem žádná první dáma	22.03.2003	AU	Neutrální	PUBL	A
Z vedení firem do kolejí první dámy	26.04.2004	AU	Pozitivní	SAM	
První dáma zatím zůstává ve vedení firem	05.03.2003	AU	Neutrální	SAM	
První dáma opustí dozorčí rady	12.03.2003	AG	Neutrální	SAM	
První dáma měla sedět v bance, kterou zakládal šéf H - systému	18.04.2003	AU	Neutrální	SAM	
První dáma: Bude to Ořechovka	06.06.2003	AU	Pozitivní	SAM	A
Klausová hostila manželky politiků	01.07.2003	AG	Neutrální	SAM	C
Livia Klausová přijala v Lánech manželky českých diplomatů	30.08.2003	AU	Neutrální	SAM	C
Livia Klausová obdivovala otužilce, prezidentský pár byl na půlnoční v Lánech	27.12.2003	X	Neutrální	OKR	A
Klausová tančila na romském bále	08.03.2004	AU	Pozitivní	SAM	
Klausová se setkala se zástupci nadací	30.10.2003	AG	Neutrální	SAM	C
Prezidentský pár pomůže vzdělávání	11.11.2003	AG	Neutrální	OKR	A
Prezidentský pár se obléká konzervativně	03.03.2003	AG	Pozitivní	OKR	A
Klausová bydlela v Irsku u velvyslance, který stál u pádu Klausovy vlády	24.06.2003	AG	Neutrální	SAM	
Klausová naznačila, že prezident brzy udělí milosti	12.11.2003	AG	Neutrální	SAM	H
Livia Klausová podpořila děti	13.12.2007	AU	Pozitivní	SAM	
Klausová byla kvůli H-Systemu u výsledku	20.09.2004	AU	Neutrální	SAM	
Klausová má patronát nad krajčářkami	03.07.2004	AG	Neutrální	SAM	
Romský bál byl pro první dámu vítězný	28.02.2005	AG	Pozitivní	SAM	
Prezidentský pár pozval Grossovy na oběd	04.01.2005	AU	Neutrální	OKR	A
Pecková zazpívá pro první dámu	17.08.2007	AG	Neutrální	SAM	
Horko omezuje i Klause	14.06.2007	AU	Neutrální	OKR	A
Prezidentský pár čeká moravská Venuše	24.11.2007	AU	Neutrální	OKR	A
Klaus zamířil na sever Moravy	29.03.2006	AU	Neutrální	OKR	A
Klausovi vyrazí na dovolenou do Alp	22.07.2005	AG	Neutrální	OKR	A
Klaus se nebude stěhovat sám	21.07.2005	AU	Neutrální	OKR	A
Bydlení pro prezidentský pár stálo už 80 milionů	27.08.2005	AU	Neutrální	OKR	A
První dáma má získat oficiální statut	26.06.2004	AU	Neutrální	SAM	J
První dáma s mandátem	30.06.2004	AU	Pozitivní	PUBL	D
Jak první dáma vyplísnila toho nepravého	21.10.2011	AU	Negativní	PUBL	
Livia Klausová podpořila kojeňáky	10.02.2012	AU	Neutrální	SAM	G
Klausovi zpřístupnili zahradu	19.09.2011	AG	Neutrální	OKR	A
Omilostněnou pojily vztahy s Klausovou	17.02.2012	AU	Negativní	SAM	
Klausová hlavou státu? Zatím to nezvažuje.	21.03.2011	AU	Pozitivní	SAM	
Klausová: První dáma nemá mluvit německy	19.01.2013	AU	Neutrální	OKR	
Livia Klausová na Hradě zahájila festival jídla	28.05.2013	AG	Neutrální	SAM	C
Livia Klausová je opravdová dáma	25.01.2013	AU	Pozitivní	OKR	
Deset let hovorů s první dámou	02.12.2009	AU	Neutrální	SAM	B

Příloha č. 6:

Blesk	Datum	Zdroj	Hodnocení	Typ	Role
Livia Klausová vůbec nespí	19.03.2003	AU	Neutrální	OKR	A
První dámu zavalily dotazy	07.05.2003	AU	Neutrální	SAM	B
Klausová: Rok jsem byla v děčáku	12.06.2003	AU	Pozitivní	SAM	
Klausovi představili fond a šli slavit	11.11.2003	AU	Neutrální	OKR	A
Livia Klausová na roztrhání	27.12.2003	AU	Pozitivní	SAM	C
První dáma plesala s Romy	10.03.2003	AU	Pozitivní	SAM	
Klausová je na sklo!	03.12.2003	AU	Neutrální	SAM	
Klausová odejde z dozorčích rad	12.03.2003	AG	Neutrální	SAM	
Klausovi: Není nad chleba	13.10.2004	AU	Neutrální	OKR	A
První dáma v divadle s premiérem	15.10.2005	AU	Neutrální	OKR	
Livia Klausová zvonům pouze přála	05.12.2005	AU	Negativní	SAM	
První dáma na dostizích	14.05.2007	AU	Neutrální	SAM	
Vojáci cvičili pod dohledem první dámy	25.05.2007	AU	Neutrální	SAM	
Klausovou málem ušlapali	26.05.2007	AU	Negativní	OKR	A
Klausová otevřela hřiště	12.11.2004	AU	Neutrální	SAM	
Klausová si vyšlápla se Zagorovou	04.05.2005	AU	Pozitivní	SAM	
Golf pro Klausovou	12.06.2006	AU	Neutrální	SAM	
První dámě pomohla móda	03.05.2007	AU	Pozitivní	SAM	
Livia Klausová: První dáma přehlídek	06.04.2004	AU	Pozitivní	SAM	B
Klausová trumfla Havlovou	16.06.2004	AU	Pozitivní	SAM	J
Klausová mávla rukou ... a šla do kina	05.12.2007	AU	Pozitivní	SAM	A
Klausová přišla na Nera	20.05.2004	AU	Neutrální	SAM	
Křížková vyráží s Klausovou	25.10.2007	AU	Pozitivní	SAM	
Livia Klausová: Ta je pěkná	01.02.2006	AG	Neutrální	SAM	
Armáda vystěhuje Klause	19.07.2005	AU	Neutrální	OKR	A
Klausovým kradou okapy	12.04.2007	AU	Negativní	OKR	A
Klausovi - kvůli ní mají tichou domácnost	11.03.2008	X	Pozitivní	SAM	A
Petra s Klausem dolétala!	13.03.2008	AU	Negativní	SAM	A
Dusno u Klausů: Livia se stěhuje?	22.08.2008	AU	Negativní	SAM	A
Klausová si zařizuje vlastní bydlení!	04.10.2008	AU	Negativní	SAM	A
Kříze u Klausů po aféře s letuškou: Paní Livii teď vodí bodyguard	16.09.2008	AU	Negativní	OKR	A
Livia Klausová: žena, která odpouští nevěry!	09.07.2011	AU	Pozitivní	OKR	A
Livia Klausová přišla s flekem na pozadí	03.07.2010	AU	Negativní	OKR	B
Livia Klausová zamířila do davu fanynek	18.11.2010	AU	Neutrální	OKR	A
Na pláži s první dámou!	14.07.2011	AU	Neutrální	SAM	A
Bodyguard s první dámou za ruku?	18.09.2008	AU	Pozitivní	SAM	
Klausová úpěla bolestí	08.11.2011	AU	Negativní	SAM	
Vezme český trůn Livia po Klausovi?	17.02.2012	AU	Negativní	OKR	
Paní Livia: Ta je pro Klause	20.06.2008	X	Neutrální	SAM	A
Klausovi mohou přijít o byt i o peníze	27.05.2008	X	Negativní	OKR	A

Příloha č. 7:

Lidové noviny - titulek článku	Datum	Zdroj	Hodnocení	Typ	Role
První dámu lituju, ale bude si muset zvyknout	06.04.2013	AU	Negativní	SAM	
První dámu opustila tajemnice	03.01.2015	AU	Neutrální	SAM	
První dáma podpořila ženy ve zbrani	14.09.2016	AU	Neutrální	SAM	K
První dáma. Šaty si musí rozumět s objektivem	10.01.2018	AU	Pozitivní	SAM	
První dáma dala Kájínkovi knihu	11.05.2017	KOM	Negativní	SAM	K
První dáma a omilostněný? Netradiční.	12.05.2017	AU	Negativní	SAM	K
Volejte, dostali pokyn na Hradě. Ples se blíží.	20.03.2017	AU	Negativní	OKR	A
Jak funguje Naděje	21.10.2015	AU	Pozitivní	SAM	
Ples zahájili společným tancem	21.01.2017	X	Neutrální	OKR	A
Ivana Zemanová dnes oslaví kulatiny	30.04.2015	AU	Neutrální	SAM	A
Zemanův boj o Hrad: dceru střídá manželka	01.04.2017	AU	Neutrální	OKR	K
Začíná bitva o první dámu	11.04.2017	AU	Neutrální	SAM	K
Má stále co nabídnout	06.01.2018	AU	Pozitivní	PUBL	K
Vše nejlepší, paní prezidentová	29.04.2020	AU	Negativní	PUBL	
Dusno ve Vladislavském sále	09.03.2018	AU	Negativní	OKR	C
Zeman ucitl izraelského TGM	26.11.2018	AU	Neutrální	OKR	A
Zemana zaujala izraelská přísnost	28.11.2018	AU	Neutrální	OKR	A
Zemanovi na oslavě zazpívá francouzská legenda Mathieu	05.03.2019	AG	Neutrální	OKR	
Prezidenty čeká tah Brno – Vídeň	01.04.2019	AU	Neutrální	OKR	A
Zeman přece jen cestu na jižní Moravu odložil	29.08.2020	AG	Neutrální	OKR	A
Zeman pěl, Hrad plesal	02.02.2019	AU	Neutrální	OKR	A
Volební zápas finišuje	06.10.2018	AU	Neutrální	OKR	A

Příloha č. 8:

Blesk – titulek	Datum	Zdroj	Hodnocení	Typ	Role
První dáma v mlze	28.01.2013	AU	Negativní	OKR	
První dáma se před Bleskem zamkla!	31.01.2013	AU	Negativní	SAM	
Poprvé s novou první dámou	08.03.2013	AU	Negativní	OKR	A
Pořád si zvyká	05.04.2013	AU	Neutrální	SAM	
Kvůli Zemanovi pozemní manévry a kvůli Ivaně podzemní	25.06.2015	AU	Neutrální	SAM	
První dámě ukázali tmu	27.11.2014	AU	Neutrální	SAM	
Zeman v arabském ráji, po vyznamenání mu dělal šoféra korunní princ	13.02.2015	AU	Neutrální	OKR	A
První dáma dostala obojek	20.02.2015	AU	Neutrální	SAM	
Čtyři v tanku a první dáma	04.12.2015	AU	Neutrální	SAM	
První dáma dobrý, ale dort je dort	03.05.2016	AU	Neutrální	SAM	
Proč vedla Zemana první dáma?	31.10.2017	AU	Negativní	PUBL	A
První dáma vylezla z ulity	14.02.2013	AU	Negativní	SAM	A
Zemanová slavila, Zeman dirigoval	30.04.2013	AU	Pozitivní	SAM	
Haf, i Zeman je ze mě paf!	30.05.2013	AU	Neutrální	SAM	A
Miloš má rád pusinky!	13.12.2013	AU	Neutrální	PUBL	A

Dobře utajená první dáma	14.02.2015	AU	Neutrální	SAM	
Zemanův tah první dámou	16.09.2015	AU	Pozitivní	SAM	A
Zeman předvedl tanec	23.01.2016	AU	Negativní	OKR	A
Prezident mluvil, politici utíkali ze sálu	09.03.2018	AU	Negativní	OKR	C
Schodům se nevyhnul	26.11.2018	X	Neutrální	OKR	A
Místo Rusalky žádal píseň o lásce	11.03.2019	AU	Neutrální	OKR	A
Prezident jednal a... první dáma šla na led s Jágreml	26.04.2019	AU	Neutrální	SAM	
Ivana na výbornou, Katka na hraně	10.03.2018	X	Neutrální	SAM	
Galavečeře?	26.06.2019	AU	Pozitivní	SAM	
Zemanové bude chybět tanečník	11.07.2018	AU	Neutrální	SAM	
S dárkem pro muže mi pomohl bodyguard	21.12.2018	AU	Pozitivní	PUBL	A
Umím jen (pomalý) valčíček	11.01.2020	AU	Neutrální	OKR	A
Omyl lesní víly Babišové!	20.04.2020	x	Negativní	OKR	
Důvod? Nic nedělal!	09.12.2020	AU	Negativní	SAM	